

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri Societatis Jesu Brevis Vitæ Historia
cum ejusdem Concordia Quietis & Laboris in Oratione,
Expositione in Psalmum Miserere, Considerationibus de
Inferno, Expositione Cantici ...**

Massei, Giuseppe

AUGUSTÆ Vindel. & DILINGÆ, 1707

VD18 12383155

Concordia Laboris Cvm Qviete In Oratione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47773)

CONCORDIA
LABORIS CVM
QUIETE IN ORATIONE.

in responso
ad viri cujusdam Religiosi quæsitâ,

V. P. PAULO SEGNERI SOCIETATIS
JESU, ITALICO IDIOMATE EXPLICATA,
EX HOC IN LATINUM TRADUCTA

P. MAXIMILIANO RASSLER
EJUSDEM SOCIETATIS.

Liber quo Quietistarum nuperorum er-
rores solerter reiecti ; piè , doctè , ac ner-
vosè reiecti sunt :

Omnibus Animarum Directoribus perquam
Utilis.

*Cum Gratia & Privilegio Sac. Caf. Majest.
Et facultate Superiorum,*

MONACHII

Sumptibus JOANNIS CASPARI BENCARD
per MATTHIAM RIEDL Typogr.

ANNO M DCC VI.

Approbatio Libri.

PLaceat Patri Jacobo Antonio Morigia Barnabitæ videre, an in præsentis libri P. Pauli Segneri Soc. JESU contineatur aliquid, quod pugnet cum S. Fide & bonis moribus, & subinde referat. Dat. 23. Aprilis 1680.

Alexander Puccius Vicar. Gen. Flor.

EGO D. Jacobus Antonius Morigia, supradicto libro inspecto, nihil nisi probatissimo Authore dignum reperi, & animadverti sanam undique doctrinam, summa cum religione, ac pietate conjunctam, Sacræ Scripturæ, Sanctorumque Patrum testimoniis illustratam, pulcherrimè enitere. Opus meo judicio planè egregium, quo mentium ascensus in DEUM, explanato orationis itinere, detectis remotisque offendiculis, mirificè promovetur, ideoque præcipuis Christi Fidelium studiis, non modò perutile, verùm etiam apprime necessarium &c.

Imprimatur servat. servandis

Alexander Puccius Vicar. Gen. Flor.

Bene-

Benevolo Lectori Interpres.

REdeco ad Ludum veterem, ex quo, velut rude donatus, abiisse videri poteram. Boni communis studio, multorum desiderio, Authoris ipsius voluntate, latinè ex Hetrusco interpretatus sum aliquammultas P. Pauli Segneri, viri sanè magni, Lucubrationes. Si vera retulit Bibliopola, non displicuit qualiscunque meus stylus Lectoribus, certè emptores non defuère. Debebam hinc excitari ad ceteros quoque tanti Parentis partus simili veste ornandos, ut pluribus placerent. Voluntas non defuit. Facultatem eripere negotia, qua interim alienà voluntate me distinuerunt. Quamquam nec illud negaverim, cum Sacri Panegyrici potissimum operam meam exposcerent, absterritum me nonnihil difficultate operis. Cum enim hoc maximè in genere Italica triumphet Eloquentia, verebar, ne multum gratiæ tam disertis Orationibus meâ balbutiæ detraberetur. Ausus sum tamen, cum otij aliquid indultum esset, & fidem datam Bibliopola, atque Author reposcerent, & non exigui boni spes stimulos ad-moveret. Prodierunt ergo Idiomate latino Panegyres; utinam quales expectabantur! Sed ego jam pridem novi, quàm longè infra Authorem Interpres sim. Sudabant ista sub prælo, cum aurem mihi non leniter vellicat, hæc quam affero, & tibi offero Concordia. Ab hac ne diu discordarem cæpi & ipsam Latinitate donare. Sed monuit nescio quis, ne perderem ope-

Benevolo Lectori Interpres.

ram nēve invisum Roma partum Romano habitu erudito orbi exhiberem. Non negligenda res visa est; consului Romam ipsam, & sensum ejus exploravi. Absit enim à me, ut prudens ab ejus placitis dissentiam; aut loquar, quod taceri ipsa vult. Jussit me illa bono esse animo: pergerem alacriter: fuisse quidem, rebus nondum satis exploratis, qui censerent; imponendum Paulo silentium, qui ductus Zelo non secundum scientiam aliū, quàm res posceret, exclamasset. Aliud tamen subinde aperuisse diem, nec mitius fuisse clamandum contra fures & lupos, qui Quietis sub schemate turbas ciebant, & lectissimo Christi Gregi stragem gravissimam, innocentibus tecti exuviis, inferebant. Magnas deberi gratias Paulo, qui inter primos retexisset fraudem, & vel suo cum periculo perniciem amoliri studuisset. Interesse Orbis Christiani, non nescire & malum quod imminebat, & mali remedia. Sic animatus non destiti à cæptis. Perrexi interpretari stylo, quæ argumentum videbatur poscere. Vocibus usus sum receptis apud Ascetas & Theologos; ne rem satis obscuram intricarem amplius, & obscuriorem redderem. Sic visum mihi, & puto, etiam aliis. Moneo etiam, ne suspecta tibi fides mea sit, me non sen. el. S. Salesij, S. Teresa, & aliorum verba ex Italico Authoris tantum quàm candidissimè latinè reddere conatum. Editiones latina eorum operum ad manum non erant. Unde mea, non aliorum verba, tibi appendo, fide optimâ; quam si probas gaudeo, tuâ magis, cujus commodo laboravi, quàm meâ causâ: nec enim aliud hic spectavi, quàm tu ut fieres melior,
DEUS semper magis gloriosus.

Intro-

Introductio
ad
Quæstionem.

*An præstet Animas ducere per viam Meditationis, an
verò per viam Contemplationis?*

Haud facilem sanè provinciam impo-
nis mihi, Amice carissime, dum tam crebrò,
tamque vehementer me urges, ut meum ti-
bi sensum patefaciam circa Controversiam,
nuper adeò apud vos ortam inter varios, quos
nôsti, Animarum Duces, seu Patres Spirituales; quorum
aliqui affirmant; generatim loquendo, expedire, ut Ani-
mæ in Spiritu per viam Meditationis dirigantur: aliis vi-
cissim asserentibus, tutiorem esse viam Contemplationis.

Quomodo in mentem venire tibi potest, ut in causa
tam gravi idoneum me iudicem existimes? Qui pro
Meditatione stant, ad tribunal hominum & doctorum &
proborum se non inviti trahi patiuntur; non perinde hoc
eorum pæce fit, qui pro Contemplatione pugnant. Desi-
derant isti iudices non doctos tantùm & probos, verùm eti-
am expertos. Unde etsi fortè amor, quo me complecte-
ris, imponere tibi potest, ut me, qui non sum, & doctum
& probum existimes, non tamen ille sic fallere te poterit,

A

ut me

ut me etiam expertum ea in exercitatione reputes, cujus specimen me tibi nunquam præbuisse certum est. Si tamen animum meum eâ, quâ tecum uti solitus sum, ingenuitate aperire necesse est; non mihi probatur; quod Authores illi, quorum mihi libros hac occasione misisti, in suorum præfatione operum ut principium certissimum supponant; Indoctos de eorum doctrinis pronuntiare non posse, eo quod eas non intelligant, Doctos verò propterea, quod eas non sint experti. Hoc equidem aliud non est, quàm velle sibi semper patere asyllum, ad quod se recipiant, siquo fortè casu argumentorum & rationum vi de sua statione dejicerentur.

Experientia utilissima quidem illa est, fallax tamen, maximè in rebus, in quibus versamur, quæ non physica sed morales sunt, eâque causâ summæ varietati obnoxia. Præterquam quod divina Gratia tam multos mirabilésque modos habet humanis in cordibus operandi, eosque tam inter se dissimiles atque diversos, ut Gabriel inde occasionem sumpserit, non improbandâ exaggeratione scribendi; tam multiplex mente orandi genus esse, quàm multæ sunt mentes. Denique an non videmus illos ipsos, qui Contemplationi dediti sunt, multis in rebus inter se discordes esse? quorum ergo ex istis expertis, tam inter se dissentientibus, iudicio standum erit? Veteres illi Eremitæ inquit *Cass. Col- lini dicere consueverant. Non est perfecta oratio, in qua lat. 9. c. 31. se Monachus, vel hoc ipsum quod orat, intelligit.* Quid igitur perfecti Contemplativi explicare nobis poterunt, ubi ex illa sublimi orandi ecstasi ad se redierint, de mentis suæ orando absorptæ statu, nisi speciali quadam ratione DEUS id ipsis nostro commodo proposuerit? Accidit

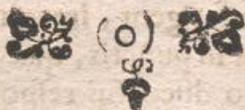
dit istis, proportionem suam, quod aliis tota nocte altissimo somno meritis, qui ubi mane evigilarent, dicere quidem possunt, se re ipsa suavissime ac jucundissime somniasse; explicare tamen non possunt, virtute somnij, quid in statu tam jucundo mens illorum tum fuerit operata.

Atque adeo cum in hac causa Experientia supremus arbiter esse non possit, necesse est id muneris deferre Doctrinae; Doctrinae tamen non qualicunque, sed virorum spiritualium, virorum inquam qui sinceri sint, & animi perturbationibus non obnoxij, qui suas opiniones tueri non velint, tanquam aquas suis cisternis contentas; sed eas tantum, quae tam multis retro seculis in Ecclesia DEI communes sunt habitae. Hae enim demum solae limpidae illae aquae sunt, quas nullo mali metu quivis securus bibat. *In illa die exibunt aquae vivae de Hierusalem.*

Zach. 4.

v. 2.

Ego igitur certus sequi vestigia virorum, quos modo laudavi, eorum inquam, qui partium studio in hac controversia immunes sunt, fide optimam tibi, amico singulari, & quem plurimi facio, exponam quod sentio: quamquam hoc fieri non potest, nisi ratiocinatione in sua partem capita, quae lucem omnibus dubiis affundat. Cum enim nonnulli, quantum adverto, hac in materia id egerint, ut suis sophismatis aquam claram turbarent, nihil aliud rectius ad veritatem ex fundo denuo expiscandam fieri potest, quam ut turbida iterum clara reddatur.

A 2

Pars I.

Pars I.

Quæ viam monstrat ad agnoscendam veram originem discrepantium in hac quæstione opinionum.

Caput I.

Extremum, ad quod declinant, qui animas volunt ducere per viam Meditationis.

Qui id vitæ genus delegerunt, ut mercibus permu-
tandis dent operam, facile in alterutrum extremo-
rum inter se pugnantium declinant: alij enim secu-
ritatem magis quàm lucrum spectant: alij lucrum magis
quàm securitatem. Sic & Patres quidam spirituales fa-
ciunt in negotio, de quo tractamus.

I.

Sunt ex eorum numero aliqui, qui insolito aliquo even-
tu, quem sua maximè ætate vel auribus, vel oculis usur-
pârint, perterriti, mox atque de Oratione mentionem fi-
ri audiunt, quæ paulò altius ordinariâ assurgat, conster-
nantur; tam illam periculi plenam existimant. Atque
hâc causâ conantur semper Animas tenere intra cancellos
puræ Meditationis, sic ut miseræ nihil unquam agant ali-
ud, quam ut trium facultatum, seu potentiarum interna-
rum exercitatione se fatigent, Imaginatricis in formandis
præludiis; Intellectûs in punctis, quæ dicunt; & Volunta-
tis in affectibus, facto discursui respondentibus; quando
jam sine tali conatu aptæ sunt ad receptum interiorem, ad
primum

primum commotionis sibilum, aut nutum, quo DEUS eas à centro cordis ad se vocet, & trahat, efficacius quàm Pastor sibi ad se trahat oviculas, in littore aut planitie aliqua oberrantes.

Isti enimvero videntur securitatem potiùs, quàm lucrum animarum spectare. Negari enim non potest, quin æquum non sit Animas, postquam diurnâ Meditatione dederunt operam, ut Fidei axiomata altè animo insculperent, vitia extirparent, virtutes acquirerent; & diu Scholam illam frequentarunt, quæ ipsis in pulcherrima Christi Servatoris vita aperta fuit; si subinde illas DEUS à ratiocinatione abducat, illasque sibi uniat, ut in iisdem sine ullo medio operetur; æquum, dico, non est, eas impedire, & quibusdam quasi compedibus vincas tenere intra limites discursus, quo eatenus usæ sunt. Nec enim hoc aliud esset, quàm obligare illas ad aurum magno labore è cavernis eruendum, dum benefico imbri in earum sinum effunditur.

Facili negotio fieri potest, quòd DEUS illas his indicis vocare velit ad illam Contemplationem, quæ *Infusa* dicitur, ad illam inquam, quæ, cum consistat in arcano quodam commercio, quod medio amore intercedit inter DEUM & Animam, inter Animam & DEUM, alio etiam nomine *Mystica* appellatur, Operationum nimirum tam occultarum, tam arduarum, quæ hac in vita experientiâ melius percipi, quàm exprimi possunt. *Arcana verba, quæ non licet homini loqui.* Et licet DEUS attollere illam non velit ad hoc Contemplationis genus, nihil refert.

Ipsa Meditatio ordinaria, post aliquod tempus, naturâ suâ producit illam Contemplationem, quæ dicitur *acquisita*; illam dico, quæ simplici obtutu agnoscit DEUM,

& cum DEO veritates illas certissimas, quæ prius cum labore investigabantur, eas admiratur, amat, iisque immoratur contenta, non aliter quàm alius quilibet in bono reperto acquiescit. Et idcirco hæc Contemplatio nemini non permittenda est; cum in hac non contineatur periculum errorum, sed magis in Quietè illa altissima, illis unionibus, visionibus, Raptibus, & aliis similibus modis Contemplationis, quæ plus quàm unquam *Mystica* appellatur, cum sit tota quanta recondita.

Ceterum quis tam sit audax, ut illis Animabus, quæ in oratione DEUM repererunt, prohibeat, quo minus illo intus per affectum fruantur, illo se pro arbitrio oblectent? aut ut eas damnet ad quærendum illum per longam velut conclavium seriem, & ejus tanquam Regis sui alloquium petendum, dum Rex ipse suo in solio obviam sese offert?

II.

IN hos bene caderet illud S. Thomæ, in Opusculo de Beatitudine, quo nonnulli abutuntur ad damnandam omnem ratiocinationem.

Docet S. iste Doctor, sicut Beatitudo vitæ futuræ erit gaudere DEO, ita proportione suâ eandem debere esse Beatitudinem vitæ præsentis. *In hac vita continuò deberemus*
frui DEO, tanquam re plenissimè propria. Et idcirco subjungit maximam esse aliquorum stultitiam, qui per omnem vitam magna sollicitudine quærum DEUM multiplici studio, etiam Orationum prolixarum, inquietarum, importunarum; nec unquam se intra se ipsos recipiunt ad illo gaudendum magna tum tranquillitate, perinde ac si non ipsi es-

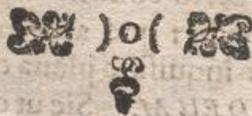
psi esseut Tempa viva, in quibus certissimò semper DEUM reperturi sint, tanquam domi suæ agentem: cum tamen, dum illum quærunt in Terra, in Aqua, in Aère, in Firmamento, eum inveniãnt tanquam Regem in suo Regno, non autem tanquam Regem in sua Regia. Est hæc doctrina extra omnem controversiam posita. Et idcirco cum animæ, ut sic loquamur, DEUM suum attentâ Meditatione in se ipsis repererint, permittendum omnino ipsis est, ut illo plenâ voluptatis Contemplatione gaudeant, eum admirentur, eum ament, illi gratias agant, seque cum ipso mediantibus actibus illis simplicibus, sive infusi illi, sive acquisiti sint, quos variè in interno illo suo recessu experiuntur, conjungant. Hâc autem doctrinâ non damnantur illi, qui in Oratione ratiocinantur, sed qui ratiocinationem ejusmodi finem suum faciunt. Quâ de causâ, postquam Angelicus perpendit magnam stultitiam non sine anxietate foris quærentis, quod summa facilitate invenire potest intus, ita tandem conclusit. *Sic est etiam vita cujuslibet Justi DEUM semper quærentis, sed nunquam inveniẽntis.* Non dixit simpliciter *quærentis*, sed *semper quærentis*, in hoc enim totum malum situm est.

Id unicè observandum, quod mortali hac in vita nunquam nobis concessum sit ita invenire DEUM, ut non necessarium nobis sit eundem semper quærere. Quid enim aliud innuit Psaltes Regius verbis illis. *Quærite Dominum Psal. 104. & confirmamini, quærite faciem ejus semper?* Subtrahit se v. 4. nonnunquam DEUS certo consilio aspectui carissimorum suorum, seque abscondit: quo alio fine, quàm ut requiratur? Hinc ipsa tum inquisitio plena est voluptatis. *Letetur cor quærentium DEUM.* Sic ut de ipso adeò S. Thoma dubium sit, magisne ipse gauderet & frueretur DEO, Psal. 104. v. 1. an dili-

In Psal.

an diligentius jam possessum quæreret, cum probè nôset, veram hac in re esse regulam, quam apud S. Augustinum legerat: Quærendum DEUM, ut majori cum voluptate ipso frui liceat, & fruendum ipso, ut majori desiderio inquiratur. Nam DEUS queritur, ut inveniatur dulcius; & invenitur, ut queratur avidius.

Proinde sicut Opusculum citatum, etsi sit valde subtile, à plerisque tamen pro legitimo S. Thomæ partu non agnoscitur, sed pro suppositio, ita non multum hac in controversia tanti Doctoris autoritas negotij faceffere nobis debet. Animos potius addere nobis potest ejus exemplum, dum ipse semper, inveniendò quod quærebat, & quærendò quod invenerat, aliud in omni sua vita non egit, quàm ut factò ipso affirmaret, quàm consonum sit veritati, quod in Summa sua, quæ indubitata ejus partus est, docuerat: nimirum motus operationum, intellectualium, si rectè gubernantur, tam non perturbare quietem contemplantium, ut eam etiam constituent; *Motus operationum intelligibilibus ad ipsam quietem contemplationis pertinent.* Et verò, quis unquam docuit, quod, qui meditatur, DEUM extra se quærat? Potest enim verò illum etiam intra se quærare, ut eum quærit, qui contemplatur, etsi ille labore majori. Quia tamen hoc ad finem propositum satis non est, æquum est nos perspecto uno extremo, quo hac in materia peccatur, etiam ad alterum transire, quod est veluti scopulus è regione situs.

Caput II

Caput II.

Extremum eorum, qui animas per viam Contemplationis ducunt.

Sunt igitur alij Animarum duces, qui semitam è diametro oppositam tenent. Hi cum intelligant, quantum lucri fiat per recessum quendam interiorem, vellent confestim, ut, quod experti ipsi sunt, id alij quoque perciperent: eaque causâ de Animarum, quas ducunt, securitate non nimis solliciti sunt. Nam etsi istæ necdum satis perspectam habeant viam, quâ inquirendus ipsis DEUS sit, quem tamen intra se habent, id efficere conantur, ut ipsum ante inveniunt, quàm quærant. Atque ita non permittunt, ut vel principio suæ ad DEUM conversionis, & Spiritualis, quam ordiuntur, vitæ, Meditationi se dedant; aut certè mox atque advertunt, quòd hæ in Meditatione siccitatem quandam, aut fatigationem laborè inque experiantur, abducunt illas à ratiocinandi via, perinde ac si siccitas illa, ille labor manifestissimum indicium sit, quòd DEUS in ipsis sine ipsis mira quædam efficere velit. Quia autem etiam parte aliâ observant, animas ejusmodi non esse idoneas ad Contemplationem, acquisitam operâ Meditationis, mox illas introducere volunt ad Infusam: præcipiuntque ipsis, ut omisso omni alio conatu & diligentia, quæ serviat ad ipsas præparandas ad Orationem, recipiant sese intra se tanquam ad centrum mediâ Fide, sed hac purâ putâ; omnibusque dimissis imaginibus, omni facessere jussâ ratiocinatione, ascendant cum Moyse verticem montis Sinai, ut intrent in illam caliginem, in qua

DEO ineffabili modo tanto oblectentur amplius, quo minus ipsum intelligunt.

Isti Duces videntur Animas non simplici discrimini exponere. Illud enim mente tenendum, ex populo tam
Exod. 10. numeroſo, non niſi unum ac ſolum Moysen vocatum eſſe
v. 21. ad ſublimen montis caliginoſi verticem: *Moyses acceſſit ad caliginem, in qua erat DEUS.* Minus perfecti, ipſique nimirum tam celebres *ſeptuaginta ſenes ex Iſraël*, aſcendere juſſi ſunt, ſed non niſi ad montis medium; reliquum vero omne vulgus non tantum aſcendere permiſſum non eſt, ſed ne quidem ad mentis radicem conſiſtere.

Quanta igitur, quaſo, fraus iſta eſt, velle hodie tam multis ex plebe quodammodo infimâ, communem facere illam etiam Myſticam Contemplationem, tam raro concedi ſolitam? Tantopere ſolicitus eſt DEUS, ut conſtet illam non omnibus eſſe communem, ut hâc ipſâ cauſâ præceperit diſertiffimè Moysi, ut ex illa, in quam erat ingreſſus, caligine prodiret, & ad montis pedem rediret; ad hoc indicandum Populo, proteſtationis genere tam terribili, tam ſerio, quàm unquam fieri poſſet, ipſam ad eò transgreſſuris mortem interminando. *Descende, & conteſtare*
Exod. 19. *Populum, ne fortè velit transcendere terminos ad videndum*
v. 21. *Dominum, & pereat ex eis plurima multitudo.*

Et tamen certa res eſt, Populum illum, etſi aſcendiſſet ad montis jugum, non tamen quidquam cum Moysi de DEO viſurum fuiſſe; neque quidquam aliud in ſublimi illo vertice ſpectaturum, quàm fumum, nubes, nimbos, & horribilem tempeſtatem. Quin imò, ipſa illa præſidentia fruendi DEI conſpectu magno illi fuiſſet conſtitura. *ſcrvator*
Prov. 15. *ſcrvator*
v. 17. *Majeſtatis opprimetur à gloria.*

II.

Solenne quibusdam est, afferre ad doctrinam suam af-
firmendam celeberrimum illum textum S. Dionysij,
quo ad carum suum Timotheum ista scripsit. *Tu autem,
Timothee carissime, pro maxima mysticorum spectaculorum ex- De Myst.
ercitatione, quâ vales, pratermitte & sensus & mentis actio- Theol. c. 1.
nes, eaque omnia, quæ & sub sensum cadunt, & animo cernuntur,
& quæ non sunt, & quæ sunt omnia, reque ad ejus, qui o-
mnem essentiam, omnemque scientiam superat, conjunctionem,
& unitatem pro virili parte etiam excita.*

Hic autem ante omnia observandum est, hoc nomen
Mysticæ, etsi hodierno usu soli illi Contemplationi super-
naturali tribuatur, quam etiam Infusam dicunt, non ta-
men ita illi proprium esse, ut non etiam naturali illi Con-
templationi competere possit quæ *acquisita* dicitur. Et ra-
tio est; quia hæc, etsi non sit tam ineffabilis, quàm illa, non
tamen facile, nisi ab expertis, cognosci potest: *Manna Apoc. 17.
absconditum, quod nemo scit, nisi qui accipit.* Atque ita vi- v. 9.
demus, sensus quosdam sacrarum Literarum mysticos dici,
non quia nullo modo exprimi possunt, sed quia reconditi
sunt; sic ut ad eos intelligendos satis non sit hære in cor-
tice literæ; sed oporteat penetrare ad medullam, intra
quam est spiritus.

Hoc posito, non est adeò certum, ut nemo putat,
quòd S. Dionysius exhortatus hic sit Timotheum ad Con-
templationem supernaturalem, non verò naturalem: quid- Suarez de
quid enim hic ab eo desiderat, non in uno minùs, quàm Relig. to.
altero Contemplationis genere exercitandum est. 2. l. 2.
c. 12. n. 19

Quid enim re ipsa ille exigit? non exigit ulla ratione & 26.
S. Doctor à Timotheo, ut non utatur Imaginatione, non

B 2

Intel.

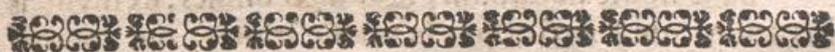
Intellectu, non aliis speciebus sensilibus, ut hinc aliqui arguunt, qui attollere homines volunt ad modum procedendi humano superiorem. Mille aliis locis ille asseruit, sine his agi nihil posse. *Impossibile est nobis aliter lucere divinum*

Cap. 1. de his agi nihil posse. *Impossibile est nobis aliter lucere divinum*
 cæl. Hier. *radium, quàm varietate sacrorum velaminum circumvelatum.*
 arch. *Jubet tantum, non sistere in illis speciebus, sed eas transcendere, cum nulla earum DEUS suus sit (ut tunc existimabat tam magna Mundi pars, quæ sub his illum sexcentis modis adorabat) sed omnes sint tantum vela, quæ illum abscondunt: ita colligere licet ex eo, quod Sanctus addit, ad tam multos Idololatras alludendo. Vide autem, ne quis eorum, qui non sunt initiati sacris nostræ Religionis, hæc audiat.* Atque hæc causâ vult ipse, ut Timotheus, neque facultate Imaginatrice, neque Intellectu, conetur fingere sibi DEUM quacunque figura possibili, sed ut omnes transgressus, obtutum ipse, tanto jam intervallo abjecta à plebe elevatus, figat in ineffabili illa, & incomprehensibili eminentia, quæ melius noscitur cogitando quid non sit, quàm quid sit. Et hæc est luminosa illa S. Dionysij caligo, aut lumen caliginosum; cognoscere DEUM superiorem omni illo quod vel imaginari, vel intelligere possit mens illius, qui eum contemplatur, atque ita nôsse eundem, ut non cognoscatur. *Illis veraciter lucet DEUS, qui omnium sanctarum summitatum ascensum transcendunt, cunctaque Divina lumina, & sonos, sermonesque deferentes, caliginem subeunt, ubi veraciter ille est super omnia.* Sed ista lux caliginosior omnibus tenebris, & istæ tenebræ clariores omni luce, communes sunt cuicunque contemplationi excellenti; etsi etiam in quacunque, plerisque idioma quoddam sunt, veneratione, quàm usu notius. Faciliùs multo intelligitur ipse S. Dionysius, ubi ait, ne se ipsum

De Myst.
Theol. c. 1

psum quidem unquam ausum obtutum rectè defigere in so-
 letu divinum, sed tantum in radios ejus repercussos. *Nun-* De div.
quam nos tam magnum solem adversum intueri conati sumus. Nom. c. 3.

Hæc est prima responsio data ad textum tam infi-
 gnem. Dato dein etiam, quod S. Dionysius contempla-
 tionis Mysticæ nomine intelligat quamcumque, pro cu-
 jusvis arbitrio, attendatur tanisper, quàm ille circumspice-
 tæ eâ in re procedat. Hortatur ille ad hanc, non nego;
 sed quem? hortatur Timotheum jam exercitatum in eo
 orandi genere, & valdè expertum: *Tu autem pro maxima*
Mysticorum spectaculorum exercitatione, quâ vales. Non
 hortatur quemquam, qui non pertigisset, ad exercitatio-
 nem, quam dicit maximam: qui nimirum est error nescio
 usitatorne, an major, qui in re nostra damnetur. Atque
 ita ex sententia & effato tam nobili colligi non potest, quod
 ad infusam Contemplationem quisquam impelli possit, sed
 solum, quod is qui jam à DEO ad eam admissus est, exci-
 tari possit, animari, & adjuvari. Aliter qui agit ad
 alterum extremum deviat, quod hoc ca-
 pite damnatur.

Caput III.

Via media, quam Sancti existimârunt inveniri posse,
dum qui orat nunc contemplatur, nunc meditatur, pro
ut hoc aut illud DEUS dederit.

I.

Sicut aquæ bonæ illæ sunt, quæ currunt meliùs, sic &
 sententiæ. Statim apparet, quàm sit proficuum &
 utile,

B 3

utile, ut currant sine obiectione. Ad hoc autem quid requiritur? requiritur, ut non aliter quàm aqua, inter montes oppositos medium iter teneant. *Inter medium montium pertransibunt aquae.* Unde qui nostro in negotio rectè procedere vult, mediam inter extrema jam enarrata viam inueniat oportet. Et hæc est illa, quam Sancti nobis indigunt; conjungere in oratione Laborem Quietique pro ratione temporum. Si DEUS quietem dat, donando Contemplationem, illam frui & se oblectare: Si non dat, laborare Meditando ad illam consequendam.

Et quoniam aquarum exemplo uti cœpimus, ego ad viam ejusmodi explicandam nescio quid facere meliùs possim, quàm ut utar illa similitudine tam illustri, quàm S. Teresa in re præsentis usa est: aqua scilicet pluviae, aut ex puteo, etsi non æquali semper labore, haustæ. Ut enim stultum est, cum pluit, aquam ex puteo haurire velle ad plantas horti mei irrigandas: sic antequam cadat pluvia, aut cum pluere desierit, quid mali est, si paritum modo ad puteum recurram ad illud obtinendum, quod cælum mihi negat? Ecquid hac similitudine innuere volo?

Vitæ c. 22.
&c.

Sunt hodie nonnulli, non dico omnes, ex mysticis his animarum Directoribus in via Orationis, qui contendunt, perfectum Contemplativum tam procul debere esse ab exercitatione & usu trium facultatum interiorum, ut paratus esse debeat ad tolerandam potiùs omnem ariditatem & siccitatem, quàm ut earum operâ utatur, sicut illam utuntur Meditantes: earum enim operâ uti velle, si Magistris his credimus, aliud non est, quàm adhærere velle rei sensili, ad fugiendum omne quod molestum est.

Hoc autem mihi tam absurdum videtur, ut tenui meo judicio errorem reputem. Videtur enim mihi aliud non esse,

esse,

esse, quàm prætextu abstractissimæ perfectionis tollere proximam & propriissimam nostram cooperationem, quæ à nobis in omni opere divino requiritur. Unde audito isto loquendi modo ita me sensu moveri, perinde ac si jam jam virentibus sub herbis latitantem serpentem retexissem.

Non oportet, cùm DEUS cordi se nostro non infundit, confugere ad facultatum interiorum exercitationem ut humanæ nostræ propensione satisfaciamus, cui ejusmodi siccitas molesta est: demus hoc: oportet tamen ad illam confugere eo tantum fine, ne omittamus oportunè aquam haurire ex puteo, quando pluvia terram non humectat, id quod solertibus hortulanis solemne est.

Si neque pluit, neque quocunque nostro conatu aquæ quidquam extrahimus, tum enimvero toleranda est fortiter quæcunque ariditas, quæcunque siccitas, neque idcirco ab Oratione est desistendum, perinde ac si oleum tum & operam perderemus: quod enim tolerando faciemus lucrum, tantum erit, ut DEUS occultis modis tum terram cordis nostri plus sit fecundaturus, quàm ullius aquæ beneficio, quæ cælo ad nostrum arbitrium delaberetur.

Ceterum quomodo damnari potest, si cessante beata illa mentis suspensione, quæ communi cunctorum confessione brevi durat tempore, suis ordinariis actibus homo suppleat beatos illos influxus & impressiones, quas tum DEUS retrahit? quam enim orando experimur sterilitatem, ferre quidem debemus coacti, non tamen eam eligere; tanquam veræ Devotioni penitus adversantem.

Si causam quærimus præcipuam Devotionis, quam experimur, eam docet S. Thomas esse DEUM, qui ex indevotis devotos potest reddere, modo ipse velit, mutando rupes in rivus.

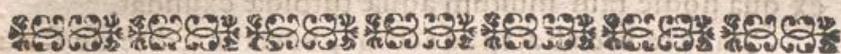
Hæc tamen, ut idem Doctor adjungit,
causa

causa est extrinseca: *Causa Devotionis extrinseca DEUS est.*
 Intrinseca, etsi minùs præcipua, illa est quæ nostra ex par-
 te se tenet: & hæc est Meditatio, seu Contemplatio. *Cau-*
 2.2. q. 82. *sa autem Devotionis intrinseca ex parte nostra oportet ut sit*
 a. 3. *Meditatio, seu Contemplatio: cum non possit voluntas prom-*
ptam paratamque se divino offerre obsequio (in quo De-
votio consistit) nisi illam Intellectus corroboret opportu-
nis considerationibus, quæ, si Sanctus hic non erravit, ex
parte DEI sunt Miserationes illius ac Merita, quæ faciunt
ut illimet adhæreamus; nostra verò ex parte sunt nostræ
malitiæ, nostræ miseriæ, quæ faciunt ut intus in animo
nos abjiciamus. Quare cum homo inter Orandum non
potest his uti considerationibus Contemplando, quia non
pluit: nec uti illis vult meditando, quia non dignatur hau-
rire aquam ex puteo operâ suorum brachiorum, quid tum
ad Devotionem excitandam superest? id scilicet unum,
ut DEUS tanquam causa extrinseca operetur solus, & ru-
pium sinum pandat. Hoc autem velle idem est, quod aliis
vocibus appellamus, Tentare DEUM.

Et tamen hoc quilibet tanto studio cavere debet, ut
 Cajetanus, singulari pietate allatum locum explicans, in-
 de collegerit necessitatem, quâ quisque obligatur ad tri-
 buendum quotidie piis his considerationibus certum tem-
 poris spatium; nec dubitavit pronuntiare, indignum esse
 nomine Religiosi, aut Religiosæ, quin & hominis spiritua-
 lis, quisquis id facere prætermittat. Verba eius sunt, *Re-*
ligiosi aut Religiosæ, seu Spirituales etiam nomine vocari non
potest, qui saltem semel in die ad huiusmodi se non transfert. Et
 ratio est, quia nisi id fiat, exigit homo, ut solus cum Deo
 in animo Devotionem aut excitet, aut excitatam conser-
 vet. Hoc tamen male fit. Necessè est causæ extrinsecæ
 junge-

jungere etiam intrinsecam : unde non dicit Angelicus *Causa autem Devotionis intrinseca est Meditatio, seu Contemplatio*: sed, oportet ut sit: quia est necessaria. Verum quidem est, quod non dicat, *Meditatio & Contemplatio*, sed *Meditatio, seu Contemplatio*: disjunctivè neque enim omnes apti sunt ad contemplandum, maximè quotidie. Sed qui ad contemplandum aptus non est, saltem meditetur; neque contentus sit hærere in Oratione instar Olitoris obstinati, qui malit videre plantas exarescere, quàm brachiorum operâ aquam ad eas irrigandas ex puteo haurire. Prò! quàm omni in negotio tuta est via media! *Prudentia dat vocem suam, si Sapienti fides, in mediis seminis stans.*

Prov. 8.
v. 2.

Caput IV.

Respondetur objectioni, quã nonnulli hodierni tentãrunt claudere viam mediam, docendo, quod, quisquis aliquando vocatus à DEO est ad contemplandam, nulla deinceps ratione ad meditandum redire debeat.

I.

Non defuerunt, qui rationis & argumenti allati vim caperent: eam tamen ut eluderent potius, quàm superarent, responderunt: verum Contemplativum debere potius omnem in oratione ferre ariditatem, quàm ut quoquo modo meditetur, ne de statu deficiat ad statum. Id quod verat S. Paulus: *Unusquisque, in qua vocatione vo-*

1. Cor. 1.

C

catius v. 10.

catus est, in ea permaneat. Quare sicut Cappuccinus ob eas, quas in statu suo patitur difficultates, non debet redire ad statum priorem Ordinis, seu Militaris, seu Monastici, seu Clericalis, à quo ad horridam illam vestem transit; sed ejus vestis molestias ferendo superare; sic qui manifestis indiciis à DEO vocatus est ad Contemplationem, maximè habitualement & permanentem, non debet ob eam, quam per intervalla patitur, ariditatem desistere à cœptis, & abjectæ Meditationi se dare: id enim tepiditatis, inconstantix, & infidelitatis, de statu ad statum revertentis argumentum esset.

Laudetur JESUS, qui me tali responsione reperta, beavit summa quadam luce ad aperiendam scaturiginem, ex qua hodie tam multum aquæ turbidæ exundat.

Itane redire ab actu ad actum, vocetur redire de statu in statum?

Et quis unquam in Mundo omnibus retro seculis audivit, eos qui meditantur, & eos, qui contemplantur tam diversis in statibus versari, ut de iis non dicam loqueretur, non dicam cogitaret, sed somniaret Apostolus, quando scripsit: *Unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat?*

Quin imò Meditantes perinde ac Contemplantes eodem in statu sunt, tam propriè ac verè, ut ex accidenti solum inter se differant. Neque enim Contemplatio est, nisi species quædam orationis in gradu altiore, quàm sit Medi-

V. Suarez ratio: in qua, quantum ad Intellectum spectat, additur
 20. 2. de ejus actibus major quædam unitas, comprehensio major,
 Relig. 1. 2. & major claritas: quantum autem ad voluntatem, additur
 6. 9. n. 13. tantum major fervor, qualis est ferri extracti è fornace,
 compa-

comparati cum alio, quod in minore prunarum cumulo
excanduit.

Erítne ullus, qui asserat, Contemplantem vel tantil-
lum deficere & recedere à suo statu, ubi dedita operâ sacras
litteras legerit, earum sensum rimari, libros scribere, ma-
ximè ad spiritum pertinentes, studuerit, quod fecerunt
S. Augustinus, S. Anselmus, S. Bonaventura; & tam mul-
ti alij illustres Doctores? non equidem crediderim. Igi-
tur neque affirmari poterit, quod ille vel tantillum à sta-
tus sui perfectione recedat, qui nonnunquam cum arida
mens est, meditatur: nisi velimus dicere; illum quoque à
statu ad statum regredi, qui cum certa in occasione efficere
non possit opus Perfecti, ma vult perficere opus Proficien-
tis aut Incipientis, potius quàm planè otiosus residere. Pu-
tamusne S. Augustinum, aut S. Anselmum, aut S. Bona-
venturam, qui tam excelsi Contemplationis dono præditi
erant, non descendisse sæpius ad meditandum etiam post
Raptus, quibus in ipsum ad eò cælum erant subvecti? Me-
ditatio ferme Contemplationem generat; & Contempla-
tio Meditationem semper amplius nobilitat; nec auditum
unquam est, inter ipsas vel minimam emulationem, aut
dissensionis umbram extitisse, tantum abest, ut interno-
tàmquè intenso inter se rancore dissiderent, ut manum
sibi mutuo porrigere, & quidquam commoditatis afferre
obstinatè renuant.

II.

STandum igitur est iudicio S. Teresie, quæ in similitudi-
ne supra adducta non agnovit distinctionem illam re-
cens excogitatam status, cui nunquam deest pluvia, &
status, qui nunquam non cum labore aquam haurire de-

In Vita
sua. c. 18.

beat: Atque hâc causâ sine exceptione sic pronuntiavit.
*Si DEUS nunquam non daret tantum calitus aqua, quantum
necessarium est, palàm est, quanta in quiete agere posset hortu-
lanus. Sed quia quamdiu mortalem hanc vitam ducimus, id
fieri nequit, oportet animam semper vigilare, & sollicitam es-
se, ut unâ aquâ deficiente alteram procuret.* An clarioribus
Sancta verbis uti unquam potuisset?

Tanto igitur intervallo illa abfuit à cogitatione tam
ignobili, qualis est, existimare aut Contemplationem Me-
ditationi, aut hanc illi inimicam esse, ut cum ab excellen-
ti Contemplativo, qualis fuit S. Franciscus Borgia, hoc
monitum accepisset, ut etiam extra casum siccitatis, solo
demiSSIONIS studio, orationem à Meditatione ordiretur, su-
binde autem à DEO se ferri sineret, quocunque huic esset
collubitum; non ipsa solum documentum tam pium usu
suo secuta sit, sed idem etiam alios docuerit.

Quis proinde unquam sibi persuaderet, posse inveniri
aliquem, non quidem ex ejus filiis, quod sciam, tam cau-
tis & consideratis, ex laudatoribus tamen ejusdem, qui eò
progredereur, ut doctrinam è diametro oppositam trade-
ret? Et tamen est hodie non nemo, qui audaci calamo char-
ris committere non dubitavit generale hoc axioma. *Quis
vocatus est ad Contemplationem aut ordinariam, aut infusam,
non se abiciat ad Meditandum pretextu demiSSIONIS; cum non
desint mille alij se abiciendi modi, quin eatur extra limites
propriij status.* Et interrogatus, ut ediceret, tamquam Di-
rector, an saltem hoc facere liceat in summo spiritus lan-
guore? respondit, ne tum quidem. An tempore turba-
tionis? neque tunc: an tempore tentationis? nec hoc.
Ad eò hodie Princeps aliqua, suorum ceteroquin amantis-
sima, qualis est Contemplatio, odio implacabili matrem
ipsam

ipsam suam averfatur. Meditationem inquam illam ipsam, quâ progenita est; perinde ac si ista natalibus fit tam sordidis, ut ipsa ejus filia omne cum ipsa commercium fastidire debeat.

Sed quæ DEI est providentia, non deest Bernardus aliquis, qui ablatam injuriâ existimationem ipsi reparare paratus sit. Hic omnibus, in Asceteriis maximè degentibus, cupiit scalam quandam construere, illi non dissimilem, cujus species Jacobo dormienti objecta est; per quam sensim eniti possent ad fruendum DEO, conjunctione perfecta. Absolvit autem eam quatuor gradibus. Primus fuit, Lectio librorum Spiritualium: Secundus Meditatio eorum, quæ lecta fuerunt: Tertius affectus eliciti ex iis, quæ meditati sunt, desideria, petitiones, supplicationes, quæ ille Orationis titulo complexus est: quartus Contemplatio alta ac sublimis. Quid tamen ille docet? an ut quisquis ad hanc evasit, nulla vel prece, vel pretio induci se sinat, ut denuo descendat, nisi momento illo ipso excidere velit suo statu; sed ut potius in suo Contemplationis fastigio ferat omnem ariditatem, omnem siccitatem, omnem possibilem spiritûs languorem? alia planè omnia. Imò afferit, quando Contemplaturus aut advertit subtrahi sibi, ut solet, lucem, in qua ceteroquin versari consueverat, aut illi porro ferendæ imparem se sentit, descendat, & si Contemplatio non suppetit, orando se juvet: Si neque Oratio procedit, meditetur: si neque Meditatio procedit, lectionis ope utatur: atque ita nunc sursum, nunc deorsum vadat, certus se à summo culmine tanto propius abfuturum, quanto longius recedit ab infimo. O doctrinam, ab illa, quam dixi, discrepantem! & tamen hæc melliflui Doctoris est, en ejus verba. *Cum verò mentis humana*

S. Bern. de *acies infirma, veri luminis illustrationem diutius sustinere non*
 Scala *potest, ad aliquem trium graduum per quos ascenderit, leviter*
 Claustr. *& ordinatè descendat, & alternatim modo in uno, modo in*
altero, secundum motum liberi arbitrij, pro ratione loci & tem-
poris demoretur, tanto jam DEO vicinior, quanto à primo
gradu remotior. Prò, repeto, doctrinam discrepantem!

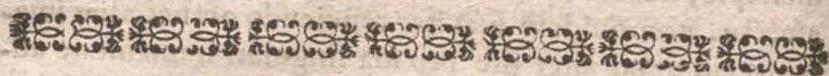
Et hæc est sana illa doctrina, cui confestim animus cu-
 jusvis acquiescit. Illa altera, quòd quis semper supremo
 in culmine hæere possit; aut non creditur, aut exanimat,
 aut stupore quodam afficit, aut potius inducit ad judican-
 dum, præstare si quis eò non aspiret. Sed absit istud. Eum
 in finem confecta scala est, ut ejus ope & descendatur &
 ascendatur. Neque sit, qui putet, non nisi tum se Ange-
 lum esse cùm ascendit; sed etiam Angelum se esse cùm de-
 scendit. In scala Jacobi an non semper iidem erant Ange-
 li? Et tamen ipsi nunc sursum, nunc deorsum ibant, nec
 ideo statum mutabant: neque enim ad hanc usque diem
 latam intelleximus legem hanc, cujus gratia nulli fiat; ut
 quisquis vitæ Contemplativæ se dedit, nullum unquam
 faciat opus, quod vitæ activæ proprium sit: neque qui acti-
 vam profitetur, unquam agat aliquid, quod ad Contem-
 plativam pertineat. Quin imò cuncti summis laudibus
 efferunt vitam mixtam, scalà illà mirabili, quæ Jacobo
 monstrata est, repræsentatam.

Neque ad rem est, quod alius quispiam responderet:
 quòd sicut ubi ad portum navis appulsa est, cessat Naviga-
 tio; sic quando Animus meditando fessus, quod ante fa-
 ctitabat, pervenit ad quietem Contemplationis, debeat
 abstinere, omni ratiocinatione, quin jam curet aliud, præ-
 ter purum intuitum præsentis DEI. Siquidem S. Petrus
 de Alcantata, ex quo, ut apparet, similitudo ista desum-

pta

pta est, non id spectavit, ut loqueretur de Portu, quem semel ingressus nunquam porro desereret. Neque enim his in terris ejusmodi portus est, si Sanctis fides, qui ad illum tantopere aspirârunt, tam sedulò explorârunt, ut tandem quiete deinceps non perturbanda potirentur: nec tamen illum nunquam, aut uspiam invenerunt: sed de illo tantùm Portu loqui intendit, in quem per vices intretur. Hinc dicit ipse, debere tunc animam acquiescere in simplici DEI aspectu, non quidem suaviter rejiciendo omnes alias imagines (id quod alter ille pro sua singulari humanitate adjungit) gaudendo tamen illo affectu amoris, aut admirationis, aut gaudij, quem tum in animo experitur. Imò in suo illo documento id propositum Sanctus habuit, ut ostenderet, quomodo in Oratione Meditationi conjungenda sit Contemplatio, ex ipsismet scalam nobis construendo. Et sicut ipse principio articuli affirmavit, quòd ab una ad alteram transeundum sit, sic sub finem ejusdem articuli docet, ab hac ad illam redeundum: id quod tunc præcipuè sit observandum, quando affectus in Contemplatione tam esset vehemens, ut valetudinem lædere posset. Tunc ille monuit, dimisso illo affectu intenso, resumendam Meditationem de Cruciatibus Christi Servatoris, aut de nostris defectibus ac miseriis, ut hac ratione Animus nonnihil respiret potiùs, quàm penitus opprimatur. Nec scio Sanctorum quemquam scripto tradidisse unquam admirabilem hanc doctrinam, quòd quisquis semel dignatus dono Contemplationis, redierit ad Meditationem, debitum ordinem perturbet, inconstans, perfidus fit, ut insipienter de statu ad statum deficiat. Sit sanè Contemplatio Portus, ad quem naviget qui meditatur; sit etiam nonnullis Portus stabilis, firmus, & finalis: an tamen à statu
ad

ad statum remigrat Mercator ille, qui nonnunquam suo commodo, suo solatio & animi remissione, aut alio quocunque fine Portum deserit, & eò proram iterum dirigit, unde erat profectus, animo tamen subinde ad amatum Portum redeundi? Cur igitur vice versa à statu redibit ad statum, qui à Contemplatione redit ad Meditationem, etsi Contemplatio Portus est, & meridari Navigatio?

Caput V.

Manifestum fit, fundamenta quibus nonnulli hodie Asceta nituntur in hoc Contemplationis & Meditationis negotio, aliud non esse, quàm leges arbitrarias ab ipsismet propositas, suæ tantummodo opinioni adstruende.

L

AD vitium noxiorum germinum manifestandum perveniri non potest, nisi ipsa adeò eorum radix è terra stirpitis effodiatur; nec tædere quem debet, illud aliorum oculis exponere, ubi de publico bono agitur.

Hoc posito, dicam fide & sinceritate optima, quod mihi videtur; paratus tamen semper retractare, & mutare sententiam, si à vero aberravero.

Varia documenta à S. Terefia, magna Spiritus Magistrâ, & aliis magnæ existimationis Authoribus in genere Orationis tradita sunt. Subinde autem alij nonnulli, fines, intra quos dicta Sancta sapienter se tenuit, longè transgressi,

gressi, imò obverso illi palàm tergo, ejusque scholâ deser-
 tâ, conati sunt Legum quoddam volumen in lucem dare,
 quas quisquis servâsset, sine omni dubio ad Contemplatio-
 nis apicem evaderet: quod volumen proportione suâ re-
 sponderet illi, quod vocamus Juris Canonici, Corpori, &
 Corpori Juris Civilis. Hoc autem Legum Istarum Volu-
 men, seu Corpus, si ad illam tantum Contemplationem
 referretur, quæ Acquisita dicitur, paulatim autoritatis
 aliquid conciliare sibi posset. Sed dum ad Mysticam quo-
 que extendere se studet, temerarium videtur: neque enim
 DEUS in operibus quæ supra omnes naturæ vires efficit,
 quales sunt animi quædam illustrationes admirandæ, Va-
 ticia, Prodigia, & alia dona purè putè gratuita, ullis se
 Legibus adstringi patitur. *Dividit singulis prout vult.* 1. Cor. 12.
 Hinc est, quòd conari mediis quibusdam certis ac regu-
 lis evadere ad apicem summæ Contemplationis, & inti-
 mam illam cum DEO conjunctionem, tam incognitam, ut
 idcirco Mystica vocetur, labor sit, qui expertis nihil pro-
 fit, (unde & Doctores Sancti per omnium retro seculorum
 cursum tam animosè eum aggredi ausi non sunt, perinde,
 ac si hoc aliud non foret, quàm superare columnas Hercu-
 lis) non expertis autem & rudibus semen esse possit, et si id
 non agatur, mille deceptionum. Aliud enim est enume-
 rare mirabiles & prodigiosos agendi modos, qui inter
 DEUM & Animam tali in statu intercedunt, sicut eos enar-
 rârunt S. Terefia, S. Bernardus, S. Bonaventura, S. Fran-
 ciscus Salesius, & alij hujus classis; aliud leges præscribere,
 quibus certò ad talem familiaritatem perveniatur: perinde
 ac si ad eam admitti sit artis opus, & non meri favoris ac
 gratiæ.

D

In char-

In cartis Hydrographicis solent indicari altitudines Poli locorum per quæ transeundum, portus, promontoria, loca arenosa, scopuli, saxa, & sexcenta alia, in quæ incurri potest pericula, ut ea navigantes omnes eodem modo vitent. Sed quis unquam leges certas præscripserit, quando & ubi explicanda vela sint, quando complicanda? Has non nisi cum res ipsa postulat nosse oportet in usum redigere, cum dependeant à sexcentis diversissimis circumstantiis ventorum, velorum, navium, marium, procellarum, viarum, quæ tenendæ sunt.

Non aliter res se habet cum regulis, quæ dantur ad Orationis sublimis cacumen assequendum,

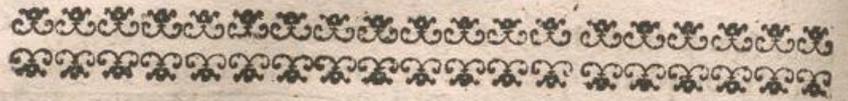
II.

ET tamen ad tradendas has leges, non remotas tantum quæ præparent, quales sunt Mortificatio pravarum propensionum, animi demissio, obedientia, & aliæ ejus generis, sed etiam proximas, progressi sunt novi isti quos dixi, Legislatores, ad duplicem quodammodo rempublicam constituendam, unam Meditantium, alteram Contemplantium. Atque de hac duplici Republica locuti sunt tanquam inter se pugnante, quæ regi non posset utraque eodem Corpore Juris communis; nec attendere voluerunt, quòd re vera hæ non sint duæ Respublicæ, sed una sola, cum earum actiones sæpe invicem permulentur: neque enim pro mera libidine adstruendum, eos qui meditantur, non etiam sæpe alta Contemplatione absorberi; multos verò eorum qui Contemplantur, non sæpe ac piè ad meditandum reverti. Id enim si ita non esset, quid dicendum de Sponsa in Canticis, quæ etiam postquam in cellam vinariam

riam fuerat introducta, Regium suum Sponsum vel in pu- Cant. 1.
blicis urbis plateis quævisse legitur? Unde colligi necessa-
riò debet, prodiisse illam è Cella illa non jam ebriam, sed Cant. 2,
sibi præsentissimam, & omnium quæ agebat consciam.

Affirmare igitur oportet ad liberandos errore illos, qui
legere quidem nòrunt, sed non discernere, Legum ejus-
modi nonnullas, ut mihi quidem visum est, certissimo ef-
se merè arbitrarias. Et ut intra certa me capita teneam,
vocabo tantùm ad Examen præcipuas, quæ ad tres revo-
cantur: prima versatur circa objectum Contemplationis:
altera circa Modum contemplandi, & tertia circa finem,
quem præfigere sibi Contemplans debeat. Conabor has ex-
pedire quàm breviter ac paucis possum: his enim profliga-
tis patebit manifestè, Meditationem ac Contemplationem
non solùm non esse inimicas, quas inter pax sperari non
possit, quales illas hodie nonnulli rudibus repræsen-
tant, sed ambas ut cultu, sic animo & corde
conjunctissimas esse.

Pars II.

Quæ continet diversas leges arbitrarías, quas circa Objectum Contemplationis, Modum in ea tenendum, & Finem, quem spectare Contemplans debeat, Novi aliqui Magistri statuerunt, ut his evincerent, Meditationem cum Contemplatione in eo, qui ad Contemplandum vocatus sit, conjungi non posse.

Caput I.

Discutitur Lex, quam aliqui statuunt circa Objectum Contemplationis, asserendo, id esse solum DEUM purum purissimum sub conceptu quàm fieri possit abstractissimo.

I.

Nihil fortassis est, quod perinde obfit consequendis ab aliquo Principe gratis, quàm Artificium, quo ad illas obtinendas uti quis velit. Ut enim istæ libenter conferuntur meritis, tolerantia, precibus, submissioni, ita non minùs promptè ac libenter negantur artificio; quod si non est ipsa fraus, est tamen huic longè simillimum. Unde si hæc norma tenenda est ut manifesta, quando agitur cum Principibus hujus Mundi, quanto magis talis habenda est cum Principe Cæli? Principes nostri perspicacia admodum intellectu sunt; habet tamen hæc perspicacia suos

suos limites: unde fieri nonnunquam potest, ut artificium latens non agnoscant; DEUM hoc latere nunquam potest. Quis proinde erit, qui admissus à DEO velut ad alloquium in Oratione, speret consequi favores singularissimos; quibus mediis? non solitis, quæ in Oratione mentali servantur, regulis, sed insolitis, sed illis, quæ procul abeunt à trita semita, quam nobis Sancti monstrarunt. Sunc enim vero Regulæ istæ artificiales. Veræ cum DEO agendi regulæ ad unam omnes revocantur: ut cum ipso agatur aperte & sine fuce. *Voluntas ejus in iis, qui simpliciter ambulant.* Et tamen si diligenter inspiciantur leges illæ singulares, quas ego hîc ad examen vocare cogito, quæ ad Contemplationem præcipuè sublimem pertinent, apparebit, omnes in id conspirare, ut arte obtineatur illud donum, quod nec quidem ullis rectè factis, ulli tolerantia, ullis precibus est debitum: quin imò nec quantæcunque simplicitati & sinceritati, quâ quis orando utatur; usque adeò illud planè liberum atque indebitum est. Et quid aliud hoc est, quàm arte velle efficere ut pluat? Est aliquod pluviae genus, quod plurimum pendet à vaporibus convenientibus, qui è tellure sursum enituntur: huic modo quodam similis dici potest Contemplatio illa ordinaria, quæ sensim obtinetur constanti meditandi exercitatione. Et est aliud pluviae genus, quod ab his vaporibus nullo modo pendet. Et huic comparari debet illa alia Contemplatio, quæ Infusa dicitur. Si proinde nec primum illud pluviae genus, quod cum labore nostro proportionem quandam habet, artis beneficio obtineri potest, quanto minùs alterum, quod tam nullam habet cum nostro conatu habitudinem ac proportionem: hæc est illa pluvia, cui maximè voluntariæ nomen

Prov. II.
v. 20.

Plal. 67. men respondet, *Pluviam voluntariam segregabis DEUS ha-*
 v. 10. *reditati tue.*

Nunc ut ad primum trium istorum capitum, ad quæ leges, de quibus nobis sermo, revocantur, revertar; doceant isti, Objectum perfectæ Contemplationis, non jam esse DEUM sub quacunque imagine & conceptu, tam fertili & fecundo, quos Sanctorum exemplo quilibet animo informare potest pro arbitrio; sed solum DEUM sub conceptu quàm fingi possit abstractissimo. A que ita respiciendus est DEUS nudus, simplex, purus, & separatus nostro in animo non solum ab omnibus quæ ipse fecit, quamquam tam pulchris, sed etiam ab ipsis suis excelsis attributis, à Sanctitate, à Sapientia, à Misericordia, à Providentia, à Potentia, à Felicitate: his enim mentem applicare velle, est velle satisfacere sensibili, quod amat varietatem; non est velle contemplari perfectâ quadam ratione: tali enim ratione contemplatur, qui solum illud sibi objicit, quod Moyse dixit DEUS verbis illis: *Ego sum qui sum*: quæ simul ab omnibus divinis attributis abstrahunt, & simul omnia complectuntur, abstractione quadam penitus spiritali.

Veneror hanc legem. Sed quis eam tulit? citatur S. Thomas in Summa. Ille tamen loco adducto hoc non dicit: en ejus verba. *Principaliter ad vitam contemplativam pertinet contemplatio divina Veritatis; quia hujusmodi contemplatio est finis totius humanae vite, quæ quidem in futura vita erit perfecta, quando videbimus eum facie ad faciem, unde & perfectos Beatos faciet.* Nunc autem contemplatio divina Veritatis competit nobis imperfectè, videlicet per speculum & in anizmate: unde per eam fit nobis quadam inchoatio beatitudinis, quæ hîc incipit, ut in futuro continuetur. Sed
 quia

quia per divinos effectus in DEI contemplationem manuducimur, secundum illud: Invisibilia DEI per ea quæ facta sunt, Rom. 1. intellecta conspiciuntur: inde est, quod etiam Contemplatio divinorum effectuum secundario ad vitam contemplativam pertinet, prout scilicet ex hoc manuducitur homo in DEI cognitionem. His sanè ex verbis non apparet, ex mente S. Doctoris, Contemplationem perfectam ab imperfecta ex objecto differre; planè enim utriusque objectum idem est. Illud tantùm cum S. Augustino affirmat Angelicus, perfectam contemplationem in cælo inveniri, ubi Beati DEUM vident, qualis in se est, purissimum, simplicissimum, plus quàm sol, ubi suos inter splendores nudus radiat. Omnem autem, quæ in terris habetur imperfectam esse; neque enim hïc DEUS videri in se ipso potest, sed solis instar tantùm in splendore à suis speculis repercusso.

Næ ista loquendi ratio longè aliter sonat, quàm Magistrorum nostrorum verba. Quomodo igitur hac nixi doctrinâ tam non timidè definiunt, nunquam me perventurum ad Contemplationis perfectionem, nisi constanter defigam obtutum in DEUM in sua natura purum purissimum adinstar Aquilæ illius grandis magnarum alarum? Non attingam illum apicem, ad quem in cælo Beati evecti sunt, hoc nemo nescit: sed cur, misellus ego, non eò usque saltem enitar, quousque mortalibus concessum est? Prò quàm longè aliter se hïc res habent in via, quàm ibi in Patria!

Si mihi dicatur; mihi etiam hïc in via amandum DEUM non ob aliud, quàm quia est qui est, haud secus ac illum Beati amant in Patria; confestim acquiesco: nec enim amor aliud vult in bono amato, quàm ipsum illud bonum. At si mihi dicatur, hïc mihi etiam aliud non curandum,

randum, quàm, quòd ille sit, qui est; non possum acquiescere: amor enim vult cognoscere bonum quantum potest cognosci, omni quàm fieri potest minutissima cognitione. Atque inde pro illa vice unica, qua DEUS in factis paginis de se dixit, *sum qui sum*: infinitis aliis appellavit se Omnipotentem, Bonum, Benignum, Justum: etsi enim primum illud nomen longè plus significet, ut S. Thomas observavit, si quis vim illius intimam penetret, Comprehensoribus tamen quàm Viatoribus magis idoneum est; tam latè nimirum patet.

Inde ut adductam authoritatem retorqueam contra illum ipsum, qui eà usus est, placeat mentem advertere tantisper, quomodo DEUS tum ipsum se gesserit, quando declaravit, se esse illum, qui est. Vix dixerat ad Moysen. (*sic dices filiis israel: Qui est misit me ad vos*) cum mox instat hominis qui timeret, ne aliter quàm vellet verba sua acciperentur, apertius dixit. *Dixitque iterum DEUS ad Moysen.* Et quid dixit? repetiit usitatum suum nomen. (*Hec dices Filiis israel: Dominus DEUS Patrum vestrorum, DEUS Abraham & Isaac, & DEUS Jacob misit me ad vos*) adeò ille censuit, nomen Misericordis, Rectoris, Benefici, Providi aptius esse ad sui in Gente illa amorem excitandum, quàm nomen *sum qui sum*; quod est quidem nomen multò excellentius, naturâ tamen suâ penitus ineffabile. O quam præclare istud explicavit S. Augustinus: *Cum hoc 1. e. Ego sum qui sum, sit nomen eternitatis, plus est quòd dignatus est habere DEUS nomen Misericordie: Ego sum DEUS Abraham, & DEUS Isaac, & DEUS Jacob. Illud in se; hoc ad nos. Si enim hoc esse vellet, quod est in se, quid essemus nos? Si intellexit. Imò quia intellexit Moyses cum et diceretur: Ego sum qui sum; multum hoc credidit esse ad Homines, multum hoc vidit*

To. 6.
tract. Ego
sum qui
sum.

vidit distare ab hominibus. Et paulò infra. Erigit DEUS desperantem, quia vidit timentem; quasi diceret: quoniam dixi: Ego sum, qui sum. Intellexisti, quid sit esse, & desperasti te capere? Erige spem. Ego sum DEUS Abraham, Isaac & Jacob. Sic sum ipsum esse, ut nolim hominibus deesse.

Et verò sit veritati locus: si ego quantum attinet ad me, advertero manifestè, quòd cogitando distinctiùs de singulis illis Attributis, non tantùm Absolutis, sed etiam Relativis, quæ dicimus, quæ in DEO resplendent, vehementiùs exciter ad eum suspirandum, Cervi instar sitibundi, qui non solùm videt à longè fontem, sed etiam frigus, claritatem, abundantiam aquarum illarum perennium, quæ exundant, cur tamen deliberato animo debebo hære non in alio, quàm in solo Esse sub conceptu & cognitione abstractissima, sicut tantopere inculcatur? An quia sequor, quod sensibile est? Si tamen sequor, ut ad DEUM tendam, quid tandem in eo mali est? Beatum illum, qui aliud sensibile hac in vita, præter istud, nunquam est consecutus!

II.

EGo igitur regulam haud paulò tutiorem esse existimo, quòd quidquid est objectum Fidei, sit etiam objectum Contemplationis, quantumcunque sublimis ac perfectæ: sicut, quod est objectum Contemplationis quamlibet eminentis, est non minùs objectum Meditationis; ut adeò Meditatio & Contemplatio ex objecto non distinguantur: quod est ante omnia DEUS, & dein quidquid ad illum ducit: differunt tamen in Modo spectandi hoc objectum. Contemplatio enim illum intuetur ve-

lut è propinquo obtutu unico; Meditatio verò tanquam ex longinquo, motu, ut ita dicam, progressivo multorum obtutum. Atque hoc posito asserendum est, objectum Contemplationis quantumcunque concipi potest eminentissimæ, non hujus tantum, sed alterius quoque vitæ in Cælo, esse tam opera & effecta DEI, quàm ejusdem Attributa ac Naturam, sic tamen ut Natura ac Attributa sint objectum primarium ac præcipuum; opera verò minùs nobile & secundarium.

S. Ignatius in Manresana specu sua tam profundâ Ecstasi absorptus hæsit ipsos septem dies, ut parum abfuerit, quin vivus inferretur tumulo; aliàs autem non tam diuturnis quidem, sed non minùs in suo genere supernaturalibus, sublimibus, & gradus altissimi dignus est habitus. Et tamen sicut his in Raptibus notitias ille hausit non explicabiles circa Mysterium Sacrosanctæ Triados, Personalitatum, Processionum, aliorumque grandium arcanorum, ita non minùs aliis illustratus est de totius Universi productione. Quis igitur dicat, tunc quidem illum perfectè contemplatum esse, cum hærebat conjunctus DEO suo sub hac cognitione abstracta, *Ego sum qui sum*. Non verò cum opera tam suis absoluta numeris efficientem spectabat?

Quin imò hoc Contemplantibus solenne est, non tam cognoscere DEUM in sua natura & Esse, quàm cognoscere opera DEI, ordinationes DEI, decreta DEI, miracula DEI. Hinc Isaias dixit: *Vidi Dominum sedentem super solum excelsum & elevatum, & ea quæ sub ipso erant, replebant templum*. Magnum hoc Templum nos sumus, quis ambigit? *Templum illius sumus*, verba sunt S. Gregorij, in Zzech. quorum mentibus habitare dignatur; per Contemplationem nimirum eminentissimam, de qua ibi S. Doctori sermo, Et ecce

ecce quid ad nos erudiendos dicat sacer Vates! *Ea quæ sub ipso erant, replebant Templum.* Non ipse, sed ea quæ sub ipso erant. Et quâ istud causâ? quærit Sanctus Pontifex, admirandâ mentis perspicaciâ, hâc scilicet: *Quia quidquid de illo modo conspicitur, adhuc non est ipse, sed sub ipso est.* Quid multis? nobis his in terris non tam datur implere cor nostrum DEO puro purissimo, quàm illo, quod infra DEUM est. Nec idcirco nobis dolendum. Nôsse enim quod sub DEO est, sicut convenit, jam satis est nobis nôsse DEUM. Sic Jacobus humano sub schemate Angelum vidit, & tamen ille se in Angelo DEUM vidisse professus est. *Vidi DEUM facie ad faciem.* Aspectus enim Angeli fecit, ut sublimiùs, aut intelligeret, aut inde inferret, aut investigaret, quid esset DEUS. *Sic Jacob Angelum vidit, & vidisse DEUM faretur; quia cùm ministeria ejus conspicimus, jam multum est, quod super nosmetipsos elevamur.* Quid autem sunt ministeria DEI, quàm ejusdem effecta, quæ nostro commodo operatus est, quàm ordinationes DEI, decreta DEI, prodigia DEI? Quisquis proin sibi pro Contemplationis objecto ista proponit, vadem habet S. Gregorium, quod & ipse Contemplantis partes expleat, non utiliter tantùm, sed etiam perfectè. An putat ipse, quòd mentem habeat tam amplam, ut id quod sub DEO est, illam explere non possit? Pro quàm talis fallitur! dicitur idcirco, *Ea quæ sub ipso erant, replebant Templum, quoniam etsi Angelus apparet, infirma tamen ejus mentis desiderio sufficit.*

Ut ut est: an persuadere sibi quisquam potest, S. Gregorium in ea fuisse persuasione, objectum perfectæ Contemplationis esse solum DEUM cognitum abstractissimè, ut est qui est? cùm tamen censuerit, quidquid demum

videre de DEO potest qui contemplatur, non tam esse DEUM ut est in se, quàm id quod sub DEO est? Et tamen satis non fuit sancto Pontifici semel id dixisse: dixit etiam secundo, tanquam præfagus, futuros, qui ab ipso dissentirent. *Et ea quæ sub ipso erant, replebant Templum, quia sicut dictum est, & cum mens in Contemplatione profecerit, non quod ipse, sed id quod sub ipso est, contemplatur.*

III.

ET verò si solus DEUS, ut cognoscitur notitiâ hac abstractâ *Ego sum qui sum*, objectum esset Contemplationis perfectæ, consequens esset, quòd objectum Contemplationis perfectæ nunquam esse posset ne quidem Christus JESUS. Si enim illud est nomen, quod nobis exprimit Pelagus naturæ infinitæ, & nullis clausum finibus (*Nomen est quod totum in se ipso comprehendens, est velut quoddam pelagus substantiæ infinitum & interminatum*, ut dicit S. Joan. Damascenus) nomen Christi ejusmodi est, quod nobis vastum illud Pelagus velut ripis clausum exhibet.

Hæc sequela tam parum aliquos terruit, ut sine ulla hæsitacione Christum excluderint à perfectæ Contemplationis objecto, & quidem hoc ipso nomine, quòd tanta nobis felicitatis causa extitit; quia etsi ille DEUS est, est tamen DEUS factus Homo.

Fuit eum S. Teresia lacrymis, quæ solatium non admitterent, deploravit errorem, in quem sui in spiritu Directoris ejusdam merâ ignorantia erat impulsus; nec potest explicari, quanto illa studio quàmque sollicitè viris perinde ac feminis inculcârit, ne unquam eum in animo suo pullulare sinerent, nisi damna gravissima mallent incurrere.

Id

De Orth. fidel. c. 10.

Vid. Alv.

Pelag. de

Planct.

Eccl. 1.

2 Octavius

error Be-

gardorum

est &c.

Vitæ c. 22.

& alibi

semper.

Id tantum dicam: Si DEUS humanam naturam induit, ut nos ipsum admiraremur, amaremus; si se nostro bono eò usque abjecit; videre nullatenus possum, quæ demum ratio postulet, ne ipse tali in statu possit esse scopus ultimus nostræ & admirationis, & nostris amoris.

Tanta est unionis Hypostaticæ vis, ut DEUS humana in carne tam verè DEUS sit, quàm verè erat antequam nobis similis redderetur. Atque hac causâ credo, tam suis absoluta numeris Contemplatione occupatos fuisse Sanctos, quando contemplabantur nunc Christum in horto sanguineo sudore perfusum, nunc Calvariæ in collem raptatum, nunc Crucis in trunco mortuum; quàm quando contemplabantur DEUM in sua natura ac esse purissimo, animo planè penitúsque avulso ab omni imagine, & ratiocinatione: neque enim Contemplationis perfectio, ut jam asserrum est, desumi debet ab objecto, sed à majori ejusdem comprehensione, quâ, juxta doctrinam S. Antonij Patavini, illa in aliquibus mysteriis Fidei superat rationem naturalem, quæ oppositum illi repræsentabat, quod Fides docet: in aliis autem non tantùm superat rationem naturalem, sicut superat in Mysteriis minùs arduis; sed eam planè conculcat, ut facit in maximè reconditis. Verba Sancti sunt.

Plura sunt Contemplationis genera: primum consistit in imaginatione, & secundum imaginationem formatur, in quo quidquid quinque sensibus & immediatè percipitur, officio imaginationis repræsentatur intelligentiæ. Secundum consistit in imaginatione, sed secundum rationem, in quo sensibilibus causa, ratio, ordo, dispositio, utilitas, vanitas, & similia visibilibus & invisibilibus considerantur. Tertium in ratione versatur, sed secundum imaginationem, in quo per cognitionem sensibilibus ascenditur ad cognitionem invisibili-

S. Anton. Pat. in Concord. Bibl. verbo, Contemplatio, ex Rich, de S. Vict. l. 1. de Cont. c. 6. relatus

à S. Thoma *sibilium*. Quartum consistit in ratione secundum rationem, in
 2.2.q.100 quo intelligentia quasi reflexo in se radio invisibiles substantias
 art.4.ad 2. repræsentat, & earum invisibilia in considerationem adducit.

Quintum consistit supra rationem, non tamen præter rationem, in quo DEI invisibilia maximè quæ ad unitatem essentia pertinent, in Contemplationem adducuntur, quæ licet à ratione integrè comprehendi & investigari non possunt, ejus tamen affectionem congruè admittunt. Sextus est suprarationem, & quando circa, vel propter rationem invisibilia DEI, maximè quæ ad Personarum distinctionem pertinent, & originem, & ad unionem Verbum humana natura, quæ videntur omnem rationem calcare & confundere, tractant.

Ceterum quid tandem prodest inculcare passim, ut dum de Christo cogitatur, curetur, cogitare de illo in abstracto? de Christo inquam ut Christo, & non de Christo, ut efficiente ad nostram utilitatem præclara opera, quàm multa & qualia illa sunt, quæ identidem Sancta Ecclesia nobis proponit tam laudabiliter, non solùm ut de illis meditemur, sed etiam contemplemur in Sacrosanctis illis Mysteriis, quæ ejus Rosarium constituunt.

Bene fit illi fidei tam nudæ, quam tantopere nobis contemplatiyi aliqui commendant. Non tamen videtur operæ pretium, illam usque adeò denudare, ut in multorum animis frigore emoriatur. Quid tandem detrimenti patitur in me fides, quia juvante ipsâ obtutum figo in DEO nostram naturam induto, ad id inductus exemplo, S. Francisci eundem in Alvernix montibus contemplanti, quando is ita vulneratum se advertit non tantùm in animo, verùm etiam in corpore, ut vivum Christi cruci affixi simulacrum efficeretur? an fortassis idcirco jam ad contemplandum ineptus sum? an summam meam Spiritus quietem perdam?

perdam? an silentij mei jacturam patiar? an solitudo mihi
 mea tolletur? an intimam illam conjunctionem amittam,
 quæ me DEO adstringit, cum ideo DEUS sit factus ho-
 mo, ut arctius cum DEO conjungeretur homo? atqui sic
 sequor, quod sensibile est; sequor, non nego; sed ob hoc i-
 psium, si suis rem momentis libramus, DEUS factus est ho-
 mo, ut insensibile nobis sensibile redderetur. Non de-
 beo ego sistere in sensibili, ita est, sed à sensibili transire ad
 insensibile, juxta illud quod me docet Ecclesia, dum sic
 illa amatum suum Patrem cælestem alloquitur. (*Per Incar-*
nationis Mysterium nova mentis nostra oculis lux tue clarita-
tis infulsit, ut dum visibiliter DEUM cognoscimus, per hunc
in invisibilem amorem rapiamur.) Sed quis idcirco vetet,
 quo minus à DEO insensibili, ubi visum fuerit, ad DEUM
 sensibilem revertar? Quin Christus ipse sic pronuntiavit:
Ego sum ostium, per me si quis introierit (h.e. intraverit ad ve-
 ram Divinitatem cognoscendam) *salvabitur, & ingredietur,* Joh. 10.
& egredietur, & pascua inveniet. v. 9. Non est quod metua-
 mus, si modò per Humanitatem intramus ad contemplan-
 dam Divinitatem; aliàs eximus à Divinitate ad contem-
 plandam Humanitatem: hunc enim in sensum ea verba
 jam inde ab initio acceperunt plerique piorum Interpre- De Spiritu
 tum, secuti ea in re ducem S. Augustinum, aut alium ipso & anima,
 non multo inferiorem, qui Christum dicto loco sic loquen-
 tem introduxit: *Ingredietur ad Divinitatem meam, & egre-*
dictur ad Humanitatem, & in utriusque Contemplatione mira
pascua inveniet. Quale igitur illud idioma est, quo hodie
 nonnullos loquentes audio, quando orandi leges præscri-
 hunt? *Satis cogitat de Christo JESU, qui cogitat de DEO.* Isto
 sane Idiomate ad nostram usque ætatem uti non voluit
 communis Reipublicæ Christianæ Spiritus. Si immunis
 ab er-

ab errore est hæc loquendi ratio, liceat etiam dicere: satis ab illo pro sacris pulpitis prædicari Christum, qui DEUM prædicat: satis scribere de Christo, qui scribit de DEO: satis studendo speculari Christum, qui DEUM speculatur: satis adorari ab eo Christum, qui DEUM adorat. An non autem ad hæc piæ aures cohorrescant?

Man. 6.
c. 7.

S. Tereſia cenſuit; ejuſmodi doctrinam idoneam ad inducendos animos, ut ab amore erga SS. Eucharistiæ Sacramentum deficiant. Sed rectius, nî fallor, cenſuiſſet, jam re ipſa ad hoc eſſe inductas. Iidem enim Hæretici, qui affirmârunt, deficere ab eminentia Contemplationis eos, quis vel tantillum meminiffent Cruciatuum ac mortis

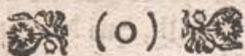
An. 1712
Alv. Pelagius de
Planctu
Eccl. c. 5.
Octavus
error, &c.

Christi Servatoris noſtri: *Aſſerebant, quòd eſſet imperfectio-
nis eiſdem, ſi à puritate & altitudine ſue Contemplationis tan-
tum deſcenderent, quòd circa paſſionem Humanitatis Chriſti ali-
qua cogitarent*: affirmârunt etiam, ab eâdem eminentiâ deficere eos, qui de Eucharistiæ Myſterio cogitarent, quod ille inſtituit jam jam pro nobis moriturus.

Heb. 1:
v. 6.

Inde poſtea factum, ut à non cogitando tranſirent ad non curandum; quando eò pervenerunt impudentiæ, ut ne in genua quidem procumbere vellent, cùm à ſacrificante ſacra Hoſtia atollebatur, perinde ac ſi ſuus illis contem- plandi ritus juſ dediffet, plus ſibi arrogandi, quàm ipſis beatis Cæli mentibus conceſſum eſt, quæ Chriſtum adorare jubentur. *Et cùm iterum introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes Angeli DEI.* Sed præclare hos ſuo telo petiit Alvarus Pelagius libro quo Ecclēſiæ calamitares deploravit lachrimis, non minùs piis, quàm doctis. Ut enim illi dicunt, cogitare de DEO eſſe cogitare de Chriſto; ſic ipſe eos monuit, quod cogitare de Chriſto, ſit cogitare de DEO: & idcirco rectè inde arguit,
non

non parum nobis videri debere, quòd Contemplationis nostræ tam nobile & præcellens objectum haberemus. *Qua* Alv. Pel. *major, & purior Contemplatio, quàm cogitare DEUM passum* ib. *in carne, ad cuius memoriam est illud Sacramentum principa- liter institutum?* Hæc tamen Contemplatio puritas illa ipsa est, quam hodie respuit, qui non contentus, crudâ prorsûs similitudine, Sacrosanctam Christi carnem, Carnem puram, Carnem pretiosam, Carnem divinam, comparare sordido luto, quo Christus ad cæcum natum illuminandum usus est, addidit subinde: *Quod sicut lutum decidit, postquam cæco illi à Christo aperti sunt oculi, ita evanescere cogitationes de ejus Humanitate, ut in pace nos sinant intueri Divinitatem.* Perinde ac si cum contemplatione Divinitatis pugnet illa Humanitas, quæ Hypostatica unione eidem conjuncta, eam nobis revelat, eam nobis aperit, & porta illa est, per quam ad eam intramus, & porta quidem perpetua; porta inquam, per quam non semel pro semper ingrediamur, qualem illam sibi aliqui fingunt, sed toties quoties redimus ad ingrediendum in illam Divinitatem, ad quam nostra nobis promerita aditum aperire nunquam possunt. *Quicumque ad Contemplationis quietem, nisi per* In stim. *Christi lateris ostium, voluerit introire, furem se reputet, &* div. Am. *latronem.* Sic disertè pronuntiavit S. Bonaventura, ad p. 1. c. 3. *ruborem illis excutiendum, qui alias portas invenire volunt, per quas ingressum tam præstantem moliantur, parum memores verborum, quæ Christus ipse protulit. Ne- mo venit ad Patrem, nisi per me. Si cognovissetis me, & Patrem meum utique cognovissetis.*

F

Caput II.

Caput II.

*Occasione firmitus asserendi quod sit Objectum perfectæ
Contemplationis, ostenditur hanc rationem Christo JESU
optimè convenire.*

I.

VT in hoc de Objecto Capite ad usum ipsum accedam,
sic dissero.

Contemplatio geminum actum habet, utrum-
quæ præcipuum: unus ad Intellectum spectat, & hic est
Admiratio; alter ad voluntatem, & hic est Amor. Obje-
ctum primi est DEUS, ut summè pulcher: alterius Obje-
ctum est DEUS, ut summè Bonus. Contemplatio tamen,
cum vera est, necesse non habet ad hanc distinctionem
attendere, quæ ad speculationem magis, quàm usum per-
tinet. Et idcirco Objectum Contemplationis practicè est
DEUS sub quocunque conceptu, quo quisque rapitur for-
tius ad illum admirandum, ad illum amandum, & eo fru-
endum. Hinc est quòd simili sub conceptu objectum ma-
ximè conveniens etiam Meditantium debeat esse DEUS,
si modò verum est, quòd etiam Meditantes ratiocinando
tendere debeant ad conjunctionem cum DEO, sicut illi
conjugere se curant nullo mediante, qui contemplantur,
Contemplativa vita ad solum videndum Principium anhelat.
Ita sensit S. Gregorius. Vita autem Contemplativa non
solum Contemplationem, sed & Meditationem complecti-
tur; & inauditum est, quòd non in modo tantum, sed
etiam argumento & objecto Meditatio à Contemplatione
distinguat. Quin ipsi illi, qui Meditationi æstimationem
demere conantur, ad hoc utuntur effato variorum Sancto-
rum, qui pronuntiârunt: Meditationem præmandere,
Con-

Super
Ezech. ho.
24.

2.2.q.180
2.2.ad 4.

Contemplationem gustare. Quod si verum est, idem ci-
bus sit oportet tam Meditationis, quàm Contemplationis,
nunc præmansus à Mente, nunc gustatus; atque adeò &
Meditans & Contemplans eodem etiam cibo se nutriant:
nam & mandere, & gustare ad nihil prodescent, nisi tan-
dem ab omnibus verteretur in substantiam, quâ sese su-
stentent.

Quare quando Sancti affirmârunt Meditationem man-
dere, Contemplationem gustare; noluerunt asserere, quòd
non eodem cibo & hi, & illi vivant; sed illud indicare vo-
luerunt, eum qui meditatur tantùm, minùs ferè volu-
ptatis sentire, quàm laboris; & ideò mandenti, quàm gu-
stanti esse similiorem. Qui autem contemplatur, tantùm
plus voluptatis quàm laboris experiri, atque adeò gustanti,
quàm mandenti esse similiorem.

Verum tamen est, quòd ex hoc ipso argui possit, quàm
longè abfuerint Sancti ab eorum hodie sensu & doctrina,
qui tradunt Meditantes à Contemplantibus toto statu dif-
ferre: cum intelligi non possit, quòd is qui ad mensam as-
sudet, alio in statu sit cum mandit, quàm cum gustat;
quòdque cum à gustato cibo ad mandendum redit, miser
non sine ordinis perturbatione à superiore ad inferiorem
statum redeat.

Sed ut illò redeamus, unde tantisper nos divelli passi
sumus; observandum est, quòd quando DEUS ipse animo
infundit claram cognitionem, quòd ipse sit summa Pul-
chritudo, summa Bonitas, & quidquid aliud vult DEUS
dicere verbis illis: *Ego sum qui sum*, alio opus non sit. Hæc
tunc cognitio in omnibus plus efficit, quàm aliæ quæcun-
que. At quando talis notitia nostro conatu comparanda
est, non est semper magis proficuum ad desideratam con-

junctionem sub his illum terminis cognoscere. Nonnulli enim aliquando magis movebuntur, si sibi objiciant DEUM ut à nullo pendentem, ut Potentem, ut Providum, ut Misericordem, ut Remuneratorem universalem, aut etiam ut humanæ naturæ conjunctum; quàm si illum ut summè pulchrum, summè bonum latius patente ratione sibi repræsentent; eâ nimirum pulchritudine & bonitate, quæ quidquid demum in ullo genere nobilitatis ac perfectionis est, sine omni prorsus defectu, complectantur.

Hinc, meâ quidem opinione, æqua lex non est: Qui non proponit sibi DEUM sub ratione quadam abstractissima, non contemplatur perfectè. Hac enim minùs Docti in errorem inducuntur; dum hæere volunt in ejusmodi repræsentatione confusa, quæ sæpe minùs illos movet, & ab iis animum abducit, quæ, pro varia habitudine præsentis, aptiora essent & efficaciora ad illos movendos, Deoque arctiùs conjungendos.

Manf. 6,
c. 6.

An non S. Teresia ad rectè contemplandum bene fuit parata? fatetur tamen ipsa de se, quod cum aliquando conaretur animum defigere in DEO sub ratione quadam abstractissima, qualem isti nostri requirunt ad enitendum ad apicem Contemplationis, valdè malè ea in re processerit: cum enim non semper eodem modo objicere sibi DEUM posset cum suo profectu, animo hinc inde aberrâsse & vagatam se esse ait, tam vanè & erraticè, ut aviculæ sibi instar esse videretur, quæ quaquaversum volitando locum stabilem & quietem non inveniret: unde tantùm abfuit, ut hoc suo conatu quidquam proficeret in Oratione, ut indies potius plus detrimenti pateretur. Ubi tamen mali causam advertit, mutavit orandi modum, mentemque iterum in Christum Servatorem constanter defixit, tanto suo comodo,

modo, ut protestata sit, carius sibi deinceps futurum fuisse, carere omni hac in vita bono, ut cetera sibi debito, quam illud consequi alterius medio ac beneficio, praterquam ejus, à quos in nos omne bonorum genus dimanavit. Usque adeò verum est, etiam personas clarissima cælitus luce perfusas, novas has regulas non solum absonas, sed etiam noxias fuisse expertas.

II.

ET tamen post hæc non deest, qui certo consilio eas taceatur, dicatque, etiam hac ætate, illum Contemplativum, qui mentem non defigat in DEUM purum purissimum, sed pergat animo volvere ea, quæ DEUS hominem indutus pro nobis fecit & passus est, perinde facere, ac si quis singulari favore à Rege vocatus ad alloquium, pro eo quòd oculos in Regem ipsum defigat, nunc regis purpuræ splendorem, nunc torquis, coronæ, sceptri aspectu pueriliter se oblectaret. Sed quæ sunt istæ re ipsa delusionis fallaciæ? si ita ratiocinari, seu argutari potius, lubet, retorqueo ego confestim argumentum, & sic dissero. Næ ille insignitè lepidus & urbanus esset, qui singulari favore à Rege vocatus ad alloquium profiteretur, nolle se quidquam Regis, quod Rex ipse non esset, intueri: atque ita confestim illum exueret paludamento, diriperet torques, coronam à capite, à manu Sceptrum abstraheret, & omnibus spoliatum vestibus seorsim in conclave aliquod secum abduceret. Sunt hæc facultatis imaginatricis mera ludibria. Ut quid igitur magno simpliciorum incommodo in medium adducuntur, qui miris modis circa illa implicantur? Nec acceditur ad orandum, ut DEUS ve-

F 3

stiat,

stiat, nec ut vestibus nudetur: sed ut sancta sinceritate adoretur. Quare si quis trahitur ad contemplandum DEUM in suo simplicissimo esse, sinatur sane mergi in mari illo profundissimo, in quo nec angustas fauces, nec fundum invenire est; tanto enim ibi quisque est beator, quò mergitur profundius. At si is plus adjumenti capit, ut non semel accidit hominibus etiam exquisitissimæ perfectionis, in contemplatione DEI humana carne induti, non idcirco formidet, ne DEUM vivum, DEUM verum, DEUM simplicissimum non contempletur, non minùs quàm quicumque Contemplativus. Neque enim DEUS humana carne vestitus est instar Regis vestiti purpura, torque, corona, sceptro, ut dicebatur. Cuncta hæc planè penitusque à Rege ipso distincta sunt. At non ita à DEO distincta est Sacrosancta illa Humanitas, quam Unione Hypostatica pro nobis assumpsit. Hoc enim ipsum ipsissimum est, quod DEUS in ea assumenda spectavit, ut simul verè ac in ipsa substantia & DEUS esset, & Homo. De reliquo quis est, qui si cum S. Teresa contemplando velit figere obturum in Christum, non aliud spectet, quàm cogitare de Humanitate una ac sola, divellendo illam à Divinitate tanquam centonem aliquem? Discernit ille quidem probè Mytheria, quæ Christo ut DEO propria sunt ab illis, quæ ipsi ut Homini conveniunt; non tamen distinguit Christum Hominem à Christo DEO; cum Christum non nisi unum agnoscat. Hoc autem posito nunquam per omnem æternitatem verum erit, quòd intueri Christum sit tantum intueri vestem Regis, non ipsum Regem.

Non possum igitur mihi persuadere, quòd S. Teresa probatura fuisset legem, nimis sanè quàm arbitrariam, quam invenio statutam: Quando ad DEUM pervenimus,
ad

ad quem ferebatur nostra intentio, dummeditabamur vitam Christi, non oportet amplius redire retro ad considerationes de illa, quæ ratiocinando fiunt; neque enim descendendus finis est ut redeamus ad media: & qui pervenit ad aliquem locum quietis, ad quem itinere suo tendebat, non attendit amplius ad semitam, per quam illi fuit transeundum, etsi illa marmore porphyretico strata esset: quin imò quiescit, & se oblectat; nec enim amplius peregrinus est, sed inquilinus perpetuus & civis ejus loci: & si subinde viæ meminit, id eò duntaxat facit, ne ejus subeat oblivio, non autem animo illam relegendi.

Sed quid ego mentionem feci S. Teresix tantum? Nescio an Christo ipsi lex ista ullo modo probetur. Est ne igitur Christus Via, ut non sit etiam terminus in quo quiescat? Quomodo igitur de se ipse pronuntiavit: *Ego sum Via, Veritas, & Vita?* Est enim verò Ille via, qui lumine tot nobilissimarum veritatum nos ducit ad Vitam: sed simul Vita est, ad quam tanquam Via nos ducit. *Quò imus, nisi* Tract. 69. *ad ipsum, & quò imus, nisi per ipsum?* ita S. Augustinus. in Joh. Ecquis igitur metuat, ne aliò quàm ad DEUM vadat, dum ad Christum vadit? *Sequamur Domine te per te ad te:* sensu Ser. 2. de animi tenerrimo ad ipsum dixit S. Bernardus, *quia tu es* Ascens. *Via, Veritas, & Vita; Via in exemplo, Veritas in promisso, Vita in premio.* Aut ad finem nostrum adhuc aptius. *Via* Serm. 7. in *per quam est eundum, Veritas ad quam est veniendum, Vita* Cæna Do- *in qua est permanendum.* mini.

Quin libet etiam hic retorquere telum. Si enim sperat quis ita posse pervenire ad terminum qui est DEUS, contemplando, ut jam porro necesse non habeat ire per Viam, per quam ad terminum pervenit, ausim dicere; misellum illum, cum ad terminum sibi pervenisse videbitur, obser-
yaturum

vaturum se ab illo longiùs quàm unquam, ob animi elationem, distare. Itane igitur unquam venire possit illa dies, in qua per intervalla considerare Vitam Christi, etiam ratiocinando, tam non sit mihi adjumento, ut etiam sit impedimento, obici, & offendiculo ad sublimem Contemplationem? ego enimvero hoc capere non possum; sed quæ mea est felicitas, capere hoc ipsum non potuit S. Teresa, non S. Mechthildis, non S. Lyduina, non S. Ludgardis, non S. Catharina Senensis, non præ reliquis S. Birgitta Vidua, quæ vivere ante desiit, quàm ire quotidie ad audiendas Prælectiones, quas ipsi suffixus in Crucem Christus summè admirandas dictabat. Atque hac causa malo sequi exemplum harum Sanctarum, quàm regulas, quas non nemo alius mihi præscribit, non aliâ munitas auctoritate, quàm hâc, ad propositum nostrum tam non idonea, quòd nemo invento sine rationem mediorem porro habere debeat. An fortè finis noster, qui est DEUS, unquam hac mortali in vita sic inveniri potest, ut necesse non sit eum ampliùs, pauperis instar Peregrini, quærere? Haud sanè credo. *Dum sumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino, ajebat Apostolus, per fidem enim ambulamus, & non per speciem.* Ex hoc ipso igitur desumendum est, quòd nunquam hac in viâ, omittenda sint media, quæ ad DEUM inveniendum nos ducunt. Tale autem medium Christus JESUS est. O quàm ego optem nôsse in hoc exilio, tam lugubri, tam miserabili, quale hoc nostrum est, hos Inquilinos Divinitatis, stabiles & perpetuos!

Quæro deinde. An non certum est, Beatos in cælo invenisse terminum, invenisse Veritatem, invenisse Vitam? quando tamen illi vel ad ictum oculi omittunt in-
tueri

2. Cor. 5.
v. 6.

sanè credo. *Dum sumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino, ajebat Apostolus, per fidem enim ambulamus, & non per speciem.* Ex hoc ipso igitur desumendum est, quòd nunquam hac in viâ, omittenda sint media, quæ ad DEUM inveniendum nos ducunt. Tale autem medium Christus JESUS est. O quàm ego optem nôsse in hoc exilio, tam lugubri, tam miserabili, quale hoc nostrum est, hos Inquilinos Divinitatis, stabiles & perpetuos!

Quæro deinde. An non certum est, Beatos in cælo invenisse terminum, invenisse Veritatem, invenisse Vitam? quando tamen illi vel ad ictum oculi omittunt in-
tueri

tueri JESUM, qui fuit eorum Via? Quæ igitur insania nostra est, si in terris vel ipsis in cælo Beatis melioris conditionis esse volumus? Quamdiu Viatores erimus, tamdiu incumbet nobis attentione indefessa non Viam minùs, quàm terminum præ oculis habere.

III.

Jucundum etiam mihi est, quòd liceat horum Legislatorum authoritati opponere aliam ejus, qui ipsis profectò nihilo inferior est: Ludovici Blosij inquam, qui dum *Inst. spirit.* format Contemplativum tam eminentem, ut in DEUM *c. 6.* evolans sensuum usu destituatur, & se ipsum feliciter perdat, disertis illi verbis præscribit, ut, dum sibi restituitur, mox ad Christum revertatur: atque ita deinceps constanter pergat transire ab Humanitate ad Divinitatem, & ab hac ad illam: usque ad eò ille censet id cuilibet, quantumcunque provento, faciendum. *Expedit prorsus, ut ille nunc incomprehensibilem Divinitatem; nunc nobilissimam CHRISTI Humanitatem attendat, atque per istam ad illam ascendat, & ab illa ad istam redeat. Sic enim tanquam lignum plantatum secus decursus aquarum, flumine celestis gratiæ mirificè inundabitur.* Quamquam non Blosij tantum hic sensus fuit: idem etiam fuit S. Bonaventuræ, qui cum dixisset, non esse conditionem hominum ullam, in qua quisquam omittere debeat attentam considerationem Passionis Christi, quæ tamquam palma excelsissima mortales omnes invitet ad fructus ex ea colligendos, Peccatores quidem confusionis, Pœnitentes doloris, Proficientes doctrinæ, Perfectos devotionis, In virtutum studio consummatos conjunctionis cum DEO, tandem ita

G

con-

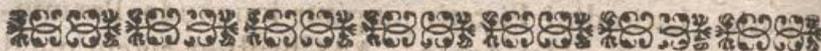
P. 1. *stim.* **concludit:** *Nullus ergo se excuset, quin hic inveniat pabu-
lum suum, quin hic inveniat portum suum, quin hic inveniat
c. 5. domicilium; nec tantum domicilium, sed centrum suum. Et
scilicet non sit terminus, quod centrum est? Non aliam
pluribus locis suis sententiam expresserunt S. Antonius Pa-
tavinus, S. Bernardus, S. Bernardinus. Digna admirati-
one in eandem rem habet Guilielmus, inclytus Abbas S.
Theodorici, qui purgans se quodammodo DEO, quòd
cum Isaia tam propè ejus thronum non accederet: *Non
despiciant, inquit, me Domine super hoc, qui merentur te vi-
dere sedentem super solium excelsum, & elevatum Divinitatis
tuae; quia & ea, quae sub te sunt, humana dispensationis my-
steria, omni Contemplatione replent Templum cujuscunque sit
magnitudinis.**

Eant proinde, qui volunt, & excludant Christum à
ratione objecti perfectæ Contemplationis, in eorum con-
fortio, de quibus Alvarus Pelagius tanta cum abominati-
one locutus est; ego eum includam, dum spiritus hos re-
get artus cum præstantissimis quos adduxi Sanctis; imò
cum ipsa Virgine sanctissima, cum Prophetis, Patriarchis,
Apostolis, qui semper studuerunt altiùs se immergere in
Contemplationem DEI humana carne vestiti, & semper
deprehenderunt se ulteriùs prochi, antequam ad littus e-
vaderent. Nec unquam affirmabo, ex æquo bonoque la-
tas leges de Contemplatione, quas hodierni isti Magistri
tulerunt. Justæ veræque leges illæ sunt, quas Spiritus San-
ctus in divinis literis tulit. S. Paulus Apostolus pro obje-
cto contemplationis hac in vita assignavit illud ipsum, quod
est objectum contemplationis in Cælo, DEUM, & JESUM

Ephes. 4. Christum: *ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis, quae
v. 4. sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum; scire
etiam*

etiam supereminentem scientiæ Charitatem Christi. Quantum ad DEUM, ad cogitationes nostras firmandas, co-
 cessit Apostolus, ut in eo, qui est ipsa Immensitas, met-
 suras sibi fingeret. Et sic, interprete S. Bernardo, voluit,
 ut Contemplationis nostræ objectum esset Sublimitas Divi-
 næ Majestatis, Latitudo Pietatis, quâ nobis prospicit: De Con-
 sid. l. 5. fin.
 Longitudo præmiorum, quæ nobis promittit, & Profun-
 ditas Judiciorum, quibus nos regit: Sublimitati Majestatis
 conjungitur Profunditas Judiciorum; & his respondet ad-
 miratio, Latitudini Pietatis jungitur longitudo Præmio-
 rum; & his respondet Amor. Ad Christum autem quod
 spectat, satis fuit Apostolo, ut teneremus nos in contem-
 planda illa Charitate, quæ excedit omnem scientiam. *Sci-
 re etiam supereminentem scientiæ Charitatem Christi.* Dixit
 autem quod Charitas ista supereminet omni scientiæ: nam,
 si suis res momentis libretur, ea nostrâ causâ egit Christus,
 quæ totus Mundus censuit effecta stultitiæ: Mori inter
 duos Latrones, Dominum pro servo, offensum pro offen-
 dente. Charitati in ejusmodi contemplatione respondet
 Amor, qui nos facit prorumpere in illa verba: *Quis nos* Rom. 8.
 v. 25.
separabit à Charitate Christi? Excessui autem Charitatis ad-
 miratio respondet, quæ nobis extorquet illa: *Opus factum*
est in diebus nostris, quod nemo credet cum narrabitur. Abac. 1.
 v. 5. Nec
 Apostolus tantum, sed Christus ipse cum explicuit, in quo
 consisteret vita æterna; illa nimirum Visio, quæ omnibus
 numeris Beatos nos in cælo reddit, in hac autem vita Bea-
 tos ratione quadam imperfecta, tali Visioni objectum attri-
 buit tam DEUM purum purissimum, quàm DEUM hu-
 manos artus indutum: *Hac est autem vita æterna, ut cogno-* Joan. 17.
 v. 4.
scant te solum verum DEUM, & quem misisti JESUM Chri-
stum. Sic ut cum dicitur: *ut cognoscant te solum DEUM ve-*
rum,

In hunc locum, istud dicatur de tota Trinitate, ut interpretatus est Hugo Cardinalis, & cum dicitur: *Et quem misisti JESUM Christum; dicatur de Filij Humanitate.* Et causa est, quia ista terra viventium, quæ est ista Sacrosancta Humanitas, fluit lac & mel, quæ est promulsis quædam deliciarum celestium, quæ largè exundant ad animam in excelsa contemplatione beandam. Atque hæc de objecto sufficiant.

Caput III.

Perpenditur an circa Modum contemplandi idonea regula sit, initium facere Orationi spontanea suspensione trium facultatum internarum, generatim sumptarum, dum Homo, quoad ejus potest, abstinet ab exercitio Imaginationis, Intellectus, & Voluntatis, ut sic quietem ingrediatur.

I.

Secunda lex, quæ tironibus Contemplationis, multum negotij facessit, ad Modum contemplandi pertinet. Contendunt enim Magistri isti; ad talis actus perfectionem necessarium esse ponere omnes imagines, omnes intellectiones, affectus omnes; aut saltem illos non excitare: hærendo tantum, ut supra jam insinuatum est, coram DEO fide quadam simplicissimâ, non spectando aliud, quàm qui scit se amicum habere præsentem, & hoc uno contentus est.

Est

Est ista Quies ineffabilis: ita est: sed hæc non est omnium; eorum tantum est, qui in perpetua quadam amoris Divini exercitatione vivunt. Sed ne isti quidem jus ad eam ullum prætereundum possunt; sed necesse habent ipsi quoque cum sponsa interdum suspirare. *Quæsi vi illum, Cant. 3.1. & non inveni.* Siquidem, ut S. Teresa pluribus locis professa est, si DEUS nobis non concedit interiorem illum recessum, quidquid demum nos conemur, nunquam illum consequi licebit. *Man. 4. c. 3. & alibi.*

Quid fiet igitur, si hanc nobis Quietem DEUS nos largitur? Perfectus recessus intra se & collectio, est concors illa attentio, quâ DEO suo præsentem auscultant tres facultates, tanto præstantior, quanto simplicior. Quies, est tranquillitas animæ undequaque contentæ, quæ recessui illi, & otio facultatum superadditur. In recessu & otio metuunt facultates, ne à sensibus externis turbentur: unde illi, qui ad talem statum pertingunt in Oratione, claudunt oculos, & metuunt, ut Sancta observavit, tussire, commovere se, expuere, perinde ac si ab his ejus otij conservatio penderet. In plena Quietate non metuunt. Si proin nos conatu nostro non possumus assequi otium illud ac ferias quotiescunque nobis placet, quod tamen possunt histrices, limaces & conchilia, quæ se, quoties lubet, intra sese recipiunt, quâ tandem ratione ipsam adeò Quietem assequemur? *Recessus, de quo loquimur, non est in potestate nostra, ait Sancta, sed obtinetur, quoties DEO placet facere nobis istam gratiam.* *Manf. 4. c. 3.*

Quis igitur capiat, quæ ratio exigat, ut omnibus ad contemplationem aspirantibus scribatur hæc lex, ut Orationem ingressi confestim incipiant desiderare hanc Quietem, quæ est apex illius; à suspendenda inquam exercita-

tionem qualibet internarum trium facultatum, Phantasiæ, Intellectus, & ipsius ad eam Voluntatis, cum Quietem istam à nostro pendere arbitrio DEUS noluerit?

Quin imò sicut Meditantibus istud documentum datur, ut inventa in primo puncto desiderata consolatione, porro non progrediantur, sed in eo sistant ad fruendum DEO; cum aliter facere esset finem relinquere propter media. *In puncto, in quo affectus fuero quasitam consolationem, conquirere debeo, sine transcurrendi anxietate, donec mihi satisfecero.* Sic contemplanti istud dari debet, ut si quando optata cum DEO conjunctione privatur, ab exercitatione prædictarum facultatum incipiat in puncto aliquo: aliter enim facere, esset velle finem sine mediis: cum nemo unquam satis capere possit, quòd optimum ad imperandam conjunctionem cum DEO medium sit, non uti dictis facultatibus, sed iis otium & velut iustitium ab omni opere imperare. Quid enim quæso est, si qua Sanctis fides, quærere conjunctionem cum DEO, quàm omnes tres facultates nostras concordi studio ad eam consequendam applicare, etsi hoc sine labore ac difficultate non fiat?

Mortificatio, Humilitas, Obedientia, Abnegatio pravorum appetituum, optimè præparant hominem ad hanc conjunctionem, quis id nescit? sed ad rem nostram non sufficiunt. Si sufficerent; quid necesse esset ad orandum accedere? acceditur ad orandum, ad dictas toties facultates DEO implendas. Et ad hoc satis etiam non est genus niti instar statuarum. Hæc siquidem præparatio sanctissima est, sed non est propria & proxima ad efficiendum, ut DEUS se ipsum nobis communicet modo sæpius indicato. Ferre æquo & patienti animo morbos, non est sufficiens ad sanitatem recuperandam præparatio. Necessè

S. Ignat. in
Exer. Spirit.
ad
dit. 4.

cesse est huic jungere proximam, quæ consistit in vocando Medico. Ferre æquo animo ignorantiam non est sufficiens ad scientiam obtinendam præparatio: addere oportet proximam, quæ consistit in consulendo Magistro & Doctore. Tolerare forti animo adversa, imò abjicere sese, obedire promptè, vincere sese & edomare motus animi, supra omnem Pachomium, non est præparatio sufficiens ad homines concionando ad meliorem frugem reducendos; necesse est huic jungere alteram, & excogitare rationes ad eos permovendos idoneas. Non dissimili modo ad satiandas DEO nostras facultates sufficiens præparatio non est, trunci instar stare in loco orationis, quando intra nostros limites juvare nos ipsos possumus; nam illa alia, si multum, remota tantùm est præparatio. Propria & proxima est, impendere ipsas illas facultates, ad quærendum DEUM pro illarum modo sic ut non tantùm fide nõrunt, præsentem in ipsis esse DEUM, sed ut eundem etiam quantum valent experiantur, illo gaudeant, eum gustent, loquentem sibi auscultent, & ab eo recipiant gratum illud commercium, quod quietæ orationis mentalis finis est.

II.

VERùm, pruritus iste efficiendi his temporibus, ut orationis tempore facultates toties nominatæ ferientur penitus, eò usqueque progressus est, ut, dummodo homo non plena voluntate aberraret ad alia, à nonnullis illi suadeatur, nec quidquam quærat aliud; quasi sola de DEO præsentem fides defectum alium omnem suppleat.

Citatur in hujus doctrinæ favorem S. Thomas; qui ^{2.2. q. 83.} docuit, quòd prima orandi Intentio eam vim habeat, ut ^{2. 13.} postmodum omnis secuta oratio non tantùm digna sit mercede,

cede, sed etiam impetrate aliquid à DEO valeat, vel in-
gratis omnium aberrationum, quibus animus aliò non vo-
lens evagetur; & tandem est, qui doctrinam hanc suam
non ut victor tantùm, sed in re tanti momenti triumphator
ita concludat: *Videat nunc qui volet, an S. Doctor clari-
us in rem nostram loqui potuisset.* Et tamen S. Doctor, si lu-
beret ejus locum afferre integrum, non autem truncum &
mutilum, ut illis familiare est, qui non veritatem, sed opi-
nionem suam assertam volunt, tam disertè doctrinam oppo-
sitam tradidit, ut res admiratione sit digna.

Ait igitur, Angelico illo suo lumine, quo donatus à
DEO fuit, triplicem esse, quem Oratio afferat, fructum.
Primus est Meritum, qui est communis omni actui bono.
Et ad hoc docet, sufficere intentionem primam, quâ quis
voluit ponere actionem illam, etsi subinde hæc intentio in
operando non perleveret. Secundus fructus est Impetra-
tio, qui est proprius Orationis; & ad hunc docet etiam
sufficere intentionem primam, quæ id spectabat ut impe-
traret; ad hanc enim DEUS præcipuè attendit, & non ad
aberrationes, quæ subinde non volenti accidant. Sed
ultra duos hos fructus, addidit mox Sanctus, est & tertius,
qui consistit in spirituali Refectione animæ: & ad hunc ait
non sufficere primam orandi intentionem, sed necessariam
esse attentionem continuam. *Tertius autem effectus ora-
tionis est, quem presentialiter efficit, scilicet, quadam spiri-
tualis resectio mentis; & ad hoc de necessitate requiritur in
Oratione attentio, unde dicitur 1. Cor. 14. Si orem linguâ,
mens mea sine fructu est.* Hinc autem S. Doctor præclare
monuit, quæstionem ejusmodi, an sufficiat in Oratione
habere intentionem primam orandi, locum propriè non
habere in oratione mentali, sed in Vocali tantùm, quæ fit
recitan-

recitando v. g. officium divinum, Litanias, Coronam B.V. aut alias similes preces. *Questio hac præcipuè habet locum in Oratione vocali*: Quia in oratione mentali rationi huic locum non esse ambigere prudenter nemo potest; cum huius scopus non sit mereri tantum & impetrare, sed animum pascere.

Quomodo igitur fieri potuit, ut locus hic S. Thomæ adduceretur ad asserendum, debere hominem adstare coram DEO sine ulla cura impendendi, licet possit, facultates suas internas, contentum primo illo suo actu, quo se ibi constituit ad orandum in Fide; dum his ipsis S. Doctoris verbis è diametro opposita sententia adstruitur?

Si Homo, quantumcunque conetur, efficere tamen non potest, ne mens aberret aliò, & cogitationes effrenes evagentur, tum enimvero non est quòd se affligat, aut animum despondeat, quasi operam orando perdidit: tum enim pro Refocillatione, quæ deficit, dabit illi DEUS vigorem illum internum, quo ipse animum etiam absque cibo restaurare potest: mera temeritas est velle vivere sine cibo, aut nolle cibum alium, quam qui cælo sicut Manna depluat.

III.

SI proin placuerit evolvere, quidquid Sancti de Contemplatione tractando scriptum nobis reliquere, patebit manifestè, nunquam illos condemnasse Imagines & Phantasmata, sed eorum strepitum: nunquam condemnasse ratiocinationes, sed earum strepitum; nunquam affectus voluntatis, sed eorum strepitum. Si enim dicatur quòd in Contemplatione ista nimis anxie procurare, multum no-

H

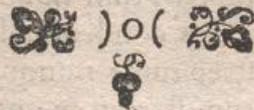
ceat,

ceat, bene habet. At non ita, si dicatur, quòd Contem-
 plationi impedimento sit hæc placidè, & sine nimia soli-
 tudine procurare: neque enim hæc unquam fuit Sancto-
 rum doctrina. Imò S. Mater Tereſia, quæ tam egregiè
 hanc Contemplandi formam examinavit, quam novi iſti
 Magiſtri docent, ſic pronuntiavit: *Cùm DEUS nobis facul-
 tates noſtras nobis dederit, ut illis ad operandum utamur, non
 oportet eas incantare, ſed permittendum eſt, ut officio ſuo fun-
 gantur, donec eas DEUS ipſe ad altiora evehat.* Per-
 pendit tantùm, quòd quietiſtempore hoc fiat ſine ſtrepitu,
 ne ignis ſuffocetur parùm opportuna exaggeratione ligno-
 rum, quibus ille eſſet nutriendus. Atque hoc eſt, quod
 & ego ſtrenuè propugnare toto hoc libro conſtitui.

Mans. 4.
c. 4.

Vita c. 15.

Sed en! adverto eſſe aliquem, qui imponere hîc mi-
 hi conetur, mutando vocem Incantationis facultatum in
 vocem Obtutûs fixi, quòd nomen veræ Contemplationi
 convenit, uſque adeò ſplendidum eſt. Huic igitur diſcu-
 tiendo danda eſt opera: ut enim in Oratione dari poteſt
 Obtutus fixus, cujuſ ſumma ſit utilitas; ita dari alius po-
 teſt, qui nullius penitus ſit valoris. Rogo igitur Lectorem,
 ut hîc ſit perquam attentus; nec enim leve fraudis peri-
 culum eſt; *Nemo vos ſeducat inanibus verbis, clamat
 Apoſtolus; Nemo, Nemo.*

Caput IV.

Caput IV.

An spontanea trium facultatum interiorum in Oratione Incantatio, nomine Obtutus fixi cohonestari possit?

I.

Pulchrum vocabulum puchræ instar vestis est, quæ indicio est, Personam eâ ornatam magnæ dignationis esse: atque ita fit, ut non semel longè, quàm illi debeatur, major honor, observantia & respectus tali Personæ habeatur, sicut satelles Totilæ, regio amictus habitu, Rex fuit existimatus.

Vellem equidem non idem accideret hodie certo Vocabulo, ad supremum fastigium in Oratione promotum: & est hoc ipsum Obtutus fixi. Audio enim mihi dici, Obtutum hunc plus valere, quàm valeant omnia sensa nobilissima, quæ mens unquam in Oratione possit producere, quàm omnes affectus, omnes adorationes, omnes laudes, omnia obsequia, omnes obsecrationes, omnes gratiarum actiones, quæ ipsius loco exhiberi DEO possint, imò quòd multis parasangis actus hos omnes superet.

Quid igitur, per DEUM, rei est Obtutus iste fixus, quocum non solùm stare in Oratione debeo; sed eandem inchoare, prosequi, & finire? Fateor hebetudinem meam; quantumcunque legam, & relegam, naturam tamen ejus intelligere non possum. Si enim per obtutum fixum aliud non intelligitur, quàm ut homo destinata voluntate absteat ab animo ad ullam cogitationem applicando, quamlibet cætera piam ac sanctam, absteat ab omni doctrina, omni ratiocinatione, ab omni motu, qui devotionem in

ipso excitet, hoc non est aliud, quàm suadere Incantationem trium facultatum interiorum, quam S. Tereſia paſſim tanto ardore damnavit. Quodſi hoc inculcetur, ut homo non penitus ferietur, ſed mentem applicet; non applicet tamen, niſi ad actum quendam vivæ Fidei, quo DEUM præſentem conſideret, reſpondeo, actum ejuſmodi verè eſſe actum & utilitatis, & virtutis ſingularis. Sed ſi hic ſufficeret ad aſſequendam Orationem quietis, felices nos! Credere omnis Orationis principium eſt: *Credere oportet accedentem ad DEUM.* Sed à prima porta atrij interioris uſque ad ultimam, quæ in Templum ipſum ducebat, affirmat Ezechiel, in menſuris hiſ ac diſtantiis metiendis accuratiſſimus, quòd quacunq; ex parte menſuram aggreſſus eſt, ab Ortu, ab Occaſu, ab Aquilone, ab Austro, ſemper ſpatium inter portas medium centum cubitorum deprehenderit: *Meſuſ eſt à porta uſque ad portam centum cubitos.* Prò quantum, ultra actum Fidei, requiritur in hominibus etiam Sanctis ad aſſequendam Orationem Quietis! Poſſunt illi poſt talem actum vires præterea omnes impendere in affectibus pudoris & erubeſcentiæ, in actibus compunctiõnis, & licet cum hiſ orent præclare, non tamen orant cum perfectione & excellentia ipſiſ tantâ facilitate promiſſâ. Quid fiet igitur, ſi certo conſilio etiam ab hiſ actibus otientur, eo prætextu, quòd unum DEUM velint ſinere operari? Quando DEUS loquitur, omnes comuni conſenſu docent mox ſiſtendum Orationis curſum, ut in ſilentio audiatur, quid ipſe dicat, ſigendũque in ipſo obtutũ non firmum tantũ, ſed & magnitudine ejuſ quodammodo attonitum: *Audiam quid loquatur in me Dominus DEUS.* Donec autem DEUS loquatur, non debemus ſanè nos illi obſtrepere inſuſſâ, & importuna garrulitate;

Heb. 11.
v. 6.

Ezech. 4.

Pſal. 48.
v. 8.

tate; sed neque debemus rusticâ & cruda inurbanitate muti adstare, & nolle loqui, quia ipse non loquitur: hinc verum quidem est, quòd S. David Rex dixerit: *Audiam quid loquatur in me Dominus DEUS*; sed non dixit, nisi postquam in Psalmo pluribus jam verbis ipse DEUM erat allocutus, rogaveratque infimis precibus, ut desideratum Messiam in Mundum mitteret. Nunc exposita petitione, audiam quid Dominus respondeat, ut id ipsum ceteris manifestem. Sic locum hunc exponit Doctissimus Bellarminus.

Quid ergo, per DEUM, sibi vult hic obtutus fixus, quo solo contentos nos esse oportet, cum Orationi nos damus, si Orationem Quietis assequi optamus?

Ad me quod attinet, non video quid aliud dicere possim, quàm quòd sit quidam conatus incantandi semetipsum, contra id quod monebat S. Teresa.

Atque hæc, si Quies erit, non erit nisi Quies illa negativa, quæ capta per intervalla, vocatur Vacatio, seu Cessatio à labore: quando tamen illi plus æquo indulgetur, nominibus haud paulo magis convenientibus vocatur pigritia, somniculositas, non curantia: non est autem illa Quies positiva, in qua acquiescit anima, quæ eam explet & exatiat, facitque beatam, sicut res quælibet est in suo centro. Et hæc est, vera Oratio Quietis. *Satiabor, cum apparuerit gloria tua.* Psal. 16. v. 27.

II.

Meliùs explicari non potest ista Veritas, quàm afferendo communem definitionem Contemplationis Mysticæ, De Scala à S. Bernardo traditam. Sic autem respondet iste, quæren-

H 3

ti quid

ri quid sit Contemplatio Mystica? *Est mentis in DEUM suspensa elevatio, aeterna dulcedinis gaudia degustans.*

Non est igitur Contemplatio pura mentis in DEUM
 S. Damasc. ascensio: hæc enim Orationi cuiuslibet communis est; *Oratio*
 l. 2. de Fide *est ascensio mentis in DEUM*; Sed est Elevatio; Elevatio au-
 6. 8. tem naturæ viribus non fit, sed divinis; qualem in Bapti-
 smo accipit aqua ad gratiam producendam. Ad hanc au-
 tem Elevationem quid requiritur? ut mens se ipsam suspen-
 dere conetur? minimè id quidem, sed ut expectet donec
 suspendatur; & idcirco non dicitur, quòd sit Elevatio
 mentis se ipsam *suspendentis*, sed in DEUM *suspensa*. Co-
 netur mens suspendere se ipsam quantum libet suo illo ob-
 tutu fixo; laborabit quidem, sed non ideo gustabit cali-
 delicias.

Et quod hoc ita fit, fingamus Theatrum quoddam pul-
 cherrimum erectum esse, in quo, ut solet, occultis lumi-
 nibus, objiciatur spectantibus mirabilis illa gloria cælestis;
 sed ita ut obducto sipario tota Theatri facies ab imo ad
 summum velata maneat. Ubi siparium sensim demitti cæ-
 perit, o quàm statim omnium illuc oculi convertuntur!
 Populus, ante tumultuans & inquietus, repente obtice-
 scit: & quò siparium reducitur ampliùs, tantò ampliùs ac-
 quiescit populus, eoque ut denique sipario penitus remo-
 to, non oculos solùm in scenam defigat avidissimè, sed in
 eo sit totà vi Phantasiæ, tota vi Intellectus, omniumque
 quos in corde habet spirituum, tam profundè fixæque, ut
 Populus quidem, sed statuarum esse videatur. In ejusmo-
 di autem spectatorum potestate non est, ut siparium, cum
 illis lubet, reducatur; sed hoc à Principe pendet.

Cogitemus igitur, hoc non obstante illos in cortinam
 seu siparium sic oculos defixos tenere, perinde ac si redu-
 ctum

Etum esset, an aliquid eâ re proficiet? Haud sanè. In-
cusabit populus moram, & mordebit labra, quis ambigat?
non tamen obtutu desiderato se oblectabit.

An non igitur, si istud accidat, nihil aget rectiùs,
ut Spectaculo amcenissimo fruatur, quo nondum gaudet,
quàm si cogitare secum occipiat, quomodo se habeant Lu-
di, quos dare parat tantus Monarcha, rimetur, investiget,
speculetur, atque ita pro modo suo illis oblectetur, nixus
tamen credulitate viva, quæ ipsi proponat, quòd quan-
tumcunque de tali spectaculo cogitet, infinitis tamen pa-
rasangis minus futurum sit illo, quod re ipsa est.

Ita res se nostræ habent. DEUS obduxit siparium,
quo nostro obtutui eripiatur penitus cælestis gloria, non il-
la adumbrata tantùm, sed vera. Si ipsi placuerit siparium
amovere, salva res est: pluribus enim opus non est, ut se-
quatur obtutus fixus trium facultatum interiorum, quæ
Populum repræsentant. Sed si siparium DEUS amovere
non vult, quid agemus? an figendo obtutum in cortinam
efficiemus ut illa reducatur? Nihil minùs. Eam enim re-
ducere non donum tantùm est, sed donum planè penitùs-
que gratuitum; quod tamen lege ordinaria sæpius ille ac-
cipit, qui se illo magis indignum agnoscit. Quantò igitur
melius est, ut tunc facultates nostræ se occupent in co-
gitando, quantum demum bonum illa gloria esse debeat?
Hic est obtutus, quem nemo non figere debet, & solus
ille aliquid conferre potest ad hoc, ut tantò citiùs siparium
reducatur. Ille autem obtutus, qui remoto sipario con-
sequitur, non multum, ut arbitror, curandus est,

nisi tunc cùm re ipsa illum DEUS
donat.

III. Dc-

III.

Serm. 24.
in Cant.

DUbiū tamen est inter Sanctos, utrum donum Contemplationis Mysticæ à DEO petere, ad illud aspirare, perfectius sit; an verò oppositum? Variæ sunt ea de re opiniones. Mihi, si, quid sentiam in hac controversia, aperire fas est, censeo quòd, sicut demissionis studio potest non appeti, ita à nonnullis non appetit antum, sed & precibus flagitari possit, dummodo hoc facere nòrint nulla demissionis jacturâ. Sincera tamen demissio hoc semper exigit, ut homo in omnibus donis, quæ ad nos Sanctos reddendos necessaria non sunt, quantum in se est, refugiat potiùs, quàm sese intrudat, sicut ipsa adèò DEI Mater fecit, quando ad dignitatem Matris DEI se destinata inauduit. *Oportet humiliter sentire de se nitentem ad altiora*, sic ad rem nostram jam olim S. Bernardus pronuntiavit, *ne dum supra se extollitur, cadat à se, nisi in se firmiter per veram humilitatem fuerit solidatus*. Quomodo autem demissionem tam solidam in se supponere potest, qui deliberatâ voluntate non vult re aliâ uti in Oratione, quàm Obtutu fixo, qualis consequi solet cùm siparium Theatri reducit? perinde ac si misellus ea ratione experiri tantisper velit, an efficere possit, ut reducatur aut miseratione erga ipsum, aut per modum præmij. O quàm facile tum est, ut citiùs etiam quàm velit reducatur cortina! sed à quo? ab Angelis? ita fanè ab his, sed illis duntaxat, qui se è tenebricosis transformant in Angelos lucis.

Quid juvat igitur ad Orationem conferre se cum obtutu fixo, etsi sit Obtutus Fidei, cùm satiùs esset, loco talis obtutùs, dare operam multis piis considerationibus, quæ multum conferant aut ad emendationem morum, & vitiorum, aut ad profectum proprium, aut ad augmentum
perfe-

perfectiōnis, aut etiam ad intimam cum DEO conjunctiōnem? Elationem animi, meo quidem iudicio, sapit, dicere cum non nemine, quòd *Contemplativus non velit cognoscere suã cognitione, sed quòd velit cognoscere cognitione DEI.* Non videtur hoc mihi dictum ad amissimæ humilitatis, cum, etsi fieri hoc posset, ne quidem ad hoc anhelare deberet, ne dicam tantum præsumere.

Hoc non est velle operari cum DEO: est velle ut DEUS solus operetur in nobis. Hoc tamen nemo unquam prætendat, clamat Mellissius, *Cooperatores enim DEI sumus, dicit Apostolus.* In Scal. elaustr.

Veniat igitur huc, veniat Obtutus ejusmodi fixus tot laudibus celebratus; dicam ego illi, quod olim S. Benedictus illi Totilæ satelliti: *Depone fili, depone quod geris; nam tuum non est.* Quid dissimulamus? Ille Obtutus fixus in Oratione verè Paludamentum est regium, sed non competit illi Obtutui, quem nos nostris viribus in DEUM figere possumus. Obtutus hic simplex est, communis multis in Meditatione, etiam rudissima; nec cum illo aliquid habet, quem figimus in DEUM, cum sine velamine ille se nobis videndum exhibet. Et hic est obtutus ille tam sublimis, qui ad cælum usque laudibus effertur, qui tantum valet, quantum sensa omnia nobilissima, quæ unquam concipere mens possit: qui ut amore plenus est, ita tantundem valet ac affectus omnes, omnes adorationes, omnes laudes, omnia obsequia, omnes obsecrationes, omnes gratiarum actiones. Ille quem nostris viribus efficere conamur, valet equidem, valet aliquid; sed nonnunquam tam parum, ut sub velamine tam pulchro Obtutus fixi, lateat turpis ille, quem dixi, sensus, quod nos in Oratione nolumus operari, sed velimus ut DEUS pro nobis otiosis operetur.

retur. Atque hinc, si multum non fallor, optima S. Teresia toties, quasi brachiorum nisu, clavum istum figere & firmare conata est, ne in Oratione attollere nos velimus, nisi fuerimus in altum elati. Noverat enim optimè præclara hæc Magistra, lumine illo quo illustrata à DEO erat, quanti hæc doctrina momenti esset.

IV.

NON defuit tamen, quis crederet? qui subtili artificio id ageret, ut tantæ Magistræ autoritatem elevaret; & idcirco qui tam sollicitè conatur in libello aliquo persuadere oraturis, ut satis habeant in oratione habere simplicem obtutum stabilem, quam virtute Fidei ipsa in DEO figat, ut hujus ope orationem quietis consequantur; providit apertè bellum manifestum, quo ipsum impugnatura erat Magistra tam sancta, tantæque in hoc genere æstimationis; etsi enim obtutus ejusmodi non sit suspensio perfecta facultatum (satis enim constat non posse hominem sic omnes earum operationes suspendere, nisi ad somnum sese componat) est tamen continuata actuum cessatio, quæ tantùm non æquivalet illi suspensioni. Hoc autem posito quid egit Lynceus iste scriptor, ut contra talem adversariam se obarmaret? Destinato consilio tulit sententiam, & judicium de illius Sanctæ operibus; & cum illa generatim ad cælum usque, ut merentur, extulisset; subinde definivit, quòd sicut Sancta in iis scribendis non nimis sollicita fuit, ut res propositas ordine tractaret, sed eas implicatas & cumulas proposuit non sine multis digressionibus etiam longissimis, quibus excurreret ad Zelum suum exerendum, sic in iis exprimendis non semper
 affecura

affecuta sit, ut id quod dicere volebat, distinctè exprimeret, sed contenta esset res proposuisse meliore modo quo poterat: atque hoc non sine profundo divinæ Providentiæ consilio: cum enim DEUS communicasset Sanctæ doctrinæ solidas, sublimes, & humana imbecillitate, ad eas exprimendas, superiores, noluit, ut nimis minuta accuratio, in scribendo illi collata, dubium faceret, an à femina talia proficisci opera potuerint.

Laudes DEO, quòd tandem hoc nostro seculo inventus aliquis est, cui DEUS contulerit gratiam explicandi res solidas, sublimes, & humana ad res dilucidandas facultate superiores, felicitate tanto majore, quàm illa fuit, quâ sponsam sibi tam caram dignatus est.

S. Teresia conceptus suos & notitias clarè proponere ac distinctè non potuit: agnosco me vilissimum terræ vermiculum, cui vox nulla est: qualem tamen cunque habeo, omnem illam colligam, & deinde clamabo, ut Christianus me Orbis quaquaversum exaudiat; Falsum hoc est, falsum. Quin imò ego paratus sum propugnare, Sanctam hanc, siquam habuit in scribendo excellentiam & jus prærogativum, hoc præcipuè fuisse, res propositas dilucidè explicandi. Scio equidem, luscum, qualem me non nego, de coloribus, quibus telas suas manus tam artifex tinxit, nunquam rectè posse judicare. Dico tamen, pro diuturno illo studio, quo in id solerter incubui, ut discerem animi mei sensa, quantum fieri poterat, calamo exprimere; S. Teresiam eam esse, quæ istâ eadem in re ruborem excutere possit omni superbè se efferenti; dummodo stulta de se præsumptio mentem illi omnem non excusserit: tam vivida in iis omnia, tam propria, comparationes tam aptæ, tam perfecta adjunctorum omnium, quæ rem, de qua agit,

circumstant, comprehensio: quæ ipsa causa est cur ejus doctrinæ ad incudem vocatæ tam solidæ inveniantur, nec vel summus Scholarum rigor reprehendere in iis quidquam possit.

Quomodo igitur invenire erit aliquem, qui ad propugnandam voluntariam ab agendo in Oratione cessationem, non vereatur dicere, Sanctam Magistram non potuisse in præsentis argumento mentem suam exprimere? Expressit enimvero plus quàm clarè ac distinctè, non ita tamen, ut hæc ejus claritas lucem etiam iis afferret, quibus non est propositum ejus doctrinam hac etiam in quæstione sequi, sed satis habent apparentem saltem aliquam ejus reverentiam præferre.

Femina erat, sic est: eo tamen non obstante contulit in illam DEUS donum tam prodigiosum mentem suam explicandi (etsi ipsa dicat, se id non semper paucis præstare potuisse) ut appareret feminam scripserit, DEUM tamen ipsum feminæ voces dictasse. Quod si nonnunquam digreditur (quod nemo non in itinere difficili etiam de industria facit) nunquam tamen non in semitam prudenter valde regreditur. Ideo explicari non potest, quantopere ego obstupescam, quòd non desit, qui, ad persuadendam Mundo doctrinam non solum, si momentis res suis libretur, pugnantem cum sensis talis Sanctæ, sed omnium etiam qui ante ipsam hoc argumentum tractarunt, tentet tam præclara opera non sine considerabili exceptione laudare.

V.

ET quid aliud, ad nostram usque ætatem, inculcârunt, quotquot de Oratione tractârunt, nisi, ne quis sua optione

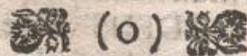
prione priora subsellia ambiat? Innumerabiles sunt qui ad hoc adstruendum afferunt ipsum adeò præceptum, quod Servator noster tulit: *Cum invitatus fueris ad nuptias, recumbe in novissimo loco.* Nec minore numero illi sunt, qui vehementer improbant, si quis confestim in Oratione profilire velit ad osculum faciei. Principiò multò satiùs est semet ad pedes abjicere, & illorum osculo esse contentum. *Pedibus Christi oscula casta figamus,* ajebat S. Paulinus, *ut mereamur à pedibus in caput surgere.* Matth. 4. v. 8. Ep. 4. ad Sever.

Cui ejusmodi effata Sanctorum non sufficiunt, Albertum Magnum audiat pulcherrimè differentem, nobisque demonstrantem, quàm proprium sit de se demissè sentientium, existimare se indignos omnibus divinis favoribus, antequam illos accipiant, & postquam acceperint, expavescere. *Argumentum verae humilitatis est, cum in tantum se homo dejicit, quòd omni gratià se indignum sentit, nec audet etiam aliquam gratiam appetere; Et si præterea à DEO super se ipsum absque suo desiderio effluxerit, cum timore percipit, immo laudabilius judicat carere DEI gratià, quàm habere gratiam DEI, quam toties diversis modis demeruit, quam toties diversimodè deturpavit, quàm nunquam secundùm ordinationem DEI fruebatur.* Sic scripsit Albertus calamo non inferiore illa mente, quæ Magni nomen promereri potuit. Parad. an. c. 2.

An autem præceptis ejusmodi obtemperant, qui mox sub orationis initium volunt defigere obtutum suum in DEUM purum purissimum, & sic illius tempus transigere, ut lumen habeant omni nostra capacitate & aptitudine superius? Mihi quidem istud haud quaquam viderur. Quod si progredienti in Oratione DEUS voluerit suspendere usum omnium facultatum, concedendo lumen quoddam admi-

rabile, eja, faceſſat ſanè, dicam etiam ego cum S. Tereſia,
 Vitz. c. 22. faceſſat, bona mea pace, omnis non tantum imago, omnis
 non ſolum ratiocinatio, omnis non ſolum affectus, elici-
 tus modo naturæ noſtræ reſpondente, ſed ipſa adeo præ-
 ſentia Chriſti JESU, quâ priùs fruebar; ejus enim tunc ja-
 cturam facio, ut meliori illam modo lucrifaciam. Ante-
 quam tamen DEUS me ſuſpendat, non ita fit. Eſt enim
 hoc aliud non foret, quàm tenuis pulviſculus ſuperbiæ;
 hic ipſe tamen pulviſculus eſt oculos ipſos fugiat, repetam
 cum eadem Sancta, plurimum tamen damni affert ipſi Con-
 templationi, quæ deſideratur. *Ec quis erit ſuperbus ille,*
 Ibid. *qui eſt laboraverit per omne vita ſua tempus omni genere aſpe-*
ritatum, perſecutionum, orationum, quas vel cogitare poſſi-
mus, non ſatis ſibi præmij obtigiffe exiſtimet; ſi conceſſerit ille
 DEUS, *ut ad pedem Crucis cum Joanne illi ſtare liceat?* Ita
 loquebatur Sancta, ſatis, nî fallor, magnâ animi ſui ſenſa
 exprimendi facultate. Atque ita optem & ego id dicere
 poſſe, ſi non eâdem facultate, quod parum intereſt, eodem
 Pfal. 103. certè ſpiriti: *Montes excelsi cervis; petra refugium heri-*
 v. 18. *nacis.*

Et idcirco concludamus, quòd multo meliùs ſit Ora-
 tionis initio hiſtriciſtæ inſtar indigni comparere, intra latibu-
 lum ſe recipere, aut vulnerum Chriſti, aut aliarum conſi-
 derationum magis vulgariùm & uſitatarum, quàm repente
 Cervum velle imitari, & ad Montes procurrere; niſi ta-
 men ipſe nos DEUS noſtris illis è latebris evocet, ut, quoad
 ejus poteſt, nos dignetur clara ſui cognitione altif-
 ſimo genere Contemplationis.

Caput V.

Caput V.

*Ostenditur, Contemplari in mortali hac vita in nullo
de via ordinaria posse esse statum fixum &
permanentem.*

I.

Videtur tam multis, quæ in medium allata sunt, clausus esse omnis effugio exitus, & tamen etiamnum hæremus in limine. Isti enim, ut fugiant, tempestatem tam atrocem, quâ percutiuntur, dum nunc arrogantia, nunc audacia, nunc præsumptionis arguuntur, non cessant vociferari; superbiam ejusmodi tunc locum fore, si, qui vocatus à DEO non est signis indubitatis, præsumeret tamen ad Contemplationem anhelare, nondum in via DEI stabilis, nondum proventus, aut etiam nondum contemplandi habitum assecutus. Ubi tamen quis ejusmodi habitum consecutus est, tum, inquit ipsi, Contemplatio certis aliquibus Animabus est status permanens, aut fixus. Tunc enim quid porro quæritur? Potest enimvero tunc anima in ipso aded Orationis principio cessare ab omni usu facultatum ad hoc ut recipiat lumen illud Supernaturale, quod DEUS mentibus infundere consuevit, contenta non aliud cum DEO agere, præter solum illum obtutum fixum: neque enim superbiam ullo modo damnari potest, si illo se in statu conservare laboret, in quo illam DEUS posuit, quantumcunque ille excelsus sit.

His ego quod porro opponam non habeo, si vera sunt. si tamen Contemplatio, ut ponitur, nonnullis animabus est status permanens; aliud ego ardentius non expeto, quam ut liceat mihi festinare ad eas reverenter amplectendas.

Ah!

Ah! ubi, ubi tandem sunt istæ Animæ? Maxime cum ipsa
 adeò S. Teresa nunquam se existimârit tali in statu esse.
 Felix hoc nostrum seculum, quod tantum non totas gignit
 sylvas illarum palmarum, quas aliis ætatibus nonnunquam &
 per intervalla reperire erat in cultissimis campis Casini, Ci-
 stertij, Claræ Vallis, & ipsius adeò Nitriæ interioris! Quid
 non conabantur Sancti illi solitudinis Inquilini, ut novas
 indies rationes modosque excogitarent, quibus operati-
 onum & actuum vi mens DEO conjuncta permaneret?
 tam rarò ea ætate spes erat obtinendi illius obtutus fixi. Suf-
 ficiet hanc in rem legere Cassianum. Si modò Animæ
 tam Beata tanto sunt numero, quo pretio non comparasset
 sibi gratiam, hoc demum f. culo nascendi, S. Augustinus?
 Quibus tandem ille verbis DEUM alloqui consueverat?
 an non fatebatur, se quidem per intervalla jucundissimâ
 istâ quiete intus frui, omnèsque facultates suas cum illo
 habere conjunctas? non tamen nisi rarò hanc sibi gratiam
 obtingere: *Aliquando, non semper, non, aliquando aliquan-
 do quidem, ajebat ipse, intronittis me (nec enim ipse se se
 intrudere volebat) intronittis me in affectum multum inusi-
 tatum introrsum, ad nescio quam dulcedinem, qua si perficia-
 tur in me, nescio quid erit, quod vita ista non erit. Sed reci-
 do in hac, erummosis ponderibus, & resorbeor solitis, & te-
 neor: ô doloris summi indices voces! & multum fleo, sed
 multum teneor. Tantum consuetudinis sarcina digna est. Hic
 esse valeo, nec volo: illic esse volo, nec valeo: miser utrobi-
 que.* Ubi tandem idioma aliud pulchrius audiri potest,
 nisi in Cælum eatur? Sed transeamus ad S. Bernardum, &
 ex ipso audiamus, quid ipse aliquando hoc de argumento
 Serm. 41. fenserit: *Quis, ajebat, quis non dico continuè, sed vel ali-*
 in Cant. *quamdiu, dum in hoc corpore manet, lumine Contemplationis
 fruatur?*

fruat? An non & S. Gregorius, sublimi illo è throno suo, audiri in hac causa mereatur? Ipse explicans illa verba Job: *In suavitate Contemplationis intima non diu mens figitur: quia* Lib. 5.
ad semetipsam immensitate luminis reverberata revocatur. Mor. c. 23.
 Heu! lux adeò ipsa, cùm crescit, sub auroram eum excitat, qui tam suaviter dormiebat.

Advertendum proin est, aliud esse statum Contemplativi, aliud, statum Contemplationis; si tamen nos quoque istis uti volumus vocabulis, aut potiùs illis abuti. Status Contemplativi non consistit in suspensione trium facultatum, quæ suspensio Quietem illam efficit; Contemplativus siquidem aliis insuper exercitationibus, etiam externis, necessariò defungi debet, nisi planè otiosus ac ignavus hoc in Mundo esse velit. Sic autem, ut docet S. Thomas, si per Contemplationem hujusce generis status intelligitur, Contemplatio, toto vitæ tempore durare potest. Status Contemplationis quantumcunque diligenter quærat in Mundo, reperitur nusquam: haud aliter ac non reperitur status citharizandi, saltandi, cantandi; etsi reperiatur status Citharædi, Salij, Cantoris. Et ratio est, quia Contemplatio non est habitus, sed actus: atque hic, ipso S. Thoma teste, non nisi brevis esse potest: cùm enim Contemplatio consistat in quadam operatione intensissima, quam Anima exercet, quando simul operatur ad levandam se supra se (nisi DEUS opus naturæ viribus superius operari velit) brevi tempore durat: nec enim actus ullus in summa illa intensione diu durare potest. *Nulla actio potest diu* 2. 2. q. 18.
durare in sui summo: id quod nulla non die experimur in ar. 8. ad. 4.
 arcu intenso, in cantu acutissimo, in cursu præcipiti, in volatu sublimissimo. Atque ita, *Quantum ad hoc*, inquit S. Thomas, *Contemplatio diu durare non potest, licet quantum*
 K *ad alios*

ad alios Contemplantis actus, qui sunt, legere, recogitare, animum reflectere, piis affectionibus cor inflammare, possit diu durare.

Ego igitur, sanctâ quâdam incensus invidiâ quæro ex illis tam multis Animabus, quæ hodie pertingunt ad statum fixum non Contemplativarum tantum, sed actu Contemplantium, quid tandem ipsæ agant, ut tantum Bonum tam constanter ipsis liceat possidere? O illas verè Beatas! sed me timor angit, ne hæc earum Contemplatio non sit ex illo genere Contemplationis, quæ tantis laudibus effertur. Timeo, ne sit duntaxat habitus quidam, valdè quidem ille Bonus, facilè colligendi animum, eumque DEO, quoad ejus potest, conjungendi. Iste sanè longe utilissimus est ad profectum; communis tamen etiam illis, qui meditantur. Neque ad hunc assequendum, necessarium unquam fuit, cum orandum est, solo obtutu fixo ac simplici esse contentum: neque enim colligere tantum animum, DEO que, se præsentem sistere, solius est Contemplationis Mysticæ, quæ sic definitur; *Elevatio mentis in DEUM suspensa, æternæ dulcedinis gaudia degustans.*

II.

VTinam intelligeretur, quàm præclarum hæc Contemplatio DEI donum sit! Est ista donum luminis supernaturalis, sed vivacissimi, cujus ope Anima perspicit res omni humana capacitate superiores, sic ut illa amore ebria incedat, atque ita maneat nunc alienata penitus, nunc absorpta. Videmus autem nos, lumen duplici ratione esse posse in illo, qui id habet. Potest esse in illo stabile ac permanens, sicut illud habet sol: & potest esse in illo transiens,

fiens, ut est in Aere. Nemo tamen sibi persuadeat, lumen, de quo nobis sermo, in cuiusquam mortalium Anima posse esse permanens: aliàs sicut qui lumen propheticum permanens haberet, vaticinari posset, quotiescunque illi collubitum est, id quod (sicut à S. Thoma animadversum est) ^{2.2.q.171} ^{a. 2.6.} planè pugnat eum eo, quod Prophetæ ipsi professi sunt; ita qui lumen Contemplationis permanens haberet, Contemplari posset quocunque vellet tempore. Hoc autem ubi tandem invenitur? Sancti omnes identidem alia omnia profitentur. Neque enim vult DEUS, ut ulla Anima stultè sibi persuadeat, se Solis instar esse; sed ut omnes contentæ sint habere se instar aëris, quem modò lumen tam splendidum collustret, modò illi subtrahatur. Atque utinam vellent boni Superi, brevius esse illud tempus, quo lumine hoc destituitur, quàm sit illud, quo eodem locupletatur! Nihil profectò minus accidit. Rariùs illo fruitur, quàm Aër diurnâ illâ suâ luce resplendeat in ultimo Grœnlandiæ angulo; & præterea repenti deinde illo privatur. *Rara hora, brevis mora.* Ita hoc de lumine Sanctus ipse ^{Serm. 3. in} Bernardus loquebatur, qui tam præclarè de illo differuit. ^{Cant.} S. Augustinus excelsam illam Contemplationem, quam Mysticam appellamus, vocavit: *Momentum intelligentiæ.* ^{Confess.} Et ne hæc loquendi ratio obscurior videretur, Gilbertus ^{l. 9. c. 10.} Abbas alicubi clariùs pronuntiavit: *Gaudium Contemplationis est instar puncti:* & alibi cum ponderâisset illa verba: ^{Serm. 44.} *Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus:* ^{in Cant.} conclusit de ^{psal. 32.} nique affirmando; Visionem ejusmodi, quo plus habet ^{v. 8.} suavitatis, tanto etiam magis esse subitanæam. *Subitaneam* ^{In Cantic.} est, & sui juris hæc visio, *in spiritu vehementi vadens, & veniens.* ^{Serm. 6.} *Subitaneam est, & momentaneam; repenti veniens, & repenti vadens. Et si momentaneam est, manent tamen reli-*
quia

quæ cogitationis tam succensæ, tam serena, & diem festum agunt in animo recordantis.

- Et verò an non satis videri nobis debet, quòd DEUS supernaturali hoc lumine hæc in vita videndum se nobis præbeat, utut parcè: hoc est, aliquando tantùm, aliquibus tantùm, nemini autem, nisi tantùm in transitu. Cum
- Exod. 10. v.14. *transibit gloria mea, ponam te in foramine petra, & protegam dexterâ meâ donec transeam.* Sic DEUS Moyfi dixit:
4. Reg. 19. v.11. *Eliæ autem in eundem sensum: Egredere, & sta in monte coram Domino, & ecce Dominus transit.*

Quid igitur ille tandem sibi persuadet, aut quem se æstimat, qui ita tractari vult, tanquam in ipso gratia Contemplationis non sit transiens, sed permanens? ad me quidem quod spectat, non dispicio, quomodo superbiæ tribui non possit, conferre se ad orandum hoc maximè sine, ut recipiat à DEO illud lumen, quod Animæ minùs est debitum, etiam postquam sexcenties ante eidem collatum fuit, quàm sua lux aëri. Quisquis ita se gerit, videbitur sibi habere lumen supernatulare, quod à DEO sit; & tamen habebit lumen, non quidem naturale, illius autem generis, quod tribuit non luminis veri author, sed falsi & apparentis malignus simulator.

Hæc autem si ita habent, necesse est dicere, Legem istam, quæ jubet, ut in Oratione cessemus omni meliorem modo quo possumus, ab omnibus facultatum nostrarum actibus, si tamen optamus, ut DEUS illas suspendat, Legem, inquam, hanc esse merè arbitrariam; non solum quia ipsa per se non iuvat ad obtinendam à DEO beatam istam suspensionem, quæ à DEO expectanda est tanquam donum, non ut debitum, etiam postquam sæpius antehæc collata fuit; sed quia pro eo quòd iuvat, obest non parum, propter

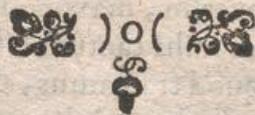
propter grave periculum, quod hinc incurri potest, superbiae, sepulchra quidem; sed non mortuae.

Postulat praeterea ratio, ut quilibet observet Legis hujus repugnantiam cum decoro & recta ratione; etsi non desint, qui illam tanti aestiment, ut prima ac praecipua videatur. Ad hoc adstruendum dicam aliquid, quod omnes mirentur. Est scriptor aliquis, qui dum instituere vult Animam, quae ad ipsum accessit, ut ex eo intelligeret prima principia admirandae hujus Orationis Quietis, jubet ante omnia, ut cum ipso procumbat in genua, non ut Spiritus divini opem imploret Hymno illo, *Veni Sancte Spiritus*; aut *Veni Creator Spiritus*: id quod Sanctae Ecclesiae ejusmodi in occasionibus solenne est; sed tantum ut ibi persistat spatio, quo recitaretur Salutatio Angelica, in summo silentio non modo verborum, sed etiam cogitationum, ut audiat quid confestim ipsi ad cor locuturus sit DEUS: haud aliter ac si ista esset prima & immediata basis totius Contemplationis Mysticae, non solum obmutescere penitus, non solum nihil cogitare, sed desiderare ut DEUS confestim exciteretur ad conferendum cordi nostro lumen infusum. Ego hinc Authorem istum nomine suo non compello; cum mihi cum ipso litis plane nihil intercedat, imò ne quidem illum noverim, maxime si, ut praefert, trans Montes habitat. Res mihi tantum est cum aliquibus ejus dogmatibus in hoc, quod tractamus, Orationis argumento: cum illa inveniam pugnare è diametro cum documentis, quae Sancti tradidère, ut hactenus videre licuit, & deinceps in decursu melius videbitur; cum ego illa impugabo, non datam quidem operam, sed ex occasione: nec enim is libelli hujus finis est, quemquam rectam petere, & velut

singulari cum illo certamine congregi; sed tantum, ut quantum DEUS mihi dederit, triumphet Veritas, prosterendo & humi affligendo nunc hunc, nunc illum, qui importuno occursum victoriam morantur, sive id faciant sine bono, sive malo, cum hoc perinde sit.

Equidem author ejusmodi, qualis est, cujus præ aliis memini, non injuriâ queri de me potest, si non affero in medium id, quo ipse se purgat, suamque causam tueri, cur tam pugnantia, cum Sanctorum doctrina tradat. Afferunt autem ad sui defensionem, quod Sancti illi non observaverint, Contemplationem in quibusdam animabus posse esse statum fixum.

Ego tamen non possum dispicere, quomodo Sancti ad rem hanc animum non adverterint; nisi dicamus, illorum ætate nondum fuisse natas Animas tam nobiles, quales hæc ætas fert. Sed quæso parcius ista. Quomodo Animæ tam nobiles natæ non erant, si ipsi omnino erant Animæ magis omnino nobiles, quam forsitan ætas ista ferat?

Caput VI.

Utrum voluntaria facultatum in Oratione Incantatio honestari saltem possit modestissimo titulo, professionis tacita, quâ nihilum nostrum coram DEO venerabundi agnoscamus.

I.

NOmen Superbiæ Animabus DEO caris tam formidabile est, ut solum illud abunde sufficere posset, ad pellendam procul voluntariam hanc ab omnibus actibus in Oratione cessationem, quam hæcenus impugnavimus, si vel suspicari possent, latere ibi monstrum tam retrum. O! quanto illis optatius est, excedere potiùs in sui abjectione, & dicere ad DEUM cum S. Petro: *Exi à Luc. 5. me, quia homo peccator sum, Domine;* quàm superbiæ periculo se exponere, petendo à DEO cum sponsa osculum vultûs, dum certæ sunt, tanto se meritorum intervallo infra Sponsam esse: *Longus saltus & arduus de pede ad os,* aiebat S. Bernardus. Eâque causâ bonæ istæ Animæ, cùm non credant satis sibi virium esse ad saltum tam arduum, summæ dignationis loco habent, posse hæcere ad pedes; maximè ex quo S. Terefia sine ullo verborum aut fucò, aut involucro, ipsas docuit, gratum valdè DEO esse; si Anima, cùm advertit divinam Majestatem suam id agere, ut ipsam ad sublimem Contemplationem evehat, magna animi demissione, tanquam indigna, pedem referat, ipsa illa, quæ paulò ante citavimus, S. Petri verba proferendo, quæ huic Sanctæ perquam familiaria fuerunt, & quæ ut prorsus mihi persuadeo, hodie quoque rectè à quocunque usurparentur.

Necessa-

Vitæ c. 22.

Necessarium proinde fuit animum Cervis istis timidis addere, quæ vel bonum Angelum insequentem fugiunt, cum radiorum suorum splendoribus illas terrefacit. Idcirco ipsis tanquam Veritas, quæ dubium nullum admittat, inculcatur: voluntariam hanc ab omnibus actibus cessationem, quam hic ego tam vehementer impugno, in Oratione, exercitationem esse humilitatis exquisitissimæ, & longè omnium, quæ exerceri possint, ad rem aptissima: cum hoc non sit aliud, quàm tacitè quidem, sed ratione perfectissimâ, nihilum nostrum coram DEO profiteri.

Ego hîc confestim ad DEUM versus lumen peto, quo manifestè detegam fraudem occultam: nunquam enim difficilius ad primum suum accessum Superbia agnoscitur, quàm quando Humilitatis larvâ velata adventat.

Et primò quidem ego in controversiam nulla ratione vocabo, quòd profiteri coram DEO nostrum nihilum, modo quo fieri possit perfectissimo, sit præparatio longè omnium optima ad recipienda dona tam sublimia, qualia sunt illa, quæ secum fert sancta Quietis oratio: quòd enim altius foditur fundamentum, tantò sublimius tam elegans assurgit ædificium.

Inprimis tamen metuo ego, ne ipsa ista cessatio superba sit, quando id eâ rectâ & unicè spectatur, ut in Quietè se Anima collocet: jam enim vidimus, quomodo Albertus Magnus edicat difertè; quòd verus Humilis nunquam credat, se ad eum statum pertigisse, ut ad tam excelsa ipse sese attollere debeat; sed, si multum, dicere tantum cum Psalmographo possit: *Quis dabit mihi pennas sicut columbe?* non debet velle, ipse sibi aptare alas, quibus evoler, nisi malit, Alas suas Icarî alis similes esse. Nec Albertus solus ita pronuntiat, sed ceteri omnes, qui suâ atate

Esal. 54.
v. 7.

NON

nō agnoverunt ejusmodi statum, in cujus notitiam recens perventum est, Contemplationis Mysticæ habitualis: cū ipsa illa Mulier, sole undique amicta, cujus Apocalypsis meminit, perfecta altissimæ Contemplationis imago, non dicatur habuisse alas humeris suis affixas, sic ut arbitrio suo, quando collubitum esset, recipere sese posset ad quamcunque internæ solitudinis stationem, sed dicatur, quòd ad contemplandum in deserto DEUM, ubi tantummodo cessat omnis tumultus Imaginationum, ratiocinationum & affectuum, pedibus ipsa se suis contulerit: *Fugit in solitudinem, ubi habebat locum paratum à DEO.* Ut ramen tenderet in solitudinem, ubi non tantum tumultus istarum rerum cessat (ut acutè observavit Hugo Cardinalis) sed cessant etiam istæ ipsæ res, aut saltem dici possunt cessare, dum videri desinunt; eum in finem alæ ipsi datæ sunt. *Data sunt Mulieri duæ Alæ Aquilæ magnæ, ut volaret in desertum.* *In Hunc locum.*

Mihi igitur, quod quidem ad me attinet, superbus ipse viderer, si in solitudinem pedibus me meis recipere non curarem, sed ipse mihi affingere Alas vellem, quibus volarem in Desertum.

II.

Sed demus, facere hoc posse quemlibet pro arbitrio: ego sanè quantum ad me spectat, videre non possum; quomodo perfectiùs profitear coram DEO meum Nihilum, illudque agnoscam nihil planè agendo, quàm si aliquid agam & operer, illud actu ipso profitendo. Hoc enim modo magis mihi videor ostendere DEO desiderium, quod habeo, talis professionis exercendæ. David Rex an non

L

sexcen-

Gal. 48.
v. 6.

sexcenties coram DEO nihilum suum professus est? *Substantia mea tanquam nihilum ante te.* Et tamen non lego, quòd unquam id fecerit, facultates suas ab omni operatione suspendendo, & fugiendo omni conatu cunctas Imaginationes atque affectus. Invenio porius, quòd professus id sit junctim ob oculos sibi ponendo sensa illa, quæ magis erant idonea ad nihilum illud suum quocunque in genere quàm vivacissimè repræsentandum.

Luc. 18.
v. 13.

Attendatur igitur, & intelligatur probè: in hoc enim, meâ opinione, rei cardo vertitur. Non elicit actum Humilitatis profundioris, qui magis cessat ab omni operatione propriâ. Id enim si ita esset, qui nihil faceret pro gloria DEI, neque cum Publicano ad Templum se conferret, neque staret à longè, nec demitteret oculos, nec ad modestiam se conformaret, nec percuteret pectus suum, neque quidquam eorum ageret, quæ ille egit, quando sic DEUM allocutus est, *DEUS propitius esto mihi peccatori:* perfectiùs profiteretur suum nihilum, quàm id fecerit ipse Publicanus, qui cuncta ista faciendo è Templo reversus est, tantopere, ob animi demissionem, à Christo JESU commendatus. Humilitas in duobus consistit. Primum est; facere pro DEO quidquid uspiam possumus, quod non transcendat ordinem Gratix, quam nobis prudenter promittere possumus. Alterum, ut sub ipsum illud tempus meminerimus, agnoscamus, & fateamur, quòd quidquid demum facimus, nos faciamus totum virtute adjutorij divini, quod DEUS nobis dat, ut faciamus. Ita me docet Apostolus: *Fiduciam habemus per Christum ad DEUM;* non quasi sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex DEO est. Non dixit Apostolus, *non quasi sufficientes simus cogitare aliquid à nobis:* hoc enim

2. Cor. 4.
v. 7.

enim

enim non esset se abjicere, sed mentiri: dixit, à nobis, quasi ex nobis. Proprij enim nihili professio fit, tribuendo DEO laudem ex omnibus, sed planè ex animo. *Omniſſufficiencia noſtra ex DEO eſt.* Quomodo igitur ampliùs, & perfectiùs profitetur ſuum nihilum, qui ad hoc profitemdum facultatibus ſuis penitus nihil agit, quàm qui iisdem aliquid agit? Perfectiùs profitetur, qui magis ex animo. Ceterùm efficere aliquid, aut non efficere in ejuſmodi professione, res eſt penitus indifferens ad bene profitemdum. Dico potiùs, quòd quiſquis nihil agit, cùm illum DEUS in ſtatu ſuo naturali relinquit, præſidenter ſe gerat; cùm, quod ſupra monebamus, præſtendat elevare ſe non elevatus. Vera animi demiffio conſiſtit in agendo, quidquid vires noſtræ permittunt; & non in voluntaria ceſſatione ab omnibus proſuſ actionibus, donec DEUS omni noſ labore liberet, quem ceteroquin actiones illæ annexum habent.

Vacate & videte, quoniam ego ſum DEUS: ait Dominus. *Pſal. 45. v. 11.* Quid autem ita loquendo innuit? an ut vacemus ab omni exercitatione noſtrarum facultatum, etſi agere aliquid poſſemus? Nequaquam: id enim ſi ita eſſet, dixiſſet tantùm: *Vacate, & ego oſtendam vobis, quoniam ego ſum DEUS:* Dixit autem, *Vacate & Videte:* & idcirco vult, ut ipſi noſ etiam aliquid agamus. Hic verborum iſtorum ſenſus eſt: *Vacate, non tamen per pigritiam,* addit Hugo. Vult Dominus ut vacemus, ita eſt: ſed à quo noſ vult vacare? vult inprimis ut vacemus à vitiis: *Quiſcite agere perversè.* Deinde ut vacemus à ſolicitudinibus, vacemus à ſtrepitu & tumultibus, vacemus nonnunquam etiam ab illis curis, quæ ceteroquin non ſine laude ſunt; ut que tempus deligamus, quo hoc agamus unicum, ut cognoſcamus, quo-

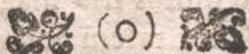
Bellar. in
Psal. 48.

quoniam ipse est DEUS. *Vacate, & videte, quoniam ego sum DEUS.* DEUS, inquam, ut in se est, ut quidam explicant; aut DEUS homo factus, ut explicant alij, quos refert Bellarminus. *Vacate & videte, quoniam ego, qui Homo esse videor, sicut Homines ceteri, verè tamen sum DEUS.* Quænam igitur laudabilis ista ab omnibus actibus nostris cessatio est, quæ nobis in Oratione adhibenda suadetur, ad nihilum nostrum profitendum?

III.

Verum ego necdum fodiendo ad fundum perveni ejusmodi professionis. Favente DEO tribus quatuorve fossionibus quàm citissimè fundum retegam. Ego enim, ut non minùs quàm alij, in Orationis hujus arte instituar, quæro: Quodnam est hoc nihilum, quòd me oportet coram DEO profiteri, quod respondeat cessationi actuum, à quibus abstinco? Estne nihilum meæ voluntatis, aut nihilum meæ scientiæ, aut nihilum meæ potentiæ? aliud enim nullum est nihilum, quod illi respondeat. Si nihilum mei velle; quæ, per DEUM, ista est ridicula professio? Profiteri coram DEO, quòd nolim elicere illos actus, aut Imaginationis, aut Ratiocinationis, aut Amoris erga illum, quos possem elicere modico illo temporis spatio, quod consecro Orationi? Si nihilum mei intelligere, neque hoc ad rem facit; vult enim tantùm DEUS ut intelligam meliore modo, quo possum, quantumcunque hoc modicum sit, cùm à nobis ille non exigit, ut omnes simus Angeli in ejus obsequiis, sed ut in hoc negotio Angeli se gerant ut Angeli, plantæ ut plantæ, lapides ut lapides, bestię ut bestię, sicut Sanctus Rex David nobis observandum proposuit,

suit, dura res contitas omnino omnes invitavit ad laudandum DEUM. Si nihilum mei posse, ego hinc profiteor, quòd haud minùs ab ejusmodi professione cavere velim, quàm ab ipso Inferno: hæc enim professio injusta est, iniqua, Diabolica, dum profiteor deesse mihi Gratiam sufficientem ad exercendos illos actus secundum modum mearum facultatum naturalium. Hæc autem Gratia deesse mihi non potest, siquidem uti illâ velim. Habeat ergo sibi hanc sui nihili professionem, quisquis illam vult, ego illam nec flocci facio. Profitebor ego potiùs coram DEO, quòd possim aliquid efficere amore Ipsius, adjuvante illâ gratiâ, quam Ipse mihi largitur, illos ipsos actus verè producendo; quàm ut profitear mendacissimè, me non posse facere, quòd tamen possum facere. Illa est sui nihili professio, quam exemplo docuit Apostolus cum dixit: *Non ego, sed gratia DEI mecum.* *1. Cor. 15.* Huic porro professioni non respondet cessatio ab illis actibus, quos salubriter elicere possumus ad honorem DEI; respondet autem cognitio, & confessio, quòd illos possumus producere ope Gratia nobis collatæ, sic ut si quid boni est in illis operationibus, laus inde omnis in DEUM resultet: si multum illis inest mali, nobis omne vituperium debeat. De reliquo ejusmodi cessatione profiteri, nos illos actus producere nolle, est, ut dixi, stultum; profiteri, quòd non sciamus eos facere, est insufficientem; profiteri quòd non possumus facere, est factegum. Estne igitur hoc veri Humilis officium, ut se deprimat, DEUM accusare? O inaudita Perfectionis præcepta!

IV.

EGo hinc testem invoco DEUM, qui me iudicaturus est, me ad hoc argumentum tractandum calamum non alio fine arripuisse, quam ipsius unius gloriæ promovendæ. Nimis quàm altè fixum animo meo hæret illud dogma; quòd nihil sciat, quisquis nescit hac in vita placere

Sap. 6. v. 9. DEO. Et si quis erit consummatus inter filios hominum, si ab illo abfuerit Sapientia tua Domine, in nihilum computabitur.

Ecquid tandem prodesset mihi Platonem æquare sublimitate sermonis, Tullium eloquentiâ, Tacitum argutiâ, Aristotelem ingenij vastitate, & non potius esse Talpam, qualis sum, si subinde illo exciderem sine, ad quem consequendum è nihilo me extraxit DEUS? aliud proinde quod hac in vita quæram, non est, nisi ut à me quoque tantillum gloriæ redundet in DEUM, sicut à tam multis aliis redundat, qui modis aptioribus sciunt ejus honorem promovere. Potuissem (ut ad propositum redeam) hac ex quaestione de Oratione expedire me paucis lineolis. Sed prospicio damnum innumerabilium Animarum bonarum, quæ, dum tam serio & toties inculcari sibi audiunt, perfectionem Orationis consistere in cessando tunc temporis ab omni facultatum nostrarum operatione, existimant, hoc facto, si, ut facile sibi persuadere possunt, piæ sunt, si humiles, si obedientes, si mortificatæ, nullo subinde negotio se ad tertium usque cælum mox attollendas. Et hæc est falsitas manifesta; neque enim Contemplatio Mystica unquam à re tali dependet. Unde profectò tenere calamum non potui, quo minùs ille magno animo retereret errorem, etsi certò sciret talem conarum & tale studium

carò

carò sibi constitutum; sic ut non tantum proscindatur, & laceretur, sed vel in cineres redigatur.

Veneror enimvero illos, qui donum tam excellens; acceperunt, quale est Contemplationis: & si quo casu mihi permitteretur, excalcearem me cum Moyse quamprimum, ut ego misellus nudis pedibus currem non ad calcandam, sed humili osculo libandam illam terram, in qua stant tam ardentibus rubi divini Amoris. Pronuntio tamen, illorum Contemplationem nequaquam esse ejus generis, qualem hodie docent certi libri. Hæc enim Contemplatio supposititia est, spuria, affectata: & quâ de causâ? Hæc siquidem in eo reponitur, si res accuratè discutitur, ut Orationis initio eliciatur actus Fidei, quo homo credat, se præsentem intra se habere DEUM, caveaturque deinceps diligenter, ne quid porro animus operetur, nisi ut illum suum actum non retractet. Contemplationis hoc genus jam aliàs in Mundo conspectum, sed mox eliminatum est, tanquam indignum nomine tam præcellenti. Sufficiet legisse in Anno Chronicis S. Francisci id quod de ea pronuntiavit Frater ^{13. 12. p. 27} Hugo, homo egregiè doctus, rerum animæ peritus, & ^{l. 7. c. 25. & 26.} non minùs altissimæ Contemplationis dono inclytus, quàm vitæ asperrimæ longo tenore cognitus, ut qui ipsos quadraginta annos interulam supra carnes gestavit ferreis ansulis contextam, à qua dein Hugonis loricati nomen traxit. Hic ob profundam illam, quam habebat rerum cælestium cognitionem, rogatus ut suam de ejusmodi Oratione sententiam proferre non gravaretur, eam citra ambages quadruplici ex capite improbat: primò quòd esset, ut aiebat irrationalis; secundo quòd impediret perfectionem; tertio, quòd duceret in perditionem; ac denique quarto quòd in usum ac praxim redigi nullo modo posset. Irrationalem ^{13. p. 27} ^{l. 7. c. 25.}

nalem ^{l. 7. c. 25.}

nalem dixit, eò quòd inter cetera locum nullum relinqueret ulli bonæ cogitationi, quam industria suggereret. Impeditivam verò perfectionis, eò quòd avertat nos à studio promerendi DEI dona operibus convenientibus. In perditionem autem nos ab illa impelli dixit, quia perniciofa otiositate obnoxios reddit illusionibus Diabolicis: in praxi denique impossibilem, propterea quòd absque summo nisu animus in tali statu contineri nequiret. Et hæc Subinde Oratio tam damnabilis pulchro illo prætextu palliatur, quòd ea nihilum nostrum profiteamur! *O quanto satius est*, ajebat Frater Hugo lumine haud paulò sinceriore, *cogitare de profunda Humilitate Filij DEI, aut aliis rebus piis, qua adjuvant animam, eamque in DEO Domino nostro inflammant, quàm cogitare de non cogitando quidquam!* sicut facere oportet illum, qui post actum Fidei elicitedum aliud jam agit & curat nihil, quàm ut mentem avertat ab omni specie seu imaginaria, seu intelligibili, quæ ipsi posset occurrere.

Et quem tandem in finem datæ nobis à DEO sunt facultates tam nobiles, quàm ut illis suaviter in obsequium suum utamur, modo naturæ nostræ respondente, donec ipse nos attollat ad operandum modo, qui supra naturam naturam est? Qui facultate imaginatrice uti non potest, utatur Intellectu: qui hoc uti non potest, utatur illa. Qui neutro uti valet, suaves illos affectus adhibeat, qui magis illum accendere apti sunt. Neque unquam dicatur, quòd vera Orationis Quies consistat in procurata motuum ejusmodi cessatione, cum S. Thomas divino suo magisterio mendaces ostendat, qui id asserunt, dum docet, motus ejusmodi pertinere ad constituendam Quietem, non autem cum illa pugnare. *Motus corporales exteriores opponuntur*

1.2. q. 180
art. 6. ad 1.

molan

tar

zur quieti Contemplationis, quæ intelligitur esse ab exterioribus occupationibus: sed motus intelligibilium operationum ad ipsam quietem Contemplationis pertinent. Quid igitur juvat excogitare vocabula inania nuditatis voluntariæ à nostris actibus, avulsionis, expropriationis, spoliationis, aut exinanitionis tam profundæ, ut reddat mentem nostram non inanem modò & exhaustam penitus coram DEO, sed etiam annihilatam? Vocabula sunt ista, quorum pleraque opus habent literis commeatus publici, si libero ubique transitu gaudere volunt; neque hic ipsis passim in lingua omnium conceditur, sed tantùm in lingua Amoris: & cuius Amoris? Amoris illius tam agitati, tam ardentis ut Ecstasticus dictus sit.

V.

Audiamus tamen, quàm arguta Similitudine nescio quis exprimere conetur discrimen, quod inter Meditantem ut Contemplantem intercedat; inter illum inquam, qui tribus facultatibus animi in Oratione utitur, & inter illum, qui iisdem non utitur. Qui meditatur, inquit, perinde facit ac illi ad Domum Lauretanam Peregrini, qui quam secum gestant peram, omnibus necessariis refertam habent, ne quid in itinere incommodi subire cogantur. Qui contemplatur, illis aliis Peregrinis non absimilis est, qui eodem tendunt re nulla instructi. Atque ita Paupertas ista, soli divinæ Providentiæ in Oratione relicta, multò præstantior est, quàm illa de necessariis honesta cura, quæ dstringitur, qui vacat Meditationi.

Si hac similitudine joci gratiâ hic Author uteretur, jocum joco reponerem, & dicerem: multos esse, qui Lau-

M

retum

retum abeant alienâ quadrâ & benignitate victuri, qui tamen rectiùs facerent, si eo viverent, quod in pera circumferunt, quàm quòd nunc ab hoc, nunc ab illo emendicent, quo non indigent, ut reculis suis parcant. Petere sine reprehensione, generatim illis tantùm conceditur, qui nihil habent; non autem illis, qui suo uti nolunt. Sed loquamur seriò.

Si cui in Oratione ita ligatæ sunt & vincatæ facultates omnes, ut illis suo spiritui adjumenti nihil præstare valeat, nihil opis, nihil alimenti, pendeat sanè iste à divinâ Providentiâ quantum vult; faciet enim rectissimè, ac sanctissimè: quamdiu tamen infelix juvare se ipsum potest, juvet; & multo ille faciet meliùs se ipsum adjuvando, quam non adjuvando. Ita censuit S. Thomas. *Expectare à DEO subsidium, in quibus se potest aliquis per propriam actionem juvare, prætermissa propria actione, est insipientis, ac DEUM irritantis. Hoc enim ad divinam Bonitatem pertinet, ut rebus provideat, non immediatè omnia faciendo, sed alia movendo ad proprias actiones. Non est igitur expectandum à DEO ut omni actione propria, quâ sibi quis potest subvenire, prætermisâ DEUS ei subveniat. Hoc enim divinæ ordinationi repugnat & Bonitati.* O doctriam præclaram quæ evertat funditus spontaneam hanc ab actibus in oratione cessationem, eo susceptam prætextu, ut per eam homo instar mendicabuli ab eo uno ac solo pendeat, quod divina ipsi Providentiâ, ut cibum continuum, subministret! O demissionem cum divina pugnante voluntate! & huic fit qui studeat? Ego equidem pro me illam nolo: hoc enim est expectare, dum DEUS nobis prospiciat, quando modum nobis relinquit, quo ipsi nobis provideamus. Si in oratione indigemus virtute, destituimur vigore, alimoniam, petamus

L. 4. cont.
Gentes
c. 145.

peramus saltem fidenter, sed non adstemus otiosi animo, tanquam expectantes quidem stipem à DEO, sed non mendicaram. De S. Francisco affirmavit S. Bonaventura, satius illum duxisse, victum suum ostiatim rogare, quàm expectare, dum domum illi magna humanitate submitteretur. *Propter sanctæ paupertatis amorem, omnipotentis DEI famulus ostiatim quæstis utebatur libentius, quàm sponte oblati.* L. 1. vitæ c. 7.

Quod si subinde salvâ perfectionis integritate potest non peti ab homine id, quo indigemus, semper tamen cum perfectione pugnat, illud à DEO non petere. Hinc Christus, qui nos docuit facere id, quod perfectum est, nunquam nos docuit, ut panem nostrum quotidianum à DEO petere prætermittamus, sive corporis ille sit, sive animi: sed docuit nos illum nullo non die petere. Sic orabitis. *Pater noster, qui es in caelis &c. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.* In quonam ego igitur officium non facio, absoluti suis numeris Peregrini, aut mendici in oratione, si prius ad me pascendum, utor iis cogitationibus, quas habeo, iis considerationibus, quas habeo, iis affectibus, quos habeo: Subinde autem, cum his destituor, ad DEUM confugio, & eleemosynæ nomine, actibus tamen meis, peto lumen, peto opem, peto adjutorium, peto amorem, peto omne illud, quo mihi opus est ad vivendum ex virtute? Quisquis pronuntiaverit, rectius facturum, qui oppositum fecerit, attendat probè quid dicat.

Scio, quid respondere mihi non nemo possit. Satis nimirum censeo illum petere, qui adstat coram DEO, tanquam mendicus, lacer, luridus, squalidus, qui ut dicatur à divite petere, necesse non habet loqui semper, ro-

M 2

gare,

gare, pulsare: satis is petit, si sistere se in ejus oculis novit habitu & gestu petentis.

Ego tam pulchram orationem omninò utilissimam censeo: non tamen perinde facilem illam existimo, quàm illam alius putat.

Ut rectè fiat, omninò oportet se habere instar mendici, non theatralis, non simulantis egestatem, sed veri & sinceri, qui tam sentiat suas misérias, suam egestatem, ut ab iis animum abducere non possit. Credimúsne, Mendicum illum, qui coram divite adstat, non habere intentas facultates suas ad opem expetendam? Lingua quidem tacet, sed obtutibus petit, petit gestibus, petit corde, quod desideriiis totum æstuat.

De Monte
Cōtempl.
c. 39. &
lib. seq. de
mendicit.
spirit.
c. 51.

Fiat hoc idem in oratione, & tum enimvero concedam lubens, hanc orandi normam, tantopere à pio Gersone Parisiensi laudatam, qui illâ uti noverat, normam esse bonam.

At hæc non est illa pulcherrima oratio quietis, quæ promittitur. Hæc est norma orandi, quâ quotidie utitur, quisquis meditatur: Nec solâ istâ utitur; utitur etiã illâ, quâ sistat se DEO nunc ut latro, nunc ut dira contagione affatus, nunc ut Bellua. Hoc tamen totum fieri potest utendo facultatibus Animæ quam intensissimè (quomodo iis usum invenio Gersonem, quando tam bellè Mendicum solerrem repræsentabat) & non solùm cum illæ inertis languore torpent, vix tenui halitu emortuæ propè Fidei, vitæ indicium præferentes. Prò quàm pauci illi sunt, qui horam orationis integram durare in sola illa sua Fide nòrint! Potest DEUS (quis hoc nescit?) supplere defectum omnem, eosque fortissimè sustentare: hoc tamen prætendi non potest tamdiu, quamdiu, ut dicebam, actibus

bus nostris consuetis juvare nos ipsos possumus. Hæc est vera animi demissio, hæc genuina Pietas, hæc genuina Prudentia, hæc genuina in omni negotio nos gerendi ratio: Uti mediis & auxiliis ordinariis, quæ DEUS subministrat: his subtractis, projicere se in brachia Providentiæ Fide viva: tum enim nullatenus destituemur auxiliis non solitis & extraordinariis.

Hinc quando dixit Christus apud S. Lucam: *Nolite solliciti esse anima vestra quid manducetis*: non reprehendit curam sibi prospiciendi, cui Author præfatus præponit fiduciam illius, qui ad orationem accedit sine omni cura, sine consilio, Viatoris instar expediti, qui statuit pro Laurentano itinere nihil secum ferre; reprehendit sollicitudinem. Sic docuit S. Hieronymus in illum locum. *Labor exercendus (quia in sudore vultus tui vesceris pane tuo) Sollicitudo tollenda.* Et tamen audiat idem author, audiat quomodo confestim S. Doctor limitet quod dixerat, & se ipsum explicet. Ait, hoc tantum accipiendum de cibo corporis; nam ut spiritui provideatur, non moderatâ tantum, sed sollicitâ planè curâ opus esse. *Hoc quod dicitur, de carnali cibo accipiamus. Ceterum de spiritualibus cibis semper debemus esse solliciti.* Quin S. Thomas procedit longius Angelico suo lumine, & ita pronuntiat. *Præcepit Dominus, nos non debere esse sollicitos, de eo, quod ad nos non pertinet, scilicet de eventibus nostrarum actionum; non autem prohibuit, nos sollicitos esse de eo, quod ad nos pertinet, scilicet de nostro opere.* Et idcirco Evangelico præcepto etiam ille obedit, qui sollicitus est, ut officio suo rectè fungatur; quin imò hoc summa laude dignum est. Præcepto huic ille non obedit, qui de eventu sollicitus est, qui, postquam suum officium quàm exactissimè fecit, est secutus. *Non igitur*

igitur contra preceptum Domini agit, qui de iis, quæ ab ipso agenda sunt, sollicitudinem habet, sed ille, qui sollicitus est de iis, quæ possunt emergere etiamsi ipse proprias actiones exequatur. Hinc non dixit Christus: Nolite laborare: sed: Nolite solliciti esse: de quo? de eventu laboris. Si enim Pater cælestis nunquam desinit providere illis ipsis etiam liliis, quæ non laborant, ut suo in prato vestiantur; quanto minus prospicere omittet illi, qui in rem confert modicum illud, quod potest, & otio non indulget? Tandem: si Christus prohibuit sollicitudinem etiam in ipso opere, illam scilicet prohibuit anxiam, illam inquietam, illam nimiam. Et hæc, ut jam ex genere suo vitiosa est, ita in re nulla à quocquam laudatur.

VI.

Quid, quòd studium pendendi penitus ex DEI Providentia etiam in oratione, nonneminem eò impulit, ut diceret, satius esse contemplanti, semper ad eam sine ulla præparatione accedere.

Tract. de amore Dei p. 1. l. 6. c. 2. Néque tamen hoc me valde angit: angit me, & displicet, quòd hoc documentum conetur fulcire autoritate S. Francisci Salesij, afferendo eam in rem aptissimam, quæ Sanctus usus est, Similitudinem statuæ regia in porticu erectæ, quæ, si iudicio prædita esset, quantumcunque opportunè, importunè in interrogata, & compulsæ, ut tandem edicat, quæ causâ tam contenta sit stare in suo illo loculamento, aliud non responderet, quàm ideò contentam se esse, quòd sciat, ita velle suum artificem, ut ibi stet quieta, quin aliud quidquam agat.

Ego ob addictissimam illam voluntatem, quæ S. Francisco

eisco Salesio devinctus sum, cujus divinorum operum lecti-
 tatione soleo nonnunquam attollere & erigere animum
 meum, pronum in terram, & incurvum, magis etiam quàm
 fuerit mulier illa Evangelica, tam incurva; facere hinc non
 possum, quin eundem purgem à calumnia, meo quidem
 iudicio, manifestâ, quæ ipsi impingitur. Affert enim il-
 le, non nego, dictam similitudinem statuæ; nequaquam
 autem ad finem inducendi quemquam, ut accedat ad ora-
 tionem sine præparatione, aut ut ibi hæreat nullam excitan-
 do Considerationem, nullam cognitionem, nullum affe-
 ctum, quoad DEUS nos non collocet in quiete. Imò
 tam fuit ille procul ab hac sententia, ut quia æstate qua-
 dam nescio quâ incuriâ bis accesserat ad orandum, quin
 ante cogitaret; de quo puncto esset meditaturus, tanquam
 culpæ admittæ se reum egerit, etsi utrâque illa vice mox se
 DEO conjunctum expertus sit. Nec unquam mihi con-
 tigit in eo legere, quòd cuiquam suaferit, ut aliter se in hoc
 negotio gereret: sed ut ad summum hortaretur, ne quis
 nimium anxius sit in præparando se singulari studio ad ora-
 tionem, qui idcirco tali præparatione opus non haberet,
 propterea quòd semper sit paratus; ut illis accidit, qui ha-
 bent affectus in corde, ut in scaturigine, non ut in cisterna.

Part. 1.
 Epist. 1. 1.
 Epist. 21.

Ceterum illa statuæ similitudo ab ipso in medium al-
 lata est, ut exprimeret causam, propter quam, qui à DEO
 positus in illo supremo gradu quietis, amittit in illa liber-
 tatem utendi suis facultatibus sicut prius, persuadere sibi
 non debet, quòd non perfectè oret, licet magna illa su-
 spensione videatur sibi esse otiosus; cum ibi hæreat adoran-
 do divinam voluntatem.

Atque in hoc conveniunt omnes, ut notum est. Aliud
 autem est, esse contentum, ut sit statua in oratione, post-
 quam

quam homo talis effectus est trium internarum facultatum suspensione, quas sibi DEUS conjunxit: aliud est velle se ipsum efficere statuat, ut suum nihilum profiteatur nihil penitus agendo.

Deinde usus est Sanctus eâ similitudine etiam idcirco, ut explicaret plenam illam Voluntatis abnegationem, quæ in cunctis hominis actionibus tali gradui Quietis debet respondere: quæ est illa ipsa abnegatio, quâ tunc facultates in oratione utuntur, dum scilicet non acquiescit voluntas in suomet solatio, sed in eo, quòd fiat quod vult DEUS, non in eo, quod ipsa vult, sed in eo, quod ille jubet eâque causâ dicit Sanctus, quòd tunc etiam, dum cubitum quis concedit, existimat ut sit, se à sculptore suo ita in lectum abjici, ut intra muri concavum collocari solet statua, ut quietem ibi capiat, non tantùm præsentem ipso, sed etiam ut exequatur ejus Providentiæ justa, & ejus beneplacito se conformet.

Ex his autem quid ad finem nostrum colligitur? an quòd etiam ad orationem accedere debeamus, tanquam si essemus statuæ? Statuæ conformitatis cum velle divino, libenter admitto: statuæ expertes imaginum, cognitionum, affectuum, audacter pernego. Sunt res duæ nimirum quantum in se discrepantes, statuæ instar cubitum concedere, & statuæ instar ad orandum se prosternere. Cubitum concedimus, ut dormiamus, & idcirco eò conferre nos possumus tanquam meræ statuæ conformitatis & Resignationis; ad locum Orationis accedimus ut oremus; & idcirco huc quidem accedere debemus ut statuæ resignationis, sed non ut mentis expertes. Hoc exemplo nos suo docuit S. Franciscus Salesius, quo non est alius melior interpres dictorum suorum; hoc etiam disertis ipse verbis tradidit.

didit. Sic enim, tanquam prælagus injuriæ, à dicto auctore quondam ipsi inferendæ, locutus est cum illa devotissima vidua de Cantal, quæ timebat hæere in oratione in perpetua Quiete, etsi hæc tam verâ frueretur.

Conservare se in DEI presentia, & ponere se in DEI presentia, mea opinione dua res sunt. Ut se quis in illa ponat, necesse est avocare animum ab applicatione ad quodcunque aliud objectum, efficeréque, ut actu stet attentus ad istam presentiam, ut doceo in libro (loquitur de sua Introductione ad vitam devotam.) Postquam autem se in ea collocavit, semper in ea se conservat, dum aut intellectu, aut voluntate eliciuntur actus erga DEUM, aut considerando aliquid de illo; aut considerando aliud quidpiam amore ipsius, aut non considerando quidquam, sed hærendo simpliciter ibi, ubi nos ipse collocavit, ut statuam intra suum loculamentum. (Ecce non dicit ille, ubi nos ipsos collocamus, sed, ubi DEUS nos collocavit.) Et si ad simplicem istam stationem accederet quidam sensus, quod nos simus DEI, & quod DEUS sit summum nostrum bonum, oportet nos gratias agere sue divine Bonitati. Si statua aliqua collocata in suo loculamento &c. (Et hîc refert Sanctus totam illam similitudinem, quam legere est apud eundem in Tractatu de Amore DEI, & subinde concludit.) Hac, propitius sit mihi DEUS, ò filia, est bona Oratio, & bonus modus conservandi se in presentia DEI. (Non dicit ponendi sed conservandi) & faciendi ejus voluntatem. His in medium allatis indulgendo suo affectui ponit ob oculos, quid significet apud ipsum, & in ipsius idiomate, statuae instar effectum esse. O DEUS! quanto meo solatio loquor tecum de ejusmodi rebus! Quam sumus fortunati & felices, si volumus amare DEUM! amemus ergo ipsum, ò filia, & non nimis auxiè consideremus, quid operemur ipsius causâ: cum certi simus, quod

N

nihil

Epist. p. 1.

l. 1. Epist.

60.

P. I. C. I.

nihil unquam velimus operari, nihil propter ipsum. Ad me quod attinet, persuadeo mihi, nos stare in presentia DEI, etiam quando dormimus, quia in oculis ejus, quando vult, & quia vult, somnum capimus, & ille in lecto nos collocat, tanquam statuam in suo loculamento.

Jam igitur, an non est injuriam facere S. Francisco Salesio, dicere, quòd ille afferat similitudinem statuæ ad probandum, quòd liceat accedere ad Orationem sine preparatione, aut saltem, quòd in ipsa oporteat servare animum vacuum ab omni actu tam facultatis Imaginatricis, quàm Intellectus & Voluntatis, sicut omnibus his vacua Epist. p. 1. est statua quælibet? Oportet parte nostra parare nos ad Orationem pro modo nostra facultatis. Sic ille scripsit ad aliam personam DEO addictam. Et quando ipse nos altiùs evehit, soli ipsi sit gloria.

Claudamus igitur caput hoc, quo egimus de voluntaria cessatione ab actibus in oratione, & extra omnem controversiam ponamus, quòd, si subtilis superbia, que facillimè latet in tali cessatione, tegere se non potest velo Humilitatis, nostrum non sit procurare talem cessationem, nec quærere, sed totam curam oporteat relinquere DEO, qui si voluerit, bellissimè sciet nos attollere, quin ipsi nostro conatu assurgamus. Rebecca dum actu potabat Camelos Abrahami fessos & de via lutulentos, tot inter illustres puellas electa est in sponsam Isaaci.

Sed quia abunde egimus de ejusmodi cessatione ab omnibus facultatum nostrarum actibus generatim spectatis; æquum est, ad magis manifestandum, quàm arbitrarie sint leges ad eam persuadendam latæ, ut descendamus ad quamlibet speciatim facultatem, quâ uti prohibemur.

Caput VII.

Caput VII.

*In mystica Contemplationis causâ necessarium sit pe-
nitus abstinere ab omni imaginatione?*

Non sunt alij actus, quos producit anima hominis, tam conformes actibus, quos producant animæ belluarum, quàm actus Phantasia. Et hinc aliqui, tanquam eorum vilitatem perosi, procul eos habere à se volunt in oratione, ut in ea utantur quidem animâ, sed modo angelico. Quid igitur prædunt Contemplativi isti sublimes? An hac in vita videre DEUM, qualis est in se, tanquam solem in sua sphaera? Jam supra diximus, hoc frustra sperari. Vel ingratis suis opus habent contemplari illum in quodam speculo. *Contemplatio humana secundum* 1.2.q 180 *statum presentis vite, non potest esse absque phantasmatis.* art. ad Sufficit igitur ut in speculo non hæreant, sed ut eo contempto, spectent in speculo objectum amatum, quod contemplantur. Ita Docuit S. Thomas explicando illa Doctorum effata; qui à contemplatione remouent omne phantasma. Ait igitur, quod illud removeant tanquam finem; *quia videlicet in iis non sedit eorum contemplatio;* non autem ullo modo, quòd illa etiam ut media removeant.

Et verò quodnam commodum quæritur, dum, ut hodie loquuntur, liberare volunt animum in Oratione ab omnibus Imaginibus non ineptis tantum, irreligiosis, indecentibus, sed talibus etiam, quæ ad aliud non seruiant, quàm ad implicandum animum, cum pura fides sufficiat?

Sed benè attendant sibi, quicumque ita ratiocinantur. Videmus enim omnes, Ecclesiam tot seculorum desursu atrox bellum iis mouisse, qui sacras Imagines oppugnabant,

gnabant, etiam ex hoc capite, quod eas perquam proficuas
 judicabat ad orandum. Et ideo in Templis, quæ sunt do-
 mus Orationis publicæ, eas statui jussit; in Oratoriis au-
 tem, quæ sunt conclavia Orationis privata, si non diserte
 jussit, suadet illas certè etiam Contemplativis. Quomo-
 do igitur unquam verum erit, quod imagines spirituales
 impedituræ sint Contemplationem, quas ego formo in ani-
 ma, si illam, saltem ex natura sua, non impediunt mate-
 riales, quæ oculis meis obversantur, nunc in telis, nunc
 in metallis, nunc in marmoribus, non jam ut ego sistam in
 Ectypo tam rudi, sed ut ab Ectypo transeam animo ad
 Prototypon, & in tali transitu, beata oblivione non am-
 pliùs meminerim ullius Ectypi. Quod spectat ad me, ma-
 lo ego procul à me esse hoc mysticæ Contemplationis ge-
 nus, quod mihi commendatur, sine quo tam multi omni-
 atate DEO plaucerunt, hodièque placent, quam unquam
 amittere amorem erga illud, quod Ecclesia tot indicis se
 magni æstimare ostendit; & à quo S. Joannes Chrysostomus,
 S. Gregorius Nyssenus, S. Bernardinus, & tam multi alij,
 singulariter se adjutos, & ad devotionem excitatos fuisse
 profitentur. Et tamen erga hæc ipsa necesse est sensim per-
 dere amorem & affectum eum, qui audit quotidie ab animi
 sui Directoribus & Ducibus tantopere commendari avulsi-
 onem ab omnibus Imaginibus; non quod hæc, meâ quidem
 opinione, quidquam obsint habenti veram contempla-
 tionem infusam; bene tamen illi, qui eandem vi quodam-
 modo obtinere nititur, & suamet operâ & industriâ eleva-
 re se supra se.

Prò! quanto rectiùs locutus est Hugo Cardinalis, ubi
 scripsit: debere nos semper in contemplatione facere, quod
 fecit Narcissus; qui exarsit amore illius pulchritudinis,
 quam

quam intuitus est in imagine vultus sui, quando se in fonte contemplatus est: spectando enim imaginem sui vultus, non cogitavit ullatenus de Imagine, sed cogitavit de vultu suo, in Imagine spectato. Ita nobis faciendum est. Spectandus est nobis DEUS in imagine, sed hoc ipso in actu oportet animum ita fixum habere in DEO, ut tam parum attendamus ad Imaginem, quam si ipsa omnino non esset. Id si fiat, cujus tunc amore accendetur cor nostrum? an Imaginis? nequaquam sanè. Exardescet amore solius DEI, non aliter, quam si ille visus fuisset quidem in Imagine, sed non per Imaginem. *In Contemplatione videt anima pulchritudinem per pulchritudinem (sicut ait Augustinus) quia adhuc videt eam per Imaginationem. Sed tantum intenta est pulchritudini illi, quod videtur ei, quod videat eam non per Imaginem, de qua non cogitat. Sicut Narcissus se per Imaginem comprehendens, quod esset Imago, nullo modo cogitabat.* Hoc volebat dicere S. Rex David, quando tam ardenti affectu allocutus est DEUM; *Delectasti me Domine in factura tua.* Non dixit: *Factura tua delectavit me;* sed, *delectasti me in factura tua:* nec enim attendebat ad imaginem. Aiebat: *Delectasti me in factura tua.* Quia in Imagine solum illum spectabat. *Defecit in salutare tuum anima mea.* Quisquis ita se gerere noverit, certus sit, se altissima ratione contemplari posse, etiamsi Imagines intueatur. Tunc Contemplari nesciet, quando aut animum suum addicet Imaginibus, aut in Imaginibus se ipsum amabit, Narcissi instar, propriam etiam scientiam admirando.

Nec satis est dicere, ut hinc nonnemo exclamat, me parum calefaciendum, si oculis meis objiciam Imaginem solis, quamlibet pulcherrimam. Ut calefiam, ad solem me accedere oportet. Si hoc argumentum vim aliquam

N 3

habet

Hugo in
Epist. 1.
Cor. c. 12.

Psal. 91.

Psal. 118.
v. 81.

habet, oportebit igitur confestim Ecclesiam efficaciter inducere, ut à Fidelibus auferat omnes Imagines; cum hæ eos calefacere non possint. Quis igitur non videt, ubi pars aduersa hallucinetur? Si mihi pono ob oculos Imaginem Solis, non ideo vel tantillum calefiam; quia illum non amo; at si illum amarem (ut amavit Eudoxus ille, de quo scribit Plutarchus; cui si vel semel licuisset contemplari solem vicinum, & inde observare lineamenta, ejus tam splendida, ejus mensuras, ejus motus, pen si ipse non habuisset, tunc inter ejus incendia abire in cineres) pro quantum, meâ opinione, tunc calefierem! Non calefierem tantum, quantum si soli ipsi præsens essem; calefierem tamen. Sic accidit in re nostra. Qui DEUM non amat, non calefit ejus considerando Imagines; do istud; neque enim istæ accendere amplius possunt, nisi jam aliunde calentem. Sed qui amat, saltem tantillum, illis ad amandum movetur, amore nunc magis sensili, nunc magis solido; & sic semper verum est, quòd calefiat. Novi ego, S. Bernardinum Senensem, adhuc Juvenem, non solum ad præsentiam solis picti, sed etiam ad præsentiam Lunæ calefieri solitum. Cum enim Virginem Beatissimam amore vehementi complecteretur, ad augendas has flammæ nihil habebat aptius, quàm ut identidem ad orandum se conferret in foro coram illa tam venusta ejus Imagine, quam apud Sodales piâ faciã Amasiam suam appellare consueverat. Quàm bellè igitur sanctam contemplationem honorat, qui documenta hæc ut necessaria tradit, quæ tamen non sunt apta ad accendendos spiritus devotionis in legentibus, sed potiùs ad omnem calorem extinguendum? Demus, nonnunquam animam Imaginibus opus non habere, nec illas curare, ut mentem in DEO fixam tenere valeat; atque id sine talibus adju-

adjumentis: id, quod Blossius non improbat, cum dixit: *Interdum etiam ipsis Imaginibus Humanitatis pie relictis, at* ^{Farrag. util. Instit.} *tende placide amabilem DEI presentiam si potes. Ita enim nonnullam mentis nuditatem in te senties.* Aliud tamen est, quod hoc nonnunquam recte fieri possit à Contemplante; aliud eum damnare, qui hoc non semper fecerit, perinde ac si idcirco primi ordinis Contemplantibus annumerari non possit.

II.

SI fateri volumus, quod res est, an non constat, pulcherrimas animarum purissimarum Contemplationes totas quantas natas formatasque fuisse exhibere Imaginibus, quas earum in mentibus vivis suis coloribus DEUS representavit? Provocarem ad ea, quæ scripsit S. Gertrudis, cum qua DEUS communicabat veritates occultissimas, representando illi nunc prata, nunc palatia, nunc maria, alias alias his non ab similes figuras, quibus nos utimur, & in nostra phantasia effingimus, nisi hac ratione putarem me injuriam facturum manifestam magnis illis Prophetis, qui fuerunt Contemplativi omnium maximè Mystici, præ omnibus utique qui hac nostra ætate celebrentur.

Non ignoro equidem, visiones intellectuales multò perfectiores esse Imaginariis, cum sint magis conformes omnium in hoc genere perfectissimæ, quæ est Beatifica; ita & Intellectiones multo perfectiores sunt Imaginationibus. Hoc tamen non sufficit fini illius, qui contendit, omittendas imagines, ut intelligamus. Neque enim visiones intellectuales per hoc distinguuntur ab Imaginariis, quod hæ formatæ sint operâ phantasmatum hominis naturalium,

ralium, illæ autem sine horum opera. Hoc enim falsissimum est, siqua fides S. Thomæ, ubi de visionibus Prophetis tam profundè loquitur, neque enim homo quidquam in hac vita, nisi ope phantasmatum, intelligere potest: *Connaturale est homini, secundum statum presentis vite, ut non intelligat sine phantasmatis.* Differunt ergo visiones intellectuales ab Imaginariis per hoc: quòd Imaginariæ infundantur à DEO animo hominis mediis variis Imaginibus corporalibus, quas ipse ibi artifice manu sua pingit, nunc currus triumphalis, nunc throni, nunc fluminis rapidi. Intellectuales autem infunduntur ope intellectiois simplicissimæ, quæ facit hominem videre aliquam veritatem hoc magis limpidam, quò magis luminosam sine ullis quodammodo exuviis objectivis. Ita res proportionem suam in casu nostro accidit. Et idcirco meo iudicio non oportet inculcare hominibus, ut si contemplari desiderant, animum ab Imaginibus avocent: hoc enim est illos velle redigere ad insaniam. Contemplatio humana non potest esse sine phantasmatis. Verum est, non debent miselli id conari anxie, Pictorum instar, ut in animis suis imagines ejusmodi efforment ductibus penicillorum laboriosis; in eo enim, præter dolorem ex eo conatu, non modicum foret illusionum periculum. Non tamen idcirco statuunt secum, quòd, si sine imaginibus cogitare non possunt, eorum idcirco cogitatio imperfecta sit.

Quod si nonnunquam divina virtute eò quis pertinere potest in raptu quodam sublimissimo, ut operetur non aliter quàm Animæ à corporis consortio segregatæ (Id quod fortassis ne Apostolus quidem, quod ad ipsum spectabat, ausus est sine ulla hæsitatione pronuntiare, ibi, ubi dixit:

2. Cor. 12 *Sive in corpore, nescio, sive extra corpus nescio, DEUS scit)*

v. 2.

non

non idcirco consequens est, quòd quamdiu hoc corpus circumferimus, conari debeamus intelligere sic, ut intelligimus sine corpore. *Quantum ad me* (ajebat S. Teresia) *capere non possum, quid isti cogitent, dum ab omni re corporea abeunt.* Et tamen hoc confestim capere poterunt tot feminæ, imò addam, tam multi docti, tam multi Doctores, qui, in hoc etiam, longo infra S. Teresiam intervallo sunt.

Atque hæc est ratio princeps & præcipua, quare Legislatores isti arbitrarij Christum excludant a ratione objecti Contemplationis, quia constat corpore. Quamlibet in tali statu deserendæ nobis essent omnes nostræ miserix, non deberemus tamen unquam (ut ipsa hæc Sancta locuta est) neque tentare, neque tolerare, ut inter miserias nostras numeraretur etiam sacratissimum illud Corpus, quod tantum laboravit, sudavit, sanguinis profudit, ut nobis succurreret. Et idcirco, qui vult, imaginetur sibi pro arbitrio Christum nunc in cunis & fasciis vagientem, nunc adultum per urbes, oppida & castella Palæstinæ peregrinantem, nunc in Getsemani horto agonizantem, nunc inter flagra & verbera ad columnam deficientem, nunc clavus in Cruce perforatum, nunc à mortuis & sepulchro redivivum, non idcirco ille à statu, ad quem à DEO evehctus est, decidet. Imò etiam cum vult DEUM purum ac simplicem contemplari, imaginetur sibi initio, quòd videat illum in excelsis Throno duas inter acies splendorum Seraphinorum, qui per vices illi canant magnum illud Trisagium, neque enim per hoc vera Contemplatio quidquam patitur. Sic certè Isaias Contemplando eum conspexit.

Nec sit, qui mihi hinc occinat: quas DEUS ipse in nobis formavit Imagines aliarum esse virium ad movendum, quàm sint nostrates. Scio hoc, Scio. Imò ego agnosco,
 O quòd

quòd illæ his comparatæ nobiliores sint sine comparatione, quàm picturæ Apellis respectu rudissimarum delineationum & ductuum, quos faciunt postremi artis pictoriæ tirunculi: id quod S. Augustinum dicere compulit (ut est supra insinuatum) quòd *Anima* in Contemplatione *videt pulchritudinem per pulchritudinem* hoc est, cognoscit pulchrum prototypon per pulchrum ectypon. Non idcirco etiam nostra non profunt, etsi rudia, dummodo suaviter fingantur.

III.

Hinc notissimus ille Sanctorum mos, legere in magno libro rerum conditarum, & ex montium, vallium, fluminum consideratione assurgere ad contemplandum supremum eorum Conditorum, cum nihil magis ingratum facere possent malo Dæmoni, quàm si per illam ipsam scalam ad DEUM eniterentur, per quam tam multi alij ipsius fraudibus ruunt in præcipitium.

Confess.
l. 9. c. 15.

Quæ contemplatio magis mystica inveniri potest illâ, quam S. Augustinus cum Beata sua Matre habuit ad ostia Tiberina, cum hæc jam parum abesset à felici ex hac vita ad meliorem transitu? Satis sit dixisse, illa ex Contemplatione profecisse Sanctum, ut quidquid universus hic orbis habet, vile ipsi evaderet. Et tamen ista initium duxit ex conspectu Horti, qui erat è regione fenestræ, ex qua ambo prospectabant. Ab horto transierunt ad sylvas, ab his sensim ad aëra, ad Orbes cælestes, ad Sidera, ad Solem, ad Cælum Empyreum, & inde desit in summum silentium, quo denique Anima in DEO quietata se oblectat.

Quo igitur nititur opinio hæc, quòd Contemplatio, vocata

vocata mystica, impediatur talibus Imaginibus, sic ut vanum sit aspirare ad silentium, cujus modò meminimus, si orationem ego auspicer ab usu ipsarum in Compositione loci, nunc Bethlehemi, nunc in Cænaculo, nunc in monte Calvario, nunc aliis variis locis, quæ suâ præsentia, sacravit Servator noster; & non contentus sim actu Fidei puræ, quæ omnibus his nuntium animosa remittat?

Dicemusne, caruisse pura fide Hieronymum, Pelagiam, Paulam, Birgittam, Ignatium Lojolan, complures eminenti Sanctitate homines? Et tamen hi Fidei hac puritate non contenti, difficillima aggressi sunt itinera, ad sacra illa loca, ut eorum præsentia adjuvarentur ad attentius contemplanda mysteria, quæ iis locis fuerunt gesta. Quid dici amplius potest? Ipsa aded Virgo Maria morem eundem tenuit, quæ idcirco post gloriosam Filij sui Ascensionem, majus his in terris solatium non habuit, quàm ut & ipsa identidem ad orandum se conferret in illis plateis, in illis campis, in illis collibus, quos ille actionibus tam sanctis consecraverat. *Omni tempore, quo post ascensionem Filij mei vixi* (sic ipsamet oretenus aperuit carissimæ suæ Birgittæ) *visitavi loca, in quibus ipse passus est, & mirabilia sua* Revel. 1. 6. *ostendit.* c. 61. Quâ igitur ratione tanquam in Fide debiles damnabuntur illæ personæ, quæ, cum pedibus ire non possint ad loca hæc, cum orare volunt, animo illa sibi suaviter repræsentant, & se præsentem ibi fingunt, quò tam inclytæ personæ maximis sumptibus, navigationibus periculosis, inter incommoda & contumelias, omnis generis inhumanitatem, nec semel etiam fustigationem non perfunctoriam, quibus à Barbaris illis exceptæ sunt, se conferre non dubitarunt.

Quænam fuit illa Anima à DEO electa tanquam Idea perfectæ

perfectè contemplantium? an non Maria Magdalena? Et idcirco quis dubitet, quin illa, praequam omnis alia, debuerit esse apta ad Conjunctionem cum DEO, ad eundem & procedendum in fide pura? Et ramen postquam hæc se contulit in illud suum antrum Marsilianum, tam inaccessum, tam inhospitum, quid ei evenit? Descendit ad eam inveniendam caelestis Militiæ Princeps Michael, qui allatum caelo prægrande Crucis simulacrum defixit in limine speluncae, eamque docuit, nullo non die sibi illud ob oculos ponere. Ipsa autem tam ad amissim obtemperavit, ut quod narrat Sylvester caelesti dein revelatione cognitum)

Sylv. Pri- nunquam, quamdiu superstes fuit, coram illo trunco con-
er. in Rosa templari desierit attentione summâ illa opprobria, illos
aur. ser. de cruciatus, illos dolores, illam mortem acerbissimam,
S. Maria quam olim ipsamet coram spectaverat. Et pergant aliqui
Magd. inculcare, vanum esse aspirare ad sublimem Contempla-

tionem, nisi à facultate Imaginatricæ facessere jubeatur omnis Imago, ipsius adeò JESU Servatoris in crucem suffixi? Dico ego potius, quòd quisquis ad perfectam Contemplationem evectus est, multò minùs se experiatur impediti ab Imaginibus. Qui ad illam evectus non est, nunc uti illis debet ut adjumentis, aliàs non uti, prout diversimodè

Vita, c. 22 se habet ad spiritus sui cum DEO conjunctionem. *Non sumus Angeli, ajebit S. Teresa, sed constamus corpore. Velle nos facere Angelos, dum hac in vita degimus, magna stultitia est. Imò plerumque cogitatio indiget aliquo adjumento, etsi nonnunquam Anima incedat tam plena DEO, ut nulla re extra DEUM opus habeat ad sui collectionem, sed hoc minùs frequens est.* S. Franciscus Salesius non dispari sensu pronun-

Indro- tiavit & ipse: *quòd præfensiones tam sublimes rerum extra or-*
duct, p. 4. *dinem, valdè sint subjecta illusionibus, deceptionibus, falsi-*
c. 4. *tatibus*

ratibus? Unde nonnunquam accidit, ut qui sibi Angeli videntur, ne quidem bonis hominibus sint accensendi. Neque hoc mirum videri debet. Frugi homines abjectè de se sentire debent. Sed quomodo ille abjectè de se sentit, qui delibato consilio cavet, quàm potest diligentissimè, ne in oratione cogitet de doctrina Christi, de imitatione Christi, de beneficiis à Christo acceptis? & quâ id causâ? ne hac ratione locum det in animo Imaginibus, etsi tam sanctis, quales sunt, quæ Christum nobis representant.

Caput VIII.

An necessarium sit ad Contemplationem Mysticam abstinere ab omni usu intellectus?

I.

Atque hæc de usu Phantasiæ, seu facultatis Imaginatricis. De Intellectu autem quid dicemus? Potest hic excludi à Contemplatione duplici modo. Prior est suspendere ipsum ab omnibus planè actibus intelligendi, qui ibi interveniant: Alter abstinere ab omni ratione, quæ veritas una ex aliâ colligatur.

Si sermo nobis sit de omni actu intelligendi, quo abstinendum sit, hoc quidem, secundum communem & veriorum sententiam, penitus fieri non potest. Contemplatio enim in suo formali conceptu includit actum intelligendi. *Vita Contemplativa, calcatis curis omnibus, ad videndum* Super Eze.

dendum faciem sui conditoris inardescit. Ita pronuntiavit S. Gregorius. Et idcirco in nulla quiete, in nullo silentio, in nullo somno, quantumcunque mystico, quibus frui possit homo, cessare unquam potest à cognitione DEI, quem amat; neque experiri illum, possidere, gustare, sicut, cæcus ignem, ad quem assidet.

Sed age. Demus posse nos ita ab intelligendo cessare (ut nonnulli contendunt se experiri, quamcunque repugnante rectâ ratione) quam tandem perfectionem conjunctioni cum DEO talis cessatio adderet? an non est melius, intelligere & amare, quàm, non intelligere hoc quod amas? Nôsse summum Bonum, naturâ suâ non impedit amorem ejusdem ardentem, imo magis illum auget. Beati quò magis cognoscunt DEUM, hoc majori ardore illum diligunt. Ecce igitur nos, ut eum amemus, non procuremus aliquid de illo intelligere; sed tantùm, ut isti hodie loquuntur, studeamus collocare nos in pura Fide? et si DEUS ipse nobis tam multiplicem sui notitiam dederit in sacris Libris, tot parabolas, tot vaticinia, tot præclaras notiones, ut locupletemus iis nostrum Intellectum, non obstante Fide, quàm à nobis exigit.

Neque respondeatur mihi, cognitionem Beatorum esse perfectam, nostram imperfectam. Id enim ego sine mora totum do. Sed per hoc quid queritur? ut ametur amplius sine cognitione, quàm cum cognitione? Hoc insolens est: cognitione enim movetur homo ad amandum, amplius etiam quàm cognoscit. *Ex his, quæ animus novit, surgit ad incognita, quæ non novit.* Atque ita possunt quidem in progressu multi magis amare DEUM, quàm cognoscant: amare tamen non possunt, quin cognoscant, ut docuit, S. Thomas. Scio enim vero, quòd ea essent quorundam

s. Greg.
ho. 11. in
Ev.
2.2. q. 37.
a. 3. ad 1.
& 4. & ar.
4. ad 1.

rundam vota, ut DEUS in oratione animis nostris auferret chiel homi:
15.
actum cognoscendi ipsum modo nostro, qui tam est imperfectus, & tam non respondens objecto cognito; ejusque loco insculperet quodammodo alium multo sublimiorem (haud aliter ac certæ formæ imprimuntur) qui non à nobis, sed ab ipsomet proveniret. Atqui hæc est vera præsumptio. Præterquam quòd Actus, hoc modo à DEO impressus opus foret non nostrum, sed DEI. Quam ergo tum in se perfectionem haberet Intellectus Contemplantis? illam scilicet, quam haberet membrana, aut charta, cui insculpta aut impressa esset sublimis aliqua S. Thomæ, S. Augustini, aut Sancti Ambrosij doctrina, aureis literis expressa.

Atque hinc captum meum superat, quid sibi velit, quod nonnemo pronuntiavit: *Contemplationem esse quandam rationem perfectissimam redigendi quasi ad incitas spiritum, propterea quòd ipsam adeò Rationem mori faciat.* Si hæc esset ratio, perfectissima spiritum ad incitas & incipiam redigendi, aliam ego proponere possem, quæ contemplationem in hoc multum superaret. Est autem hæc: dare locum serupulis: hi enim mactant rationem sic, ut nonnunquam hominem ex sano malè sanum, & ex sensato phreneticum efficiant. Contemplatio non solum non occidit rationem, sed eam vivificat in his, in quibus aut mortua est, aut mortificata: facit enim ex languida vivacem, ex lusca perspicacem, ex tarda velocem, ex gravi & crassa agilem ad se vel supra nubes evibrandam: id quod patuit in tam multis rudissimis virgunculis, quæ Contemplationis beneficio vel præcipuos sua ætate Doctores erudire, & earum esse Magistræ potuerunt. Rationemne in Catharina Senensî sustulit contemplatio, quæ puellari in ætate

atate Europæ & Christiani orbis universi Oraculum evaserat? Si unquam Contemplatio mortem rationi inferret, aliud scilicet non faceret, quàm ut tolleretur Homini decorum, quæ habet, nobilissimum, quòque differt à belluis; non igitur affert illi injuriam tam gravem; facit tamen ut mox ille Rationem Fidei subjiciat vi quãdam admirandã; & quàm vivacissimis coloribus illi repræsentat veritates, quas antea capi non posse existimaverat: id quod non est occidere rationem, sed illam summè perficere. Verùm ut rem compendio, qui hîc ejusmodi idiomate utuntur, & Rationem occisam appellant, persuadere nobis vellent, quòd in Contemplatione perdamus omninò vim omnem intelligendi nobis à natura congenitam, & quòd acquiramus aliam penitus, nobis velut appensam, & peregrinam. Hoc autem falsum est. Intelligimus enim actibus nostris, multo tamen validioribus, adjuti scilicet auxiliis, quæ nobis DEUS ad illos producendos confert.

II.

QUOD si sermo hîc est de suspensione ratiocinationis, quæ unum cognoscamus ex alio, extra controversiam est, Contemplationem non posse pertingere ad gradum sibi proprium, nisi postquam ratiocinatio & Discursus, quem dicimus, suspensus est. *Cessante Discursu figitur animus in Contemplatione unius simplicis veritatis.* Ita pronuntiavit S. Thomas. Est Contemplatio actus ille simplex, quo, quasi obtutu unico, videtur, quod ratiocinio ante investigabatur; atque idcirco mox atque ad talem actum pervenitur, jam non potest esse locus discursui, tanquam importuno & inutili, haud aliter ac canem omnem venaricum

loco

loro revinctum tenemus, cum quaesita praeda jam ipsa in avidi Venatoris manus venit.

Advertendum tamen, quod totalis ista ac plena ratione suspensio, meâ opinione, voluntaria esse non debeat; sed tunc solum locum habeat, quando DEUS nullâ nostrâ ope nos sibi conjungit mediante illa Fide vivâ, quæ superat omnem discursum: aut quando nos cum ipso cognovimus veritatem tam claram, tam certam, ut nobis jam opus non sit cognitione aliâ, sed tantum ut moveamur ad eam alacriter affectibus convenientibus amplectendam. An non ideo vim istam ratiocinandi DEUS contulit, ut eâ tanquam homines rationales utamur? Quomodo igitur hodie constituitur perfectio orationis in hoc profundo axioma; quod deliberato consilio nuntium remittere oporteat omni discursui, quamlibet suavi, quamlibet sponte nascenti, & non nimium quaesito? nam hunc quidem nemo, quod sciam, laudavit, in quacunque Oratione mentali: cum in hac servire debeat ad excitandam de admissis poenitentiam, non ad ingenium ostentandum.

O Davidem miserum! qui toties cum ad orationem se pararet, sic DEUM est allocutus. *Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto cordo meo;* Psal. 118. v. 44. *torque aliis modis petiit à DEO oculis mentis suæ lumen perspicax, & penetrans, ad consideranda tam multa mirabilia. Revela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua. Meditabor in operibus tuis. Meditabor in Justificationibus tuis. In matutinis meditabor in te.* Fateri oportebit, nescisse eum quanto satius sit in oratione locum nullum relinquere discursui, quam eodem uti.

Tunc nocet fidei discursus, quando hic illam tractare vult ut Dominus, & sua tantum pari passu vestigia pre-

P

mere:

mere: & idcirco plus non vult credere de rebus revelatis, quam quantum assequi ipse potest.

Non nocet autem, quando ille Fidei vestigia ut servus sequitur, atque aded non aliud propositum habet, quam ut bene intelligat, quod credit. Tunc, si Magistrum audimus S. Thomam, Ratio humana tantum abest, ut tollat meritum Fidei, ut augeat etiam; sic enim ostendit, quanti faciat Fidem. Atque ita quomodo inter se pugnant duæ istæ functiones, quæ ut inimicæ nobis repræsentantur, ratiocinari tempore Orationis mentalis, & credere? O Ignorum Idioma! an S. Augustinus, qui in meditationibus, quas nobis reliquit, discursu tam divitio est usus, Fidem amisit? jacturam illius fecit Bernardus, jacturam Bonaventura, jacturam Anselmus cordis tam teneri? Et Apostolus ille, qui cum Timotheo suo proposuisset veritates Christianas, hortatus eundem est, ut eas identidem meditaretur: *In his meditare, in his esto.* An simul hortatus eundem est, ut deficeret à Fide, aut saltem à Fide pura?

1. Tim.
4. 5.

Miseram Fidem! sunt hodie, qui ad hanc conditionem redire illam cuperent, ut aliam ancillam non haberet, præter ignorantiam. Non hoc propositum fuit S. Thomæ, qui docuit, ipsas etiam naturales scientias, quoquo demum sunt numero, ad unum omnes famularum numero censi, quibus utatur Fides, ut ad illam arcem animam evocet, in qua eam DEUS expectat; ad centrum inquam cordis. Et in hoc sensu existimat de ea scriptum: *Misti ancillas suas vocare ad arcem.* Quis ergo unquam dicet, Hominem Doctum, si in oratione etiam quietissima, utatur illis cognitionibus & notiis, quas in animo habet, ut ad DEUM accedat, mox jacturam Fidei facere? Imò ipsa

1. p. q. 1.
a. 5.

ipfissima Fides ad intellectum ancillas istas mittit, ut eum ad alacrius currendum fortius stimulet.

Hinc idem ipse S. Thomas alibi scripsit, si nunquam Personæ rudes & indoctæ magis in contemplando devotæ fiunt, quàm doctæ, id ex accidenti fieri; inde scilicet, quia illæ facilius sese abjiciunt. Ex ipsa autem rei natura id non fieri. Naturâ enim suâ doctas magis esse idoneas ad devotionem acquirendam, quàm indoctas, si illæ paratæ sint suam DEO scientiam submittere. *Si scientiam & quamcunque aliam perfectionem homo perfecte DEO subdat, ex hoc ipso devotio augetur.* 1. q. 82: art. 6. ad 46.

Eat igitur nunc qui vult, & inter DEO addictos divulgat, non posse in oratione adhiberi ratiocinium, & simul persisti in Fide. Hoc non est aliud, quàm eâdem operâ Personæ geminæ calumniam impingere, Fidei scilicet & Facultati ratiocinandi.

III.

AT hodie tandem eò ventum videtur, ut oculos jam fugiat finis orationis mentalis. Neque enim Finis hujus est aut persistere in Fide, aut uti Discursu. Finis est illuminari, inflammati, purificari, & sic ad intimam cum DEO conjunctionem disponi. Quando proin ad finem hunc sufficit Fides sine discursu, quid ultra quæritur? quando autem non sufficit, ut quid prohibetur Discursus, qui nunquam se reflectit melius, quàm cum solem è regione respicit?

Fidem solat: ego in paucissimis sufficere judico ad benè orandum mente: in plerisque enim Fides est; sed non est viva; & si viva est, saltem non semel dormit. Et hoc

si ita est, quâ tandem causâ tantopere abhorrere debemus ab illa excitandâ opportunis illis, & non arduis considerationibus, quas ipse homo producat ope Discursus proprii, aut etiâ alieni? Quæ hæc novitas? quæ axiomata, quæ documenta sunt hodie ista, quæ mihi suggerere nonnulli volunt? Scio Fidem Dominam esse; & has considerationes Ancillas esse ad Fidei obsequium destinatas. Estne autem res tam absona, tam non conveniens, ut Ancillæ Dominam excitent? Imò eum in finem, excitandæ scilicet Fidei, tam necessariæ ad orandum cum plena & debita attentione, scripti sunt omni ætate libelli pij. Opponetur mihi: nonnullos istorum forsan scriptos esse multo adhibito studio. Sed perpendatur, id inde factum, ut levetur labore studendi, qui iis utuntur. Qui dedignatur penitus uti illo dono, quod in eum DEUS contulit, ratiocinandi facultate illum donando, aliud non agit, quàm ut se eo indignum demonstret.

Inde est, quòd S. Teresa loco non uno valde eos vituperet, qui deliberata voluntate abstinendum sibi ducunt omni ratiocinio: maximè autem id facit c. 7. Mansionis suæ sextæ, ubi sic loquitur: *Invenire est aliquas Animas, quæ, cum à DEO perducuntur ad Contemplationem perfectam, non amplius possunt discurrere circa mysteria vitæ Christi, ut prius faciebant. Quæ ejus rei causa sit, ego nescio. Ut tamen intellectus maneat satis ineptus ad meditationem, & quidem plerumque, credo id inde esse, quòd cum Meditatio omnis referatur ad quarendum DEUM, cum hic semel inventus est, & Anima assueta querere illum per operationes voluntatis, non vult amplius fatigari operationibus intellectûs. Videtur etiam mihi, quòd cum voluntas jam se inflammatam invenit, generosa*

nerosa ista facultas vellet non amplius uti illâ aliâ Intellectus, si id fieri posset: sed tantum manere occupata amando, quin amplius animum ad aliud applicet. Sed hoc fieri non potest, maxime antequam perveniatur ad ultimum gradum Orationis: atque adeo hoc est perdere tempus, sæpè enim voluntas opus habet auxilio Intellectus ad hoc ut accendatur. Ratio huius rei est: quia etsi mortuus non sit, mortificatus tamen & sopitus est ignis, qui illam facit ardere, & opus habet aliquo, qui flatu illum iterum animet, ad hoc ut producat calorem. An rectè ageret anima, si maneret in illa ariditate & frigore, & expectaret, donec è celo descenderet ignis, qui combureret sacrificium, quod ipsa parata est DEO offerre, ut fecit Sanctus noster Pater Elias? Haud quaquam sanè: Non est bonum expectare Miracula. DEUS hæc operatur, quando ipsi collubitum est. Vult tamen, ut ipsi tam perversos nos existimemus, ut non simus digni, propter quos ea ipse operetur: & ut idcirco ipsi conemur, quantum poterimus. Mea opinio est, quòd quamdiu vivimus (quantumcunque sublimi orationis dono præditi simus) hoc auxilio nobis opus sit, licet denique rariis. Sic ut, quando in Voluntate non reperitur ignis ita accensus, neque sentitur præsentia DEI (nota, quòd Sancta non dicat, quando non est, sed, quando non sentitur) necesse est, ut quaramus, cum ita velit sua Majestas; sicut faciebat sponsa in Canticis; & ut rogemus creaturas, quis eas fecerit? ut S. Augustinus dicit, neque hareamus instar stipitum, perdendo tempus, dum expectamus illud, quod forsitan initio nobis concessum erat, fieri enim potest, ut DEUS parturium spatium annorum illud amplius non concedat. Novimus abunde, quâ viâ debeamus placere DEO; quæ est illa Mandatorum, & Consiliorum. Simus diligentes in observatione horum, & in meditando

ditando vitam ipsius, ac mortem, & debita, quibus ipsi tenemur. Reliquum veniat, quando ipsi placuerit.

Hactenus Sancta illa Magistra, atramento, si non fallor, tam splendido, ut aurum superet & purpuram.

Et tamen quando Anima est in gradu, de quo Sancta loquitur, est in illo tam sublimi, Raptus: quid igitur erit, si adhuc fuerit in inferioribus? Poterit ne tunc Animæ sufficere, ut maneat in Oratione cum sola sua Fide pura, quin de quoquam alio sit sollicita? Ubi DEUS supplet per se ipsum, sicut accidit in multis personis simplicibus & rudibus, quæ etsi in oratione multum ratiocinari nesciant, sciunt tamen suffundi pudore, sciunt dolere de admissis, sciunt modum DEO se commendandi: non inculcatur his, ut contentur ratiocinari. Nolle tamen aliud in Oratione, quàm manere in pura Fide, expectando, ut DEUS ex alto nos ad se trahat, tanquam operâ machinarum, hæc est superbia vera ac propria, quæ non aperit tantum Ostiolum, sed patentibus portis admittit pigritiam, somnolentiam, stupiditatem, inertiam, quin etiam fortassis illusiones ipsas mali Dæmonis, qui non aliud sanè magis desiderat in Christianis, quàm Fidem ejusmodi, quæ neque cum Voluntate, neque cum Intellectu quidquam operetur.

Jac. 4.
v.17.

*Fides si non habet opera, mortua est
in semetipsa.*

Caput IX.

Caput IX.

An ad Contemplationem Mysticam necessarium sit suspendere exercitium Voluntatis non tantum in Oratione, sed etiam interdum, cavendo ne excitentur affectus repetiti devotionis, ad non amittendum obtutum fixum?

I.

Superest nunc ut videamus, quid sentiendum de suspensione affectuum, quos elicitos dicimus; hoc est, à nobis procuratos. Aliqui enim non contenti damnare in Contemplatione exercitationem facultatis Imaginatricis, & Intelligentis, progrediuntur etiam ad improbandos illos actus, qui Voluntatis sunt; & commendant studiosè, ut hæc maneat penitus quieta, non excitando proprio conatu affectus ferventiores, sed expectet donec DEUS ipsos manu quodammodo sua commoveat, & flatu eorum Organica animet.

An, qui ita se gerit, rectè agat, aliorum esto iudicium. Ad me quod spectat, caverem ego magnopere ejusmodi præfidentiam; etsi enim ratio postulat, ut nemo non à DEO desideret dona & habitus infusos, non tamen id de actibus intelligendum, qui ab ejusmodi donis pendent. Actus nostros vitales esse oportet, & nequaquam tales, quales sunt Organorum pnevmaticorum, qui follium duntaxat operâ produciuntur. Et idcirco, sicut si DEUS in Oratione infunderet nobis actus Phantasiæ, aut actus Intellectûs, non nos essemus, qui imaginaremur aut intelligeremus, sed potius esset DEUS; sic DEUS potius esset, qui amaret, non autem nos, si etiam ipse nobis infunderet

ret

ret actus amoris. Hac autem ratione quid tandem nos promereremur?

Possumus nos in Contemplatione pati tantum divina, quantum ad vim ac potentiam eorum auxiliorum, quibus DEUS facultates nostras corroborat, Phantasiam, Intellectum, Voluntatem, communicando spiritum vehementissimum. Non tamen possumus ita pati divina, quantum ad actus ipsos, qui à nostris facultatibus debent procedere. Hi enim etiam nostri sint oportet: aliàs pro ejusmodi actibus non plus præmij & gloriæ nobis deberetur, quàm Organis pnevmaticis debeatur pro sonis illis artificialibus ac harmonicis.

Pauci tamen erunt, qui hac intentione ad Orationem accedant: hæc enim temeraria magis foret quàm salutaris. Et ego, quod ad me attinet, malle equidem in arbore fructus ex ipsis ramis ejus natos, quàm aliena manu ex ea suspensos, et si sic suspensi pulchriores essent ibi natis.

Plures dicent, id agendum voluntati initio, ut jungatur DEO, ubi tamen aliquando conjuncta fuerit, ut aliud non cogitet. Sufficiat ipsi manere sic conjunctam, quin se identidem excitet actibus ejusmodi, quibus illam conjunctionem est consecuta: hoc enim non est aliud, quàm se ipsam turbare.

Hoc est se ipsam turbare & interpellare? credo equidem si de iis loquamur, qui verè gaudent tali conjunctione, qualis illa est, quæ hîc fingitur, altissimæ Quietis: sed in hoc rei cardo est, quòd hæc & rara sit & paucorum. In Apoc. 8. 1. ipso ad eòdè cælo silentium fuit mediæ horæ: *Factum est silentium in cælo, quasi mediâ horâ.* Et cur hoc? ut innotesceret, quàm brevis sit quies Contemplationis inter mortales. *Consulamus S. Gregorium. Cælum est anima justî sic ille loquitur,*

loquitur, cum ergo quies contemplativa vita agitur in mente Super
 silentium fit in calo: quia terrenorum actuum strepitus quie- Ezech.
 scit à cogitatione, ut ad secretum intimum auris animum ap- hom. 5.
 ponat. Sed quia hæc quies mentis in hac vita perfecta esse
 non potest, nequaquam horâ integrâ factum in calo silentium
 dicitur, sed quasi mediâ horâ: ut neque ipsa media hora plenè
 sentiatur cum præmittitur, quasi: quia mox ut animus se su-
 blevare caperit, & quietis intima lumine perfundi, redeunte
 citius cogitationis strepitu, de semetipso confunditur, & con-
 fusus cæcatur: Quænam igitur mentes istæ sunt, quæ mor-
 tali hæc in vita gaudent quiete tam insolita, cujus generis
 ea est, quam necesse non esset identidem integræ horæ in-
 tervallo sensim adjuvare & animare? Æmulæ sunt istæ or-
 bium cælestium, & superiorum quidem, ac longè supra
 ceteros eminentium; quin ipsius adeò cæli Empyreï.

Et tamen documentum istud usque adeò jam inva-
 luit, ut non defuerit qui scripto asserere auderet, primum
 illum actum in oratione excitatum, sufficere non solùm
 pro tota hora, sed etiam pro tota reliqua hebdomade, at-
 que idcirco sensuum tantùm oblectamenta eos sectari, qui-
 cunque studerent interdium novos elicere actus, quibus se
 aut DEO dedicarent, aut illum revererentur, aut gratias
 agerent, laudarent, de admissis dolerent, se abjicerent, aut
 aliquid peterent; perinde ac si repetiti ejusmodi actus ad
 aliud servirent nihil, quàm ad turbandam puritatem actus
 illius spiritualis, ad quem pertingit, quisquis, tanquam
 Homo verè internus, aliud non cogitat, quàm ut vivat
 quietus in Fide.

Sola doctrinæ ejusmodi novitas sufficere mihi videtur
 ad eam damnandam; cum rectà impugnet usum Oratio-
 num jaculatoriarum, qui tamen, Cassiano teste, tantâ

Q

concor-

Epist. 121.
c. 9.

concordiâ à cunctis Eremitis Patribus probatus est, quin idcirco Contemplativi esse desinerent: imò qui tanto jam olim studio commendatus fuit à S. Augustino in sua ad Pro-
bam Epistola *de Orando DEO*: an non ipsissima hæc ejus verba sunt? *Ideo certis horis ad negotium orandi mentem revocamus, nè, quod tepescere cœperat, omninò frigidetur?* Mox antiquos Ægypti Patres laudando ita pergit: *Dicuntur Fratres in Ægypto crebas quidem habere orationes, sed eas tamen brevissimas, & raptim quodammodo jaculatas, nè illa vigilanter erecta, quæ oranti plurimum necessaria est, per productiores moras evanescat, atque hebetetur intentio.* Et nõne hoc ipsum est, quod aliqui nobis dissuadent, dum id spectant, ut nos hodie faciant vivere in sola Fide, perinde ac si omnes actus, quæ huic adjunguntur sint actus inutiles?

Sed fortassis S. Augustinus cum aliis illis solitudinis inquilinis minùs doctis, non tantum profecerant, ut cum hujus ætatis Doctoribus perpenderent, sicut ineptum est, cum quis Principi aliquando donavit gemmam aliquam, identidem illi iterum ad nauseam inculcare. *Princeps, ego hanc tibi gemmam dono: Princeps, ego hanc tibi gemmam dono:* jam enim primo illo actu satis illam donasse intelligitur; sic qui semel DEO donavit suum cor, ab re esse, si donum non revocat, illud denuò ipsi donare velle.

Sed quæ tandem Comparatio minùs ad rem facit? si illa idonea est, oportet Ecclesiam tandem desinere toties interdium repetere illud. *DEUS in adjutorum meum intende &c. DEUS in adjutorium meum intende &c.* Si enim id quis cum Principe aliquo ageret, & septies illi interdium in memoriam revocaret, ut opem suis in necessitatibus ferre ne gravetur, utique is tandem septima vice tantum non baculo facessere juberetur: usque adeò similium repetitio actu-
um apud

um apud homines non importuna tantum esset, sed cum recta ratione pugnans.

Ad hoc proinde animum advertere oportet, hanc nostri dedicationem DEO factam non repeti (ut isti sibi persuadent) eo fine, ut DEO notus sit noster animus, ejus nos obsequiis addicendi: jam enim ejusmodi intentio, si retractata non fuit, ipsi est notissima per primum actum: Repetitur tamen: ut nobis id in memoriam revocemus, quod primò est actum. *Ideo per certa intervalla horarum etiam verbis rogamus DEUM, ut illis rerum signis nos ipsos admoneamus.* Ita S. Augustinus pronuntiavit. Idcirco quisquis ita stabiliter conjunctus DEO est, ut actibus ejusmodi repetitis conjunctionem hanc non promoveat, sed turbet potius, is in hac conjunctione perseveret, hæc enim illi sufficit. Sed quàm pauci inter mortales sunt, qui tantam conjunctionem consequantur; cum ne illi quidem Sanctissimi Eremitæ ad illam ausi sint aspirare? Vita contemplativa si suis res momentis libratur, perpetua quodammodo lucta est spiritus, qui DEO suo frui concupiscit, cum corpore, quod illam impedit: Ita censuit S. Gregorius. *Anima cum Contemplari DEUM nitur, velut in quodam certamine posita, modò quasi exuperat, quia intelligendo & sentiendo, aliquid de incircumscripto lumine degustat; modo succumbit, quia ex degustando iterum deficit.*

Quomodo igitur Spiritus in tam difficili pugna sic potest superare corpus, ut illi porro non cedat? Multum erit, si identidem vires resumat ad vincendum adversarium. Et hoc est, teste S. Thoma, quod auget summam, quam Spiritus in Contemplatione DEO conjunctus percipit, voluptatem; frui bono, quod nunquam sine magna lucta sit affecutus.

Q 2

Hinc

Hinc etſi S. Franciſcus Saleſius pro Venerabili vidua de Cantal probaverit doctrinam, non repetendi multos actus, conſiderata difficultate longè majori, quam ipſa experiebatur ad ſe conjungendam DEO, quàm ad tuendam conjunctionem obtentam; multæ tamen valde ſunt illæ, quibus documenta prorsus diverſa ſuis in literis dedit. Imò ſolebat ipſe plerumque animabus etiam Sanctis, quas regebat in ſpiritu, præſcribere certum numerum aspirationum, quas vocabat amorofas, certo temporis intervallo eliciendas. Cùm probè intelligeret vir Sanctus; ignem caritatis non niſi tunc obtenturum quietem propriam, cùm ſtabilem in cæleſti ſua ſphæra locum fuerit affectus. Quamdiu autem his in terris exul manſerit, majori quiete eum non gaudere, quàm cùm ſurſum enititur. Et ita ipſe pro ſeſe paratum quotidie habebat ſubſidium ſimilium aspirationum, quas deſumebat ex argumento, de quo manè erat meditatus, ut per has identidem anhelare ad DEUM poſſet.

S. Teresia an non hortatur omnes, quicumque Orationis ſtudio tenentur, ut quinquagies per diem ſui oblationem DEO iterent? Non tamen mihi perſuadeo, voluiſſe illam hâc doctrinâ cujuſquam quietem interpellare. Et verò quomodo potuit velle interpellare, aut impedire, ſi affirmat, illis, qui ad ſupremum Conjunctionis cum DEO gradum pertingunt, quem ipſa Matrimonium ſpirituale appellat, minùs facere non licere, quàm ut quotidie multas exhalationes amoris erga ipſum DEUM emittant, quales eſſent: *O vita vita mea! O ſalus! O ſpes*; aliæque ſimiles, quæ vi quadam ex imo cordis erumpunt.

Mans. 7.
c. 3.

S. Bartholomæus Apoſtolus centies de die & toties noctu procumbebat in genua ad certum quemquam honoris DEO

DEO debiti actum repetendum, in hoc non animi tantum sui, sed & corporis quietem reponendo. De sancto autem Rege Davide non ignotum, septies interdum solitum repetere illas DEI laudes, quas jam semel DEO exhibuerat: *septies in die laudem dixi tibi super iudicia justitiae tuae.* Tam non satis illi erat prima intentio semper illum laudandi. *Semper laus eius in ore meo.* Nimium quantum intra nos ponderis habemus à natura nostra destructa, quod sufficiat ad animum nostrum deorsum trahendum, nisi (ut in machinis horologis fieri afolet) identidem ea pondera sursum trahantur. *Corpus, quod corrumpitur, aggravat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem.* Psal. 118:
v. 194.
Sap. 9. 5.

II.

Quid juvat igitur hunc in finem afferre S. Thomam; quia ille docet, voluntatem tendendi ad ultimum finem non ideò cessare, etiamsi non continuò renovetur? Verum est, illam non cessare, distrahitur tamen nonnihil aliò, debilitatur, & idcirco, dabo etiam, quòd eius renovatio non sit necessitatis (quod solùm eo loco intendit S. Doctor) non ideo consequens est, quòd etiam nullius sit utilitatis. Qui Romam proficiscitur, stultus esset, si brevissima per intervalla tacitè secum mussitaret: *Neesse est ire Romam. Neesse est ire Romam.* Naturale enim illud desiderium, quo fertur ad videndam denuo urbem Mundi Regiam, satis per se hoc ipsi in mentem revocat. In re autem nostra similem instinctum reperire non est. In hac enim *evanescit intentio*, aut saltem hebetatur, ut aiebat S. Augustinus, nisi restauretur. Omnes nimium quantum propendemus ad infima, quantumcunque intendamus ire ad 1. 2. q. 1.
a. 1. ad. 2.

Q 3

supera.

Rom. 7. *supera. Condelector legi DEI secundum interiorem hominem:
22. Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi
mentis meae, & captivantem me in lege peccati.*

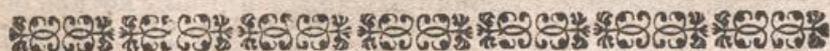
Idcirco ut multa paucis complectar. Habeat sane Anima gratiam vivendi semper in tam arcta cum DEO conjunctione, ut respectu ipsius superfluum sit dirigere versus eundem identidem jacula ferventissimorum suspiriorum (quæ si ita loqui fas est, sunt totidem impetus, totidem conatus, atque impulsus; per quos ipsa rumpere tentat vincula, quibus innodatur) quomodo tamen ulla ratione damnari potest, ut avidum solatij alicujus sensilis agmen tam numerosum Sanctorum, qui nullo non tempore professi sunt, se illis summo cum animi ardore usos fuisse?

Si hoc est adhærere sensili, necesse erit, ut & Ecclesia decernat tollere atque abrogare tam multas exercitationes pietatis, quibus studet pellicere Animas ad DEUM; eò quòd istæ nimium quantum præjudicent cuilibet, qui statuerit vivere in puro spiritu. Quid ad rem concentus Musici? Quid supplicantium Ordines? quid preces? quid ad rem libri sacri? quid ad rem, profiteamur apertè, Sacramenta? an non ista etiam sensili suavem escam porrigunt? puro spiritui sufficere debet vivere in pura Fide.

Est hæc substantia doctrinæ quorundam, qui præcepta tradunt Perfectionis tam sublimia, ut necesse sit valde attollere oculos, & aciem eorum totam exerere, ut ad apicem usque perspiciendum penetret. Sed ô quàm vereor, nè in tam densa abietum sylva nimis quàm pronum sit cæcutire!

Invenio Sanctos nulli operæ pepercisse, ut Sanctitatem magis redderent familiarem, & usu facilem; excogitando eum in finem sexcentas industrias, ut sensibilibus semitâ
corda

corda ad DEUM perducerent: propterea, quòd tali in re amare sensibile ut medium, nunquam reputatum sit malum hominibus, ut nos sumus, obnoxiiis sensui, malum fuit amare hoc ut finem. Donec igitur Ecclesia pronuntiet; pugnare cum perfectione christiana instaurare interdum suaviter affectus pios amoris DEI, oblationis, obsequij, cavebo diligenter ne fidem habeam audacter sic scribenti. *Hoc est relinquere fontem pro rivulis; obtutum inquam fixum in DEUM, pro aliquibus leviculis affectionibus, quæ ad aliud non serviunt, nisi ut deflorent pietatem.* Credam potius, sic loqui idem esse ac conari abducere nos à rivis, qui sensim ad fontem perducant.

Caput X.

Ostenditur, quàm arbitraria sit lex, quâ asseritur, quòd sine Contemplatione nemo quisquam pertingere possit ad perfectionem; consequi, nimirum finem præcipuum, qui per Orationem queritur.

I.

Apparet igitur, tam leges, quæ spectant ad objectum Contemplationis, quàm quæ pertinent ad modum contemplandi, prout ab istis afferuntur, plurimum habere de arbitrario. Plus tamen de hoc videntur mihi illæ participare, quæ ad Finem Contemplantis referuntur.

Finis hic est, pertingere ad perfectionem. Et quoad hoc rectè omnino res habet. Sed quid necesse est addere: quòd, si pauci ad metam Christianæ perfectionis pertingunt,

gunt, causa non fit alia, quàm quia pauci se impendunt Contemplationi, maximè Mysticæ; sed solùm operam dant Meditationi? Hoc est sententiam ad arbitrium ferre. Neque enim vel S. Augustinus in longa illa Epistola ad Probam data *de Orando DEO*, neque S. Hieronymus, neque S. Gregorius, nec Sanctorum Patrum alij, qui tantopere commendârunt Orationem, unquam ad sic pronuntiandum progressi sunt. Perfectio Christiana non consistit in Oratione, ut contendebant Hæretici Massaliani, consistit in amore DEI majore aut minore. Qui aliter doceret, admonente S. Thoma, errorem assereret. Oratio tantùm est medium valde præcipuum ad eam acquirendam, ut sunt etiam tria consilia Evangelica.

2. 2. q. 4.
a. 1.

Omniùm maximè necessaria est Oratio, quæ in petendo consistit: huic enim DEUS, de lege saltem ordinaria, alligavit largitionem omnium gratiarum: *Petite & accipietis*. Ut sic necessitas nobis imponatur cogitandi, quòd omne nostrum bonum proveniat à DEO. *Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens à Patre luminum.*

2. 2. q. 84.
a. 1.

Jac. 1.

Illa Oratio, quæ Mentalis appellatur, mirum quantum confert; cùm vivo quodam lumine viam hominis dirigat, corrigat Imaginationem, convincat Intellectum, Voluntatem corroboret, & denique hominem avellat ab amore omnium rerum conditarum, efficiendo, ut illa, exemplo Assueri inventa Esthere, divina inquam consolatione, nullam jam porro rationem habeat Vasti, Consolationis nimirum humanæ, tantopere antè amatae, imò ut hujus planè obliviscatur.

Ista autem Mentalis Oratio duplicis generis est, ut jam pluries fuit inculcatum, Meditatio & Contemplatio; quæ

quæ ambæ eò tendunt, ut, quam modo indicavimus, utilitatem animæ afferant, etsi motibus non iisdem. Velle autem ferre sententiam, quòd ad hanc utilitatem consequendam generatim pro omnibus medium aptius sit Contemplatio, quàm Meditatio; aut hæc potius, quàm illa, conatus est & labor, qui difficulter admodum tueatur respectum, non tantum, quem personis debemus & partibus, sed etiam quem majorem debemus veritati.

Si dicatur, Contemplationem magis esse attemperatam statui hominis Perfecti, quàm statui Proficientis, aut Incipientis, rectè id asseritur. Contemplatio enim, quæ S. Gregor. l. 6. mor. c. 17. est felix illud sepulchrum, in quo quiescit Anima Munda mortua, naturâ suâ exigit ingentem cumulum meritorum, quem habere oportet ante, quàm quis ad illam admittatur: *Ingredieris in abundantia sepulchrum.* Si autem è diverso dicatur, ad statum Perfectionis etiam à multis non posse perveniri meditando, id omnino falsum est. Quod enim Concilium, quis Canon, quæ schola hanc sententiam pronuntiavit? Ne quidem necessarium ad consequendam Perfectionem medium est, sequi Consilia Evangelica; ut manifestè nos docet Ecclesia, dum Sanctorum in numerum refert tam multos, qui liberi omni nexu Votorum, Domini magnarum opum, Patres familias, mortui sunt in suis toris Conjugalibus: & sit medium necessarium impendere se & addicere Contemplationi, & maxime illi Contemplationi, quæ Mystica dicitur? quam vix invenire sit, nisi in Animabus, quas fortasse rarius detur invenire in Mundo, quàm Phœnices.

Si ita est, jam profectò Perfectio Christiana non potest obtineri à quolibet, etiam, qui Consilia Evangelica sequatur. An non enim in hoc communi judicio planè

R

omnes

Serm. 4.
de Cir-
cumcis.

omnes consentiunt; Contemplationem ejusmodi esse donum gratuitum; quòd DEUS nulla certa lege conferat, cui vult, quando vult, & quantum vult, & sicut vult, & quòd nemo, quocunque demum adhibito spiritus conatu certò illud consequi possit, donec mortales has exuvias ponat. *Multi totà vità suà ad hoc tendunt, sed non pertinent, quæ sunt Melliflui Doctoris verba: Quibus tamen si piè & perseveranter conati sunt, statim ut de corpore exeunt, redditur, quod in hac vita dispensativè est negatum, illuc perducente eos solà Glorià, quò tendebant ipsi cum gratia.* Quomodo igitur in arbitrio & potestate cujusquam erit, licet ipsa adimpleat Consilia Evangelica, consequi perfectionem, si nulla ratione in ejus manu est illud medium, sine quo Perfectio obtineri non potest? An est, qui speret videre sine oculis, audire sine auribus, volare sine alis? idem est in re nostra.

II.

S. Teres.
Itin. Per-
fect. c. 17.

Sed nec ego è diverso affirmarim, Meditationem strictè sumptam, medium esse ex genere suo necessarium ad perfectionem obtinendam. Censo enim rudiores quosdam hac in vita animas, si modò se DEO nulla non die toto ex animo commendent, ipsas quoque eò pertingere posse, ut id solùm velint, quod DEUS vult, utque id ipsum velint, quia DEUS vult: qui, si vehementer non fallor, ille est apex supremus Perfectionis, ad quem aspirare possumus. Istud tamen asseram sine hæsitacione, generatim loquendo, Meditationem esse medium longè efficacissimum, non minùs quàm sit Contemplatio, cum oppositum nullà vel auctoritate vel ratione, quæ vim aliquam præferat, possit demon-

demonstrari. Quin imò video S. Tereſiam, ubi Meditationis ſpecimen his verbis proponit: *Præſigimus nobis ad Meditandam partem aliquam Paſſionis, qualis eſſet comprehenſio Chriſti in horto, & in hoc puncto examinamus, quæ in eo continentur &c.* mox ſubjungere; *Orationem ejusmodi eſſe valde mirabilem & meritoriam.* Inde dicit, neſcire ſe unde proveniat, ut, qui ad ſublimem Contemplationem pervenit, illâ uti non poſſit: niſi fortè ex eo, quòd Anima tunc intelligat iſta Myſteria modo perfectiore, ſolo ſcilicet obtutu. Quando tamen excidit unquam S. Tereſiæ, quòd Homo meditando ad perfectionem non poſſit perſtingere?

Adverto tantùm, quòd iſti alij pro ſua contraria doctrina adducant experientiam, dicendo; *Multos poſt quin- quaginta annos exercitationis hujusce exterioris (ſic illi Meditationem contemptim appellant) manere inanes DEO, & plenos ſe ipsis, cùm de Spirituali, præter nomen nihil habeant.*

Si argumentum hoc deſumptum ab experientia, ſolum in hac cauſa deberet habere pondus potiffimum, non deſſent aliqui, qui mox illud contra eos, qui ſic loquuntur, retorquerent, & ſimile quid de Contemplantibus poſt tantundem temporis ſpatium affirmarent.

Ego tamen illud non retorqueo: hæc enim foret ratio arguendi in ordine ad propoſitum magis exemplo noxia, quàm ſalutaris; præterquam quòd æquitas non admittat, ut nonnullorum animoſitas noceat tam multis bonis, qui hîc extra omnè culpam ſunt, imò quibus ea nõ parvo dolori eſt.

Dicam tantùm; Experientiam hîc parum valere; cùm defectus illi, qui tribuuntur Meditanti, inveniri etiam poſſint in Contemplante: & defectus, quos notamus in Contemplante, reperiri etiam poſſint in Meditante; omnes enim eodem ex luto ficti ſumus. Defectus tamen ipſi non Artis ſunt, ſed Artificis. Unde ſicut Contemplans respon-

det; quòd non idcirco damnanda sit Contemplatio, quia aliqui, qui certo consilio illi addicti sunt, prodeunt subinde Homines sui iudicij tenaces, intolerantes injuriarum, asperi, & inimici laboris; cùm totum hoc ex eorum vitio nascatur. Ita non minùs respondebit Meditans, si audierit, reos non paucorum defectuum agi eos, qui diu Meditationi operam dederunt.

In hoc igitur genere potiùs dicendum, sicut affirmari non potest, quanam tandem naves desideratum ad portum certiùs perveniant, illæne, quæ expansis velis alto mari provehantur; an verò illæ, quæ remis propelluntur, cùm non hæ minùs, quàm illæ mille periculis obnoxia sint, et si diversis; ita nec pronuntiari posse, quinam tandem homines certiùs ad Perfectionis portum perveniant, illine qui vela divini spiritus auræ pandunt in Oratione magis sublimi, an verò qui remis provehantur, mentis conatum & laborem adhibendo?

2.2.q.181 Meditatio, confessione omnium, pertinet ad vitam
a. 2. activam; hæc enim attendit ad extirpationem virtutum et debitam ad normam redigantur actiones exteriores, sive hæ propriam tantùm, sive alienam etiam salutem spectent, qui est totus finis Marthæ. Contemplatio autem refertur ad vitam Contemplativam, quæ id unum sibi præfixum habet, ut DEO præsentem in silentio fruatur, qui est finis Magdalena.

Quare sicut pronuntiari non potest, quanam istarum duarum vitarum majores Ecclesiæ Sanctos dederit, Activæne, an Contemplativa, cùm utraque dederit longè plurimos, ita nec pronuntiari potest, quisnam istorum duorum Orandi modorum, Meditatio an Contemplatio plures dederit,

Adver-

Advertendum tantum erit cum S. Thoma, inter vitas Activam & Contemplativam, mediam esse aliquam vitam, quæ ex utraq; resultat & Mixta dicitur; atque hæc ex genere suo perfectior est, ut omne totum perfectius est singulis partibus, quæ illud constituunt. Hinc Christus non dixit Magdalena, quod optimam ipsa vitam, seu statum; sed tantum, quod optimam partem sibi elegerit, si hæc comparetur cum illa, quam elegit Martha. *Non dixit Dominus de Maria, quod optimum sibi elegit, sed quod elegit sibi optimam partem: melior enim est pars Contemplativa, quam pars Activa.* De cetero, ut ingeniosè pergit observare Cajetanus, totum, quod resultasset ex his partibus melius futurum fuisset, quam singulæ, *utraq; enim parte melius est ipsum totum.* Hinc S. Franciscum Salesium, solitâ illâ sua suavitate, scripsisse aliquando legimus, quod si ipse præfens adesse potuisset in fortunatissimo illo Bethaniæ castello tantum non ausurum se fuisset propiùs accedere ad duas illas beatas Sorores, & cuilibet earum dicere, ut tantisper partes inter se suas mutarent, sic ut Magdalena sublevaret nonnihil labores Marthæ, Martha autem quietis illius partem caperet, quâ gaudebat Magdalena.

Sicut igitur, ut ad propositum redeamus, est inter geminas istas vitas, Activam & Contemplativam, melior tertia, quæ est vita Mixta, cur non pari modo dicere oportebit, inter celebres istos modos orandi Contemplationem ac Meditationem, tertium esse, qui utrumlibet superet, totum inquam illud Orationis Mentalis, quod Complectitur utramque partem, & Meditandi & Contemplandi, pro temporum & rerum varietate?

Certa res est, quamvis Contemplativa vita ex se indicium sit, quod DEUS affectu sincerissimo diligatur,

R 3

majus

In Com-
ment. ad
2. 2. q. 181
n. 1. ad 3.
Epist. p. 1.
1. 2. Epist.
34.

L. 1. de
Com-
punct.
tom. 5.

majus tamen ejusce amoris indicium esse, relinquere non
nunquam illam pro vita Activa. Unde S. Joannes Chry-
sostomus ponderans ardentia illa Apostoli Pauli verba:
Optabam ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis.
Aureo ore suo pronuntiavit: Apostolum tam fuisse ebru-
um amore erga suum Christum, ut placendi ipsi studio, ne
quidem pensi haberet ipso frui: *Ita totam mentem ejus de-
merserat amor Christi, ut etiam hoc, quod ei præ ceteris ama-
bilis erat, esse cum Christo, rursus idipsum, quia ita placeret
Christo, contemneret.*

Eccur igitur non possit nonnunquam provenire ex
majori erga DEUM amore, ut homo deliberata voluntate
omittat contemplari, teneatque se intra fines simplicis Me-
ditationis, quando id majus obsequium DEI ita postulârit,
ratione habitâ gravium curarum, quibus sit occupatus;
ratione habitâ negotiorum familiæ, itinerum, concionum,
aut etiam privationis auræ illius Spiritus Sancti propitiæ,
quâ sine temerarium est velle plenis velis invehî, sed ne-
cesse est aut remo strenuè uti, aut in portu hærere?

Iterum ergo hîc iterumque inculco, quòd, sicut non
potest semper dici, quid expediat, velis an remis uti, ut
ad portum perveniatur, ita neque semper dici posse, quid
præstet ad consequendam desideratam perfectionem, con-
templari, an verò meditari? Addam autem, illud omnibus
aliis melius esse si DEUS dederit, scire navigare pro ratione
ac diversitate temporum. Unde omnes inter naves, quæ
fulcant aquas, magis laudantur, proportionem suâ, & dem-
ptis certis adjunctis, quæ aut remis aut velis provehi
possunt, aut etiam utrisque in portum
propelli.

Caput XI.

Caput XI.

Offenditur, quanti Meditationem fecerint homines Sancti, non ad alios tantum, sed etiam ad se ipsos persciendos.

I.

Videtur res captu difficillima, quod, si Homines Sancti præditi fuissent dono Contemplationis perpetuo, prompto, ad arbitrium ipsorum utibili, unquam amplius per omnem vitam ad meditandum induci potuissent. Quis enim est, qui cum in horto suo habeat fontem copiosum, qui areolas omnes officioso cursu abundanter irriget, plantis omnibus, omnibus herbis humorem affundat, labore illo amplius fatigari dignetur, qui ad aquam è puteo hauriendam requiritur?

Ex duobus igitur alterutrum dicendum erit: aut, quod ipsi donum ejusmodi ut sibi debitum non expetierint, & idcirco semper obligatos se agnoverint ad strenuè laborandum, nea quâ destituerentur, tanquam Homines ad hoc facti, nati ad laborem: *Homo nascitur ad laborem*: aut quod Job. 5. DEUS ne quidem Animabus tam sibi dilectis donum hoc (quod nonnulli velut jure suo exigunt) concesserit, tanquam ad assequendam Perfectionem non necessarium.

Res ipsa est, quod DEUS voluerit plerosque suorum fervorum, orandi studio addictorum, esse similes Sponso in sacro Epithalamio, cui nunc fons, nunc puteus attribuitur: *Fons hortorum, Puteus aquarum viventium, quæ fluunt impetu de Libano*. Voluit enim, ut modò laborarent in haurienda per Orationem cælestis consolationis aquâ, aliàs autem non laborarent. Ita omnino existimavit Gilbertus Abbas.

Serm. 47. Abbas. *Sicut & Puteus sapientia, ita & Fons sapientia legitur, & fortè in his duobus geminus ejus modus exprimitur. Unus qui fit per investigationem, alter, qui fit per inspirationem. Fontis aque ulro prorumpunt. In Puteo verò terra prarumpitur moles, & soliditas penetratur, ut ad aquam vivam pertingas; utraque alteri necessaria est, & industria gratia, & gratia industria, & vicariam opem sibi communicant. Quæ elegantior discriminis ratio inter meditantem & contemplantem cogitari potuit? Nihil autem hinc apparet clariùs, quàm quòd non sit aliud ac diversum bonum, quod meditando, ab illo, quod contemplando quæritur: hoc enim utrobique est eadem Divinæ sapientia aqua. Totum discrimen in modo est; in uno cum labore, in altero sine labore scaturit. Utrobique gratia præcipuum locum habet, dum vel tollit laborem, vel sufficientes ad hunc vires subministrat. Quando laborem & difficultatem aufert, magis apparet opera gratia, quàm laboris; eaque causâ Contemplatio magis tribuitur gratia, quàm Meditatio. Quando vires subministrat, magis se prodit opera industria, quàm gratia: & idcirco etiam Meditatio magis tribuitur industria quàm Contemplatio.*

Ceterum cui hoc non sit singulari solatio (dummodo haurire ex puteo aquam non gravetur) dum considerat, se eandem habiturum ex puteo aquam, quæ ex fonte manat? *Aquam Sapientia.* Ille solùm deliraret, qui nihil unquam vellet agere aliud, quàm haurire aquam; nec unquam aquâ haustâ frueretur, eâve in spiritus sui commodum uteretur. Sed quis Hominum Sanctorum tale quid fecisse credi potest? & idcirco censuerunt ipsi, quòd sicut Contemplatio aptissima est ad perficiendam animam, ita non minus apta sit Meditatio; non faciendo aliàs magnum disci-

scri-

scrimen inter Fontem & Puteum, cum ambo ordinati
essent in bonum horti. *Habetis in Puteo occultationem, in Gilbere.*
Fonte copiam; profusionem in Fonte, & sensuum profundita. ubi supra
tem in Puteo; Puteus altus est, sed indiget hauritorio; Fons
est, & gratis fluit.

Insolens proin res est, videre, dum homines Sancti
pleno ore affirmarunt, Contemplationē non esse medium
sine quo non Perfectionis pro eo, qui ad eam aspirat, sed
quod hunc ad finem sufficiat etiam Meditatio, inventum,
esse hominem, qui omni metu victo, tandem hoc suis in
libris negare non sit veritus, pietatis erga Animas prætectu,
quas ille hac de causa videat multum laborare & parum
proficere.

S. Ignatius, qui Manresana in spelunca tantum acce-
pit luminis, ut ejus vigore crederet se fortem satis fore ad
sustinendas veritates Fidei, si Mundus omnis à vera Religi-
one deficeret, illasque veritates impugnaret; eodem tem-
pore magnum illum librum suorum Exercitiorum scripsit,
dictatum sibi non ab insigni in literis peritia, quarum tam
erat rudis, ut vix literarum formare elementa nōset, non
à multa speculatione, non ab experientia, sed ex ipso Ma-
riæ DEI Matris ore, ut inter nos constantissimum est. Et
tamen ille totus Meditationibus constat. Nee putandum,
quod eum Sanctus aliorum tantum bono scripserit, & non
suo; neque enim ille unquam tantā sui æstimatione intu-
muit, ut ejus usum sibi porro non necessarium duceret.
Imò etiam voluit, ut illum sibi necessarium omnes ejus Fi-
lij crederent, per omne vitæ tempus; & sic nulli ipse le-
gem tulit contemplandi, nisi ad hoc Orandi genus illum
DEUS eveheret; omnibus tamen legem tulit Meditandi,
eo fortassis sine, ut dexteritatem acquirerent illa tractandi

Lud. de
Ponte in
vita P.
Bal. Al-
varez c 49

S

arma,

arma, quorum dein ministerio & vi tam multorum animos expugnarent. An non palàm est, debuisse libri illius Sanctitatem Mundo notam fieri Apostolicæ Sedis oraculo, promulgato per diploma, quod Paulus Tertius Pontifex Maximus dedit? & quâ id causâ; nisi quia quotidie tam insolitæ, tam inauditæ, tam repentinæ fiebant conversiones Animarum, dum Orandi methodo, quem liber ille tradit, Mortales utebantur, ut Invidi passim aut chartis consignarent, aut murmurarent, non doctrinam divinam, sed præstygijs, & magica carmina eo libro contineri?

S. Philippus Nerijs (cujus hac occasione mentionem fieri æquissimum est, non minùs, quàm alterius cujuslibet, ob insignia prorsus dona, quibus à DEO præventus est) quid facere consueverat? *Nunquam ferè non sese exercitabat in Meditatione cruciatuum, ac mortis Christi Servatoris nostri.* Et tamen an non ille contemplari semper poterat purum purissimum DEUM? Mihi quidem id dubium non est. Sed sincerus gestorum ejus Scriptor, qui tantâ aliàs accuratone & diligentia in ea historia scribenda usus est, non asserit, Sanctum sic contemplari solitum; asserit tamen, *nunquam ferè non solitum se exercitare in Meditatione*

Passionis Christi. At nunquid saltem caverit diligenter Sanctus certos quosdam modos, qui indicio sunt, quòd sic orans sensibile quidpiam consecratur? Quim imò lego, solitum illum penes se habere simulacrum Christi in Crucem suffixi, avulsum tamen à Crucis ligno, ut tantò commodius affectibus accensi sui cordis in ea exercitatione indulgere posset. Tam ille nihili faciebat accusationem, quasi hac ratione rei sensibili adhæreret, etsi hoc tantum viam nobis sternat, quâ propiùs accedamus ad DEUM. Hinc, quia nondum audierat optimus senex, uti Precibus jaculatoris
idem

P.rr. Jaco-
bus Bacci
in vita San-
cti l. 2. c. 1.
n. 21.

idem esse, ac deserto fonte rivulos consecrari, toto iis die occupabatur, haud secus ac si his ipsi rivis opus esset ad veniendum ad fontem. Alias inter ejus sortis formulas hæc I. 2. c. 2. n. 3. ipsi perquam crebrò in ore erat, ad DEI param relata. *Maria Mater DEI intercede pro me apud JESUM.* Curabat, ut qui suas apud eum noxas pro sacro tribunali deponebant, ad globulorum numerum dictam formulam repeterent, & ipsemet (audiant piarum ejusmodi consuetudinum vituperatores) ipsemet, inquam ipsissimus ille Philippus, qui eò pervenit, ut quadraginta ipsas horas, Juvenis etiamnum, in perpetua Contemplatione transigeret, ille, qui media hieme cogebatur aperto esse sinu pectoris, ob flammæ, quibus intus ardebat; ille, qui media nocte cogebatur ob importunam applicationem, querere aliquem, cujus ope animum ad alia transferret; ille, qui toties dignus à DEO habitus est, dum operatoria illa inter sacrificandum pronuntiabat verba, ut totus illi cæli Paradisus panderetur; ille inquam ipse post raptus illos sublimissimos, quibus in densa Populi corona in ipsa adeò Vaticana Basilica, repente à terra sublatus in altum conspectus est, quid multis? ille ipse sertum globulorum semper versabat manu, ut quoties poterat, ad ejus globulos iteraret caram illam suam jaculatoriam; quæ innumeris ejus imitatoribus mirum quantum attulit emolumentum. Usque adeò verum est, in ea fuisse sententia Philippum, quòd Meditandi exercitatio utilis esset, non tantùm ad profectum, sed ad ipsam etiam perfectionem, id quod hodie aliqui ferre non possunt, vel verosimile censerent. Hinc unus eorum aliquis, magno accensus Zelo, cum cerneret *vulgus Christianorum non habere tantum*, ut ille loquitur *animi ut ad illam Fidei puritatem assurgeret*, quam ipse reperit in simplici illo obtutu fixo,

quem explicavit; rogat expertos, rogat prudentes, rogat Theologos, ut in ejus cognitionem passim alios ducere coeantur, ad liberandum hac ratione Populum Christianum à jugo Orationum vocalium, quæ sine numero ipsis præcipiuntur, nec non Meditationum, oblationum, ad fastidium usque inculcatarum; quales juxta hanc doctrinam fuisse necesse est tot illas S. Philippi jaculatorias, quarum totæ coronæ texebantur. Quamquam non vulgo tantum Christianorum, sed Nobilissimis etiam quibusque eas Sanctus inculcabat.

De S. Carolo mentionem facere necesse non est. Suxit ille primum solidæ Sanctitatis lac ex uberibus Meditationum, quarum paulò ante meminimus, S. Ignatij, & tanto earum studio exarsit, ut, quamdiu vixit, semel saltem quot annis ad eas regustandas accesserit, Infantis instar ad uberrimum dulcedinem identidem redeuntis. *Reliquo tempore, meditabatur crebrò (ut narrat in vitæ historia Giustanus) Passionem Christi Servatoris, erga quam singulari pietatis affectu ferebatur in varia illam puncta partiendo. Nec isto contentus, librum sibi formaverat multorum diversorum foliorum, in quibus omnia ejus mysteria picta erant, ut paratas omni momento haberet, imò oculis ipsæ representatas res, quas Meditari volebat.* Et ne quisquam sibi persuadeat, quòd id ille faceret singulari quodam & tenero erga Servatoris sui Passionem affectu, cujus in monte Varallo tam pia & luculenta reliquit monumenta, addit statim idem auctor, quòd ille habuerit collectam quodammodo sylvam multorum aliorum argumentorum, quæ in brevia puncta erat partitus pro usu Orationis, quorum plura volumina ab ejus morte sint reperta. Subinde autem minutim & exactè describit recessum, in quem se Sanctus abdidit sub ultimos vitæ suæ dies, quando cum

cum

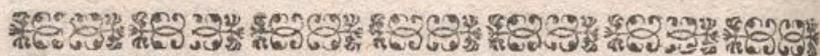
cum aliis familiaribus suis, qui cum ipso in illam Varalli montis solitudinem se contulerant, cujuslibet diei vespere accipiebat ex ore Patris Adorni, intimi sui, *puncta, de qui. l. 7. c. 11. bus institui debebat Meditatio*, sub tempus matutinum; manè verò illa, de quibus sub vesperum erat instituenda Meditatio. Unde constat voluisse virum Sanctissimum eodem lacte consummatam suam Sanctitatem corroborare, quo illam primò adolescentem nutrire cœperat.

Non alia ab his fuerunt sensa S. Cajerani, qui avelli nunquam poterat ab obtutu suffixi in crucem Servatoris sui. Non alia S. Francisci Xaverij, non alia S. Francisci Borgiæ, non S. Claræ de monte Falco, non tam multorum aliorum Sanctorum, quorum accuratum hîc velle catalogum texere, & suas velut in acies distributos recensere, labor est inutilis, aptus servire potiùs ad pompam, quàm ad rem, de qua agimus, comprobendam.

II.

Quis proin persuadere sibi posset, non obstante hac tantorum Sanctorum autoritate, fieri posse, ut inveniretur, qui afferens & præscribens sublimissima orandi præcepta, non dubitaret &c.; Sed, heu me! necesse est, ut hîc intersistat spiritus meus ad vires colligendas. Objectiones siquidem, quæ illi velut ex accidenti confutandæ sunt, tanquam obliquè directæ ad improbanda & damnanda exempla tam illustrium Sanctorum, quos laudavi, tam primo aspectu crudæ sunt, tam horribiles, ut stent mihi comæ, penitusque obstupescam. Quàm libens proin me densas in latebras abderem, ut sinerem interim illas suâ abire viâ, quin ullo indicio illas à me vel conspectas proderem: ma-

ximè ex quo non immeritò metuere debeo, ne quam ipse mihi molestiam faceffam, magno illo animo, quem præmeferam eas laceffendo. Verum videor mihi nimis apertè proditurus causam mei JESU, si id ego facerem. Uterer enim dissimulatione abjectâ potiùs, quàm Christianâ. Ac proinde stat fixum, audacter laceffere singulas. At quid id sine? non alio, quàm ut larvam ipsis detraham, non pietatis tantùm, sed etiam Perfectionis, sub qua, si quo modo possent, cuperent spectantium se oculis offerre.

Caput XII.

Retegitur ex occasione falsitas aliquorum axiomatum, quæ referuntur ad exponendos contemptui eos, qui circa Christum utuntur tribus facultatibus interioribus, more potiùs eorum, qui meditantur, quàm qui contemplantur.

I.

Quis proinde sibi persuaderet, repeto, quis sibi persuaderet, non obstante hac tantorum Sanctorum authoritate, quorum ante meminimus, non defore tamen aliquem, qui, ut elevet authoritatem eorum, qui dictos Sanctos hodie imitantur in modo ipsorum Orandi, non dubitaret tandem prorumpere in hæc verba, quorum censuram omnem pij lectoris iudicio relinquam: *Ad quid pascere se constanter hisce mysteriis, hisce miraculis, hisce verbis JESU Christi? Fateor equidem me perceptis ejusmodi*
 verbis

verbis sensisse in me excitari illum spiritum, quo olim duo illi Tonitruum Filij accensi sunt contra Samaritanos qui Christum rejecerant: usque adeo desideravi, calamum, quem manu versabam, mutari mihi in fulmen. Mox tamen conatus sum spiritum ejusmodi, tanquam malè convenientem & importunum, frenare & reprimere, ne & mihi contingeret ex Christo audire illud: *Nescitis cujus spiritus estis.*

Parte tamen alterà, éstne hoc quoquomodo idioma, quo in Perfectionis via erudiantur Animæ?

Ad quid, pascere se constanter hisce mysteriis, hisce miraculis, hisce verbis Christi JESU?

Ecquid unquam aliud fecerunt illi ipsi, quorum ante meminimus, Sancti, cum aliis innumeris, nisi pascere se constanter omnibus alimentis, quæ hîc tam contemptim referuntur? Gloriosus S. Dominicus, ad mortem usque studuit isthæc mysteria, ista miracula vertere in cibum, non suum duntaxat unius, sed totius Populi Christiani. S. Hieronymus, S. Augustinus, S. Ambrosius, S. Gregorius cum omni reliquo Doctorum Ecclesiæ agmine aliud non fecerunt, quàm ut constanter se pascerent, tam cum Orationi vacabant, quàm cum non vacabant, verbis Christi saluberrimis, illa mandendo, terendo, minutim quasi minuendo, velut nectar longè suavissimum, quod vel è cælo Empyreo depluere posset. Et tamen ita loqui lubet?

Ego equidem paratissimus sum respondere ita quærenti, quoties libuerit, quid tandem ea re propositum sibi habeant Christiani: *ad quid pascere se constanter hisce mysteriis, hisce miraculis, hisce verbis Christi JESU?* ut ita Christo illud absque cessatione præstent obsequium, quod illi debetur. *Ad quid pascere se?* ut illud spiritui afferatur solatium, quod inde percipit. *Ad quid se pascere?* ut inde referat

referat spiritus illa constanter commoda, quæ resulant, *Ad quid pascere se?* ut hac ratione conformemus nos propensione & voluntati Ecclesiæ Matris nostræ, nostræ Magistræ; quæ nunquam cessat ista nobis alimenta offerre in quotidianis Evangeliiis. His de causis nos pascimus. An quid desiderat amplius? Prosequitur idem Author jam audacior, & inquit: *hæc esse alimenta Animæ, sed non esse ejus vitam.* Non sunt ejus vita? Prò DEUM immortalem! idem mihi accidit, quod Jeremiæ Vati; *Furore Domini plenus sum, laboravi sustinens.* Sed nihil ad rem. Pugnet hic Ratio: Ira, quàm illi DEUS ut satellitem adjunxit, pedem referat: nec enim ego fociam hîc ejus operam desidero.

Jer. 6.

Et quæ tandem Animæ vita est, si hæc alimenta non sunt? *Verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.* Sic Christus ipse pronuntiavit. *Spiritus*, quia remouent ab anima omnem erga carnem & corpus, & quæ his affinia sunt, affectum & propensionem. *Vita*, quia illam mouent ad agendum virtute summâ. Quòd si contra Christum obstinatè contendere lubet, & asserere, verba ejus non esse vitam, propterea, quòd non sint ipsa gratia, quæ est vita Animæ propria; quæ saltem erunt alimenta, quæ hanc vitam conservant, si ista non sunt? Rectè, nî fallor, de his sentit S. Petrus, qui longè alio quàm isti spiritu ad Christum dixit; *Domine ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.* Et cur verba Christi sunt verba vitæ æternæ, nisi quia verba sunt, quæ, quò gustantur amplius, tantò vitam dant abundantius? *Sicut ex carnalibus escis alitur caro, ita ex diuinis Eloquiis interior homo nutritur.* Quæ sunt verba S. Augustini. Non est igitur hîc ac rem illa ex-

S. August.
de salut.
monitis.
c. 28.

proba-

probratio, quam addit Promulgator jejuniij tam in Mundo novi.

Is qui semper nutritur, his nimirum alimentis, aut fame laborat importunâ, quæ inutiles reddit omnes cibos, aut necesse est, ut tantum pinguedinis collegerit, ut jam nauseet omnem escam.

Et quæ hæc loquendi ratio, apta movere nauseam & stomachum multo plus, quàm, ut perperam supponitur, movere illum possint profunda Christi verba, quæ famem nunquam explent?

Si diceretur: satis non esse mandere hunc cibum, sed necesse esse illum deglutire, in viscera demittere, concoquere, in substantiam propriam vertere, sic agendo & operando, sicut exigunt ea, quæ de Christo identidem meditatur, rectissimè omnino diceretur. Sed velle ex hoc inferre; quòd non sit necesse aliàs meditari tot mysteria, tot Christi miracula, tot Christi verba, eò quòd meditari sit comedere, sit devorare, sit infarcire, non verò se nutrire; hæc enim vero non est ratio loquendi, quâ passim libero ore uti possimus, quin offendamus sexcentos Sanctos, sexcentas Sanctas, imò ipsum adeo DEUM. Instat semel apud ipsum sollicitè S. Franciscus Assisias, ut manifestare dignaretur, quo demum exercitationis genere tam ipsemet, quàm sui Filij, uti deberent potissimùm in omni sua vita, ut tanto magis placerent Divinæ ejus Majestati? Quid ita quærenti inspiravit DEUS? inspiravit ut surgens è loco, in quo tum preces fundebat, coram summa Templi arâ, iret & Missale apprehensum aperiret. Obtemperavit Sanctus, precatus DEUM, ut in aperiendo prima vice libro mox occurreret, quod quærebat: aperuit, & incidit in Passiones Servatoris, aperuit denuò, & iterum se obtulit Christi

T

Passio

Passio: aperuit tertio, & iterum in oculos incurrit Passio Christi. Sic ut hinc citra dubitationem statueret, hunc debere esse cibum suum quotidianum. Et tamen dicitur, quod qui hoc cibo utitur, sit in statu ignominioso hominis gulosi? *Tabescere me fecit Zelus meus.* Malo tamen hoc consumi, quàm eundem exerere.

II.

Sed ad rem ipsam accedamus. Non jubet quidem ipse, qui sic loquitur, ut Animæ Christianæ penitus à corde suo ejiciant Christum; ut olim fecerunt Samaritani; id enim nimis quàm inhumanum foret: quin vult ut eum recipiant. Sed quid? interim vult ut stare eum sinant, nec pensi habeant unquam cum eo de re ulla agere. Quid sibi volunt, ait, repetitæ istæ erga Christum protestationes? quid oblationes? quid obsequia? quid tot considerationes piæ? sufficiat scire oranti, quod habeat præsentem intimè Christum; & sic transigat cum illo tempus simplici & continuato actu puræ Fidei. Si Christus hac nostra ætate rediret ad conversandum inter homines spectabili, ut olim formâ (prosequitur animosus noster Præceptor) & totum se nobis conjungendo, nobis comes iret, ubicunque nos moraremur, in templo, domi, in oratoriis, in urbibus, ruri, in mari, an fortassis nos identidem per totum diem molestè illi occineremus? Domine, volo orare in conspectu tuo; volo versari tecum; volo tecum cibum sumere, volo facere amore tui, quidquid tandem fecero? an non esset hoc, pergite ille utendo his ipsis vocibus; *an non esset hoc abjecta agendi ratio, res incivilis, res inutilis, res cum omnibus urbanitatis legibus pugnans?* sufficere enim nobis deberet

deberet cognoscere, quòd versemur cum Christo & Christus
 verferetur nobiscum, quin aliam haberemus intentionem,
 quàm conformandi nos & conjungendi cum illo in omni
 nostra actione. Sufficiat igitur nobis etiam nunc, hac ra-
 tione cum illo procedere, dum modo non aspectabili præ-
 sentem in corde habemus.

O miras subtilitates, quæ hæcenus Sanctorum nemi-
 ni in mentem venerunt! sed nimis quàm magnum operæ
 pretium erit earum aciem retundere. Quæro igitur pri-
 mò. An si Christus rediret ad conversandum cum homi-
 nibus formâ aspectabili, an illi exhiberi possent omnia,
 quæ modò exhibentur præsentem in SS. Eucharistia: præsen-
 tiâ verâ, personali, propriissimâ, non tamen aspectabili?
 Non crediderim jam ego. Nec enim mihi persuadeo,
 quòd unquam sic illum tractaturi essent Sacerdotes, ut nunc,
 cum illum de Pixide in Pixidem transferunt, dum mani-
 bus gestant in supplicationibus per compita, inclusum vasi
 crySTALLINO; dum tam varij Ecclesiastici ordinis homines
 illum circumstant, hymnos ac Psalmos perpetuò conci-
 nunt notis tam sonoris, ut in Choro aliquo eas audire non
 minoris videatur meriti, quàm sit eas scalpro exprimere.
 Cur autem hoc? Quia si Christus inter Mortales spectabilis
 verferetur, omnis recta ratio, & lex postularer, ut homi-
 nes cum ipso humano modo agerent. Et idcirco credo,
 neminem tunc futurum, qui exemplo illius Apostoli, cui
 id laudî tribuitur, centies de die coram illo prostratus in
 genua suum profiteretur obsequium, eodem obsequio to-
 ties denocte repetito; hos enim esset nihil planè quietis vel-
 le illi permittere. Unde animadvertendum est, quòd
 tractandi cum Christo ratio interior, ratio quædam mysti-

ca est, dissimilis exteriori, atque adeò aliis longè illa, quàm hæc, principiis & regulis utitur.

Verùm quæ hætenus dicta sunt, allatam comparationem infirmant quidem, sed non evertunt. Ad illam evertendam meminisse necesse est, totum istorum errorem, qui has repetitas sæpius preces damnant, quæ Sanctis tam fuerunt familiares, inde nasci, quòd in memoriam non revocent magnum illud S. Augustini effatum: nos in ejusmodi precibus & orationibus, non velle DEO manifestare affectus & propensiones voluntatis nostræ, jam aliunde illi intimè, meliùs quàm nobis sint, perspectos; sed cupere tantùm in nobis ipsis excitare memoriam obligationis nostræ, quâ adstringimur ad respondendum ipsi hoc affectu-

S. August. ad probam de Orando DEO ubi supra. um genere: *Ideò per certa intervalla horarum & temporum, etiam verbis rogamus DEUM, ut illis rerum signis nos ipsos admoneamus, quantumque in hoc desiderio rogandi profecerimus, nobis ipsis innotescamus, & ad hoc agendum nos ipsos acrius excitemus.* Quæ sunt ipsa Sancti Doctoris verba.

Unde cum sic Christum alloquimur. *Domine orabo in tua presentia*: quid dicere intendimus? Revocamus nobis in memoriam, quòd oporteat orare præsentem Christo. Et talis idcirco affectus familiaris admodum fuit Sancto Re-

Pfal. 12. v. 5. gi Davidi: *Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper.* Quando dicimus illi: *volo conversari tecum*: revocamus nobis in memoriam, quòd conversandum sit cum Christo. Quando illi dicimus: *quidquid ago & operor, tecum operari volo*: revocamus nobis in memoriam, quòd vel inter operandum conjunctos nos Christo esse oporteat. *Omnes*

Pfal. 128. v. 168. *via mea in Conspectu tuo.* Quomodo igitur hos repetere actus, inurbanitatis notâ non caret? quid in illis superflui, quid inhumani, quid abjecti est? cum nemo illos repetat

petat id spectando, ut Christus veniat in notitiam ejus, quod ille habet perspectissimum, dum nobiscum versatur; sed repetat tantum, ut se ipsum ad Christi amorem excitet?

Respondet ille cautus, tam diversos actus plenè perfectèque suppleri actu isto simplici; conjunctum esse illi per fidem.

Et ego hìc altum exclamo; non ita rem se habere; non sufficere actum istum simplicem, conjunctionis per fidem. Hic enim habitus potiùs est quàm actus, & idcirco ne quidem sufficit, esse conjunctum per habitum Spei; quin nec quidem per habitum Charitatis: hæc enim Oratio satis remota dicitur, & non est illa proxima, quæ nobis servit ad nos animandos & excitandos. *In ipsa Fide, Spe, & Charitate continuato desiderio semper oramus* (quæ est ad præsentem quæstionem ipsissima S. Augustini responsio) *sed idèò per certa intervalla horarum & temporum etiam verbis* (atque adèò ne quidem solis his affectibus internis) *rogamus DEUM, ut nos ipsos acriùs excitemus.* Ut jam ante dictum est ad errorem relegendum.

Quinam igitur sunt illi, qui contendunt, sufficere ipsis habitum, & quòd necesse non habeant, sicut illi Sancti, adjungere etiam multos actus ad se ipsos strenuè excitandos in omnibus, quæ ad divinum obsequium spectant?

Addunt autem; si ita res haberet, dicendum, quòd Apostolus duram admodum legem nobis imposuisset, cum dixit, omnia, quæcunque agimus, facienda in nomine Domini JESU Christi. *Omne quodcunque facitis in verbo aut in opere, in nomine Domini JESU Christi.* Omnes enim Coloss. 17 quascunque facimus, actiones illi offerre, non est factu possibile. Effugium tamen istud pridem abunde occlusum fuit 1. 1. Cor. 10. 41. à S. Thoma, qui docuit, mediis catenus utendum, quate-

nus serviunt ad consequendum finem; ut fit in medicinis, quæ non sumuntur sine mensura, & dosi, sed tantum, quantum ad valetudinem recuperandam serviunt. Cùm ergo oblationes istæ fiant ad nos erga DEUM excitandos, non aliter, nec amplius iterandæ sunt, quàm quatenus hunc ad finem serviunt. Si subinde tam essent prolixæ, tam assiduæ, ut opprimerent spiritum, non aliter, quàm oleum sine ulla moderatione lucernæ infusum; non verò eum animarent, quis ambigat, quin tunc, utut in se bonæ, prudenter moderandæ essent, cessante nimirum fine, ob quem ab ipso adeò Apostolo præscriptæ sunt, jubente, ut quidquid uspiam fit, non habitu solùm, sed actu, offeratur ad honorem Christi, quæ est ipsa memoriæ obligationis

2.2. q. 44.
art. 14.
corp.

nostræ excitatio. *Uniuscujusque rei quantitas, ait S. Doctor, debet esse proportionata fini, sicut quantitas potionis sanitati: Unde & conveniens est, ut Oratio tantum duret, quantum est utile ad excitandum interioris desiderij fervorem, cùm verò hanc mensuram excedit, ita ut sine tædio durare non possit, non est ulterius protendenda.*

Idcirco nullo non tempore regula hîc tenenda erit, quam jam aliàs dedimus. Qui tali conjunctione gaudet, ut illâ juvante semper oret habitu; intentiùs etiam & ferventiùs, quàm oraret per actus breves & frequentes; non deserat ille hanc conjunctionem, ut & ipse crebris his oblationibus utatur, quibus utebantur Sanctus Rex David, S. Anronius, S. Arsenius, S. Terefia, S. Franciscus Salesius, S. Philippus Neriùs, & innumeri alij (qui nobis demonstrârunt, se eò non esse progressos, ut solo habitu contenti esse possent) hæc enim rara conjunctio illa est ipsissima, quam S. Augustinus appellat *intentionem rogandi*. Est autem Sancto Doctori idem Intentio, quod vulgo *Intensionem dicimus.*

dicimus. Intentio rogandi, sicut non est obruenda si perdurare non potest, ita juxta ea, quæ idem Sanctus observat, si perduraverit, non citò est rumpeuda. Quinam autem illi sunt, qui conjunctione tam arctâ fruuntur? Et si vix ulli sunt, ut quid passim apud omnes in contemptum adducuntur exercitationes istæ piæ? cur, inquam, in contemptum adducuntur? Non est occulta causa. Indicanda nimirum sunt ista Meditantibus: hi enim sunt, qui constanter se pascunt tot mysteriis, tot miraculis, tot verbis Christi JESU, substantiam ipsam pro alimentis dereliquentes. Contemplantes non ita facere consueverunt.

Ego autem hîc disertè edico; si essent, qui satiùs putarent, non curare deinceps alia alimenta; indignos eos futuros, qui vel contemplerentur, vel meditentur, imò qui inter mortales degant. JESU mi Chare! sùntne ista forsân præcepta, quæ in usum redegit sanctissima Mater tua, quando tanto animi sensu, volvebat identidem in corde suo omnia, quæ quotidie ex te & de te intelligebat?

Maria autem conservabat omnia verba hac, conferens in corde suo. Sanctè hîc tibi juro, quòd sanctissimis verbis tuis constanter me velim pascere, quoad potero; & plus etiam, quàm possim incessanter pasci volo Mysteriis tuis tam suavibus, Miraculis tuis tam divinis. Agat alius pro se, quod maluerit. Ego quod ad me pertinet, protestor, moriturum me antè, quàm tale pabulum unquam relinquam. Et nòne hoc est illud pabulum, quod tu mihi præparâsti, ô Pastor mi bone tantis impendiis? Et ego illud unquam relinquam tanquam inutile, fastidiam tanquam insulsum? *Adhareat lingua mea faucibus meis, si*

non meminero tui.

Psal. 46.
v. 5.

III. Non

III.

Non juvabit, ut inducar ad hoc relinquendum, si quis mihi iaculârit: ad orandum benè, satis esse ut sciam, te mihi esse præsentem. Non juvabit, non. Exclamet per me, qui vult, oggerendo verba magis speciosa, quam intellectu facilia. O Præsentiam JESU deliciosam! O ineffabilem! quis tam erit audax, ut non vereatur te interrumpere actibus distinctis intellectûs? Quis extinguere te volet actibus tumultuosis voluntatis? aut quis præsumet offuscare te Imaginibus & figuris, cum tu tecum afferas actum purum, qui est DEUS, Imaginem substantialem qui est Christus JESUS, & amorem perfectum, qui est Spiritus Sanctus. Prò pietatem simulatam & fucatam!

Sed, heus tu? S. Ignatius, S. Philippus, S. Carolus, S. Franciscus Xaverius, S. Franciscus Borgia, & omnes illi Sancti, quorum supra meminimus, cum S. Francisco Seraphico, an non gaudebant & ipsi præsentiam, tantopere hîc laudata? Et tamen meditabantur, hoc est, pascebant se constanter tot mysteriis, tot miraculis, tot verbis Christi JESU? Quam ergo vim habent facultatum internarum actus ad præsentiam ejusmodi expellendam? si illam expellerent, ego sanè capere non possum, quomodo unquam Apostolus tam seriò nos fuisset adhortaturus ad illos repetendos, quando nobis inculcavit, ut non tantùm cogitaremus illa, quæ nostrâ causâ passus est JESUS Christus: sed etiam ut recogitaremus, hoc est, identidem ad illa cogitanda reverteretur. *Recogitate eum, qui talem sustinuit à Peccatoribus adversum semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes.* Recogitare opera Christi non impedit nobis ejus præsentiam, sed eam animat, sed eam vivificat, dum illam nobis exhibet actuosam.

Deinde

Deinde ita dissero. Vel consideratur hæc præsentia, de qua sermo, ut est ineffabilis, an verò ut est deliciosa? ut est ineffabilis, est communis omnibus, qui sunt in gratia DEI; etsi hi actu nec meditentur, nec contemplantur. Ut est deliciosa, tam paucis est communis sine actibus distinctis intellectûs, & sine affectibus non jam tumultuosos (hi enim ab omnibus meritò vituperantur) sed suavibus voluntatis, & sine Imaginibus etiam ac Figuris, ut omnes ferme, qui audiunt ejusmodi exclamationem, possint quidem idèò contemnere istos actus, istos affectus, istas imagines, tanquam res nullius pretij, non tamen eorum loco consequi possint puram illam præsentiam experimentalem, quæ in altissima contemplatione est deliciosa, cum hæc à DEO his in terris donetur quàm paucissimis: & qui illâ fruuntur, non est periculum, ne illam actibus elicitis ullatenus velint interrumpere; usque adèò illa est deliciosa. Quid igitur ejusmodi exclamatione concluditur in utilitatem & commodum multitudinis? Dicat hoc, qui potest intelligere, ego non possum.

Non possum intelligere? Quin imò, concluditur, quòd passim oraturi, potiùs quàm meditentur, contenti sint hære in Oratione tanquam stupidi. Sed non ita fiat: non ita faciant miseri, non faciant; in fraudem enim apertissimam inducerentur. Si contemplari non possunt, abjiciant se, ad summum, tanquam inhabiles, tanquam indigni, sed non despondeant animum; ego enim certò illis promitto, quòd hoc non obstante multum tamen consequi possint etiam de ipsa præsentia deliciosa, si meditentur.

Quid, & quomodo agendum, ut ex Christi præsentia illæ tam suaves deliciae percipiantur? an satis forsan est,

U

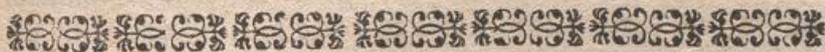
ad stare

adstare coram ipso actu puræ Fidei? Haudquaquam sanè; sola enim Fides ex se non potest conferre has delicias. Necessè est Fidei jungere devotionem, cùm nos doceat S. Bernardus, Fidem, quæ devotione careat, esse cadaver. *Si Serm. 24. quædam anima Fidei ipsa devotio est, quid erit fides, quæ non in Cant. operatur ex devotione, nisi cadaver exanime?* Ad obtinendam autem devotionem hanc, necessaria non est Contemplatio, ut jam cum S. Thoma probavimus; sed vel Contemplatio, vel meditatio. *Causa autem intrinseca devotionis est meditatio, seu Contemplatio*, atque adeò præsentia tam deliciosa, tam potest obtineri applicatione Imaginationis, junctis actibus Intellectûs & affectibus Voluntatis, quàm sine his, si DEO placuerit eam largiri. Non erit; fateor, illa tam deliciosa, propter adjunctum laborem, qui meditando subitur; erit tamen non parùm deliciosa. Caleb igitur potuerit habere pro filia sua *irriguum superius & irriguum inferius*; & DEUS pro suis non habebit? Si Animæ, quæ verè Contemplantur, habent *irriguum superius*; benè ipsis cedat; fruantur & gaudeant dono, quod acceperunt. Illæ tamen, quæ meditantur, sciant & ipsæ superesse pro ipsis *irriguum inferius*. An fortassis renuent acceptare irriguum inferius, quia DEUS non dignatur ipsis dare superius? hoc si fecerint, certæ sint, pro ipsis non superesse nisi *terram arentem*; quod est manere in oratione instar attonitarum. Atque hoc est, quod iis contingit, quibus satis est manere in Oratione cum Fide: hoc est, non contemplari, quia non possunt; & non meditari, quia non volunt. Non ita fiat, non fiat, clamat S. Terefia. *Non præmittatur operatio Intellectûs, donec illam DEUS suspendat, aliàs manebimus stupidi, & non faciemus nec hoc, nec illud.*

illud. Hoc est, nec Contemplabimur, nec meditabimur. Sic illa loquitur vitæ suæ capite duodecimo.

Annon igitur apparet manifestè, quò spectent præcepta ejusmodi generica? eò spectant, ut demonstretur obliquè, eum, qui Meditantes hac in vita vult imitari, perdere tempus; utque idcirco malit peragere orationem stupidè (quidquid contra clamet S. Teresa) quàm uti facultatibus, meditando.

Et ego hîc sanctè me obligo ad oppositum prorsus demonstrandum: non tamen ampliùs solâ autoritate Sanctorum, qui meditando ad sublimissimam perfectionem provecti sunt; id enim abunde jam præstitum est, etiam opposita argumenta retundendo. Obligo igitur me, ad eandem veritatem demonstrandam ratione, cujus tanta est vis, quam intrinsecam appellamus.

Caput XIII.

Adstruitur, Meditatione obtineri posse bonum illud primarium, quod est constitutivum intrinsecum Contemplationis, etsi obtineri nequeat secundarium.

I.

Inter omnes gemmas pretiosas non alia videtur propius referre Contemplationem, quàm Topazius. Unus iste Apoc. 21, omnium aliarum colores complectitur. *Omni colore resplendet.* Duo tamen necessaria sunt, ut hæc ejus supra S. Gregor.

U 2

cete-

1.18. Mor. ceteras gemmas excellentia resplendeat. Primum est, ut
 c.27. omni ex parte à sole penetretur. *Cùm splendore solis tangitur, omnium gemmarum claritates superat.* Alterum ut in statu, quem à natura habet, relinquatur. Cùm politur, cùm lævigatur, cùm asperitas attritu corrigitur, verbo, quando quoquo modo arte perficitur, pro eo quòd splendor ejus augeatur, planè extinguitur, *se plus polis, obscuras: si natura relinquitur, clarior est.* Talis omnino Contemplatio est. Complectitur dotes, & perfectiones omnes, quæ in omnibus, tam inter se diversis, Orandi modis dispersæ inveniuntur. Ante omnia autem, vult undique esse plena DEO præsentem, ut supremum venustatis suæ gradum conscendat. Dein nihil admittit affectationis, & quæsitæ in splendore conciliandæ diligentia, quam tamen hodie aliqui studiosè sectantur.

Loquendo nunc de hac Contemplatione, quæ vera est, & summum apicem consecuta, ego ita dissero. Quodnam est bonum illud substantiale & præcipuum, quod illa affert Animæ? Vulnere amoris, deliquia, alienationes à sensibus, raptus externi? Non: hi enim effectus omnes, potius aliquid imperfectionis involvunt. Et ratio ejus rei est; Quia Anima principio erat similis conchæ, in quam fons perpetuus undas suas exonerabat; quæ quia vim illam aquarum, quæ in illam effundebatur, capere non poterat, foras illam in sensus & corporis Organa diffundi patiebatur. At paulatim progressu temporis multo capacior redita est; haud aliter ac accideret Conchæ, quæ ad incrementum aquarum, quæ affunderentur, proportionem suam & ipsa sensim dilataretur; & idcirco tunc desinunt exundationes illæ, quæ in partes extimas ante derivabantur. Bonum igitur substantialius, quod tunc percipiunt, illud est, quod

quod tam divino modo explicavit S. Tereſia in Manſione Manſ. 7.
ultima (quæ eſt, quando Anima tota reducta eſt ad ultimum ſuimet centrum) & conſiſtit in adhæſione tam forti DEI ad Animam, & Animæ ad DEUM, ut Sancta illam declararet nomine Matrimonij Spiritualis. Neque enim eſt nodus, qui facilè ampliùs ſolvi poſſit, qualis eſt ſponſalium: ſed eſt nodus quodammodo inſolubilis, qualis eſt Matrimonij. Non quidem quòd Anima tunc nequeat ampliùs mortali ſe noxa obſtringere; nam hoc omnino fieri poſteſt, & idcirco Anima tunc præquam aliàs cauta & ſollicita eſt (tanquam Navis onerata, quam ipſum ſuum pondus demergere adhuc in fundum poſteſt) ſed quia illa planè conſidit, id porro non futurum; non quidem ex divina revelatione, niſi & hæc ſingulari DEI & diſtincto favore accedat, ſed ſecuritate quadam, quam anima experitur à DEO ſuo præſente, per auxilia fortiffima, per adjutorium extraordinarium, & fidem illam reciprocã, quæ inter eos mutuò interceſſit, quando in ſacra functione matrimonij contracti voces illæ auditæ ſunt, quas non ſatis explicaverit, qui ipſe à DEO ſingulari favore non audierit: *Volo ut deinceps invicem amemus.* Tunc Anima ſui ipſius penitus obliſcitur, ut de uno DEI honore cogitet: non opes, non æſtimationem, non vitam ipſam penſi habet, & tam non terretur adverſis, quæ occurrere poſſunt in procuranda Domini ſui Gloria, ut illa potiùs expetat; alta tamen quadam pace; de reliquo enim tunc illa nihil vult aliud, quàm quod vult DEUS. Hinc quantum parte una ad cælum & Beatitudinem aſpirat, tantum parte altera contenta eſt, ſi ejus poſſeſſio differatur: ejus enim gloria, ejus ſolatium, ejus corona hæc eſt unica, ut totam ſeſe impendat ad placendum DEO, efficiâtque ut omnes illum ado-

rent, illum ament, illi obediant: neque ex rebus externis, quæ contra naturalem suam propensionem accidunt, plus ipsa mœroris sentit, quàm si ad ipsam planè non pertinerent; tam illa suo in centro secunda est, haud aliter ac Rex aliquis, qui probè nôrit, turbas & bella in Regno suo non deesse, in Regionibus tamen sua à Regia valde remotis.

Hoc est bonum princeps ac præcipuum, quod obtinuit Animæ, quando illa supremum jam Contemplationis apicem attigit. Ad hoc autem Bonum negare nemo potest, quin quis DEI adjutus gratiâ possit pertingere etiam meditando: quin imò credendum, quòd multi re ipsa pertingant, dummodo curent, ut nulla non die viva in animo permaneant axiomata fidei. His enim DEUS alligatam voluit plenam victoriam & triumphum, quem ipse quoti-
 Joh. 3. v. 4. die de mortalium animis reportat: *Hæc est Victoria, quæ vincit Mundum, fides nostra.*

II.

HUic Contemplationis Bono, de quo jam diximus, quòd-
 que est princeps ac primarium, accedit etiam secundarium; quod est, Cognitio experimentalis divinæ præsentia, quam assequitur Anima ad talem statum provec-
 Maxime ad ejusmodi cognitionem accedunt, ut fieri amat, sublimia lumina possessionis, quâ talem Animam sibi vendicant tres divinæ Personæ, & favorum singularium, quos earum quælibet illi confert juxta sua attributa specialia. Hinc est, quòd tunc re vera admiranda sit claritas, quâ
 Joh. 14. Anima capit veritatem illius effati Christi Servatoris: *siquis diligit me sermonem meum servabit, & Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus.*
 v. 22. Sic

Sic illa tunc intelligit & capit hanc veritatem, ut eam non tam credere, quàm palpare videatur. Hinc etiam est, quòd vel hujus ætatis Contemplativi, quando nobis volunt definire objectum sublimis illius Contemplationis, omnes uno ore dicant, quòd sit DEUS præsens non quomocunque, sed DEUS experientiâ perceptus, perceptus gustu, gaudio possessus: quæ tamen omnia ultra præsentiam nihil addunt, nisi experientiam.

Licet igitur demus, quòd experimentalis ista perceptio non concedatur illi, qui ultra Meditationem non progreditur, quid tamen hoc demit illi Bono, quod confert Contemplatio, estque præcipuum? Præcipuum est, ille adventus Personarum Divinarum, cum illa, quam Christus dixit, mansione: hæc autem non est à Christo tributa ut præmium Contemplationis, sed illius amoris, qui inducit ad voluntatem Divinam & celeriter & ad amussim explendam. Eset autem error palpabilis, asserere, hanc Caritatem æquali cum perfectione obtineri non posse ab eo, qui meditatur. Si tamen ille studiosè curet animo quàm altissimè insculpere veritates Evangelicas, quibus tanta vis inest.

Aliud tamen est, in id incumbere, ut probè percipiantur in Oratione Axiomata Fidei; aliud ponere se in Fide, & in illa permanere; subinde autem expectare, donec cælo descendat DEUS ad illa nobis manifestanda; ipsemet in nobis efficiat solus per se, id quod par esset facere nos, ut ad eum enitamur, etsi semper adjuti alis divini ejus favoris.

III. Hac

III.

HAc de causa S. Tereſia, quæ eo amore complexa erat Contemplationem, quo digna eſt, hoc eſt, ex intimis viſceribus; valde tamen fuit ſolicita, ne ſuis in Monafteriis invaleſceret opinio; ſine ipſa, per ſolam Meditationem, non poſſe perveniri ad inſignem perfectionem. Et idcirco locis pluribus, ſed uno potiffimum, ita locuta eſt, ut omnis eatenus deceptus errorem ſuum dedoceri deberet. Crederem me facturum injuriam ejus verbis, ſi non cum fide illa enumerarem, etſi ſatis proluxa,

Iter Per- Res eſt, ex qua pendent plurima, ſcire, quòd DEUS
fect. c. 17. non omnes unâ eadèmq; viâ ducat. Et forſan ille, qui videtur ſtare gradu inferiore, in DEI oculis multo ſublimiore conſiſtit. Atque aded non quia omnes, quæ hoc in Monafterio ſunt deditæ ſunt Orationi, omnes debent eſſe Contemplativa. Hoc non poteſt fieri. Et magno ſolatio erit illi, quæ talis non eſt, probè capere hanc veritatem. Hoc eſt donum, quod confert DEUS. Et quia ad ſalutem neceſſarium non eſt, neque ipſe à nobis hoc exigat, nulla omnino ſit, quæ illud etiam petere audeat: neque idcirco ipſa deſinet eſſe valde perfectæ; ſi id, quod dictum eſt, fecerit: imò fieri poteſt, ut multò plus habeat meritorum; cum ejus conatus majore ſit cum labore conjunctus. Ducit illam DEUS ut fortem, & ſervat, ut donet ſimul totum, quod ipſi hîc negat. Non igitur cadat animis, neque prætermittat Orationem, memor, quòd DEUS nonnunquam lentè ſatis adveniat &c. Ego per annos ampliùs quatuordecim ne meditari quidem poteram, niſi me legendo adjuvarem.

Hinc etiam cum ſat magno poſt intervallo laudâſſet illos libros, in quibus miro ordine, ut ipſa loquitur, diſtributa ſunt puncta meditandi per hebdomadam, de vita Chriſti, de

fi, de novissimis, de nostro nihilo, & alia ejusce generis argumenta; sic subjungit.

Qui solitus fuerit tenere hanc orandi rationem, non est, c. 19. Iter. quod moneam; cum eum semitâ tam securâ DEUS deducturus sit ad portum lucis, & iniis tam bonis responsurus sit finis bonus. Et quicumque hâc incedere possunt, securè ambulant; ligato enim Intellectu discursivo proceditur cum quiete. Id tamen, de quo ego agere cuperem, est, afferre aliquod remedium pro iis, qui hâc viâ incedere non possent. Ista in hoc genere fuerunt sensa S. Teresæ toto diversa cælo à sensis eorum, qui hac ætate novis Mundum præceptis volunt informare.

Nequis autem forsân existimaret, ita illam sensisse hac in terra; mutâsse autem sententiam, ubi in patriam appulsa est, non ab re erit hîc obiter meminisse magnæ illius sollicitudinis, quam præ se tulit, cum aspectabilis facta uni alicui cararum suarum filiarum, efficiendi ut istæ omni suo studio avellerentur ab affectu ac desiderio raptuum, revelationum, visionum, & aliorum ejus generis donorum, quantumcunque sublimium; non ideo duntaxat, quia frequenter his deceptiones admixtæ sunt, sed quia illa non sunt, quæ Animas locupletes transmittunt in cælum; id quod faciunt virtutes. Inde etiam rogata ab una aliqua, ut proponeret librum, qui cum fructu legi posset, non vitam suam in medium attulit, quam potius optabat non nimis frequenter teri à suis filiabus; sed librum Doctrinæ Christianæ, & voce, quæ horrore concutere posset, *hic, aiebat, est liber, quem desidero diu noctûque legi à meis Filiabus, qui est lex DEI.*

Postumus igitur tandem inducere in animum, quòd meditando in libro tam pulchro perventuri simus ad perfectionem. Noverat enimvero, noverat vir ille secundum

dùm cor DEI, quid diceret, cùm exclamavit: *Beatus vir, qui in lege Domini meditatur die ac nocte.* Non me latet: quòd Sanctus Rex hisce verbis non intenderit homines impellere potius ad meditandum, quàm ad contemplandum: neque enim contemplantis minus, quàm meditantis oculis perpetuò obversari potest lex divina. Dico tamen his ex verbis manifestè patere, Meditationem, etiam ut à Contemplatione sejuncta est, posse efficere hominem perfectum: cùm etiam Beatum efficere possit.

IV.

Nemo igitur sit, qui desinat revereri sublimia Contemplationis dona: sed vicissim etiam neminem invenire sit, qui iis destitutum superbè despiciat; id enim pugnat cum omni demissionis Christianæ regula. Non eum rerum ordinem DEUS esse voluit, ut mentis Ecstases communes essent omnibus in hac vita servis suis; voluit tamen, ut nulli non communis esset Ecstasis vitæ, si modò voluerit. Hæc est præclara illa Ecstasis, quâ absorptus erat Apostolus, cùm scripsit. *Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus.* Et hæc consistit tantùm, ut S. Franciscus Salesius observavit, in adimplenda Lege DEI; non tamen qualicunque, sed heroica cum perfectione. Hæc est illa Ecstasis, quæ facit, ut Anima amore DEI non tantùm magnâ suâ voluntate contemnat omnem turpem voluptatem, omne luctum fallax, omnem gloriam falsam, & quid quid, quamlibet parum, pugnat cum voluntate DEI: sed ut præterea animo generoso amplectatur omnes cruciatus, gaudeat in egestate, exulter in persecutionibus, & palàm ostendat, non se jam porro sibi, sed DEO soli vivere:

quit

Gal. 2.
v. 19.

quin imò, quòd ratione vivendi ecstática vivat in DEO instar guttulæ, quæ, mersa in vasto mari non amplius ipsa est, usque ad eò plenè ibi latitat. *Quæ sursum sunt, querite. Quæ sursum sunt sapite; mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in DEO.* Col. 1.

Ad hanc igitur Ecstasim, si credimus S. Francisco Salesio, paulò ante laudato, voluit DEUS ut omnes pertinere possent: & idcirco adjungit; non paucos esse Sanctos, qui re ipsa eò pertigerint; *quin unquam aliam in Oratione gratiam acceperint, aut favorem, præter solam devotionem.* Idque hac de causa; quia, quod nos in tales rapit Ecstases, non est Contemplatio, sed amor erga Christum. *Charitas Christi urget nos, ut qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est.* Dicere autem hunc amorem non à Meditantibus, sed Contemplantibus tantùm obtineri posse, error esset nimis quàm manifestus. Causa devotionis intrinseca ex parte nostra oportet, ut sit Meditatio seu Contemplatio. Unde ad hanc diem non aliud cærius bonæ Orationis signum habitum est, quàm Bonitas operum. Atque ad eò, ubi reperta fuit Ecstasis vitæ, solita est Oratio haberi bona, et si non adesset Ecstasis mentis. E diverso, ubi fuit Ecstasis mentis, quin tamen juncta esset Ec-

stasis vitæ, Oratio bona non est habita. *Ex fructibus eorum cognoscetis eos.*

Matth. 7.
v. 2.

X 2

Caput XIV.

Caput XIV.

*Ostenditur quàm immeritò traducantur Colloquia in
Meditatione, quasi id in iis spectetur ridiculè, ut ipse
DEUS rationibus convincatur.*

I.

Æquitas postulat, ut in causis omnibus, quas sine ani-
mi perturbatione discutere propositum est, ea au-
diantur, quæ etiam pars adversa ad se purgandam
afferre potest. Ego igitur, cum attentè considerarem, quæ
in medium allata sunt hæcenus, facere non potui, quin
vehemens mihi oboriretur suspicio, eum, qui vilipende-
re non veretur Meditationem, tanquam medium ineptum
ad consequendam perfectionem, nunquam cum illa ita
familiariter fuisse versatum, ut illam de facie noverit. Dum
autem in causa progressus sum longiùs, desij suspicari: id
enim mihi redditum est manifestum. Inveni enim eos,
qui eam accusare audent, accusare quidem Meditationem,
sed non eam, quæ bona est, non eam quæ præclara, quæ-
que salutaris est. Accusant aliquam, quam ipsi sibi fin-
gunt pro arbitrio. Supponunt enim Meditantes non aliud
agere, quàm ut ingeniosum quid & argutum exco-
gitent, sicut faciunt, qui scribunt: ut sedentur curiosa; ut
suas intentiones sequantur; ut in Oratione se detineant,
perinde prorsus atque in aliqua antiquorum Philosopho-
rum Schola; qui, ut egregiè observavit S. Thomas, ipsi
quoque in perpendenda DEI magnitudine & perfectioni-
bus, sed non nisi amore sui ad eas pervestigandas impulsæ
occupabantur. Et cui unquam tale quid in mentem venit?
Qui meditatur, meminit eorum, quæ scripsit S. Petrus de
Alcan-

In 3. dist.
§ 5. a. 2.

Alcantara eo loco, quo de Meditatione ita differit. *Finis* Tract. de
 totius hujus negotij spiritualis magis consistit in affectibus vo- Orat.
 luntatis, quàm in speculationibus intellectus. Unde quando mon. 8.
 Anima Christiana percipit se accendi in amore DEI, oportet ut
 omittat omnem aliam ratiocinationem, quantumcunque subli-
 mis ipsi videretur; non quòd hæc in se mala sint, sed quia illo
 tempore impedirent bonum majus. Post laborem autem Medi-
 tationis, æquum est, aliquid quietis concedi Intellectui, sinen-
 do illum respirare nonnihil in brachiis Contemplationis &c.
 Quando autem Intellectus Voluntatem porro non excitabit, sed
 potius interquiescet; tunc isto beneficio (Intellectus) utendum
 est, & denuo revertendum ad laborem; postquam tamen pri-
 mum bolum concoximus, & digessimus. Cum in hoc nos
 oporteat esse similes Olitori, qui horti sui areolas irrigat. Is
 enim primò unum tantum aque ductum aperit; subinde alium,
 aliúmque, donec denique totus hortus irrigetur.

Proinde, qui meditatatur, horum probè meminit, & in
 praxin illa redigit; cum eadem inculcãrit etiam S. Ignatius
 in doctis suis ad spiritualia Exercitia Additionibus. Et id. Addit. 4.
 circo in Meditationibus plus indulget affectibus, bonis pro-
 positis, petitionibus, & colloquiis cum DEO suo, quàm
 soli Intellectus ratiocinationi.

Sed, quod fidem superat; etiam hæc non sufficiunt ad
 purgandos eos, qui Meditationi dant operam, ab accusa-
 tionibus, quibus illos parùm benevoli impetunt. Sicut
 enim isti supponunt, quòd tota ipsorum ratiocinatio aliud
 non sit, quàm animi causâ suscepta venatio; sic indulgere
 affectibus, maximè in colloquiis, existimatur esse artifi-
 cium Eloquentiæ affectatæ, perinde ac si affectus isti nun-
 quam ex corde, sed tantùm ex cerebro prodeant.

Possum videri, velle calumniis calumnias rependere,

X 3

si non

si non ipsa hinc recito calumniantium verba. Recitabo igitur sola unius alicujus istorum, quem (si hinc verum animi mei sensum manifestare mihi concessum est) summè doleo tantopere mentem propriam fatigasse perpetuis sophismatis, fructu alio nullo, quàm ut similibus aliorum etiam mentes rotaret. Postquam igitur hinc magno animi ardore dixit, *Quòd DEUS averteretur eos, qui semper volunt esse parvi damnabili quòdam ignavia se erigendi; quòd humi defodiant talentum fidei, oppressum abisso quadam rationum, considerationum aut cogitationum argutarum; quòdque cùm sint conditi, ut sint Imagines DEI, relinquunt DEUM & retineant Imagines.* Tandem in fine sic versutè concludit. *Non obsisto iis, qui meditantur cum demissione, sed iis, qui nunquam se submittere volunt, praterquam in Meditatione; & qui pro eo quòd candidè dicant: DEUS meus, miserere mei; semper rationes illi proponere satagunt, cur misereri eorum debeat, semper motiva; perinde ac si propositum ipsis esset, convincere ipsum, & quasi nescirent aliter rogare DEUM, nisi multis ipsum rogando alloquantur.*

Nunc autem, sùnt hæc verba hominis, qui verè candidèque docere velit, quid sit meditari? an verò ejus, qui istud suo sibi fingat arbitrio, ut censurâ perstringat? omittamus injurias illis illatas, qui dicuntur meditando esse parvi, esse ignavi, esse servi inutiles, qui concessum sibi talentum, ipsius etiam Fidei, sepeliant. Nihil dicamus, quòd comparentur Idolorum cultoribus, qui DEUM pro Imaginibus relinquunt. Dissimulemus tanquam non dictum, quod de iis prædicatur, quasi nunquam se submittant, nisi tantùm meditando. Nonne aperta verborum pugna est (in quales nulla non die impingunt, qui animi

pertur-

non il

perturbatione abripi se sinunt) affirmare, quòd qui meditatatur, id faciat studio demissionis omnium, quæ esse possint, rusticissimæ? & affirmare, cum qui meditatatur, id facere studio vanitatis perversissimæ? Quæ enim superbia vel excogitari potest enormior hâc, velle rationum vi expugnare DEUM, qui super omnem rationem est?

Sed dissimulemus hæc omnia, quæ nihil referunt ad finem meum præcipuum: quis unquam præscribit, ut affectibus misceatur argumentatio? & quamquam misceretur, essetne is error adeò luculentus? Ecclesia nunquam aliquid rogat DEUM, quin adducat aliquam causam, consequendi id, quod petit. Volvatur tantùm Sacrificantium liber, & subinde mihi indicetur, an ullam facilè Collectam, quàm dicimus, invenire sit, in qua id prætermittat? An idcirco continuò affirmandum, Ecclesiam non tam rogare DEUM, quàm id agere, ut audacter eum convincat? Et quid tandem discriminis agnovit Apostolus inter *Orationes* & *obsecrationes*, præscribendo nunc has, nunc illas, prout esset opportunum? *Orationum* nomine, asserunt interpretes, præscripsisse illum *Orationes* simplices, *Obsecrationum* autem vocabulo intellexisse preces, quibus multi adjungantur tituli, quibus homo DEUM movere studeat. Si perperam agit, qui, dum misericordiam DEI implorat, congerit rationes varias ad illam exorandam, totus Psalmorum liber delendus erit, in quo unus David (qui, nisi fallor, siquis alius conjunctus DEO erat) non cumulum tantùm congeffit, sed digessit ordine. Necesse erit damnare Moysen, qui harum vinculis tantùm non manus DEO ligare conatus est: damnare Josaphatum, damnare Jeremiam, damnare Danielelem, damnare propè dixim Prophetas,

Suar. tom.
2. de Rel.
l. 2. n. 8.
& 9. ex D.
Thom. 2. 2.
q. 83. art.
17. in c.

Gerf. de
Monte
Contem-
plat. c. 41.

Gerf. de
Medic.
spirit. p. 2.
c. 1. atc.

In appell.
ad div. Mi-
seric.

phas omnes, qui Orationibus suis tam prolixis conati sunt prævalere Omnipotenti; tam multa fuerunt arma rationum diversi generis, humilium, quidem sed efficacium, quibus non veriti sunt Magnum illum Conditorum suum aggredi. Atque hæc ex sacris Literis. Extra has scire oportet Guilielmum Parisiensem compilasse librum pulcherrimum, cui Titulum fecit *Rhetorica divina*; in quo, aliud propè agit nihil, quàm ut in unum colligat rationes proponendas in Oratione ad DEUM, ad Christum JESUM, ad Matrem Virginem, ad Sanctos Sanctasque, & totam Curiam cælestem, quàm numerosa illa est, ut inducantur ad nostri miserendum. Atque adeò, qui querit, cum misericordia à DEO flagitatur, rationes adhiberi, Guilielmo litem moveat necesse est. Facile tamen causam suam Guilielmus ager, demonstrando, se in ejusmodi Rhetorica Magistros habuisse S. Bernardum, S. Anselmum, S. Augustinum, & alios ejus Ordinis Sanctos Doctores, qui illam suis in Meditationibus docuerunt modo omnium perfectissimo, qui est exemplorum.

Nec aliter se expediet Joannes Gerson & ipse Parisiensis, pietate inclytus, si ipsi opponatur, quòd in secunda parte libelli, quem indigitavit, *Mendicitatem Spiritualem*, veri Pauperis personam induerit, sed facundi non minùs, quàm ut potens quicumque Orator. Imò quòd egerit Causidicum aut Curia Advocatum, dum progressus est ad scribendam longam appellationem, lectu dignissimam, in qua à Justitia DEI summâ eloquentiâ appellat ad tribunal Misericordiæ DEI. Talia igitur rationum momenta vel adducidebent in precibus & Oratione ad DEUM, vel non? si non, cur homines tales ac tanti normam præscribunt?
si sunt

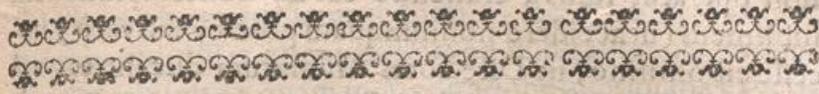
si sunt adducendæ; ut quid igitur invektivæ scribuntur contra eos, qui adducunt?

Observandum nihilominus, Christianos, qui rationes DEO in Oratione afferunt, non earum momentis, sed Divina Bonitate niti. Ethnici earum robore fulciebant causas suas; & idcirco jure ac meritò reprehensi sunt à Christo, cum secum statuerent, earum respectu gratias sibi conferendas. *Putabant, quòd in multiloquio exaudirentur*; non dicit: *volebant*; sed: *Putabant*, qui est ille Matth. 6. v. 17. error, cujus isti etiam Meditantes insimulant. Sed planè insimulant, pro sua scilicet humanitate; neque enim scio, an calumniatores isti unquam tanto lumine præditi fuerint, ut aliorum animos penetrarent, & ex imo eorum cogitationes absconditas eruerent. Ecclesia cum tota illa acie credentium, qui rationes DEO adducunt, dum illi supplicant, Ethnicorum id more non faciunt. Fiduciam suam omnem, ut diximus, collocant in Bonitate DEI: rationibus tamen, quæ sine multo studio affectui eorum sese offerunt, prudenter utuntur & sanctè: iis enim excitant se ipsos ad orandum majore cum fervore, ob illorum actuum varietatem, qui nunc sunt Fidei, nunc pudoris, nunc doloris, nunc fiduciæ teneræ, qui cum ejusmodi motivis junguntur. Verùm iste ipse fervor sensibilis est id, quod tantopere aliquibus displicet, qui cum juncto studio efficere laborent, ut sola hodie in Mundo supersit Fides, quin ullam vel alimentorum, vel auxiliorum curam habeant, quæ illam in abstinentia perpetua corroborarent, nihil cogitant de non levi discrimine, in quod illa incurrit, complurium in animis torpescendi, quin & moriendi.

II.

Fateor nihilominus denique, me nondum assequi Idio-
 ma, quo video hoc in argumento, quod sumpti tra-
 ctandum, hodie nonnullos uti. Parte enim unâ audio sug-
 geri, quòd ad assequendum Contemplationis Mysticæ do-
 num, opus sit virtute sublimi, atque adeò victoriâ sui per-
 fectâ, avulsione, denudatione ab omni quod DEUS non
 est, annihilatione, & siqua sunt alia verba apta exprime-
 re hominem in carne Angelum. Parte autem alterâ, au-
 dio dici, puram Meditationem non solùm non posse un-
 quam conferre virtutem ejusmodi, sed quòd illa orandi
 genus sit solis incipientibus accommodatum; bonam qui-
 dem; quia malam appellare, esset uti vocibus, quas Eccle-
 sia nimium quantum exosa est: sed abjectam, cruciabilem,
 trivialem, summè materiale; & verbo, ejusmodi ut quis-
 quis illius viâ incedit, non solùm post quinquaginta annos
 non possit pertingere ad conjunctionem cum DEO, sed
 nè quidem passu uno propiùs ad eum accedere: quæ sunt
 voces non quidem tam audaces, non tamen minùs duræ.
 Quæro igitur, Quid tandem agendum illi, qui idoneus red-
 di velit ad beatam istam Contemplationem? aspirare ad
 illam Animarum est tam purgatarum, ut quando quis af-
 secutus fuerit omnia, quæ ad eam supponuntur, nemo non
 absque illa ingredi possit rectâ in cælum ad locum inter Se-
 raphinos capiendum. Meditationi operam dare, horum
 sententiâ Monitorum, est oleum & tempus perdere. Quid
 igitur agendum? melius nimirum erit, omittere utrumque,
 & vivere in Fide. Hæc metuo ne sit sequela noxia illa
 quidem, sed rectâ ex præmissis deducta; quam tandem vul-
 gares Animæ hac ex doctrina colligant, tanquam illam,
 quæ

quæ sit sufficiens ad truncandos non uni pedes, qui cetero-
quin ipse conaretur assurgere: non sufficit tamen ad
donandas alas, præterquam fictitias.

Pars III.

Quæ continetur responsio ad propositum hoc in
libello quæsitum, cum cautelis necessariò observan-
dis, ne vera Contemplatio cum affectata
confundatur.

Caput I.

*Solutio quæstionis cum cautelis necessariò observandis
in certis casibus.*

I.

Sed tempus est denique, amicorum carissime, ut post
longam ratiocinationis digressionem, accedam ad fi-
nem, cujus gratiâ me illam fecisse non difficulter co-
gnosci potest. Factum id est, ut responderem quæsitò à te
proposito: An præstet, ut Animarum Directores ducant Ani-
mas viâ Meditationis; an viâ Contemplationis? Et ego ti-
bi sine fæco dico: ad respondendum tuo quæsitò, potuisse
me, tanquam ad littus, recto cursu inveni, ut fieri amat,
cum plenis velis navis agitur. Sed si ego hac ratione fe-
stinâssem ad portum, non licuisset mihi observare tot sinus,
tot arenarum cumulos, tot scopulos, tot pericula, quibus
cognitis rectiùs prospicitur, ubi tandem portus sit.

Stabilitis itaque principiis, hætenus probatis, ego, pro
 mea hebetudine, ita pronuntiabo. Quando Animæ pri-
 mò decernunt dare se totas DEO, si DEUS ipsemet in iis
 non operatur solus, trahendo eas ad Contemplationem
 S. Bermar. sublimem (ut accidere nonnunquam potest, sed rarò) ne-
 in Serm de cesse est omnino, ut Directores Animarum ducant eas viâ
 Circum. puræ Meditationis, quæ est via Regia; id unum tamen ad-
 vertant, non omnes Animas habiles esse ad eandem Me-
 ditandi formam tenendam: & idcirco Meditationum ar-
 gumenta nunc pluribus, nunc paucioribus proponenda
 sunt, prout plus minúsve capaces sunt. Neque ad evitan-
 dum laborem Patrum amantium dicere oportet spirituali-
 bus ejusmodi filiabus, satis ipsis esse debere, cum accedunt
 ad Orationem, ut ibi se collocent in Fide. Non dixerò
 tamen, ut illas unquam obligent aut ad ratiocinandum
 cum rigore: sed permittant, ut intellecta veritate, libere
 indulgeant, quantum volent, affectibus devotis, quæ sunt
 brachia, quibus illam inventam stringere debent, & ad
 hoc non lentè procurrere.

Præ omni autem re alia diligenter inculcent Anima-
 bus suæ curæ creditis, ut DEO se in oratione, meliore quo
 possint modo, commendent, crebrò inquam, magno cum
 affectu, fiducia & demissione; nec ambigant, quin hæc viâ
 locupletandæ sint veris virtutibus, citiùs etiam, quàm ipsæ
 putent.

Quodsi etiam permisâ Animabus bonis hac affectuum
 libertate, tamen illæ subjectæ sint ariditatibus, non absque
 gravi periculo tædij, quo paulatim Orationem Mentalem
 fastidiant, & omnino relinquunt, non putent Directores
 satisfacisse se officio, si ipsis dicant, ut ariditates vincant
 tolerantia: etsi enim hoc bonum est, non est tamen bonum
 omni-

omnibus, nec ubique. Id agant potiùs, ut eas jubeant aliquantum legere, & aliquantum meditari; mox redire ad legendum, & inde iterum ad meditandum. Consilium hoc non est risu explodendum: lego enim id S. Francisco Salesio multum fuisse probatum. Ac proinde cùm ille animos addidisset alicui Animæ ad constantè perseverandum in ariditate, quàm in Meditatione quotidiana experiri erat solita, pergit in quadam suarum Epistolarum ita discurrere; *Utere libro, cùm animus tuus fuerit fatigatus. Vo-P. 2. l. 5. lo dicere, lege aliquantulum, & postea meditare: subinde iterum lege, & denno meditare, dum media vestra hora effluat. ep. 47. ad Sic fecit initio S. Mater Teresa, & dicit, bene sibi successisse negotium. Et quia confidenter loquimur, adjungo, quòd ego quoque ita me gesserim, nec malè res cesserit. Sit tibi axiomatis instar, quòd gratia meditandi acquiri non possit ullo animi conatu, sed requirat suavem perseverantiam cum plena demissione animi. Relig. Abbat.* Tam longè alia senserunt boni isti servi DEI, ab iis, qui cohorrescunt, cùm vel audiunt spiritum sensibili aliquo erigendum. An non præstat, efficere ut sensus juvet spiritum, quàm ut ille incipiat laborare tædio, plenusque indignatione despondeat animum, & spiritui resistat?

Ubi subinde animas profecisse patuerit, Directores earum variis indiciis agnoscent, an illas DEUS in conclave intimum admittere velit. Indicia autem ista erunt, cognoscere clarè, quòd illæ incipiant animum vehementer avellere à creaturis, ament solitudinem, complacent sibi in silentio, quòdque, ubi se ipsæ ad orandum componunt, major jam sit illa vis, quâ illas DEUS trahat ad se, quàm illa, quam ipsæ adhibent ad se DEO conjungendas. Tunc majori in libertate relinquendæ sunt, nunquam tamen ipsis

ipsis hæc quasi lex præscribatur ; necessarium esse relinquere Meditationem sic , ut ne audire quidem velint ejus nomen : hæc enim est doctrina prorsus & è diametro pugnans cum illa , quam peritissimi quique verbo , & exemplis tradiderunt. De Sancto Carolo scribit Justanus , solitum illum plerumque meditari de Passione Christi , ut jam supra animadvertum est , & quod præterea annis singulis bis se in loca à strepitu remota recipere solitus sit , ubi ab omnibus Mundi tumultibus avulsus aliquot diebus spiritum divinâ Contemplatione pasceret.

II.

SOLùm hîc attento obtutu observandum , aliud esse Contemplationem acquisitam , ut diximus toties , aliud infusam. Acquisita solet esse fructus valde ordinarius Meditationis perseverantis , imò , si Theologis Fides , non multum differt à Meditatione , sed illam perficit ; est enim illa modus tam perfectus agnoscendi confestim aliquam personam , aliquam domum , agrum , aut vilam , qualem habet , qui hæc jam crebrò admodum accuratè & minutim contemplatus est. Facit Anima , quod fecit Regina Saba , quæ initio magnâ suâ voluptate gloriâ Salomonis per partes consideravit. Postquam tamen hoc partium singularum examen absolvit , denique ejus ideam tam perfectam concepit , ut ad illam admirandam , amandam , séque ingenti lætitiâ perfundendam , alio opus non esset , quàm unâ solâ cogitatione , quâ illam sibi in memoriam revocaret. Et hæc fuit illa cogitatio , quæ , quod ad intellectum spectat , totam illam extra se rapuit , & stupore attonitam reddidit.

2. Reg. 9. *Non erat præ stupore ultra in ea spiritus.*

Quando

Quando igitur multo & diligenti Meditationis usu deprehenditur Anima bene disposita ad modum sive cognoscendi, sive concipiendi res, qualis est quem hîc descripsimus, sinatur in eo pergere; hoc enim est contemplari. Sed ne iste quidem status permanens ac fixus est. Et idcirco nunquam sibi persuadeat Anima, quòd operatura sit contra proprium statum, si quando in necessitate aliqua speciali, aut inquisitionis, aut reformationis, aut alterius redire etiam debuerit ad Meditationem.

Poterit autem præcipuè ad eam redire, quando pro luce aliquâ solenni, & sacrâ certo Mysterio, id ipsum Mysterium attentius & accuratius voluerit perpendere. Siquidem, etsi qui naribus admovet aquam illam suavissimam, quam Angelicam dicunt, fruatur in uno solo odore eminenter omni odore thymi, rosarum, roris matini, lilliorum, floris malorum aureorum, ex quibus ipsa composita est; non tamen idcirco qui nunc hunc, nunc illum ex his floribus seorsim ad nares admovet, non sentit, quem exhalat odorem ratione quadam propria & speciali. Idem fit in re nostra.

In Contemplationem igitur acquisitam plures introduci, & ad eam admitti possunt, cum advertitur augmentum luminis interni, demissionis, obedientiæ, abnegationis, & præsertim amoris DEI, jam per meditationem acquisitum. Contemplatio enim præcipuè consistit in facilitate, nata ex habitu bono, quam spiritus experitur, conjungendi se DEO, quin multis & longis considerationibus opus habeat, quæ ad hoc illum juvent.

III. Non

III.

Cant. I.

Non ita seres habet in Infusa. In hanc nemo cujusquam Directoris operâ ducendus est: cum ad solum Regem spectet ducere Sponsam, in laudatas illas cellas, quæ dicuntur vinorum electorum. *Introduxit me Rex in cellaris sua.* Promoveri tantum & adjuvari poterunt illi agendi modi, quibus DEUS Animam ad se trahit: hoc ipsum tamen magnâ agendum cautione, & valdè circumspectè, cum non leve sit periculum, longiùs illam provehendi, quàm per vocationem liceat. Si sponsa, absque eo, quod eam Rex manu prehensam ducat, ipsa se ulro ingesserit, væ miseræ! Punietur à Rege, ut nimium præfidens. Et magis etiam quàm ipsa punietur, qui ipsam impellit, urget, instat. *Non omnibus adolescentulis uno in loco frui datur secretâ Sponsi præsentia* (ita S. Bernardus de hoc negotio disseruit.) *sed ut cuique paratum est à Patre ipsius.* *Non enim nos eum eligimus, sed ipse elegit nos, & posuit nos, & ubi ab eo quisque positus est, ibi est.* Ut quid igitur nos ipsi conemur intrare illuc, ubi Dominus non tantum aperit januam, ut fieri assolet in hortis apertis; sed ipse introducit, ut fit in loca intima? Hinc celeberrimi quique Duces Animarum, de quibus aliqua extet memoria, nullâ non ætate hoc in genere fuerunt cautissimi, cum probè nôssent, quod cum DEUS Animam aliquam seriò vult, non ideo omit at illam evehere ad gradus altissimos, Visionum, Revelationum, Raptuum, Allocutionum mirabilium, quia ipsa infimâ statione contenta est. Imò tunc illam magis, quàm aliàs unquam evehit.

Nec vim ullam habet argutiâ, quâ non nemo hoc in negotio utitur. Contemplatio acquisita est dispositio proxima

xima ad infusam. Potest autem procurari acquisita. Igitur procurari, aut, ut ille loquitur, quasi jure exigi poterit etiam Infusa; permittendo tamen DEO & tempus & modum, quibus Animam velit elevare.

Nego siquidem consequentiam. Humilitas in Ecclesia est dispositio proxima ad consequendam summam gloriam. Ergo cum laude id agi & spectari poterit, ut quis glorificetur. Obedientia in Claustris Religiosorum est dispositio proxima ad obtinendas in iis solitas præfecturas. Ergo cum virtute poterit quis curare, ut has ad præfecturas adhibeatur. Sanctitas perfecta utrolibet in sexu est dispositio proxima ad patranda Miracula. Ergo procurari sanctè poterit virtus hæc prodigia patrandi. Omnes istæ sequelæ falsissimæ sunt; & quâ id causâ? nimirum omnes istæ, de quibus dictum, dispositiones ejus tantum generis sunt, quæ meriti congrui dicuntur. Quis autem nescit, non semper, quoties cum laude procurari potest ejusmodi meritum, pari etiam cum laude procurari posse præmium, quod illi respondeat? aliter si esset, posset quis cum laude procurare omnes dignitates, omnes opes, omnes hæreditates, omnes prærogativas, quæ bene meritis rectè tribuuntur. Aliter tamen se res habet. Multo plus laudis ille meretur, qui hæc procurare negligit. Contemplatio Infusa earum è gratiarum numero est quæ gratis datæ vocantur. Unde verum non est, quòd ab ullo unquam procurari possit (nisi hæc vox *procurare* sumatur sensu minùs proprio, ut significat actionem, quæ qualemcunque cum re proportionem & convenientiam habeat) & multo minùs velut jure exigi. Si autem ita res habet, quomodo igitur bonus Animarum Rector, qualem se profitetur citatus Magister, dicere Animabus potest, utut Sanctis, quòd habitâ jam

Z

Contem-

Job. 19.
v. 21.

Contemplatione acquisita tutò progredi possint ad exigendam etiam Infusam? Nunquid ad præceptum tuum elevabitur Aquila, aut in arduis ponet nidum suum?

Manf. 4.
c. 2.

Non ita Animas suæ curæ creditas allocuta est Sancta illa, quæ Matris titulum tam præclarè merita est. Ubi enim sermo illi fuit de primis istius Orationis infusæ principiis, summo studio filias suas admonuit, ne, si illam cuperent, ullo modo exigerent. *Desiderant aliqua nosse, hoc illa scripsit, quâ ratione obtinenda sit ista gratia? Edicam vobis id, quod audiivi: relinquendo curam DEO, quando placeat suæ majestati eam conferre, quia sic vult, & non ob aliud. Postquam factum fuerit id, quod fit in mansionibus præteritis, alio non est opus, quàm demissione. Hac vinci se sinit Dominus, ut nobis concedat, quantum ab eo desideramus. Primum autem, ex quo cognoscere potestis, an sitis prædita hac demissione, est, cogitare vos non esse dignas istis gratiis, & istis suavitatibus Domini, & quòd non oporteat eas habere, quamdiu vivitis. Dicetis mihi, quomodo ergo obtinentur, si eas non procuraverimus? ad hoc Respondeo, modum alium meliorem non esse, eo, quem dixi; non procurare illas. Conferantur hæc documenta cum illis, quæ dant nobis alij; & subinde observetur, an quidquam inter se similitudinis habeant, aut in vultu, aut in agendi ratione. Verùm an non affirmant Sancti, Contemplationem, qualiscunque illa sit, multis admodum communem esse? Ita sanè: quin ego repono; affirmari ab ipsis, quòd sit communis omnibus. Ita existimavit S. Gregorius. Et idcirco cùm secum tacitus observaret tam multas illas fenestras obliquas, aut sicut loquuntur Septuaginta, sagittarias, quæ omni ex parte illustrabant templum, in hæc verba scripsit. *Notandum, quòd intra Portam templi undique per circuitum fenestra obliquæ**

In Ezech.
l. 1. hom.
17.

liqua esse memorantur. Non enim Contemplationis gratia sum-
 mis datur, & minimis non datur. Sed sepe hanc summi, se-
 pe infimi, sepius remoti, aliquando eam Conjugati percipiunt.
 Si ergo nullum est officium fidelium, à quo possit Contemplatio-
 nis gratia excludi, quisquis cor intus habet, illustrari etiam
 lumine Contemplationis potest. Quia intra Portam undique
 per circuitum fenestrae obliquae constructae sunt, ut nemo ex hac
 gratia quasi de singularitate glorietur. Sed attentione hic
 opus est. Aliud est, quòd gratia Contemplationis, etiam
 Infusa, communis sit omnibus, aliud quòd à Directori-
 bus Animarum possit fieri communis omnibus. Possunt
 quidem id studiosè agere Directores isti, ut omnes habe-
 ant dispositiones ad hanc gratiam, de quibus ante diximus,
 dum eos inducunt ad diligenter meditandum, ad se abji-
 ciendum, ad obediendum, ad vincendum. Nunquam
 tamen id intendi potest, ut omnes illam habeant: hæc
 enim esset prætensio nimium quantum exorbitans. Hinc
 dicit, S. Gregorius. *Quisquis cor intus habet, illustrari,
 etiam lumine Contemplationis potest, non dixit: illustrabi-
 tur; Sed illustrari potest.* Et hoc quis negare possit? Sed
 aliud est fenestras habere apertas, aliud habere illud lu-
 men, non solitum tantum, sed exquisitum, sed splendi-
 dum, quin etiam supernaturale, quòd ingreditur per fe-
 nestras. Hoc pendet à DEO, qui solet illud dare nunc
 majus, nunc minus prout ipsi placet, non volendo in hoc
 ullis legibus adstringi. Et idcirco, curetur tantum sedu-
 lè, ut Animæ habeant fenestras apertas: nunquam tamen
 permittatur, ut etiam lumen exigant: hic enim verus mo-
 dus est efficiendi, ne illud habeant. Sic eodem loco in-
 dicavit S. Gregorius. *Quisquis jam lumini Contemplatio-
 nis intendit, curare magnopere debet, ut mentem in humili-
 tate*

Ibid.

tate custodiat. Inde est, quòd fenestram, de quibus dictum, non apertam tantum tenendam sint, sed etiam custoditam: apertam, ut lumen ingredi dignetur, si vult: custoditam, ne ingrediatur superbia. *Et patent itaque fenestrae, & munita sunt: quia & aperta est in mentibus eorum gratia, quàm repleantur: & tamen ad se Adversarium ingredi ad superbiam, non permittunt.* Quomodo autem non ingreditur ad illas Animas superbia, quæ, quoties se ad orandum componunt, toties istud lumen præterdunt, quod est tam insolitum?

IV.

ET hic error est maximus. Si enim demus, posse præterdendi & exigi Contemplationem etiam infusam, consequens inde erit, quòd nullo non anni tempore præterdendi possit, quàm longus ille est, præterdendi omni mense, omni tempore matutino. O gratias nec visas unquam, nec auditas, nec ullo seculo possibiles iudicatas! Quomodo igitur erit, qui hortari hodie audeat tam multas animas, ut loco meditationis semper se impendant Orationi Quietis? S. Bernardus, qui investigatam hanc orationem invenit in conclavi intimo sponsi, tanto ejus desiderio, tanto amore exarsit, ut extra se raperetur magnitudine solatij, quod hausit ex ea conspecta: & idcirco clamavit, *O si durasses!*

Serm. 21. Iterum, iterum! O verè quietis locus &c. Dein autem ad suos versus Monachos, quid subjunxit? subjunxit; quòd si eorum cuiquam contingeret intrare vel horulæ spatio ad experiendum in secessu tali bonum ejus generis, merito ille gloriari posset. *In hoc arcanum & in hoc Sanctuarium DEI si quem fortè vestrum aliqua hora hic capere, & sic abscondi contigerit, ut minimè eum avocet, aut perturbet, vel sensus egens,*

egens, vel cura pungens, vel culpa mordens, vel ea certè, quæ
 difficilius amovetur, irruentia imaginum corporearum phan-
 tasmata: proterit quidem hic, cum ad nos redierit, gloriari,
 & dicere: *Introduxit me Rex in cubiculum suum.* Est autem
 hæc omnium istorum causa; quia hoc est cubiculum illud
 intimum, in quo se DEUS non exhibet amplius ullatenus
 iratum, sed positâ omni turbatione exhibet se erga nos mi-
 sericordem, benignum, totum amabilem, totum amantem,
 & idcirco nos penitus tranquillos reddit illâ tranquillitate,
 quam vultu præfert, quando nobis vult exhibere singula-
 re aliquod pignus sinceritatis. *Hic verè quiescitur, & cur,*
 quia, ut ait Sanctus: *Tranquillus DEUS tranquillat omnia,*
 & *quietum aspiceret, quiescere est.* Et hæc Oratio quietis,
 quæ in ipsa adeò Clara valle tam rara fuit, illa est, quam
 sibi hodie promittere à DEO possunt, tot Animæ ad suum
 arbitrium in medio seculi tumultu! O præsumptionem!
 O elationem! O audaciam! Ita, ut si illa daretur, his o-
 mnino verbis accusare eam necesse esset: neque enim un-
 quam vero simile esse potest, quòd DEUS nullo non die
 tranquillet tam multas Animas, eo modo, quo in Quietis
 Oratione illas tranquillat. Quomodo fieri potest, ut non
 pleræque Animæ, etsi piæ, fragiles tamen, cogantur sæpe
 vel ingratis suis dicere cum Jobo: *Considerans cum timore* Job. 12.
solicitor. Et si hoc dicere debent, quæ earum in ejusmo- v. 14.
 di statu quies esse potest? Fieri nunquam potest, ut volun-
 tas omni suo imperio perveniat ad tranquillandas reliquas
 duas facultates, quibus in omni sua operatione utitur,
 Phantasiam dico & Intellectum, si prius ipsa sufficienter
 quieta non est. Quomodo autem quieta erit, quæ trepi-
 dat? An fortassis conjungi unquam inter se poterunt hæc
 duo

duo Orationis tam pugnancia inter se geneta, Oratio quietis, & Oratio Trepidationis?

II.

PROgrediamur adhuc longius: & demus, quòd tam multæ Animæ, multò magis fortunatæ, quàm Alcyones, obtinere quotidie possint Orationem tam beatam, quam non datur experiri nisi mari tranquillo; quæ tandem ratio suadere potest, ut Directores hoc nihilominus documentum ipsis tradant, ut inde illam incipiant, in quod desinere debet? In Oratione Quietis, quando illa pertingit ad apicem sui status, Facultates omnes manent fixæ & stabiles; Voluntas manet fixa, quia non habet amplius quod desideret; fixa phantasia, fixus intellectus; quia & ipsæ modo suo concurrunt ad plenè gaudendum bono præsentis. Quid ergo hinc colligitur? Ergo hinc omnino inchoetur Oratio; à figendis Potentiis. Hic enim vero vocum ambiguitate apertè luditur. Etsi enim omnes aliæ in medium allatæ rationes vim omnem amitterent, quis non tandem agnoscat manifestè, hoc idem esse, ac carceres velle mutare in metam? Non video, quâ alia comparatione meliùs rem ob oculos ponere possim; unde repeto; hoc est carceres mutare in metam; seu initium cursus cum fine confundere. Ubi ad metam perventum est, Equus, qui decurrit, quiescit, gaudet, & exultat quodammodo, nec se capit ob naturalem illum sensum, quem habet, de bravio obtento. Quare, qui illum regit, dare operam debet, ut initio cursus ita sit constitutus? Cui hoc risum non excutiat? sed, pro dolor! non ita se habet res nostra. Res est, necesse est dicere, res est, si animum advertamus, mero planctu digna,

gna. Quâ tandem ratione is, cujus in pectore vel scintilla
 adhuc sinceri Zeli micat, non potest non solvi in lacrymas,
 etiam amaras, dum videt tot Animas ejusmodi documen-
 tis illectas, omittere cogitationes de suis defectibus & mi-
 seriis, de Christi cruciatibus & abjectione, de ejus obedi-
 entia, de tot profundissimis ejusdem doctrinis: & cur? ad
 cœercendam cohibendamque quantum uspiam potest om-
 nem imaginem, omnem cogitationem, omnem affe-
 ctum, qui in ipsis excitetur, quamlibet utilem, & sic per-
 tingere ad quietem. Non ita sit: non ita æquum est fieri,
 Equus ad metam quiescat, non ad carceres: ad carceres
 currat: Quies enim, quâ ad metam frui licet, vera quies
 est: Quies initio cursûs, nullo modo Quies est, languor est,
 tepiditas est, socordia est vel calcaribus castiganda; non
 est, ut hodie aliquibus eam appellare placet, negligentia
 mystica. Quid idcirco S. Pontifex Gregorius pronuntia-
 vit? pronuntiavit, quòd initio Orationis animus huc illuc
 vertere se debeat, ut in fine quiescere liceat. *Sic quippe* Super
in Contemplationem nostram, multa cogitationibus circum Ezech. 1. 1.
eundo, proficimus, sicut exempla bonorum saepe quærimus, ut in ho. 17.
moribus proficiamus. Anima Contemplans, meâ quidem
 opinione, Apem imitari debet. Debet illa de considera-
 tione transvolare ad considerationem, à cognitione ad co-
 gnitionem, aut saltem ab affectu ad affectum, tanquam de
 flore ad florem, si ex primo flore pascere se abunde potest,
 nihil quærat amplius. Recipiat se in secessum suum inti-
 mum, si ita DEUS decrevit, & in eo ut suo apis infavo,
 aut ceræ cellula, melle collecto gaudeat ac fruatur. Ubi
 tamen illæ necdum unicam guttulam collegerint, an non
 insolens est, damnare potiùs semper miseras Apes ad hæ-
 rendum in alveari sine ullo melle, quàm ad hoc sollicitè
 quæren-

quærendum & suaviter libandum de flore in florem volitare? Cur autem hoc? quia nullo modo convenit, ex quo ad Contemplandum transitum est, denuò meditari. Qui meditatur, transit de flore in florem; qui Contemplatur, eodem ipso semper in flore sedet. Sed si hoc ipso in flore misella Apis non invenit, unde se pascat, quid illi agendum? consumatur potiùs tædio & inediâ, quàm ut florem mutet.

Eccl. 7.

Infelices nos! an non millies ex Sapiente intelleximus, meliorem esse sine comparatione finem Orationis, quàm principium? *Melior est finis Orationis, quàm principium.* Et cur hoc, nisi quia fieri plerumque non potest, ut initio mox Orationis sentiatur ille fervor, illud solatium, illud gaudium, illa quies, quæ crebrò in fine datur experi. Cur igitur id petitur, ut ab eo statu, ad quem in Orationis fine pervenitur, ducatur initium? hoc sanè est omnem rerum ordinem pervertere. Eâque causâ mihi persuadeo, Directores Animarum hac sui muneris lege teneri, ne unquam permittant, ut in animis error tam perniciosus radices figat; velle enim hac studiosâ cessationis ab actibus methodo evehere animas, ad quemcunque Contemplationis seu acquisitæ, seu Infusæ gradum, est velle bufoni affigere alas ut volet. Non ego ita loquor, ita loquitur S. Terefia:

In vita,
c. 22.

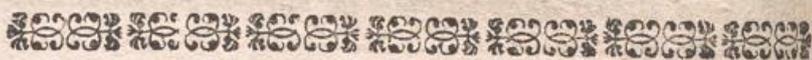
Quando placet DEO, ô quàm attollitur Anima sine ejusmodi adminiculis! utut illa facultates suas ad agendum applicet, abripit illam non secus, ac Gigas fortissimus tolleret stipulam; nec obniti vi ulla possumus. Credere autem quòd spiritus, cum vult, facere hoc ex se possit, aliud non est, quàm expectare, ut bufo aliquis sua virtute volet; imò adhuc difficilius mihi videtur, ut spiritus se noster attollat, cum eum
DEUS

DEUS ad se non trahit. Nam præter mille impedimenta, quæ illum morantur, terrâ plenus est, & sic parùm illum juvat, velle volare: etsi enim hoc illi magis à natura competat, quàm bufoni, nihilominus ille culpâ suâ tam profundè luto immersus hæret, ut naturalem illam suam aptitudinem amittat.

His principiis tam seriis & solidis, nitendum est Ducibus Animarum; cùm securissimi esse possint, nihil se ulli animæ damni allaturos: ad hunc enim finem Sancta cum Directore suo communicare hæc sensa voluit, ut ipsa scribit, ut illi lucis aliquid afferrent ad dirigendam quamcunque Animam, quanto magis devotam, tanto minùs egen-tem ejusmodi adminiculis, quæ illam è conditione vulgari attollant.

Quòd si quis in Contrarium citet S. Thomam eo loco, quò scribit, majoris esse meriti, applicare Animas ad Contemplationem quàm Actionem: *Magis acceptum est 2.2.q.182. DEO, quòd aliquis Animam suam & aliorum, applicet Con- art.2.ad 3. templationi, quàm actioni.* Novimus equidem, quòd qui locum hunc affert ad probandum, quòd Animæ potius inducendæ sint ad Contemplandum, quàm Meditandum, afferat quidem illum ad propositum, sed ineptè, & non ad rem. Nec enim hoc loco S. Doctor confert Contemplationem cum Meditatione, sed Contemplationem cum officio Concionandi, iter faciendi, & aliis circa proximum functionibus se occupandi. Et hoc in sensu dicit, naturâ quidem suâ plus mereri Contemplationem, quàm Actio-nem. Contemplatio enim propiùs refertur ad nos conjun-gendos DEO, quàm Actio: etsi deinde addat ex acciden-ti actionem non rarò gratiorem esse DEO, & majoris me-riti feracem, quàm sit Contemplatio: id quòd tunc verum est, quando ex majori erga DEUM amore, Apostoli ex-emplo,

emplo, contenti sumus relinquere per intervalla DEUM, non alio fine, quàm ut ejus amore laboremus. Sed quid hoc totum ad rem facit, & ad probandum, quòd Animæ introduci possint ad quamcunque Contemplationem, non solum absque metu, sed etiam cum merito, dum in ipsa vita Contemplativa plurimæ sunt illæ, quibus DEUS negat gratiam Contemplandi? Si allata S. Thomæ verba accipienda sunt ita crudè, ut jacent, absque eo, quòd ostendatur, quem in finem, quâ cautione, quibus in adjunctis prolata sint, credet vulgus, majoris meriti rem esse, applicare rusticum aliquem ad contemplandum, quàm fodiendum: *Magis enim acceptum est DEO quòd aliquis animam suam & aliorum, applicet Contemplationi, quàm actioni, Quæ autem ista est pietas, si Doctori Intellectus Angelici affingimus Doctrinam, quæ humanum etiam tantopere dedeceret?*

Caput II.

Respondetur ad quæsitum cum cautionibus necessario servandis, cum res sunt dubie.

I.

IN rebus certis, nullus consultationi locus est, est in dubiis. Certa res est, in principiis vitæ spiritualis, nisi DEUS contra consuetum ordinem operetur, Animas, quantum fieri potest, ducendas esse viâ Meditationis. Certa res est, quòd in progressu, cum paulatim Meditatio plus incipit habere Amoris, quàm ratiocinationis, possint Anima,

ma, imò debeant, suaviter introduci ad Contemplationem, quæ dicitur acquisita, permittendo ipsis omnem libertatem gaudendi, quandocunque possunt, & fruendi DEO suo præfente. Certa res est, quòd ne quidem cum ad apicem perfectionis ventum est, tentandum unquam sit, ut introducantur Animæ ad Contemplationem Infusam; sed debent tantum opportunè juvari, & illis subministrari adminicula, cum eam sunt consecutæ, propter tam versutas artes, quibus maligni hostes, qui sunt Rivales Animarum DEO præ ceteris cararum, sæpe in iis imitari possunt illos raptus, illas apparitiones, illas blandicias, illa amica colloquia, quibus plerumque erga eas Sponsus uti consuevit.

Supereft, ut statuamus, quomodo se gerere debeant Directores Animarum in casibus ambiguis; quando scilicet, rebus etiam diligenter discussis, decernere secum non possunt; sicut magis idoneæ ad Contemplandum, an verò ad meditandum, alterutro genere Contemplationis? Mea, etiam re ita ambigua, sententia est, ut eas detineant in Meditationibus; idque duplici ex capite. Primum est; quia Meditatio magis convenit comuniter omnibus ob mille curas, nunc privatas, nunc publicas, quibus implicantur. Alterum, quia etiam ubi istæ desunt, multò satius est semper paulatim progredi in perficiendo ædifico, quàm præposterè festinare ad tectum illi imponendum, non sine gravissimo discrimine tantam molem fundamentis infirmis & vacillantibus imponendi. Isthoc consilium posterorum memoriæ scriptis consignatum reliquit Cajetanus in suis ad D. Thomam glossis tam laudatis; ubi scripsit, quòd si Animæ attollantur ad vitam Contemplativam, antequam probè exercitæ, experienciâ probatæ, & solidè stabilitæ sunt in Activa, periculum esse subeundi in ea re laboris tam ir-

Cajet in riti, quàm magni, & ædificandi in arena. *Notent, qui*
 2. 2. q. 181 *alios in via DEI instruunt ad profectum spiritualem, & dili-*
 art. 1. ad 3. *genter efficiant, ut prius in vita activa exerceri faciant, quos*
edocent, quàm ad Contemplationis fastigium suadeant. Opor-
teret siquidem prius Passiones domare, habitibus mansuetudinis,
patientie, liberalitatis, humilitatis &c. & easdem sedare,
quàm ad Contemplativam vitam attendere. Et ob defectum
hujus multi non ambulantes, sed saltantes in via DEI, post-
quam multum temporis vita sua Contemplativa dederunt, va-
cui virtutibus inveniuntur, impatientes, iracundi, superbi,
si in hujusmodi tanguntur. Et propterea tales nec activam,
nec Contemplativam, nec ex utraque compositam habuerunt,
sed super arenam fabricarunt. Et utinam non sit frequens de-
fectus iste! Hucusque Cajetanus, tanto me magis in his ne-
gotiis versa us.

Nec dubium, quin defectus, quem tantus interpres frequentem dixit, ille sit, qui omni ætate plus etiam quàm oportebat, suspectam reddidit exercitationem tam præclaram, qualis est ista Contemplationis. Apparet, quòd post illum accidant concussiones graves, graves lapsus, quales vix acciderent ante illum. Hoc tamen non nascitur ex natura Ideæ, quæ est sapientissima: nascitur ex gravi nonnullorum incuria, ad quos spectat ejus executio; aut quia locum parum idoneum eligunt, aut quia non satis profundè fodiunt, aut quia importunè festinant; cum nimis quàm conforme naturæ sit illud desiderium etiam sapientum Architectorum, quo flagrant, supremam manum operi suo impositam cernendi, dum adhuc superstites sunt. Qui ergo errorem ejusmodi admittere noluerit, necesse est, ut nunquam dirigat Animas ad Contemplationem sublimem,

mem, priusquam probè didicerint, quæ ratio in meditando tenenda sit.

Meditatio ex genere suo refertur ad stabiliendam Fidem, ad extirpanda vitia, ad virtutes roborandas, & ad animum Christi Domini imitandi studio inflammandum. Hinc dicitur, ut supra notatum est, quòd Meditatio spectet ad vitam activam. Ubi hoc præcesserit, quantum satis est ad periculum vitandum, tunc tempus est, ut anima progrediatur ad illam Contemplationem, quæ vitæ Contemplativæ nomenclationem tribuit, ubi secus, non progrediatur. Qui Rachelem sponsam vult, Liam priùs sibi despondeat oportet, lippam illam quidem, sed multarum egregiarum prolium matrem: id enim nî fiat, esset hoc vel ipsum Jacobum felicitate velle superare, qui Rachelem tanto tempore deperiit, etiam postquam jam alteri junctus fuit, ferendo cum in finem tam multa æstûs frigorisque incommoda. *Post Lia Complexum ad Rachelem Jacob pervenit, quia S. Greg. perfectus quisque ante Activæ vitæ ad fecunditatem jungitur, super Ezech. ho. & post Contemplativæ ad requiem copulatur. Ita S. Gregorius. 14.*

II.

ET quænam, si locus est veritati, Oratio, cum minore errandi metu teneri potest, quàm illa, quam Ecclesiasticus suo nos ore docuit? vult ille, ut primo mane vix albescente aurora è strato se proripiat non calonum aliquis, non famulus à pedibus, non muliercula aliqua semifatua, quæ vix primos characteres noscere didicerit, sed Homo tam sensatus, ut ipsæ adeò divinæ Literæ Sapientis ei nomen tribuant. *Cor suum tradet Sapiens ad vigilandum diluculo ad Eccl. 46. Dominum qui fecit illum. Et quâ, quæso, oratione vult ille v.9.*

A a 3

uti

uti Hominem tam sapientem, non incipientem, non proficientem, sed assecutum omnem perfectionem suis numeris absolutam? an illum vult surgere ad Contemplationem, quæ supra nubes inveniri possit, altissimam? Nihil minus, Vult ante omnia, ut facultates suas excitatas habeat ad exercitationem meditationis, cujus figura est vigilia: non autem sopitas illa dulcissima & divinissima quiete, ob quam tam multi Contemplationem appellârunt somnum.

Cor. à Lap.
in hunc lo-
cum.

Cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit illum. Quod idem est ac dicere, ut alij legerunt: *Cor suum applicabit ad querendum studiosè Dominum factorem suum.* Et si ambigi prudenter non possit, quin Sapiens ejusmodi jam aliàs quoque eundem DEUM perfectè repererit, quem tamen magis, magisque querere satagebat. Sed ita res procedit. Quietis facultatum in Bono amato, æquum est, ut semper præmittatur vigilia in ipso investigando, perinde ac si nunquam fuisset inventum: hoc enim est quod ipsummet à nobis desiderat. *Si queris, quare, hoc est, non tibi semel quasiisse sufficiat, ut agebat S. Hieronymus, sed quem inveneris, semper quare.* Inde ut palàm fiat, exercitare omnes tres nostras facultates in querendo DEO, nullo modo esse injurium ejus præsentia, ut alius nonemo scribit, Ecclesiasticus ipse certo consilio exprimit, totam hanc inquirendi diligentiam, de qua dixerat, adhibendam à Sapiente *in conspectu Altissimi.*

Transit subinde Ecclesiasticus ad manifestandos affectus, in quos Sapiens, DEO suo invento, prorumpit. Sunt autem isti cõmunes ambulanti in via purgativa: Commendare se DEO instar miserandi alicujus, in arte orandi planè Tironis, fateri noxas à se admissas, illas execrari, deplorare, & veniam summa animi demissione petere:

Apt.

Aperiet os suum in Oratione, & pro delictis suis deprecabitur.

His ita peractis, quid porro fiet? His peractis, pergunt Ecclesiasticus, fiet, ut DEUS, si ita ipsi videbitur, dictum Sapientem ad sublimem Contemplationem attollat; hoc autem asserere intendit illis verbis. *Si enim Dominus magnus voluerit, spiritu intelligentia replebit illum.* Non ait: *Intelligentiam replebit illum;* sed, *spiritu intelligentia;* Intelligentiam nimirum tam exquisitam, tam sublimi, tam omnis corporeæ concretionis experte, ut possit dici, spiritus Intelligentiæ, sicut subtilissimum quod fornaculæ calore ex sale distillat, spiritus ejus salis vocatur; sicque quod est substantia quacunque eliquatur, ejus substantiæ spiritus appellatur. Atque hoc Intelligentiæ spiritu testatur Ecclesiasticus ita replendum Sapientem, ut exundet etiam: *spiritu intelligentia replebit illum.* Hoc enim proprium est Contemplationis Sapienti donatæ, vas mentis elevatæ planè replere spiritu illo perfecto intelligentiæ, & ita abundanter, ut omnem in partem exundet; unde addit Ecclesiasticus. *Et ipse tanquam imbres mittet eloquia sapientie sue.* Aliquando enim eò progredietur, quò progressa est S. Maria Magdalena de Pazzis, cujus in Ecstasi raptæ ex ore aurea pluvia spargebatur. *Et in Oratione Confitebitur Domino.* In ipsa Oratione laudando DEUM ratione tam sublimi, & sensu seraphico potius, quàm humano.

Anne autem ad tantam altitudinem pertingere potest, quisquis initio orationis illius eminentis incumbet ad operandum ope suarum facultatum tanto animi candore? Ita sanè ad tantam. Non oportet accedere ad orationem animo patiendi Ecstases, imò tam non oportet, ut dedeceat
etiam,

etiam. Et idcirco quid tandem emolumentum ex eo, quod quis initio statim orationis procul à se repellat omnes imagines, omne ratiocinium, omnes affectus, quos homo suammet operam & viribus potest producere? sic agere, meam quidem opinionem non solum non promovet, sed potius impedit Contemplationem, ut aliam jam animadversum est sapientius. Nimis enim quam difficile est, ut illi oculi, qui tanto lucidiores sunt supra solem, non aliquos semper in hoc deprehendant atomos ambitionis. Præferenda ceteris omnibus est regula, quam sequitur Sapiens in oratione, cuius ante meminimus. *Cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit illum. Et in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in Oratione, & pro delictis suis deprecabitur.* Subinde autem, quæ ipse efficere non potest, nisi adjuvetur ope & adminiculis insolitis, homini non debitis, & plus quam cælestibus, de iis curam & cogitationem uni DEO relinquit, *Si enim Dominus Magnus voluerit, spiritu Intelligentiæ replebit illum.*

III.

VNum est, quod hinc ego dissimulando non præteribo. Quod nimirum Ecclesiasticus Sapiens suo hinc non præscriperit, ut Meditationem suam, pro more hodie servati solito, in puncta distingueret ac distribueret. Et verò hæc distributio scriptori alicui nostræ ætatis tantum facessivit negotij & molestiæ, ut non obstante quod profiteatur spiritum superiorem omni sensu, & sensibili, illam tamen dissimulare non potuerit. Observat igitur acutissimè, *Quod quatuor sint Regulae principales Religiosorum, ex quibus ut ille loquitur, plures aliæ derivatæ sunt, S. Basilij videlicet, S. Benedi-*

Benedicti, S. Augustini, S. Francisci, & tamen harum nulla unquam præscripsit Meditationes in tria aut quatuor puncta, per viam præceptorum. Unde videtur ipse planè absonum judicare, quòd hac ætate, nullâ habitâ ratione tam præclari exempli, Meditationes dividantur in certa puncta.

Ista sanè mihi videtur esse res momenti perquam exigui. Neque enim ex eo, quòd Meditationes in certa puncta dividantur, lege imperatur, ut illa omnia meditando percurrantur. Imò disertè præscribitur, ut inventâ in primo puncto desideratâ consolatione, ad alia porro non festinetur. Quis est, qui cùm plurium ferculorum ordinatissimum convivium apparaverit, idcirco velit, ut convivæ singula illa absument? Comedat quisque, quod lubet. Nihilominus haud scio, cur idem Author non ad aliud potiùs, observatione non minùs dignum, animum adverterit. Est autem hoc. Quòd ex quo introducta est accuratior hæc distinctio punctorum Meditationis, eam confestim concordi studio amplexi sint illi ipsi Ordines Religiosorum, omni digni commendatione, quos reliqui ut parentes venerantur. Si enim singulos eorum lustrare voluerimus, inveniemus complures ex iis viros Sacræ Asceseos sanè quàm peritos, qui vel ipsi prælo in lucem publicam dederint Meditationes in puncta divisas, aut ita divisas singulari animi demissione sint usi: haud aliter ac ipsi illi, qui sua priùs convivia apparabant sine ullo ordine, nunc etiam certatim Mensarum structores expertissimos & laudatissimos quarunt, ut hodiernæ se consuetudini conforment, cibos ac fercula eo ordine in mensam inferendi, qui & sapientior & salubrior existimatur. Quin, an non dicit ipsemet, eo loco, ubi in sua præfatione rationem reddit, cur ipse Contemplationem, ante hac omni reginâ liberiozem, certis

B b

voluc-

voluerit legibus adstringere, an non inquam dicit: *Quod Ecclesia semper proficiat in lumine, quodque Antiqui nihil eorum ignoraverint, non tamen potuerint illa videre redacta in talem ordinem, & tam belle explicata, sicut ea hodie videre est: longi enim anni longam experientiam pepererunt.*

Dignetur nunc ipse suam doctrinam presenti argumento applicare, cui illa fortassis magis est accommodata; & desinet posthac ullam ex iis rebus præferre molestiam, quæ passim ab omnibus, sine ulla Christianæ pietatis jactura, imò cum emolumento manifesto, receptæ damnari non possunt; nisi cum circa ipsam substantiam, & cor quodammodo, aliquid mutatur; quod cor & puncta & puncturas perinde sentit, ac si non dissimili modo vulnerarent.

Sed quid ego? Nollem equidem videri, quod vituperia, quibus in hunc punctorum usum nonnemo iactus est, me quoque tetigerint; ut qui & ipse libellus aliquos in lucem ediderim Meditationum in puncta divisarum. Dicam proin aperte, quod res est. Hæsi aliquamdiu dubius, deberemne respondere aliquid objectioni tam frivolæ, qualis est ista, cui nunc refellendæ insisto; cum ipsa facta sit non tam fastidio punctorum, in quæ ad eam facilitandam dispescitur meditatio, quàm fastidio ipsarum meditationum, quæ sua in puncta distributæ usui esse consueverunt. Judicavi tamen denique, ne ista quidem verba sine fructu à me prolatum iri; neque enim ego libellum hunc scripsi gratiâ eorum Patrum spiritûs, qui cum & multo usu & profectu sint, nequaquam opus habent illâ, quàm ego ipsis præferam, tenui face ad falsum retegendum. Eorum potius gratiâ scripsi, qui cum tantum luminis adhuc habere non possint, nollem equidem, ut ipsi lectis argumentis Autoris, tantam rerum peritiam jactantis, quibus impugnat

omnes

omnes meditationes in puncta divisas, ut novas, idcirco noxias Orationi censerent, non dicam Meditationes Exercitiorum S. Ignatii (hæc enim, ut jam indicatum est, Pontificij diplomatis autoritate satis jam munita sunt) sed alias ejus generis, quales publici juris fecerunt Ludovicus Granatensis, Segala, Spinola, Capella, Costerus, Franciotrus, Brunus, de Barry, notissimus Ludovicus de Ponte, & alij plurimi, quibusque passim Christiani summo suo emolumento utuntur. Quid multis? S. Franciscus Salesius aliud non fecit, quàm ut Meditationes ita divisas aliis proponeret. Quin & suum ad usum sic divisas semper ille adhibebat, ita, ut quisquis aliquam habet notitiam formularum loquendi ipsi usitatarum, facilè recordaturus sit, quòd quoties ille mentionem inferre voluit Orationis eo mane peractæ, plerumque illam solitus sit appellare suum punctum. Non est operæ pretium, varios hinc ex eo textus rescribere. Unum afferam, ex quo etiam discere licebit, an Sancti tam ab omni imaginabili & intelligibili avulsi procedant in sua Oratione, quàm id nonnemo cupit; etsi eorum sint Sanctorum è numero, quos idcirco DEUS Mundo indulgit, ut palàm fieret, ne terris quidem suos Davini amoris Vesuvios deesse. *Dicam tibi cogitationem aliquam (sic scribit cuidam sacrarum Virginum Visitationis Praefectæ) quæ mihi nuper admodum in mentem venit horâ matutinâ, quam ego servo pro misera anima mea. Punctum meum erat super illa petitione Orationis Dominica, Sanctificetur nomen tuum. O DEUS (ajebam) quando tam felix tandem ero, ut videam nomen JESU sculptum in profundo cordis illius, quæ illud circumfert impressum suo pectori? Venerunt etiam mihi in mentem palatia Urbis Parisina, quorum in fronte leguntur scripta nomina Principum, ad quos ea spectant; & gaude-*

gaudebam videre, quòd Palatium cordis tui sit Christi JESU;
hìc ille aeternum habitare velit. Ora DEUM pro me, qui pa-
terno affectu tuus sum &c.

Hæc est agendi ratio eorum etiam Sanctorum, quorum
cor majori DEI amore æstuat. Nòrunt ipsi suis Meditatio-
nibus præfigere puncta, sciunt uti Imaginibus, sciunt uti
ratiocinio; sciunt etiam voluntatis affectibus liberum cam-
pum permittere; neque idcirco Sancti esse desinunt. Quin
imò rata ac fixa habeatur hæc veritas, quæ mihi quidem
(ut redeamus ad locum Ecclesiastici, à quo digressi sumus)
evidens videtur. Quisquis ad orationem accedit, saltem
de lege ordinaria, accedere debet hac intentione & fine, ut
faciat orationem, quæ vocatur: *Ascensio mentis in DEUM*;
non autem intentione faciendæ Orationis, quæ dicitur:
Ascensio mentis in DEUM suspensa. Prima ejus generis est,
ut sit nostri muneris eam procurare, & recipere. Et id-
circo dicit Ecclesiasticus: *Cor suum tradet ad vigilandum
diluculo ad Dominum, qui fecit illum*. Secunda ejus gene-
ris est, ut eam recipere potiùs debeamus, quàm procura-
re: & idcirco addit idem Ecclesiasticus: *Si enim Dominus
magnus voluerit, spiritu Intelligentiæ replebit illum*. Atque
hinc est, quòd non debeant in oratione contemni, nec
præparatio, nec præludia, neque puncta, neque aliæ tam
utiles observationes; hæ enim promovent Ascensionem
mentis in DEUM, nec ullo modo impediunt ejus elevatio-
nem, si hæc nos DEUS voluerit dignari; è diverso autem
cavere debemus abstractiones quasdam mentis affectatas
potiùs, quàm naturales: istæ enim non faciunt, ut DEUS
desideratam nobis devotionem conferat; & faciunt,
ut ad ascensionem nos operam nostram
non conferamus.

Caput III

Caput III.

*Refellitur divisio quædam arbitraria in viam Oratio-
nis interiorem, & in exteriorem, quæ ad id inventa videtur,
ut velut Epilogo colligatur, quidquid Meditantes præ
Contemplantibus contemptibiles reddit.*

I.

Misera Meditatio! Et tamen ipsa est ipsissima, quam
toties laudibus extulit David Rex, quando dixit:
*Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Lex tua
Meditatio mea est. Testimonia tua Meditatio mea est. In
Meditatione mea exardescet ignis.* Est inquam illa ipsissima.
Est enim meditatio communis ille habitus, quo humanis in
cordibus animatur ignis Caritatis actualis in DEUM:
ignis qui illustrat; ignis qui accendit, ignis qui comburit;
ignis qui ascendit, ignis qui stridet contra inimicos DEI,
amplius etiam, quam ille fornacis Babylonica: *Attenta Bellarm. in
Meditatio rerum celestium, ordinaria via est ad accendendum Pl. 48. v. 4.
ignem actualis caritatis DEI.* Sic explicavit Card. Bellar-
minus. Neque hinc prætereunda est ratio, quam tenuit
David, quando dixit: *In Meditatione mea exardescet ignis.*
Dicere poterat: *accendetur.* Dicere poterat: *ardebit;* quem id
latet? dixit tamen *exardescet,* juxta illud, quod in rem
præsentem ponderavit Hugo. Facit enim Meditatio, ut
ignis caritatis actualis non accendatur solum in corde, ut in
incipientibus fieri assolet, sed facit etiam, ut excitetur de-
nuo, ut animetur, ut vires perpetuò augeat, eodem ipso
fervore, quo primùm accendi consuevit, id quod nemini
non convenit. *In Meditatione mea exardescet ignis, id est, Hugo in
ait Hugo, Meditatio mea faciet eum exardescere inchoative, Pl. 58. v. 5.
ita*

Jer. 6. 1. *ita quòd nunquam cessabit ardere. Juxta illud: Ignis in altari meo semper ardebit, quem nutriet sacerdos, subjiciens ligna manè per singulos dies. Et tamen, O misella Meditatio: ingeminem necesse est. Non possunt omnia colligi vituperia, quibus illa nuper adeò proscissa est. Paucula aliqua indicabo duntaxat, quæ unus aliquis solus congescit in libello suo, ut quisquis illum legit, dignetur attentè circumspicere, ubi ponat vestigia, ne in foveam incidat.*

Dicit igitur, *Meditationem esse modum eundi ad DEUM Incipientium: perinde ac si illâ usi non sint Sancti maximi, & tam multi quidem, etiam ætate jam senili. Dicit præterea, esse modum sensibilem & materialem, nec non statum sensibilem & materialem. Perinde, ac si cuilibet mortali adhuc carne vestito res haudquaquam difficilis sit conjungere se DEO alio modo, quàm pendente à sensibus & materia. Dicit: Amorem erga DEUM, ejus qui opus habet in formatione Intellectus (quæ est illa, quam dat Meditatio) esse amorem valdè parcum, multum pendentem à creaturis, guttis tantum finitum, & quidem his per intervalla duntaxat deciduis. Perinde ac si amor valdè accensus, valdè purus, plenus & stabilis his in terris ad eos restringatur, qui renuunt admittere informationes, quas in Meditacione de DEO dat intellectus: id quod, pro eâ quâ tum hebetudine, mihi videtur paululum ultra æquitatem. Dicit, imò ut rem minimè dubiam supponit, quòd qui non Contemplatur, sed meditatatur, non amet DEUM, ut est in se, sed sicut illum Phantasia ipsi repræsentat: ad quæ verba ego cohorresco. Dicit, quòd Divina Majestas valde bene sciat, quòd, ut ad ipsam accedatur propiùs, ad documenta ipsiusmet percipienda, medium idoneum non sit id quod subministrat propria industria (heu me! video serpentem valdè horridum:*

ridum : acceleremus gressum ; imò non acceleremus, oportet illum contere) mediū, inquam, non sit, quod subministrat propria industria, nec id, quod ratiocinatio propria ; sed illud quod suggerit Resignatio cum silentio. Ego hīc tam effrons non sum, ut penetrare velim in magnam Divinæ majestatis mentem, ut sciam, quid illa sciat ; ego enim ad solem tam magnum sum abjectissimus vespertilio. Scio tamen, quòd Divina Majestas, ut ad ipsam appropinquemus, & intelligamus ejus documenta, sexcentis SS. Litterarum locis, nos hortetur ad utendum industriâ propriâ, ad utendum ea intelligendi facultate, quam nobis ipsa largiri dignata est, ad hunc ipsum planè finem. *Sapientiam* Eccl. I. 32
omnium antiquorum exquiret Sapiens, & in Prophetis vacabit, narrationem virorum nominatorum conservabit, & in versutias parabolarum simul introibit. Occulta proverbiorum exquiret, & in absconditis parabolarum conversabitur. Sufficiat unus hic locus Ecclesiastici : unus enim multis æquivalet. Dicit, aut immemor, aut incurius effati jam allati, quòd *quantumcunque Docti purè speculativi* (quales ille vocat eos, qui aut suâ culpâ, aut sinistrâ sua sorte, aut quâ aliâ causâ non sunt provecti ad Contemplationem mysticam) *non exeant ab imo fundo eminentis Divinæ sapientiæ, quæ odit* (quis id sibi persuasisset?) *quæ odit tanquam mortem formas & species.* Sed gratiæ DEO ! hīc tonitru vehementius fuit ipso fulmine. Si Divina Sapientia non magis odit formas & species, quàm oderit mortem (solentur se qui meditantur) nullo modo eas odit. Et ubi tandem in tota hac rerum universitate inventa est ista doctrina, quòd DEUS oderit formas & species ? has si odit, odit igitur & mentes hominum, in quibus illæ perpetuò diversantur, odit Prophetias ; odit Parabolas, odit narrationes omnes, quas

quas sacri Historici non alia ratione de Christo nobis reli-
quere. Dicit, quod *commixtio* (placeat prabere aures at-
tentissimas) quod *commixio modica scientiæ* (miseros S. Au-
gustinum, S. Gregorium, S. Hieronymum, S. Ambrosium,
miserum etiam S. Thomam, qui tantum ejus scientiæ ha-
buerunt; quæ eorum tandem fors fuerit?) *comixtio*, inquam,
modica scientiæ semper impedit æternam, profundam, puram,
simplicem, & veram sapientiam. Quàm fortunatus futu-
rus fuisset Salomon, si priusquam suam illam tam famosam
petitionem DEO proponeret, hâc doctrinâ fuisset imbutus:
næ ille nunquam fuisset petiturus à DEO Sapientiam simul,
& Scientiam, sed solam Sapientiam. Et tamen ille nescio
quomodo, & hanc, & illam petiit. Sed si præstabat solam
habere Sapientiam, ut quid utramque illi DEUS conce-
dit? *Dixit autem DEUS ad Salomonem: quia petisti Sapienti-*
am & Scientiam, Sapientia & Scientia data sunt tibi. Sapien-
tia ad res divinas pertinet, Scientia ad humanas. Ita di-
xit S. Augustinus: *Sapientia divinis, Scientia humanis attri-*
buta est. Latebat autem me hætenus, Sapientiam rerum
Divinarum cum Scientia humanarum pugnare, Illud so-
lud noveram, ambas subjectas esse debere timori DEI.
Quàm magnus, qui invenit Sapientiam & Scientiam! inquit
Ecclesiasticus: *sed non est super timentem Dominum. Timor*
Domini super omnia se superposuit. Ideo tam sapientia mun-
di, quàm scientia mundi ambæ damnatæ sunt, quia super-
bæ nolunt se subicere timori DEI. Nec Sapientia Divi-
na, nec Scientia humana unquam damnandæ sunt; imò
placeat audire hîc id, quod S. Mater Teresa scripsit. *Lite-*
rarum scientia meo quidem judicio, est magnus thesaurus pro hoc
exercitio (sermo illi erat de Contemplatione Mystica)
Si tamen animi demissioni conjuncta est. Inde à certo tempore

1. Par. 1.

De Trin.
c. 12.Eccl. 25.
14.

vidi in nonnullis doctis & literatis, quod licet non multo ante cepissent, maximos tamen progressus fecerint: hoc in me accendit ardens desiderium, videndi multos eorum spirituales, ut subinde pluribus dicam. Nunc quod ipsis inculco, hoc est, ne se attollant, absque eo quod eos DEUS attollat. Hoc idiomma spiritus est, intelliget me, qui aliquam experientiam habet. Sed hoc ipsum est idiomma, quod hodie aliqui nolunt capere; dum volunt passim homines inducere, ut nihil faciendo assurgant, non iussi assurgere. Dicit, esse imperfectionem in Oratione habere in mente & fovere formas, imagines, & species, quantumcunque illæ subtiles sint, etsi ipsius adedò divinæ Essentiæ, quia istæ non sunt DEUS. Nimirum perinde ac si qui has non habet, confestim DEUM habeat, aut ad hunc habendum, necessarium sit illas non habere. Eum in finem allegat ille S. Bonaventuram, sed nescio, quo jure. Ubi enim Sanctus doctissime asserit, quod in casu aliquo ad Contemplationem Mysticam necesse non sit formare aliquam cogitationem distinctam, ne quidem ipsius DEI, cum sufficiat affectus, qui erga illum in corde ardet. (*Non ibi oportet cogitare res de Creaturis, nec de Angelis, nec de Trinitate, quia hac sapientia per affectus desideriorum, non per Meditationem præviā habet consurgere.*) Ipse novus Interpres dicit, non esse necesse habere ullam cogitationem. *Oportet hinc nihil cogitare de Creaturis, de Angelis, & de ipso DEO.* Id quod tam est falsum, quam verum est, Contemplationem mortalium non posse videre DEUM in propria essentia. *Quamdiu in hac mortali carne vivimus, nullus ita in Contemplationis virtute proficit, ut in ipso incircumscripti luminis radio mentis oculos infigat.* Et tamen ipse hanc falsitatem, quam S. Bonaventuræ authori tribuit, peregrinā prorsus interpretatione tri-

C c

umpha-

Myst.

Theol. p. r

q. unica. si

tamen S.

Bonaven-

turæ is li-

ber est, &

non illi

falsò attri-

buitur, uti

fert opi-

nio jam

verior.

S. Grego.

ho. 14. in

Ez.

umphabundus subinde ita concludit. *Non potuit Sanctus
clarius loqui.* Nec tamen animum advertit, quàm non idem
sit istarum duarum propositionum sensus. *Non oportet co-
gitare. Oportet non cogitare.* Prior enim eam tantùm vim
habet, ut præscindat; altera autem negat. Imò ut S. Bo-
naventura ibi docet: Anima quando est unita DEO, non
est necesse ut multum laboreet in formanda ulla cogitatione
ab ipso distincta; hoc addit. Ut enim conjungatur, ini-
tio statim potest prorumpere in hunc affectum: *O Domine,
quando te diligam! quando te constringam! quando te comple-
ctar! quando te faciam totum meum!* Anne totum hoc fieri
potest in Anima sine imaginibus, sine formis, sine figuris,
sine ulla specie, quam illa habeat de DEO præfente, sicut
habet, qui meditatur?

In ead. q.
un. prope
finem.

Dicit; Sed satis tandem est, nimis enim longè recedo
à recta semita, dum desidero manum porrigere alicui, qui
ut clausis oculis quemcunque ducem sequeretur, longius
fortasse ab ea recedere cœperit.

II.

PLacet proinde mihi, hîc lucubrationi huic imponere
finem; monendo tamen sub extremum, omnia quæ-
cunque ab Authore isto sparsim in medium afferuntur non
sine artificio ad existimationem Meditationi detrahendam,
tandem velut in Epilogo comprehendi axiomaticè, quod si-
ne accuratiore examine & trutina intactum præterire non
possum, cùm clausis oculis receptum admissumque, sex-
centis animabus gravissimam perniciem accersere possit:
Est autem hoc. In Oratione mentali duas reperiri vias,
exteriorem unam; interiorem alteram. In via exteriore
stare

stare illum, qui meditatur; cum utatur operâ sensuum; in interiore illum qui contemplatur; quia procedit cum spiritu in Fide. Et idcirco illè tali hypothesi stabilitâ, quæ apud ipsum nihil obscuritatis habet, ad caput bivij, quod ipse formaverat, se collocat, ut ibi transituros expectet, ibique precibus ardentibus invitat omnes, ut relictâ semitâ exteriori interiorem tenere ne dubitent. Ego è diverso istos viatores oro rogoque, ut ne graventur aperire oculos, cum sint viæ, quæ videntur rectæ & amænæ; cum interim ducant in præcipitia. *Est via, quæ videtur homini re-* Prov. 16.
cta, & novissima ejus ducunt ad mortem. 25.

Novi equidem optimè, in via spirituali duplicem viam esse; exteriori unam, interiorem alteram; via enim exteriori ille ambulat, qui attendit ad virtutem externam, magis quàm ad internam. Interiore autem viâ ambulat, qui studet virtuti internæ, non tamen ita, ut unquam negligat externam. In Oratione autem veterum Authorum scio neminem, certè nullum memoria suggerit, qui hanc duplicis viæ divisionem statuerit. Atque adeò illa à Directoribus Animarum inter eas numeranda erit leges, quæ feruntur arbitrariò, nullo commodo, non tamen sine periculo, propter errores, quos semper potest parere omnis novitas loquendi in illis argumentis, quæ tanquam sacra semper retinere debent vestes, quas ipsis adaptârunt S. ncti certo consilio, & ad illa ab invicem dignoscenda; non autem illas crebrò & pro libidine mutare, ut in vestium formis hodie fieri affolet. *Vistabo super omnes, qui induti* Sophon.
sunt veste peregrina. S. Teresia quæ fuit Architecta incli- 18.
ti planè nominis in operibus Orationis, ut hæc probè distingueret, castrum aliquod sibi finxit, cui nomenclaturam dedit Castri interioris; quod denique aliud non est, quàm

cor hominis cum omnibus suis facultatibus. Sed illa in ipso hoc castro interiore posuit tam illum, qui meditatur, quam qui Contemplatur. Extra castrum seu arcem illos posuit, qui viventes in magna non curantiâ nondum ceperunt intrare ad interiorem sui cognitionem, ubi ipsa primas stationes posuit. Stationes autem, seu habitacula ab ipsa disposita fuerunt in certa serie, ut in Palatiis solet, ubi ab uno in aliud transitus patet: juxta gradus stabiles in Oratione ad quos homo ascendit: quanquam gradus isti, ut ipsa monuit, stabiles non sint: cum animabus permitendus sit liber transitus per omnia cubicula & conclavia, ut nunc ad superiora, nunc ad inferiora, nunc ad hinc aut illinc posita conferre se possint, prout eas DEUS ducit. Imò postquam etiam ipsæ pervenerint ad stationes, & cubicula suprema Contemplationis elevata, monet ipsa, per intervalla redeundum ipsis ad infima, qualia sint, quæ Cognitionis sui dicuntur. Distincta proin fuerunt hæc à Sancta cubicula secundum desiderium, quod identidem in animabus crescit, magis magisque placendi DEO. Hinc est, quòd ipsa adverterit in primis stationibus animacula etiam venenata reperiri, quæ illuc cum animabus ipsis penetrârinc. A primis solum Mansionibus usque ad eas, quæ quarti generis sunt, perpendit ipsa, quòd illa solatia interna & spiritualia, quæ percipiuntur in oratione, natales & originem suam magis à nobis, quam à DEO habeant; eò quòd proveniant potissimû à propriis industriis, etsi semper à Divino etiam favore adjunctis. Quibus autem Anima fruitur à stationibus quarti ordinis usque ad septimum, natales suos potiùs à DEO, quam à nobis habeant: sunt enim gratiæ singulari benignitate concessæ à DEO, quando vult, sicut vult, & quibus vult, quin cuiquam in earum distri-

Manf. 22.

Manf. 4.
c. 1.

distributione injuriam faciat. Verum tamen est, quòd illæ plerumque respondeant bonis dispositionibus, quæ semper augentur in Anima, quando ipsa incipit solius DEI habere rationem & æstimationem; dein pergit ad illum accedere propius, mox illum amare, porro mutuis quodammodo cum illo blanditiis indulgere, accensis desideriis; abinde sponsalia etiam cum ipso contrahere, etsi (sicut hæc omnia accipienda sunt) purè spiritualia, ac deinceps ad ipsum Matrimonij nexum procedere.

Quam autem cum ista ac Sanctæ Idea proportionem servasse dici potest, qui meditantes collocat in via exteriori, contemplantes collocat in interiori? In via interiori utrique collocandi sunt, tam meditantes, quàm Contemplantes; dummodo ipsi id agant, ut facultatibus suis interius operentur coram DEO, eâ ratione, quam indicavit David, cum sic DEUM allocutus est: *Invenit servus tuus* 2. Reg. 7.
v. 27. *cor suum, ut oraret te.* Neque enim intelligi potest, quomodo mentalem orationem peragere quis possit extra, & non intra mentem.

III.

QUod sic porro ostenditur. Vel hæc via diversa in Oratione ad Intellectum pertinet, vel ad Voluntatem? Si ad Intellectum, quid tandem per DEUM intendit dicere, qui dicit, Meditantem stare in via exteriori, quia utitur sensibus, & Contemplantem stare in via interiori, quia procedit in spiritu cum Fide? Potestne homo operari aut tanquam sensus solus, cum meditatur, aut tanquam spiritus solus, cum contemplatur? cum ipse neque sit sensus solus, nec spiritus solus, sed compositum quid ex sensu & spiritu, perinde cum Contemplatur, ac cum meditatur.

Prò quàm ab his diversa fueru ꝑ principia S. Thomæ : nôrat ipse bellissimè, virtutem unam, cùm alteri servit, transire quodammodo ad naturam & speciem illius. Unde qui non comedit, ut obediat, non tam dicitur Temperans, quàm Obediens. Qui cum aliis non conversatur studio demissionis animi, non tam taciturnus, quàm humilis vocitatur. Hinc autem quid deduxit S. Doctor? Deduxit, quòd actiones ipsius adeò vitæ activæ, quales sunt, eradicatio vitiorum, & virtutum confirmatio, quando referuntur duntaxat ad finem Marthæ, qui est, dirigere actiones externas, vocari debeant actiones non nisi vitæ activæ: at quando referuntur ad finem Magdalenæ, qui est cognoscere DEUM intus, eundem contemplari, admirari, amare, experiri, potiùs dicendæ sunt actiones vitæ contemplativæ. *Quando aliquis utitur his, quæ sunt vitæ activæ, solùm*
a. 1. ad 4. prout disponunt ad Contemplationem, comprehenduntur sub vitæ
Contemplativa. Cujus rei ea est ratio & norma; omni in negotio denominatio actionis, pretium ejus & pondus, defumitur à fine Operantis. Sic qui Lauretanam ad domum peregrè abit, ut noxios humores exercitatione digerat, dicitur ire pedes causâ sanitatis. Qui eodem pergit ad venerandas loci reliquias, ac monumenta sacra, ad illa contemplanda, omni honore afficienda, pedibus iter facere dicitur causâ devotionis. Qui tandem eò vadit ad noxas à se contractas expiandas, dicitur ire pedes studio Pœnitentiæ. Quàm igitur mera libidine conficta dici debet divisio duarum viarum in Oratione, unius quæ sit sensuum, alterius quæ sit Spiritûs, si is, qui sensibus ibi utitur, illis omnibus in animæ commodum utitur, qui donec è carnis carcere migret, in quo eum DEUS collocavit, nec recordari, nec imaginari, nec intelligere nec velle possit sine adju-

adjutorio sensuum? Non est ergo nisi via simplex & unica, constans sensibili & Spirituali, quæ ducit ad eundem finem, qui est, subicere DEO & sensum & Spiritum ejus, qui per eam viam ambulat. Quis proin capere quoquo modo potest, quid tandem spectetur, dum loquendo in ordine ad Intellectum, tanto studio omnes impellimur ad relinquendam viam exteriorem, ut eamus interiore, affirmando, quòd illa sit sensuum, ista verò Spiritus? Viâ sensuum tantum ambulant pecudes. Viâ Spiritus tantum ambulant Angeli. Pro hominibus, dum mortali in vita degunt, necesse est, velimus nolimus, relinquere viam mediam, quæ est sensuum & Spiritus.

IV.

Quod si de Voluntate sermo sit, cujus sit varios Orationis tempore affectus elicere, quid dicendum erit? an quòd etiam hoc ex capite in viâ sensuum consistat, qui meditatur, consistat verò in viâ spiritus, qui contemplatur?

Hæc profectò est res ipsissima. Ita pronuntiat sine ambagibus Author, quocum nobis res est. Et idcirco non perpendens, quòd affectus sensuales, cum referuntur ad excitandum denuò Spiritum, ad illum animandum, inflammandum, non tam dicendi sint affectus sensuales, quàm affectus Spirituales, omnes communi sententia damnat non sine felle, affirmatque *sensibilitas remora est, quæ omnium ferè spiritualium volatum sistit, eosque in Oratione retrorsum agit.*

Itane sensibilitas remora est, quæ volatum spiritualium sistit? Hanc ego assertionem citra discrimen non concessero. Quòd si spirituales in Oratione pro fine habent solatia

latia sensibilia, delicias sensibiles, admitto. Quod si spirituales solatia hæc, delicias has sensiles non habent pro fine, sed tantum ut media referunt ad vigorem Spiritus restaurandum, tum sensibilitatem spiritualibus remoram esse nego ac pernego, & pernegabo tam diu, donec plus crudelitatis induam: id enim nisi fecero, quid dicam de Sanctis illis, qui nihil agunt crebrius in oratione, quam ut amoris oscula figant Christi in crucem suffixi vulneribus, quam ut suis circa illa affectibus indulgeant, ut suspirent, singultiant, ingemiscant, & calidis illa rivis abluant? Miseros illos! necesse est omnes eorum affectus & sensa, sensibilia esse non spiritualia. Quid autem? si omnes isti damnantur ad classem & agmen euntium via exteriori, his quoque annumerem necesse est Magdalenam illam, de qua Christus ipse ore suo pronuntiavit, *lacrymis rigavit pedes meos: & quod ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos.* Magdalena autem jungendi in eadem damnatione, qui qualescunque sunt? Catharina senensis, Gertrudis, Genovefa, Terefia, Bonaventura, Bernardus, Faulerus & tam multi alij, quibus tantum erat nego: ij eum Christi vulneribus, à quibus avelli non posse videbantur, ut inde surgerent illud nectar suavitatis, & devotionis, quo ipsa præquam flos ullus alius abundant. *Si flores quærendi sunt, ubi promptius invenientur, quam in dulcissimo Christo? manifesti sunt flores virtutum & vulnerum ejus. Consurge nunc, & elevare anima mea, & alis Fidei & Spei ad hunc hortum caritatis enitere, & totum mentis intuitum per varia dispersum, in unum collige, ac apum sedulitatem imitans, ad conficiendum mel devotionis, ad Paradisum caritatis ascende. Sed volandum est per singulos Paradisi istius flores, & singulorum folia sunt sugenda, nunc ad dexteram, nunc ad sinistram, rivulos*

Luc. 7.
v. 45.

S. Bern. li.
bell. de
Pass. Dom.
c. 44.

Si flores quærendi sunt, ubi promptius invenientur, quam in dulcissimo Christo? manifesti sunt flores virtutum & vulnerum ejus. Consurge nunc, & elevare anima mea, & alis Fidei & Spei ad hunc hortum caritatis enitere, & totum mentis intuitum per varia dispersum, in unum collige, ac apum sedulitatem imitans, ad conficiendum mel devotionis, ad Paradisum caritatis ascende. Sed volandum est per singulos Paradisi istius flores, & singulorum folia sunt sugenda, nunc ad dexteram, nunc ad sinistram, rivulos

los sanguinis spargentem. Undelibet (audis? Bernardus est, qui loquitur) undelibet quarenda devotio est.

Quid proin ad hoc idiomatis genus dicunt acerbi illi & crudi Spirituales, qui non verentur, perinde ac si nullius momenti ea res esset, damnare sine ullo discrimine omne sensibile non distinguendo actus, in quibus sensibile finis rationem habet, ab iis, in quibus non nisi medij rationem habent ad spirituale tanquam finem?

Quid ergo dicunt illi? Ecce quid dicant. Dicunt, quòd ad viam exteriorum pertinet, loqui de DEO: ad viam exteriorum examine particulari ad vitiorum extirpationem incumbere; ad viam exteriorum, examine particulari virtutes excolere; ad viam exteriorum, uti ex parte sua variis industriis idoneis ad proficiendum in via spiritus, ut sunt carnis maceratio, cinctus asperi, jejunia, sui diverberationes; ad viam exteriorum, crebrò ardentes divini amoris actus elicere: ad viam exteriorum, studere solitudini & silentio; ad viam exteriorum, presentem sibi fingere DEUM, representando illum Phantasia penicillo nunc ut Medicum, aliàs ut Pastorem, iterum aliàs ut Patrem, aut ut Dominum; Quæ fuit industria tantoperè olim laudata à S. Teresa. Ut rem verbo, ad viam exteriorum; *facere omne illud quod artis aliquid & Meditationis habet.* Et idcirco tandem concludunt, quòd et si hæc via mala non est, eâ tamen ad Perfectionem per venturus sit nemo, imò ne passum quidem unicum promoturus. In pro-
cem. 7.
Med. sup.
orat. Do-
min.

O Beati Cælices, quos video tanto studio hanc trivisse viam, quomodo tandem vos evasistis Sancti, & Sancti tam conspicui, Sancti tam inclyti, si vos hæc viâ nec passum quidem unum ad Perfectionem profecistis? Unquàm ne exivistis hac semitâ, et si exteriore? Haud sanè.

D d

Imò

Imò cavissetis semper studiosissimè, ne pedem extra illam poneretis. Et quâ id causâ? an non fatiùs erat ambulare semper viâ tantùm interiore? *Hæc est via*, quæ hodie vocatur, *verè Spiritualium*: *Et hi*, ut affirmari audio, *sunt illi, qui semper ambulant spiritu sublevato ad præsentiam Domini mediâ Fide purâ, sine imaginibus, sine formis, sine figuris, sed magna cum securitate & fundata*, in quo? in DEO? non, non: *fundata in tranquillitate*, quæ tam repente mutari potest in tempestatem; *in quiete interiore*: quam tam bellè imitari & simulare potest malignus ille spiritus, qui vocatur Conciliator somni.

Sed ego jam porro nihil subibo laboris; si enim meditando ambulo per viam exteriorem, ambulo per viam similem illi, per quam ambulant omnes illi, qui sacras venerantur Imagines; omnes qui pro sacro Tribunali se accusant; omnes, qui divina se Dape pascunt; omnes qui primo quoque mane DEO in sacris Altaribus Sacrificium incruentum offerunt, non rarò illa dulcibus lacrymis aspergendo. Et quicumque hæc faciunt, nunquam passum unum in perfectionis semita promovebunt.

O vituperia! O Censuras! O Calumnias nimis quàm ignominiosas, quibus laceffuntur Animæ tam DEO addictæ! sed cur ego sensum tam acrem præ me fero? an non in eo ago perperam? agerem enim verò perperam, si amoris me proprii spiritus tam vehementer commoveret. Verùm ego moveor, aut certè moveri mihi videor, pio Zelo tuendi honorem, non meum (quid enim interest hunc lædi?) sed totius Ecclesiæ, Matris meæ carissimæ, pro quo propugnando non tantùm atramento vilissimo, sed sanguini etiam meo parcere non debeo, sed libens volens illum
pro-

profundere, atque utinam vel iste alicujus esset pretij, quamdiu meus est!

Ubi tandem, per Superos, docuit Sancta Ecclesia, quòd quisquis opera facit, quibus aliqua sensuum exercitatio conjuncta sit, nunquam vel passum unum promovere possit in via Perfectionis? Imò Animæ magis studiosæ perfectionis illæ ipsæ sunt, quas ipsa magis dignas existimat iis actionibus, quibus aliqua sensuum exercitatio conjuncta est: dum Animæ perfectionis magis studiosæ sunt, quas Sanctissimorum in Ecclesia mysteriorum & Sacramentorum usu magis dignas judicat. *Perfectorum est solidus citibus; eorum qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni & mali.* Scio hîc sensuum nomine Apostolo venire internos. Sed nōne ist ipsi sunt, quibus semper utitur, qui meditatur? an enim, qui meditatur, manibus, oculis, auribus, naribus utitur? sensibus ille internis utitur. Accipit ille, non diffiteor, argumenta circa quæ sese exercitet, etiam ab eo, quod sensuum externorum organa ipsi repræsentant. Sed quid hinc incommodi? Ad Divinum honorem conspirent oportet, sensus omnes, quos donavit nobis DEUS, sive externi, sive interni illi sint.

Hebr. 5.
v. 14.

VI.

Quando Christus mulieri Samaritanæ affirmavit, venisse jam tum tempus, quo veri DEI adoratores adoraturi ipsi essent, in spiritu & veritate: *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate.* Quid Joh. 4. eâ verborum formulâ indicare nobis voluit? Num ille fortassis improbare obliquè voluit omnem cultum religionis, qui DEO exteriùs exhibetur? improbare Imagines? improbare

D d 2

probare

Maldon.
in Joh. c. 5.
n. 23.

2. 2. q. 80.
a. 7. ad. 2.

probare figuras? improbare formas? improbare actiones omnes, quotquot uspiam essent, sensibus objectas, & omnes veros Patris adoratores inducere ad illum solo cultu & veneratione interna afficiendum? Hoc est ipsissimum, quod Calvini Sectatores cuperent, qui his Christi è verbis argue-
re ausi sunt, Christianos, si DEUM, ut debent, adorare velint, adorare illum debere in pura Fide. *Evellenda est Heresis Calvinistarum, qui in spiritu & veritate adorare interpretantur solâ adorare Fide.* Ita hoc loco Maldonatus monuit. Non igitur hoc est, quod Christus verbis istis innuere voluit. Quid ergo? edifferet id nobis S. Thomas; nimirum quòd veri adoratores adoraturi essent Patrem *præcipuè in spiritu & veritate; non unicè.* *Loquitur Dominus, quantum ad id, quod est principale in cultu divino, & per se intentum.* Ejus rei ratio est: quia olim Judæorum plerique sistebant in cultu illo externo, quem DEUS ipsis præscripserat, in illis oblationibus, illis hostiis, illis lotionibus, illis peregrinationibus, illis orationibus, quibus id spectabatur, ut eorum in animis excitaretur amor erga bonum illum Dominum, qui ipsorum causâ descensus erat è caelo in terras, ad eos redimendos, & non progrediebantur ad jungendos cum actionibus illis externis actus internos venerationis, submissionis, æstimationis, desideriorum ardentium, tanto DEO debitos, quique debebant esse spiritus illius corporis, & veritas ejusmodi repræsentationis. Deinceps autem, dixit Christus, aliter res se habituras, plerosque enim Christianorum longè pluris facturos, id quod internum, quàm quod externum est. Non tamen idcirco externum damnandum penitus, tanquam infructuosum: cultus siquidem externus necessarius est in quacunque Religione, non minùs quàm internum; cum il-
la de-

la debeat esse nota; & idcirco sicut inter Judæos deesse non poterant ritus quidam ac cæremoniæ externæ, ita nec apud Christianos deesse possunt; etsi utrique non idem significant. Judæorum siquidem ritus id significabant, ipsisque revocabant in memoriam, quòd venturus cælo esset Servator, qui eos redimeret; nostri autem Ritus ac Cæremoniæ signa sunt ejusdem jam cælo lapsi, & tanta nostro bono passi, ut his excitati signis eum agnoscamus, & rependamus absque fine gratias pro favore omnem æstimationem supergresso.

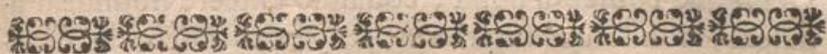
Si proinde his in foliis, debito cum respectu ac reverentiâ, aperire me oportet & explicare, quod sentio, huic ego Idiomatici & loquendi rationi conformare me nequeo; quæ tamen hodie nonnullis spiritûs Magistris tam est familiaris. Necessè est collocare se aut sistere coram DEO in pura fide; necessè est transigere tempus fide; necessè est stare conjunctum cum DEO continuò, sed in pura fide. Legi nonnihil in operibus Sanctorum, qui tractant argumentum Orationis, nec tamen invenio illos ejusmodi vocabulo sic passim usos: imò nescio an unquam eo usi sint. Hoc saltem certum, eos nunquam isto usos in sensu, & sine excludendi omnes alios actus, etsi inter se diversos, amoris, agnitionis, laudis, pœnitudinis, doloris sincerissimi, oblationis, qui omnes cum actu Fidei optimè jungi possunt, quin illa semper omnium eorum vicem suppleat. Quare cum hoc Fidei puræ vocabulum cceptum sit valde usurpari ab Hæreticis, ab iis approbatum, æstimatum, aut saltem ab iis abusu corruptum; quomodo tandem hodie eodem tanquam basi solidissimâ, niti & illi superædificari potest tota fabrica, seu ædificium Contemplationis sacræ? Et ego repeto, hoc vocabulum ad sensum meum planè, pe-

nitusque nihil facere; novi siquidem perbene, Apostolum usum vocabulo cordis puri, conscientiae purae, manuum purarum, quibus ille indicavit puritatem ab omni labe; nunquam tamen scio usum illo altero Purae Fidei.

Quam enim quaeso vim habet hoc epithetum *Pura* adjectum *Fidei*? mundamne & nitidam significat Fidem, an verò Fidem solam? si mundam & illimem, valdè superfluum est: neque enim potest esse vera nostra Fides, & non esse munda ab omni sorde: Fides siquidem ipsa est, quae hominem purgat ab omnibus falsitatibus, quibus adeò *sedatum* illum invenit: *Fide purificans corda eorum*. Si autem significat solam fidem, quae tandem laus est ista? an non melior est fides comitata ratiocinio ipsam reverito? comitata Scientiã, Sapientiã, Experienciã DEI, comparatã usu contemplationis, Amore, Dolore, Contritione, & pluribus actibus reverentiã erga illum, etiam externis, quam sit fides sola, derelicta tanquam in quadam, ut sic dicam, Insula, in interno? Verum est, quòd cum se subtrahit DEUS, & sicca sunt in Anima omnia, debeat illa scire regere se etiam cum sola Fide. Sed aliud est dicere nobis, quid sit agendum, cum nolentes versamur in ejusmodi statu; aliud quòd ipsi nostrã optione debeamus nos collocare in tali statu. Prius illud est, quod docemur à Sanctis, dum monent, tempore penuriã & caritatis, debere nos vivere solã quadrã Fidei, cum hæc sit sufficiens ad nos sustentandos & alendos: *Iustus autem meus ex fide vivit*. Posterior illud est, quod tantopere jactant Hæretici, dum prædicant, nihil aliud unquam, præter unam Fidem esse curandum.

Jure ac meritò reprehendi mereor, si in re tanti momenti non ostendo, quòd loquar tam constanter, tamque solidè,

solidè, quàm res ipsa postulat: unde ab eo, qui hæc leget, veniam postulo, si hac occasione palàm facio magnam illam æstimationem, quam quemlibet Ecclesiæ filium habere decet, non eorum tantùm, quæ intus sunt, sed eorum quoque, quæ foris; quamvis hæc aliqui tam nihili faciant, ut dicant esse viam Incipientium: sic enim manifestum faciam, quàm falsum sit, solam potius Fidem æstimandam, quàm Fidem conjunctam illis actibus etiam sensibilibus, quos in suum obsequium admittit.

Caput IV.

Quanti facere debeant Fideles veri omnes non interiora tantùm, sed etiam exteriora, dummodo rectus servetur Ordo, quo sensibile referatur ad servandum Spirituali?

I.

IN òmni arte excellenti ratum fixùmque habetur, quòd summi conatus denique plus obsint, quàm profint. Hinc Pictores egregij, qui præ aliis proclives sunt ad ostentandum, quantum ipsorum mens ac manus possint, lata velut lege conatus eos fugiunt: nec minùs, proportione suà, illos fugiunt Sculptores ac Scriptores; & præ his qui sublimem ac veram Eloquentiam profitentur. Rationem autem ejus rei hanc esse arbitror: quia cùm Ars id spectet, ut imitetur naturam, videtur ista nimis superbam se prodere, quando non tantùm æmulatione animosâ illam assequi, sed etiam superare laborat.

Cete.

Joh. 4.
v. 19.

Ceterum ejusmodi documentum censui ego nonnuquam negligi in arte omnium artium præstantissima, quæ est Ars Perfectionis Christianæ. Finis hujus artis est, abducere hominem ab externo ad internum, à sensibili ad spirituale, ut hac ratione DEO reddatur quàm fieri potest simillimus. *Spiritus est DEUS, & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.* Sed hæc quoque conatus extremi fugiendi sunt. Et quinam isti sunt? hi nimirum, qui tendunt ultra fines Perfectionis, quam mortali hac in vita homo consequi possit, conando efficere hominem fidelem, non solum internum, sed ipsam adeò, ut sic dicam, interioritatem: non solum spirituales, sed totum spiritum. Hoc aliud non est, quàm Arte velle superare naturam ejus Perfectionis, quam DEUS ipse homini in terris præscripsit, quando obligavit quidem illum *ad adorandum in spiritu & veritate, sed principaliter*, ut explicavit S. Thomas, *non unice & pure.* Et idcirco hoc semper quàm constantissimè præ oculis habendum, quòd nunquam debeat se jungi internum ab externo, & sensibile à spirituali; sed ad id tantum enitendum, ut externum serviat interno, & sensibile spirituali; secus si fiat, non conatus tantum ad Perfectionem, sed conatus extremi tentantur, qui denique omnem artem ex nobili in superbam & fastuosam faciunt degenerare.

Quid tandem est, si veritas cordi nobis est, ob quod judicari debet, cum Perfectione Hominis carne compacti pugnare quod externum est aut quod sensibile, si modò prudenter inter se ordinentur? Si causam investigamus, ob quam DEO tam multiplicem exhibemus cultum internum religionis, reverentiæ, obsequii, quantus nobis à Religione nostra imperatur, quàm illam esse dicemus? an quòd

quòd sit necessitas, quæ nobis incumbat suam DEO Glo-
riam ejusmodi honoribus augendi? Negat hoc & pernegat
Angelicus. Est enim verò ille adeò plenus gloriâ se ipso
solo, ut omnibus donare possit; *Plena est omnis terra gloriâ* 2. 2. q. 81.
ejus. Exhibemus nos illi honorem nostro maximè com- a. 7. c.
modo; hoc enim cultu mens nostra subditur DEO profun-
dius, & non habitu tantùm, sed actu; atque hac ratione
ipsa perficitur. Indubitatum siquidem est, omnem subje-
cti perfectionem in eo consistere, quòd superiori suo per-
fectè sit subjectus; ea omnino ratione, quâ aër soli. Et
idcirco hanc perfectionem DEUS spectavit, voluitque ut
in nostrum quolibet resultaret ex illo cultu interno, qui
ipsi impenditur. *Nónne DEO subjecta erit Anima mea?* Hic Psal. 5. 6.
porro necesse est cum eodem Sancto Doctore observare, v. 19.
quòd mens nostra ad hoc ut DEO se jungat, debeat
quodammodo manu duci ad ipsum à rebus sensibilibus, ab
Imaginibus inquam sensibilibus, à figuris sensibilibus, à
formis sensibilibus, ab actibus sensibilibus; *Invisibilia enim* Rom. 10.
DEI, per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. Et sic
interno cultui externus jungendus est, omne scilicet
illud, quòd nobis adjumento est ad excitandum, stabili-
endum & augendum interiorem. Atque hoc posito actus
Religionis interni primarij sunt; ipsi enim nos formaliter
perficiunt, dum faciunt adorare DEUM *in spiritu & ve-*
veritate. Actus Religionis externi secundarii sunt; ipsi
enim sunt, qui ad internos nos ducunt. Hoc autem non
obstat, quòd minùs æquè perfectè operari possit, qui exer-
cet actus externos, quàm qui internos; dummodo illi re-
tineant rationem mediorum, isti autem rationem finis.

Hoc ostendo, imò ad oculum demonstro. Omnis
illa virtus, quæ nos cum Perfectionis laude impellit ad

E c

quæren-

quærendum aliquem finem, quiscunque ille sit, impellit etiam non minore cum perfectione ad quærenda & adhibenda illa media honesta, quæ ducunt nos ad talem finem. Ut causâ exempli; Virtus quæ filium impellit ad amandam & recuperandam sanitatem amissam, ad obediendum parenti, qui hoc desiderat, impellit etiam eundem perfectione prorsus æquali ad adhibenda omnia pharmaca externa, potionum, ferri, ignis, abstinentiæ rigidæ &c quæ ab arte eum in finem præscribuntur. Eadem virtus, quæ impellit intus militem ad procurandam victoriam, impellit etiam simili perfectione, ad arma exacuenda, & perpolianda. Eadem virtus, quæ literarum studiosum intus impellit ad scientias acquirendas, simili perfectione eundem impellit ad Authorum etiam libros quærendos, ex quibus illas hauriat. Eadem virtus, quæ Judicem intus impellit ad ferendam pro tribunali sententiam æquam, non minori cum perfectione illum inclinât, ut abdat se se dies totos in Bibliothecas, ad intimas causæ fibras pernoscendas, ad speculandum, rimandum, scribendum; cùm ea semper virtus, quæ nos cum perfectione inclinât ad volendum finem, eadem perfectione propendere faciat ad illa media, in quibus mali nihil sit, quæ ducunt ad talem finem, etsi in his mediis non consistat præcipuè perfectio, consistat autem in assecutione finis. Hoc ratiocinio id duntaxat præstiti, ut Angelici Doctoris mentem explicarem, quam his ille

1. 2. q. 11, art. 4. *verbis proposuit. Unus & idem subjecto motus voluntatis est, tendens ad finem, & in id, quod est ad finem. Cùm enim dico, volo medicinam propter sanitatem, non designo nisi unum motum voluntatis. Cujus ratio est, quia finis ratio est volendi ea, quæ sunt ad finem. Sic ut si finis perfectus est, perfectus etiam sit ille actus, qui amat media servientia ad talem*

lem

lem finem. Nunc ad rem nostram, Dubium non est, quin perfectio calcûs DEO exhibiti potissimum consistat in interno: *sed non ideò ne passum quidem unum potest promovere ad perfectionem*, qui sub idem tempus multâ curâ & diligentia utitur in externo. Quisquis amat crebrò admodum loqui de DEO; quisquis attendit sollicitè, ut eliciat identidem actus variarum virtutum, ad earum habitum obtinendum, aut ad extirpandas imperfectiones, utitur variis industriis ad rem aptis ordine non interrupto; qui vestitur asperè, comedit modicè, se diverberat rigidè; qui quærit præsentiam DEI sub vario schemate, nunc Medici, nunc Pastoris, nunc Patris, nunc Domini, aut qui alias similes actiones exercet, tam nullius pretij & usûs æstimatas, tanquam imperfectissimas, non ob aliud, quàm quia sunt *industriæ exteriores, sunt mortificationes exteriores, sunt macerationes exteriores, sunt exercitationes exteriores*. Et quid refert? externæ istæ exercitationes multum ultra modum promovent internas. *Mens enim humana indiget ad hoc* 2.2. q. 81. *quod conjungatur DEO, sensibilibus manu ductione*, juxta doctrinam Angelici. *a. 8. in c.* Et idcirco si perfectum quid est velle finem, qui consistit in Exercitationibus internis: eodem modo perfectum quid est velle media, quæ conducunt ad talem finem: quæ sunt exercitationes externæ, quarum supra meminimus: *Finis enim est ratio volendi ea, quæ sunt ad finem.*

Non ego hîc digrediar ad unum aliquod peculiare harum exercitationum genus, ut demonstrem, quantum ex illo existat emolumentum; neque enim hoc ad propositum nostrum facit. Non tamen possum omnino tacitus præterire opera pœnalia, quorum onere spirituales isti nostri penitus liberos, modis pluribus expressis, volunt omnes,

Mans. 7.
c. 4.

aut suppositos, aut præsumptos Contemplativos, ut in ipsis cum corde otioso, etiam corpus sine ulla molestia sit. Et unde per DEUM doctrina hæc nova, quòd vera Contemplatio naturâ suâ respuat omne genus asperitatum sponte assumptarum? Alia omnia aliunde docemur. S. Maria Magdalena, quæ fuit idea vitæ Contemplativæ, fuit non minus Idea vitæ semet excruciantis. Rationem ejus rei dedit S. Terefia. Quando enim Anima in cellam vinariam profundè penetrat, talem inibi vigorem imbibit, ut abunde ipsi sit, quod etiam in corpus transfundat. Inde est, quòd in DEI Ecclesia plerumque Contemplatio comitem habuerit asperitatem vitæ; ut videre in primis est in tam multis antiquis Erenni incolis; subinde autem in S. Benedicto, in S. Bernardo, in S. Brunone, in S. Francisco, & primis ejus tanti fervoris Sodalibus, in S. Dominico Patriarcha, in S. Dominico Loricato, & non multo ante hanc nostram ætatem in S. Petro de Alcantara. Scio non deesse, qui ad contrarium asserendum auctoritatem afferat viri in hoc genere utique magni, S. Ignatij inquam, qui in suo Exercitiorum libro asserat, *in via Purgativa esse necessarias Pœnitentias, quas in via illuminativa oporteat moderari, & multo magis in via unitiva.* Verùm sicut iste citavit Sancti Librum in quo verba hæc inveniri indicat, sic utinam etiam pro sua humanitate locum indicasset! liberasset me illo labore sedulo investigandi, & subinde non inveniendi. Si opera ejusmodi pœnalia non alium ob finem fierent, quàm vel ad purgandam à vitiis Animam, vel ad præservandam, tunc nec ego diffiteri possem, illa rectè prioribus duabus viis relinqui. Verùm quia tanta cū laude exercentur amore Christi Servatoris, tam atrocem pro nobis necem passi, ut advertitidem S. Ignatius, non video, quomodo non etiam in via Unitiva,

Unitiva, perinde ac in quavis aliâ, locum inveniant; salvâ tamen semper in omnibus harum actionum normâ ac regulâ, prudenti moderatione, seu discretionem, qua sine virtus omnis moralis in vitium degenerat. Et hæc scilicet prudens moderatio illa est, quam Sancti hortatu in Exercitiis spiritualibus consulere & sequi oportet, maximè versùs Mensis, Exercitiis præscripti, finem, quo vires non parùm fractæ aliquo levamine opus habent. De reliquo quis unquam vixit magis unitus DEO, quàm Apostolus Gentium? eò erat progressus, ut exclamaret: *Quis nos separabit à Caritate Christi?* Et tamen hic mortificationi internæ ad extremum usque junxit etiam externam: *Semper mortificationem JESU in corpore nostro circumferentes, ut & vita JESU manifestetur in corporibus nostris.* Quoniam igitur ex capite affirmari potest, Perfectionem aliud non postulare, quàm ut Anima se sistat præsentem DEO in Fide pura? ut ibi duret in Fide pura, ut procedat in Fide pura, ut teneat cor illi semper unitum, sed in Fide purâ? quin imò exigit Perfectio, ut omnes certatim illis utantur mediis, quæ quisque majoti sibi adjumento esse experitur ad se conjungendum DEO. Neque enim quilibet hac in vita ita est conjunctus DEO, ut necesse non habeat arctius illi conjungi; nisi tamen ipse supremum omnis Perfectionis apicem conscenderit, id quod sine manifesto circa Fidem errore affirmari de nullo potest, fuitque is error Beguardorum, & Beghinorum, quos damnavit Synodus Viemensis, coacta auctoritate Clementis V. gloriôsæ memoriæ. *Non quòd jam acciperim (sic ad Philippenses scribit Apostolus) aut jam perfectus sim: sequor autem, si quò modo comprehendam.* Tam ille sibi procul à meta & brivio abesse videbatur. Et nos homuli cogitabimus nos jam eò pervenisse; unde ultra eniti

Rom. 8.

1. Cor. 4.
v. 10.

In Clement. ad nostram de Hæret.

Philipp. 5. 12.

non possimus, sic ut sufficiat, tenere coronam jam manibus prehensam? O Præfidentiam animosam! Enimvero non tantum singuli mortalium opus habent, ne se patiantur ab intima cum DEO conjunctione divelli, sed ut arctius semper arctiusque, dum vivunt, ei conjungantur.

II.

Idcirco magno animo repeto, & inculco, etiam exercitationes externas, utut sensibiles, quales sunt, quarum ante meminimus, & quarum adhuc meminisse possemus, quæ ex se pravæ non sunt, dummodo referantur ad spiritus commodum & profectum, non esse contemnendas, tanquam Incipientium proprias, sed æstimandas, sed probandas, laudandasque tanquam omnibus, quotquot sumus, longè utilissimas. Et quâ id causâ? hæc nimirum, quia quotquot sumus, opus habemus, si S. Thomas non erravit, ut quod externum est, adminiculo nobis sit ad internum. Et idcirco quamdiu arctius conjungi DEO potest homo, semper eo indigebit, cujus ope in hac cum DEO conjunctione possit proficere.

Noh negaverim quidem ego, quod ad Orationem sufficiat homini, quod noverit per fidem, habere se præsentem sibi DEUM. Dico tamen imprimis, eum damnandum non esse, qui fidem ejusmodi in se animet Imaginibus, ut cum sibi imaginatur; se undique cinctum DEO, ut pisciculum aliquem profundo in mari; aut quando videre sibi videtur DEUM prægrandi & pleno majestatis in folio locatum; aut quando in cunis vilibus, aut coram Prætoro nefario, aut infami Crucis trunco suffixum inter Latrones. Deinde addo, actum illum Fidei bonum quidem, non tamen sufficientem esse, ne Contemplativis quidem,

dem, ad obtinendam quovis tempore Conjunctionem cum DEO, quæ nos præparat ad experiendam ejus præsentiam, ad illum affectum, illum amorem, illam oblectationem etiam sensibilem, quæ ex tali conjunctione redundat. Quid præstat, posse dicere in oratione: *cor meum exultavit in DEUM vivum.* An verò dicere: *cor meum & caro mea?* Ego quidem vellem posse dicere cum Davide: *cor meum, & caro mea exultaverunt in DEUM vivum.* Sunt autem actiones internæ, quæ spectant ad cor; externæ, quæ ad corpus pertinent, sicut censuit S. Thomas in ea Psalmi verba: *sicut interiores actus pertinent ad cor, ita exteriores actus pertinent ad membra carnis.* Et hodie adhuc audiatur, aliquis, qui ita unicè laudet interiores, viruperet exteriores, addita divisione planè imaginariâ viæ interioris & exterioris, quæ tamen inter se non pugnant? Quin imò divisio ejusmodi rectà impugnat & ferit exultationem illam, ob quam tantas DEO gratias agit Sanctus Rex David, dum ille interiora cum exterioribus tam egregiè conjunxit ad quærendum DEUM, & idcirco vicissim à DEO non in externo minùs, quàm interno studij sui præmium accepit.

Et tamen (ò infelicitatem illius, quicumque in scriptione sua contentus est multa dicere, pauca probare, & nullam adhibere diligentiam in distinguendo, ubi tamen res postulat!) qui Meditationem appellavit viam exteriorem, satis non habuit appellare eam tantùm *viam Incipientium, viam imperfectam, viam inutilem, viam sensibilem, viam, quæ non tam sit via, quàm impedimentum ad perfectionem:* sed eò etiam progressus est, ut appellaret *Viam animalem.* Perinde ac si de via animali unquam latari potuerit Sanctus ille Rex, qui meditando tantopere exardescibat gratissimo igne cælesti, ut intus ac foris totus inflammaretur.

Psal. 84.

v. 4.

2.2. q. 81.

art. 7.

retur. Itane vita animalis vocanda est, sensibile illud, quo non ob aliud utor, quàm ut propiùs ad DEUM accedam? Non ita est; non ita erit; hæc est via spiritualis, talem enim illam judicârunt Patres omnes, hoc ipso, quòd ex fine de quocunque actu ferendam sensentiam censuerunt. Agnosco deesse mihi Authoritatem illam, quæ plenam hac in re fidem conciliare mihi posset. Succedat igitur ad vices meas supplendas Toletus ille, qui tantâ fuit eruditione ut vadi-

In Jo. c. 4. monium pro me obire abunde possit. *Omnia opera, etiam exteriora, quæ ex interiore spiritu fiunt, ad eundem pertinere spiritum sacri Doctores semper senserunt.* Sic ille affirmavit Authoritate illâ tantâ, quâ dignus habitus est, ut prerogativo jure à Sede Apostolica donaretur, edendi in lucem quamcunque suam lucubrationem, quin tamen illam cujuscunque alterius, quàm suimet judicij censuræ deberet subjicere. Et tamen hodie sit invenire de in aliquem, qui *vitam animale*m appellet illam ipsam, quam tam communi consensu Sacri Doctores spirituales indigitârunt! Ego parte mea protestor, quòd nolim unquam sciens digredi, ne passum quidem unicum, à concordia & perpetua Patrum omnium doctrina. Si unquam digrediar, haud sanè sciens digrediar.

Distingvam idcirco, & dicam: illam esse vitam animale, quando quis ita sectatur devotionem sensibilem, ut ab ea una trahi se sinat. Et ita dicere solitus erat S. Philippus Neri: non esse autem vitam animale, cum quis sensibili illa devotione ut famulâ utitur, eamque post se trahit. Primum illud proprium est Incipientium, qui non plus boni operantur, quàm ad quantum sensibili illecebrâ trahuntur. Alterum proprium esse debet tam Incipientium,

pientium, quàm Proficientium, quin & Perfectorum, qui illecebrâ ejusmodi utuntur ad plus boni operandum.

Multo autem minùs dicam etiam, quòd vita animalis sit ipsa adeò devotio sensibilis: secus enim non solus David, sed complures Sancti, qui longâ annorum serie vixerunt in sensibili pietatis in DEUM fervore, vixissent tunc vitam animale. In S. Philippo Nerio tanta fuit copia devotionis sensibilis, ut geminæ circa pectus costæ sinum illum capiendo gaudio dilatarent. Quid autem porro hinc colligitur?

Vera devotio non consistit in sensibili: ita est, & nemo id ignorat. Potest tamen vera & genuina devotio esse etiam illa, quæ plurimum habet de sensibili. Vera devotio in hoc consistit, quòd efficiat habentem tanquam navim, quæ, quiscunque demum ventus aspiret, ad portum obfirmato animo vult tendere. Ecquid tamen damni aut impedimenti ex eo nascatur, quòd constanter aspiret Zephyrus suavis, blandus, propitius, qui ad portum impellat? Sufficit ad hoc Fides; dabo istud. Atqui sufficit etiam perito Naucloerò pixis sua nautica, in quâ magnetica lingula polo suo constanter obvertitur, ut rectâ ad portum tendat. Quis nihilominus unquam erit ille Naucloerus, qui solâ suâ acu contentus sit, præterquam in sævis tempestatibus? Quamdiu licebit, ô quàm ille volens libensque admittet ventos secundos, quos illi DEUS destinet! Sola acus servatur ad cursum gubernandum, cùm desunt cetera.

Hinc quoque devotio sensibilis Zephyri instar est, quem optare & benè & malè possumus; benè, ad progrediendum, malè ad oblectamentum. Sed quod hîc de malo est, non ex ipsa devotione est, sed vitio illâ abutentis.

F f

Rectè

Rectè illà utitur, qui eam cupit ut medium, utile ad excitandam in se pœnitentiam feriam: aliter si esset, damnare oporteret Sacerdotes omnes, qui Sacrum facturi preces illas fundunt, quibus Ecclesià vult peti non tantum rivus, sed & flumina lacrymarum. Malè illà utitur, qui eam ut finem amat; quo in illam studio ferebatur Religiosus quidam ignorans, qui cùm de ariditate quereretur, quam experiebat in via spirituali, quam magno exemplo vivebat, eò tandem est progressus, ut nocte quadam inter preces DEO dicere non dubitaret. Si tanto ipse tempore barbaro alicui & fero homini servisset eà diligentia & aecuratione, se benigniùs haud dubiè ab eo, humaniùsque fuisse tractandum, quàm ad eam diem à DEO esset habitus. Quà quidem suâ cruditate promeruit, ut confestim aspectabilis teter ex Orco genius prægrandi armatus furca solatium illi afferret, dignum voluntate tam sui comodi in DEI obsequio studiosâ.

O quàm oportet in rebus hujus argumenti solerter cuncta discernere, ne denique quis ad insaniam redigat mille animas miserabiles, quæ nesciunt ampliùs ubi pedem figant, ex quo mediâ è semitâ, quæ sola secura est, seductæ sunt!

Isa. 30.
v. 31.

Hæc est via: ambulate in ea, & non declinetis neque ad dextram, neque ad sinistram.

An autem media via est, dicere, quòd qui meditatur, vitam ducat animaleam (perinde ac si uti sensibili, & sensuali una eadèmq; res sit) & quòd nemo, nisi qui contemplatur, vitam vivat spiritualem?

III. Nun-

III.

NUnquam, si vehementer non fallor, tam generatim omnino sensibile damnandum est. Illi probari nec debent, nec possunt, qui sistunt in sensibili, ut facit, qui per fenestras otiosus & iners prospectat; non qui eò accurrit, ut panem egenti porrigat; ut videat, quis pulset, ut adoret **DEUM**, qui Eucharistico in ferculo ad ægrum defertur. Sensuum nostrorum organa spiritus fenestræ sunt. Non igitur damnandus est spiritus, quoties has ad januas accurrit, aut ibi tantisper moratur. Tunc improbanda sunt ejus studia, quando in his modum ac limites non servat.

Quis igitur dixit nonnullis, quòd quisquis meditatur, semper in solo sensibili hæreat, inutiliter, imperfectè: perinde ac si aliud meditando non spectet, quàm sensibus solatij aliquid indulgere? Hoc supponitur, non nego, non tamen probatur. Quin imò meditationis operâ, animus ratione vincitur, persuadeturque illi, pugnare cum obsequio, quod **DEO** debemus, servire illi causâ devotionis sensibilis; sed rem postulare, ut serviatur ipsi, etiam cum sicca, cum arida sunt omnia; quin etiam tum, cum animus à tali obsequio planè abhorret; quòd quidem belli & prælij tempus est.

Verum est, orationem teneram, dulcem, deliciosam, blandam & gustûs plenam, sæpe animabus concedi sub initia vitæ melioris; cum hac illas **DEUS** sibi lucrari velit. An tamen idcirco Oratio ejusmodi aliam nomenclaturam non meretur, quàm præclaram hanc *Animalis*?

Quoties deinde concedi illa à **DEO** potest non tantum ut illecebra Incipientium, sed etiam ut esca & nutrimentum Proficientium in via spirituali? Et tamen vel tum erit

Serm. Ecce
nos reli-
quimus
omnia.

2. 2. q. 180.
a. 5.

via *Animalis*, quia non desinit unquam esse sensibilis? Nota res est, quòd DEUS ita se gerat cum servis suis, sicut nos gerimus in terris cum Messoribus, quibus laboris quidem mercedem servamus ad finem operis, non tamen omitimus illos interdum refocillare, & liberali refectioe inter laborandum animos addere: *Nimirum & operariis hujus seculi* (S. Bernardi verba sunt) *solet cibus in opere, & merces in fine dari.* Id autem si ita est, an tum DEUS dicendus est tractare servos suos ut pecudes, quandocunque eos in Oratione simili modo reficit sensili aliqua consolatione? Pudet me vel scribere talia: & tamen facere non possum, quin scribam, ut errorem eximam animabus tam multis quibus tot leges spiritus traduntur, pugnantes cum omni recta ratione. Contemplatio (non supposititia illa & spuria, quam istæ leges docent, & in affectata quadam omnium actuum cessatione consistit, sed vera) an non est Oratio omnium, quæ in terris haberi possint, longè suavissima, & jucundissima? *Delectatio Contemplationis omnem humanam delectationem excedit*: si S. Thomas falsus non est: in ea enim admiratio & amor sese conjungunt ad spiritum certatim quodammodo beatum reddendum. Certum omnino est, Meditationem contentissimam futuram, si ipsi liceret colligere per intervalla micæ, quæ cadunt de mensa hujusce Reginae; tam illa lauta ac splendida est. Quid ergo dicendum? nonne igitur ipsa etiam Contemplatio erit *via Animalis*? O effata, quæ & cum recta ratione, & cum Iustitia pugnant! *Cor meum & Caro mea exultaverunt in DEUM vivum.* Non ea habenda est ratio oblectationis sensibilis, fateor, ut ejus causâ unquam accedatur ad orandum: hoc enim esset servire DEO pro denario, quem nobis largitur. Verum tamen non est, quòd pugnet cum perfectione,

fectione, eam admittere, & libenter quidem: hoc enim est damnare eum, qui accipit à DEO in ejus obsequio denarium: isto autem quid absurdius? *Dignus est operarius* Luc. 15. *mercede sua.* An contra Perfectionem agit ille Medicus, qui suis pro functionibus mercedem accipit? ille Artifex, qui pretium laboris? Ille Advocatus, ille Concionator, qui suâ pro operâ non respuunt aliquam compensationem? maximè si non aliam, quàm quæ identidem sponte offertur, ut vitam inter labores sustentent? Cur igitur contra perfectionem agere dicendus est, quisquis non respuit omnem oblectationem sensilem, quam DEUS, ut mercedem, porrigit in oratione sibi fideliter servienti? Non ea fuit S. Gregorij sententia, qui audiens ex Christo: *Dignus est operarius mercede sua:* perpendit, quòd *de mercede operis sunt ipsa* Hom. 7. in *alimenta sustentationis.* Et idcirco ejus loci interpretatio-Evange. nem attulit, suo dignam ingenio, divinam inquam, & sic scripsit. *Qua in re considerandum est, quòd uni nostro operi dua mercedes debentur, una in via, altera in patria. Una qua nos in labore sustentat, altera qua nos in resurrectione remunerat. Merces ergo, qua in presenti accipitur, hoc nobis debet agere, ut ad sequentem mercedem robustius tendatur.* En igitur quid requiratur, ut cum Perfectione accipiamus à DEO alimenta in ejus famulatu: ut nimirum illis utamur ad augendas in ejus obsequio vires. Et idcirco si quis magna cum virtute respuere illa potest, maximè cum abundant, non idcirco, qui illa non respuit à perfectione deficit, ut falso supponit, qui eodem modo & æqualiter damnat omne sensibile, quin ul um faciat discrimen inter sensibile, quod intenditur ut n edium; & sensibile, quod ut finis procuratur. Hinc avertat à me bonus DEUS, ut unquata admittam & recipiam generatim & citra exceptionem

ptionem illud axiomas quod promulgat idem Author ut extra omnem controversiam positum. *Fixum igitur ratumque sit, quod necesse sit ante omnia, tollere omnem sensibilitatem, ad ambulandum per viam interiorem.* Nihil veritatis inest huic axiomati. Nam & Sancta Ecclesia, & omnes Synodi, & omnes Canones cum omnibus Doctoribus Sanctis doctrinam tradunt huic è diametro oppositam: dum illa præcipit, ut nullibi non in DEI cultu juncta sint sensibile & insensibile, insensibile ut finis, sensibile ut medium: *ut dum visibiliter DEUM cognoscimus, per hunc in invisibilem amorem rapiamur.* Si sensibilitas manum mihi porrigit, ut ipsius adjutorio ambulem viâ interiore, quomodo ad ambulandum statuendum mihi est certissimò, tollendum ante omnia esse omne sensibile? Dicat, qui hæc inter se combinare noverit. Potestne unquam aliqua de DEO in via interiore percipi oblectatio, sine ullâ operâ sensuum, præterquam fortè in raptu aliquo prodigioso, qualis ille creditus est, quo Apostolus tertium in cælum raptus est? *Nemo videns DEUM, vivit istâ vitâ quâ mortaliter vivitur in istis sensibus corporis.* Sic S. Augustinus censuit. *Art. 12, c. 27.* que adedò ego quidem cavebo diligentiam quâ quantâque possum, à sensualitate; hæc enim me impellit ad malum: à sensibilitate ut cavere vellem, nescirem tamen quâ ratione id consequi possem.

2.2. q. 75.
a. 4. & 5.
q. 184. a. 5.

Super Genes. ad lit.
L. 12, c. 27.

IV.

NON separentur igitur in oratione, quæ præcipuè ad DEUM colendum refertur, duæ hæc viæ interior & exterior, sed jungantur, sive Intellectum spectemus, sive voluntatem: neque enim unquam aliter agere potest homo,

mo, si naturam suam spectet, quàm ut identidem interiora promoveat per exteriora. Et idcirco, sicut nemo hortari debet captivum, ne solis luce & calore fruatur duntaxat per fenestras, sed prodeat in apricum: cùm aliter, quàm per fenestras, frui illis non possit: sic nemo etiam mortaliū quemquam hortari debet, utpote mortali hoc in carcere captivum, ne vel Intellectu vel voluntate gaudeat DEO, ministerio sensuum, dum nisi hoc ipso sensuum ministerio, non potest se attollere ad gaudendum illo, ne quidem in Contemplatione altissima, nisi rapiatur in Ecstasim. Imò hac ipsa de causa rectè hortamur illum, ut utatur operâ sensuum. Quæ enim causa facit, ut captivus cum laude gaudere velit radiis solaribus, eadem facit, ut cum laude gaudere illis velit per fenestras, quæ sunt medium ad finem, qui est, gaudium ex sole præsentem.

Et ut dicamus, quod res est; quid faciet tandem ista via interior, ut è diametro ponitur pugnare cum via exteriorè? aperiámne? En rem ipsam paucis.

Interior via Contemplantium aliquorum opinione aliud non est, quam Concentratio quædam amoris plena, alicujus contenti stare in Fide coram DEO præsentem. In hoc DEUS est, ut ipsi dicunt, qui agit; & idcirco cùm se subinde occasiones offerunt, advertit se homo præter spem avulsum à vitiis, dotatum virtutibus, quin vel ipse scire possit, quid & quomodo in se actum fuerit.

In via exteriorè, nos agimus, & idcirco non facimus quidquam boni; ubi enim nos operamur, quantumcunque operamur, & laboramus, facere nihil possumus, quod non sit imperfectio & miseria. An hæc loquendi ratio ferri debeat, non discutio: Dico tamen,

In

In via Interiore DEUS est, qui operatur, in via exteriore operamur nos? Neque DEUS sine nobis operatur in via interiore, neque nos sine DEO operamur in exteriore. *Non ego, sed gratia DEI mecum.* Idcirco si hinc nomenclatione operum imperfectorum illa veniunt, quibus tantum deest aliqua Perfectio, tam sunt imperfecta, quæ fiunt in via interiore, quàm quæ fiunt in exteriore: contrarium enim asserere, gravis error est. Nemo mortalium summum perfectionis apicem ullo suo actu assequitur. At si per opera imperfecta illa intelliguntur, quæ non tantum imperfecta sunt imperfectione negativa, ut sunt, de quibus jam nunc locuti sumus, sed imperfectione positivâ, qualia sunt opera mala; pari modo gravissimus error est affirmare, omnia opera, quæ facimus, in via exteriore, esse imperfecta. In cælo enim merces rependetur millenis actionibus externis, quales sunt, dare stipem indigenti, diverberare se, abstinere à carnibus, peregrè ad loca sancta abire, de noxis se accusare, divinâ Dape se pascere, cruciatus ac mortem pro Christo obire: nec tamen unquam ulli actioni prævæ merces dabitur. Atque idcirco geminæ hæ viæ, sic explicatæ, rectâ ducunt in præcipitia.

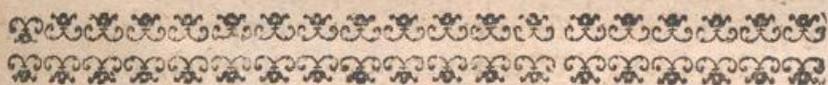
An non igitur, Amice dilectissime, justa me causa movit ad asserendum, his in viis necessarium cuique esse, aperire oculos, & sollicitè attendere, quo ducatur? *Est via, quæ videtur homini recta, & novissima ejus ducunt ad mortem.*

Mira sanè res: Sancta Teresa, tam ceteroquin amans Contemplationis Mysticæ, aliud omnibus suis in libris non egit, quàm ut Animabus inculcaret cooperationem immediatam, quam DEO debemus in omnibus etiam possibilibus actibus nostrarum Potentiarum, nisi hæ nullâ nostrâ arte à DEO vinciantur. Et sint nonnulli, quorum omnis
conatus

conatus tendat ad evortendam talem cooperationem; trahendo omnia ad unum documentum, standi in Fide! nam etsi magnas virtutes, quod non nego, requirant, media tamen omnia ad illas consequendas auferunt.

O quàm longè igitur novi isti Contemplativi abeunt à via regia, tot Sanctorum vestigiis tritâ!

Atque idcirco inculco denuo, nimis quàm æquum esse, ut Directores Animarum suæ curæ commissas promoveant ad sacram Contemplationem, quando certi esse possunt, quòd jam à DEO ad illam incipiant vocari. Æquum tamen haudquaquam est, ut eas dirigant & promoveant ad eam, quam novi isti docent, tam longè à vera alienam.

Conclusio Operis.

I.

Non referrem, fateor, integrum operæ & operis pretium, nisi sub ejus finem legenti porrigerem clavem, cujus ope liceret intelligere libellos illos parvulos, quos ad examen vocavi.

Affirmare possum, me in illam certò incidisse, etsi non quærerem. Subinde autem cum tentarem ejus ope aperire nunc hunc, nunc illum locum, deprehendi, illam planè veram esse. Et talem certus sum quòd illam etiam expecturus sit, quisquis illam prudenter sine arte & fucò voluerit tractare, non autem nimiùm obliquè torquere.

G g

Adver-

Advertendum proinde est, quòd isti libri, utut videantur scripti ad exaltandam Contemplationem, denique tamen non hunc solùm effectum producant, aut præcipuè. Alium producant, & illum fortassis efficacius: Contemptum nimirum Meditationis. Non quòd hanc impetant iñtibus directis; hi enim, quoad ejus potest, aut vitantur, aut suspenduntur: sed iñtibus indirectis, quales illi sunt, quibus una bilanx alterius nimio pondere attollitur, quique ex comparatione nascuntur. Igitur non vituperando in illis meditationem, nisi hanc, plenâ sensus ac doloris, arte comparationis, quæ vel maximè suam cuique miseriam & abjectionem aperit, extollitur supra ipsam Contemplatio omni occasione, tanquam gradu, virtute, utilitate, sine comparatione, illâ superior, sive Intellectum respiciamus, sive Voluntatem. Inde supponi ur imprimis, quòd Meditans spectet tantummodo profectum exteriorem; Contemplans verò profectum interiorem. Et hac super basi eriguntur deinceps turres altissimæ disputationum ad æstimationem conciliandam Contemplantibus, minuendam meditantibus, eo planè, ut apparet, sine, ut omnes intelligant, hos tenere duntaxat viam exteriorem, tanquam meros hypocritas; illos verò ambulare viâ interiore tanquam totidem spiritus omnis terrenæ concretionis expertes. Atque hæc quantum ad Voluntatem.

Ad Intellectum dein quod spectat, ut certum ponitur, meditari aliud non esse, quàm studere, seu circa objectum propositum totâ ingenij acie speculari, ut idcirco meditantes majori conatu, quàm fructu consumant se miseri, fatigentur & angantur in quærendo inutiliter extra se illo DEO, quem mox ac vellent in se ipsos verti, & secum solis occupari, essent inventuri. Hic autem aperit se campus
deri.

deridendi non sine aculeo & argutiis Meditantes, haud secus ac si Sancti, quos per omnem vitam meditandi studio deditos fuisse constat, inepti planè ac stolidi, contenti fuerint omnem oculorum aciem defigere ad spectandum Regis palatium, Regis figuras, omnem ejus apparatus, characteres ab eo exaratos, quin tamen unquam cum Rege ipso agerent.

His ita stabilitis proceditur ad excitandos passim omnes, ad expetendam Contemplationem, summis eam extollendo laudibus, perinde ac si ejus unius beneficio hac in vita liceat agere cum DEO. Atque hinc in medium proferruntur multa pulchra, utilia, vera, falsò tamen attributa illi Contemplationi, quæ subinde docetur: neque enim hæc est pulchra illa, utilis, ac vera, sed potiùs Contemplatio aliqua fictitia; qualem omnino necesse est esse illam, ad quam expetendam Mortales omnes provocantur. Ecquis ignorat, ex ipsa adèd Apostolica schola tres duntaxat fuisse quos secum Servator ad Thaboræi montis apicem duxerit? reliqui hæserunt ad radices montis, ut ibi reducem è culmine Magistrum expectarent, etsi tanta ceteroquin caritate eos complecteretur.

Non negant tamen Magistri isti, ad obtinendam Contemplationem, summi semper sine ulla dubitatione æstimatam, præmitti debere diligentem à vitiis purgationem. Si enim ad ascendendum in montem minùs altum, qualis fuit, in quo Servator ad Concionem dixit, necesse est robustis tibiis ac pedibus esse; *Priùs unusquisque sanandus est*, S. Ambr. in *ut paulatim, virtutibus procedentibus, ascendere possit ad montem*, Luc. l. 5. c. 6. Quantum requiretur ad conscendendum illum tanto magis arduum, tam sejunctum, ubi sua se in gloria Christus spectandum objicit? Quia tamen vel per incuriam,

am, vel studiosè non attenditur ad illud *paulatim*, quo hic S. Ambrosius utitur, ponitur, quòd ejusmodi purgatio generatim, & respectu quorumcunque, paucorum mensium spatio absolvi possit: perinde ac si ejusdem operæ esset cor, ac corpus purgare. Posthoc, quia vanum est sperare, quòd Personæ tam multæ plurimis distractæ curis, infirmæ, hebetes, promittere sibi possint illam Contemplationem, quæ genuina est, multa excogitata sunt vocabula splendida, in speciem concinnata, quibus deluderentur. Et quia sublimi illo in Contemplationis genere cessat omnis exercitatio facultatum interiorum, quæ ceteroquin multum laboris adjunctum habet, alliciuntur Animæ bonæ, docenturque suspendere suo arbitrio, dum orant, actus illos omnes, à quibus vera Contemplatio semper abstinet, sed virtute supremæ illius admirationis, aut amoris, quibus facultates suspensæ tenentur.

II.

Hunc ad finem mirabiliter aptum visum est nomen Quietis. Isto enim duplex Quietis genus significatur: prius cessatio tantum quædam est & otium ab omni labore, ad quod nemo non, quantumvis abjectæ mentis, aspirare potest: alterum non est positum in nihil agendo, sed est quoddam summi solatij gaudium, quâ fruitur res quælibet, ubi ad centrum suum pervenit; quod quidem mortaliū paucis admodum commune est. Quia autem Animæ hebetiores duplicis ejusmodi Quietis discrimen minus capiunt, incredibile dictu est, quàm bellè ambiguâ hac significatione ipsis imponatur. Et idcirco inducuntur ad existimandum, quòd ubi in Oratione pertigerint ad sopien-
das

das omnes suas facultates, & ad cessandum ab omni exercitatione, facultatis imaginatricis, Intellectus, quin & Voluntatis, omittendo omnes actus, saltem iteratos, quibus antea occupabantur, jam totam simul acquisiverint illam Contemplationem, quâ fruatur Quies illa perfecta, tanquam præcipuâ suæ felicitatis parte, ad quam illa cessatio accessoria tantum est, & nequaquam potissima.

At hinc jam existunt difficultates duæ fortissimæ, quæ eos impugnant, qui tale Orationis genus volunt persuadere.

Prima est, quod Quies ista otiosa & cessatrix, non afferat oblectationem, ubi ab illa suo solatio immersâ, sejuncta est: & licet aliquanto tempore pigris & dormitantibus Animabus ingrata non sit, procedente tamen tempore tædium generat & fastidium, quin & extremè cruciat; cum denique nihil sit, quod animum, naturæ suâ vivacem, ita dejiciat, atque iners otium, ubi hoc durat diutius.

Huic malo de magnis remediis prospectum est: & idcirco deliberato consilio complura impenduntur folia, ad extollendam felicitatem statûs, in quo degunt Animæ, quando reductæ sunt ad ariditatem, siccitatem, & subtractionem; caveturque solerter, ne Animæ istæ etiam tum discernant inter illam privationem, quæ vel cum, vel citra noxam suam ipsis accidit.

Et verò res mihi videtur planè insolens, hortari tantâ sollicitudine eos, qui Orationem Quietis assecuti sunt, ad ferendam siccitatem & ariditatem; cum tamen Oratio Quietis illa tandem sit, quæ Animam solatio cælesti & oblectatione complet. Eos, qui meditantur, hortari oportet, ut ferant fortiter sterilitatem, ut fecit S. Teresa; eos, qui

- Contemplantur, ita animare non decet: nisi quando Contemplans per vim affectat Contemplationem, suspendendo suas facultates, dum DEUS eas relinquit in statu, in quo & ipsæmet agere aliquid possint, & vires suas reparare. Et quod ita res habeat, intelligamus ex magna illa Incipientium Magistra: *Non sunt ista, inquit, non sunt ista Mansiones, in quibus Manna pluit; longius ad has progrediendum est, &c. Omnis prætensio ejus, qui Orationi se dedere incipit, esse debet, laborare.* E diverso, ubi illa tractare incipit de vera Oratione Quietis, quomodo locuta est? sic locuta est:
- Manf. 2. *Proprius effectus hujus Orationis est suavitas, quam ponit in c. 1. Anima. Suavitas, non siccitas. Monuit tantum, medium necessarium perveniendi ad hanc Quietem esse, illam non procurare. Et idcirco de hoc negotio alibi sic illa locuta est: Nonnunquam in Oratione initium aliquod habemus devotionis, que venit à DEO, & sicum hoc initio (ô verba & doctrinam præclaram!) nos ipsi, & per nos, progredi volumus ad istam Quietem voluntatis, tum enimvero experientiâ discimus, quod à nobis ipsis sit procurata; neque enim ullum effectum producit, citò finem accipit, & relinquit post se ariditatem.* En igitur causam, ob quam hodie tam sedulò inculcatur, ut feratur siccitas in summa Contemplatione; docetur nimirum Contemplatio veræ penitus dissimilis, fictitia, simulata, artificio procurata. Dissimulatur studiosâ oblivione id, quod etiam monuit hæc ipsa Sancta:
- Manf. 4. *h. e. Quando sua Majestas vult, ut Intellectus ratiocinari c. 4. desinat, aliter illum occupat, & dat illi quandam claritatem, quoddam genus cognitionis, tanto superius illo, ad quod nos pervenire possimus, ut planè attonitus hæreat.* Neque hoc tantum dissimulando prætermittitur. Sed in super Contemplatio appellatur, nudum illud stare in DEI præsentia, quin

quin quidquam cogitetur. Et ubi hoc successerit cum Oblatione Animæ, divinis solatiis præventæ, Oratio ejusmodi definitur: *Oratio quietis Mystica sapida*. Ubi sine his solatiis fuerit, definitur: *Oratio quietis Mystica suavitatis experta*. Aut ut in aliis gradibus illam describunt: *Oratio Quietis sicca seu sterilis*. Quietis nimirum, cui deest constitutum suum præcipuum, quod est, gaudium Animæ bono præsentem planè contentæ. Et hinc ponitur ista lex. *Quòd Oratio Quietis Mystica suavitatis experta in usum redigi possit cum solo adiutorio gratiæ Fidelibus omnibus communis. Quòd Oratio Quietis Mystica sapida, non fiat sine gratiæ præter communem ordinem data.* Quæ quidem effata omni fundamento carent. Neque enim sistere se præsentem DEO unquam fuit existimatum sufficere ad constituendam perfectam Contemplationem. Ad hanc constituendam prætere requiritur summa quædam Admiratio, & Amor, quæ hominis mentem suspendant. Et hæc nunquam potest esse sine gaudio, etiam ineffabili. *Contemplativa vita amabilis valde dulcedo est, quæ super semetipsum animum rapit.* Ita S. Gregorius sensit. V. Jac. Alv. de Orat. p. 2. c. 2. n. 5. Super Ezech. ho. 14.

Secunda difficultas hæc est, quam patitur Anima multo majorem, non ex cruciatu quem patitur, tolerando indefensè quietem istam otiosam, quæ ipso labore molestior est; sed ex anxietate & scrupulo. Omnino enim videtur sibi, id quod est ipsissima veritas, facere jacturam temporis, quod tanto fructuosius meditando semper posset transigere.

Atque huic profectò seriò occurrendum est omni artis vi & ingenio. Artium autem istatum pleræque adjunctæ & ipsæ sunt splendore & pompâ vocabulorum, eum in finem collectorum, ut sint quasi primi satellites semper ad defensionem

sionem parati. Negatur igitur ante omnia, quòd hoc sit perdere tempus, stare in praesentia DEI.

Et quia, qui pugnant pro meditatione, reponere possent, eos etiam qui meditantur, in divina se collocare praesentia, responderetur illis, melius esse collocare se in hac praesentia obtutu fixo, transigere tempus in fide pura, conjugere se DEO quàm arctè quisquam alius, non tamen nisi in pura fide: perinde ac si DEO conjugere se in pura fide non possit, qui animo illum repraesentat sub formis minus generalibus, sed dilucidis atque distinctis; sed ille duntaxat, qui illum sibi repraesentat cognitione tam confusà, quàm confusam humana mens concipere possit.

Si vellicat animum religio, quòd non addantur fidei actus alij compures, qui cum illa nequaquam pugnant, jubent penitus ponere ejusmodi curam propterea, quòd summa illa ab omnibus actibus cessatio virtute in se contineat tacitam quandam protestationem, quam de suo nihilo Anima coram DEO faciat: quæ quidem protestatio tacita plus valeat, quàm expressa, quæ in ejusmodi statu fieret.

Verùm vocabula, quantumcunque splendida ac speciosa, humanum denique animum minimè expugnant (cùm hic manus non det, nisi rationibus, quibus obistere ultra non possit.) Sed ipsum figunt quodammodo, non vincunt.

Cùm igitur resisti ultra non possit difficultati, quam experiuntur Animæ in spontanea hac ab Actibus cessatione, eò denique proceditur, ut permittatur mentes occupare error quidam palpabilis: quòd scilicet hac in re omnis nostra cooperatio nullius planè momenti ac valoris sit. Atque ita, quantum spectat ad Intellectum, dicitur, quòd omnis mixtura cujuslibet scientiæ ad aliud non proficit,
quàm

quàm ut impediatur illud bonum, quod nobis divina Sapien-
tia luminibus infusis afferret; hinc est, quòd *verus Contem-
plativus nolit cognoscere cognitione propria, sed tantum cog-
nitione DEI.* Quod autem spectat ad voluntatem, dicitur,
quòd omnis ille profectus, quem conamur facere actibus
nostris, imperfectus sit, inutilis & vanus. Inde *verus
Contemplativus non vult amare amore sibi proprio, sed amore
ipsius DEI.* Non dicitur quidem quòd oporteat permitte-
re operari solum DEUM; neque enim quisquam facillè est,
qui claro die errores sine ulla larva producere amet; cùm sic
sui horrorem generent. Sed quod non dicitur verbis tam
disertis & claris, dicitur saltem obliquis, & quæ re ipsa
tantundem valeant: qualia sunt hæc: quòd in via interio-
re operetur DEUS, & idcirco tantus fiat profectus; in via
verò exteriore operemur nos, & idcirco nihil fiat, quod
non sit mera miseria. Et denique ut obtemperetur extre-
mæ illi necessitati, quæ omnes adstringit, ut, quando lo-
quuntur, loquantur consequentur, sive ut posteriora cum
prioribus cohæreant, laudatur solum illud studium, quo
utitur homo in via interiore; vituperatur, aut saltem de-
primitur, in contemptum, & ludibrium adducitur, quid-
quid agit homo in via, quam ipsi exteriorem dicunt.

Cujus rei causa est, quia in hoc apparet magis, quòd
homo ibi concurrat & cooperetur ad aliquid ex se ipso fa-
ciendum: in illo autem apparet minus; unde videri potest
minus cautis, quòd DEUS sit, qui se solo ibi operetur sine
homine, loquendo illi semper ad eor, illud illustrando,
inflammando, erudiendo, nec aliud desiderando ab ipso,
quàm ut ipse quietus adsitet, & solum illum loqui sinat.

Denique quia nihil est, quòd magis teneat Animas
deditas Meditationi, quàm vita Christi Servatoris, quæ est

H h

verus

verus Paradisus terrestris, in quo nullo non die novi legantur fructus, quibus spiritus refocilletur; novi fructus, quibus restauretur; est, qui ferre non possit morem tam laudatum, & idcirco positâ larvâ, denique facere non potest, quin prorumpat in verba illa inaudita, a nobis jam confutata & rejecta non sine stomacho: *ad quid pascere se identidem illis mysteriis, illis miraculis, illis verbis JESU Christi?* Et quia proprio arbitrio cessare penitus ab omnibus actibus facultatum internarum non cohæret cum hoc, quòd quis objiciat identidem animo Christum sanguine undique perfusum, nunc in horto, nunc ad columnam, nunc in Cruce, ut faciunt, qui meditantur; egregium hoc & memoratu dignum documentum traditur; *quòd satis ille de Christo cogitat, qui cogitat de DEO.*

Atque hæc est clavis, quâ solâ scrinia isthæc rectè aperiri possunt, & quod latet, spectari; quod tamen, quamdiu illa clauia sunt, non apparet, nec videtur.

III.

Ceterùm qui usum aliquem habent doctrinæ, à Sanctis traditæ, faciliè vident, hos ejusmodi regulis non esse usos.

Cont.
G. nt. l. 3.
c. 37.

Summis illi laudibus extulerunt Contemplationem, ut meretur: Quia tandem Contemplationi supremæ Veritatis (ut S. Thomas luce illâ quâ præditus erat eximiâ demonstrat) tanquam fini ultimo serviunt, & ad eam referuntur reliquæ hominis dotes omnes, in quantum aut remouent obstacula, quæ obsistunt Contemplationi, aut illi adminicula subministrant.

At Sancti summis his Encomiis extollendo Contemplationem, non tamen vituperârunt unquam Meditationem, tanquam

tanquam dedecentem quemcunque Mortalium statum, etiam perfectorum; quin imò dixerunt, incumbere cuilibet, eâ uti, contemplando, quando potest, & quando contemplari non potest, meditando: quin imò eò processerunt, ut quasi miseratione tangerentur (id quod S. Teresa fecit) eorum, qui ob gratiam Contemplationis, quam acceperunt, sensim tandem eò reducuntur, ut etsi velint ratiocinandi facultate porro uti, non valeant. Cùm enim hæc Contemplationis gratia stabilis non sit (ut à nobis monstratum est) sit, ut deficientibus favoribus & donis, quæ confert Contemplatio, modus ampliùs non suppetat hæc ipsa supplendi, saltem in parte, spiritui propriis quodammodo sumptibus alimenta subministrando.

Meritum, quod quis assequitur, dum persistit in oratione tempore siccitatis instar stipitis, maximi à Sanctis æstimatum est: non tamen idcirco proprius Orationis Mentalis fructus ab iis est repudiatus. Proprius fructus est Refectio mentis. Et idcirco nunquam illi voluerunt, ut hæc quies, quæ consistit in voluntaria cessatione à propriis actibus, in Oratione sit perpetua. Desiderârunt tantùm ut ille ametur per intervalla, quando tempus est audiendi DEUM cum attentione, dum nobis ille dat signum, quòd ipse denique loqui nobis velit, & non ampliùs aures nobis præbere; ut facit Princeps aliquis, postquam jam abunde supplicum petitiones in eorum admissione intellexit. Hac de causa S. Teresa cautissimâ illâ suâ prudentiâ ad propositum argumentum ita scripsit. *Id quos nos agere debemus* Mans. 4. *in secessu interno, est, pauperum more coram magno aliquo Imperatore rogare, & fixis confestim humi oculis expectare cum animi demissione. Et quando nobis arcanis ejus viis videmur intelligere, quòd nos ille auscultet, tunc expedit tacere.* Quoniam

niam ipse passus est, nos sibi vicinos adstare: nec tunc ab re erit, curare ne quid agat intellectus: loquor de casu, quo hoc facere possimus. At ubi cognoscimus, quod Rex iste nondum nos audierit, etsi videat, non oportet nos adstare inertes & stupidos &c. Tam Sancta ista procul abfuit, ut poneret tanquam certum, quod, modò nos DEUS flexis coram se poplitibus adstare cernat, sufficiat hoc ad constituendam perfectam Orationem, ne quidem in gradu secessus interni, de quo ibi S. Magistra tractat. Progrediamur ulterius.

Non parùm etiam celebrârunt Sancti statum subtractionis, ariditatis, siccitatis, sed non ut se ipso optabilem potiùs, quàm sit status felicitatis & abundantia. Quia dixerunt, quòd si quando nos deprehendamus in tali siccitatis statu, maximè tempore Orationis, discutiamus nos ipsos, ad videndum, an nostrâ culpâ ea acciderit? Et si qua culpa fuerit detecta, provideamus nobis purgando animam nostram à defectibus admissis, utendo ejus facultatibus, Phantasia, Intellectu, Voluntate, ad officio nostro exactiùs, & majori cum cura satisfaciendum. Quando culpa nulla apparet, tunc feramus illam alacri animo: sequendo ea in re exemplum Colonorum, qui semper hilares esse consueverunt; hilares hieme, hilares æstate; æstate quia vident flores & fructus; hieme, quia illos sperant; & tanto ampliùs, quanto magis gelu & glaciem vident in agris dominari. Sicut tamen Coloni solent magis esse hilares æstate, quàm hieme; sic etiam indoli personarum spiritui deditarum conformius est, magis esse hilares tempore abundantia sensuum, luminum, lacrymarum, suavitatum, quàm tempore subtractionis, nec ab iis exigendum est, tanquam quid majoris prerij & utilitatis, ut quantum

eum est ex se, eligant potiùs in Anima rigidam hiemem, quàm æstatem jucundam: unde scripsit S. Teresa: *quòd vitâ c. 180*
si nunquam esset hiems, sed semper aura temperata, sic ut nunquam flores aut fructus deessent, bene apparet quantum voluptatis inde hortulanus perciperet. Nec illa unquam ætate sua damnavit ullum hortulanum ob ejusmodi oblectationem, modò hæc non sit animi elati, qui sibi adscribat delicias temporis aut floridi, aut fertilis; sed sit animi grati & memoris, unde ea fertilitas proficiscatur.

Ferre potiùs omnem derelictionem, quantumlibet longinquam, quàm velle meditari; nè quis redeat (ut hodie aliqui loquuntur) ad vivendum vitâ sensuum, figurarum, formarum, & actuum propriorum, postquam Contemplatione jam est mortuus; nescio quis unquam veterum Sanctorum ut legem sanxerit. S. Teresa doctrinam cum ejusmodi lege pugnantem constanter tradidit, principem illam secuta regulam, quæ jubet deficientibus majoribus solito adjumentis è cælo, nullo modo infra se ducere, facere, quod quis possit cum auxiliis solitis. Quòd autem nihil hîc illa docuerit indignum Magistræ nomenclaturâ, autoritate sua affirmat Richardus à S. Victore, qui, cum pluribus explicâssset, quòd Anima evecta ad summam Contemplationem sit illa, de qua in sacris Canticis magnis vocibus clamatur: *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto delicias affluens, innixa super dilectum suum?* ad rem nostram Cant. 8. 5. ita tandem pronuntiavit. *Verumtamen qui ad hanc gratiam profecit, cum eam sibi ultra solitum subtrahi jam sentit, est L. 5. de Contem- quod facere debeat. Debet propriis Meditationibus cordis in se pl. c. 17. exultationem reparare.* Quod est effatum, ex quo illud insuper colligitur, Meditationem non solùm damni nihil afferre contemplationi figuris, formis, actibus, quibus uti-

tur, sed quòd potiùs eandem efficaciam amuletur. Quomodo enim aliàs Meditatio reparare posset illam exultationem, antea in corde nostro Contemplationis beneficio productam, & subinde subtractam, nisi polleret virtute non multum absimili ad eam producendam?

Præterea Sancti non usi sunt vocibus in sensu, quem supra adduximus, Fidei puræ, transigendi tempus in Fide, animo rejiciendi & excludendi talibus vocibus alios actus, qui sancti comites esse possunt Fidei puræ; & velle artificio quodam tenere mentem attonitam, & absorptam, perinde ac si jam in illam Admirationem & Amorem penitus essemus immersi, cum re ipsa nondum simus, eorum sententia fuit simulare Contemplationem, non verò illam possidere. Protestationes nostri nihili ab iisdem repudiatae non sunt, imò summis encomiis celebratae; nunquam tamen eorum testimonio dictae sunt consistere in spontanea cessatione ab actibus, qui ejusmodi protestationibus possunt adungi.

Vid. Jac.
Alv. de
Orat. l. 5.
p. 2. c. 13.

IV.

Denique sollicitè, caverunt Sancti, ne quid ipsis excideret, ex quo occasio arriperetur nihili pendendi nostram cooperationem, quæ in omnibus nostris exercitationibus, sive interiores, sive exteriores illæ sint, cum divino adjutorio jungenda est. Afferuerunt, majorem rationem habendam interiorum, quàm exteriorum: nunquam tamen pronuntiârunt, per exteriora nos ne tantillum quidem in perfectione progredi. Imò exteriora perinde ac interiora laudârunt, ubicunque interiora rationem finis, exteriora rationem mediorum obtinerent.

Et generatim loquendo, semper hortati nos sunt, ut viribus

ribus nostris & facultatibus, quantulae illae cunque essent, rem nostram ageremus, novas excogitaremus industrias, recteque locatum existimaremus omne nostrum minimum studium, quo vel tantillum in perfectione proveheremur.

Quid tandem minoris pretij fieri à nobis potest, quam si nulla non die in Oratione saepe saepius profiteamur, proponamus, etsi subinde eorum animi decretorum in occasionibus non recordaremur? Et tamen S. Teresa, cum aliquando praese tulisset, se ejusmodi sterilibus decreta parvi, aut nihili pendere, mox dicti eam penituit, illudque, tanquam in rem non attendita fuisset, retractavit. *Parùm mihi commodi affert, si humano à consortio longè recedam, & eliciam actus Amoris in DEUM Dominum nostrum, promittámque ei serviendi studio patrare maxima quaeque, si subinde recedens ab oratione oblata occasione alia omnia re ipsa ago.* Sic illa primò pronuntiárat, sed en! vix hæc illi exciderant, cum mutata loquendi phrasi: *Malè, scribit, dixi, quòd nihil mihi proficit: cum juvet omnis hora, quàm cum DEO moramur: & hæc proposita, hæc oblationes profunt multum, et se subinde in exequendo infirmi sumus. Dabit aliquando sua Majestas modum illa exequendi &c. Volui dicere, quòd parùm illa profunt comparatione majoris fructus, qui existit cum facta sunt actibus, qui sunt, & verbis conformia. Idcirco quæ anima non potest facere totum simul, quod statuit, faciat illud paulatim & voluntatis vires augeat.* Hæ sunt usitatæ Sanctis loquendi formulæ, hæc animos & stimulos ad agendum subdunt.

Ceterùm representare Animabus perfectionem velut in altissimis montium jugis collocatam, & subinde præferre, quod ille nihili penitus æstimetur, qui ad apicem illum tendit; quia ad illum tendit pedetentim, illum contemne-

temne-

temnere, illi insultare, illum dictariis invadere; quia, etsi verè ad illum apicem tendat, tamen eò non evolat: hæc enim verò res est, quæ plurimis nocere possit vehementi-
 sime, nescio autem an cuiquam aliquid asserre emolumentum.

Epist. p. 1. S. Franciscus Salesius dissuadebat vulgò lectionem
 l. 2. Epist. quotidianam quorundam librorum, etsi ceterà probatorum,
 10. non aliâ de causâ, quàm quia, ut ipse agebat, incedunt per
 summos Montium apices.

Ego propterea quamprimùm remittam tibi, Amice carissime, illos quos tu mihi misisti; cùm adverterim ipsos non solùm incedere per montium apices, sed eò etiam tendere desertâ semitâ tritâ.

Scio quòd ipsi ponant; negotium sibi cum iis duntaxat esse, qui viâ amplius non indigeant propterea quòd pervenerint ad terminum, quæ causa est, quæ tantos ipsis animos addit, ut asserere non dubitent, quòd quisquis affectus semel est gratiam Contemplandi ea, quæ spectant ad Divinitatem, opus porrò non habeant redire ad meditando ea, quæ spectant ad Humanitatem.

Verùm ego me à meta tam longè adhuc abesse cognosco, ut satès mihi futurum sit, non deserere unquam semitam, quæ est unica ad illuc perveniendum.

Atque hoc est meum de hac controversia hominis simplicis iudicium: quod ego idcirco decerno submittere iudicio non tantùm tuo, sed alterius cujuslibet te multo inferioris, quem Sancta Ecclesia constituerit Censorem, Emendatorem, & Judicem omnium quæ scripsi: promptissimus

ad ea, ubi res poposcerit, etiam proprio, cruore
 in veritatis honorem sacrificato, delenda

& abolenda.

A. M. D. Gloriam,

IN-

INDEX

Prologus Libri.

Introductio ad Quæstionem.

An præstet Animas ducere per viam Meditationis, an verò per viam Contemplationis? *Pag. 1.*

Pars. 1.

Quæ viam monstrat ad agnoscendam veram Originem discrepantium in hac quæstione opinionum.

Cap. 1.

Extremum ad quod declinant, qui Animas volunt ducere per viam Meditationis. *p. 4.*

cap. 2.

Extremum eorum, qui animas per viam Contemplationis ducunt. *p. 9.*

cap. 3.

Via media, quam Sancti existimârunt inveniri posse, dum qui orat, nunc Contemplatur, nunc Meditatur, prout DEUS hoc aut illud dederit. *p. 13.*

cap. 4.

Respondetur objectioni, quâ nonnulli hodierni tentârunt claudere viam mediam, docendo, quòd quisquis aliquando à DEO vocatus est ad contemplandum, nullâ deinceps ratione debeat redire ad meditandum. *p. 17.*

cap 5.

Manifestum fit, fundamenta, quibus hodie nonnulli existimati Ascetæ nituntur in hoc Contemplationis & Me-

I i dita-

ditionis negotio, aliud non esse, quàm leges arbitrarías, ab ipsismet sancitas, suæ tantummodo opinioni adstruendæ. p. 24.

Pars. 2.

Quæ Continent diversas leges arbitrarías, quas circa Objectum Contemplationis, Modum in ea tenendum, & Finem, quem spectare Contemplans debeat, novi aliqui Magistri statuerunt, ut his evincerent, Meditationem cum Contemplatione in eo, qui ad Contemplandum vocatus sit, conjungi non posse. p. 28.

cap. 1.

Discutitur lex, quam aliqui statuunt circa objectum Contemplationis, asserendo, id esse solum DEUM purum purissimum sub conceptu, quàm fieri possit, abstractissimo. p. 28.

cap. 2.

Occasione firmiùs asserendi, quod sit objectum perfecta Contemplationis, ostenditur hanc rationem Christo Servatori optimè convenire. p. 42.

cap. 3.

Perpenditur, an circa modum Contemplandi idonea regula sit, initium facere orationi spontanea suspensione trium facultatum interiorum, generatim sumptarum dum homo, quoad ejus potest, abstinet ab exercitio Imaginationis, Intellectus & Voluntatis, ut sic quietem ingrediatur. p. 52.

cap. 4.

An spontanea trium facultatum interiorum in Oratione Incantatio, nomine Obtutus fixi coonestari possit. p. 58.

cap. 5.

Ostenditur Contemplari in hac vita mortali in nullo, de via Ordinaria, posse esse statum fixum & permanentem. p. 71.

cap. 6.

cap. 6.

Utrum voluntaria Facultatium in Oratione Incantatio honestari saltem possit modestissimo titulo, Professionis tacitæ, quâ nihilum nostrum coram DEO venerabundi agnoscamus? p. 79.

cap. 7.

An Mysticæ Contemplationis causâ necessarium sit penitus abstinere ab omni Imaginatione? p. 99.

cap. 8.

An necessarium sit ad Contemplationem Mysticam abstinere ab omni usu Intellectûs? p. 109.

cap. 9.

An ad Contemplationem Mysticam necessarium sit suspendere exercitium Voluntatis non tantum in oratione, sed etiam interdium, cavendo, nè excitentur affectus repetiti devotionis, ut non amittatur obtutus fixus? p. 119.

cap. 10.

Ostenditur, quàm arbitraria sit lex, quâ asseritur, quòd sine Contemplatione nemo quisquam pertingere possit ad Perfectiõnem; consequi nimirum finem præcipuum, qui per Orationem quæritur. p. 127.

cap. 11.

Ostenditur, quanti Meditationem fecerint homines Sancti non ad alios tantum, sed etiam ad se ipsos perficiendos. p. 135.

cap. 12.

Retegitur ex occasione falsitas aliquorum axiomatum, quæ referuntur ad exponendos contempui eos, qui circa Christum utuntur tribus facultatibus interioribus, more potius eorum, qui meditantur, quàm qui contemplantur. p. 142.

cap. 13.

cap. 13.

Adstruitur Meditatione obtineri posse bonum illud primarium, quod est constitutum intrinsicum Contemplationis, etsi obtineri nequeat secundarium. p. 155.

cap. 14.

Ostenditur, quàm immeritò traducantur colloquia in Meditatione, quasi id iis ridiculè spectetur, ut ipse DEUS rationibus convincatur. p. 146.

Pars 3.

Quâ continetur responsio ad propositum in libello hoc quæsitum, cum cautelis necessariò observandis, ne vera Contemplatio cum affectata confundatur? p. 171.

cap. 1.

Solutio Quæstionis, cum cautelis necessariò observandis in casibus certis. p. 171.

cap. 2.

Respondetur ad quæsitum cum cautionibus necessariò servandis cum res sunt dubiæ. p. 186.

cap. 3.

Refellitur divisio quædam arbitraria in viam Orationis interiorum, & in viam exteriorum, quæ ad id inventa videtur, ut velut Epilogo colligatur, quidquid Meditantes præ Contemplantibus contemptibiles reddit. p. 199.

cap. 4.

Quanti facere debeant omnes veri Fideles non interiora tantùm, sed etiam exteriora, dummodo rectus servetur ordo, quo sensibile referatur ad serviendum spirituali? p. 215.

Conclusio & Epilogus operis. p. 233.

¶ (O) ¶